

Poročilo o stanju kmetijstva, živilstva, gozdarstva in ribištva

2024

Pregled po kmetijskih trgih

Publikacija Pregled po kmetijskih trgih je sestavni del Poročila o stanju kmetijstva, živilstva, gozdarstva in ribištva v letu 2024, ki ga je pripravil Kmetijski inštitut Slovenije v okviru naloge Spremljanje razvoja kmetijstva v Sloveniji v letu 2025.

Uredil

Jure BREČKO

Avtorji

Barbara ZAGORC (rastlinski pridelki)
Ana HITI DVORŠAK (rastlinski pridelki)
Špela PUCIHAR (rastlinski pridelki)
Ben MOLJK (živalski proizvodi)
Jure BREČKO (živalski proizvodi)
Sara BELE (poraba kmetijskih pridelkov in stopnje samooskrbe, zunanja trgovina)

Opomba: Avtorji posameznih poglavij so odgovorni za točnost navedb in interpretacijo podatkov iz različnih virov.

Oblikovanje naslovnice: Jemott d.o.o.

Fotografije na naslovnici: Arhiv KIS, Simon KOLEŽNIK (Skupina Panvita)

Priporočeno citiranje: Zeleno poročilo za leto 2024: Pregled po kmetijskih trgih. 2025. Brečko J. (ured.), Zagorc B., Hiti Dvoršak A., Pucihar Š., Moljk B., Bele S. Poročilo o stanju kmetijstva, živilstva, gozdarstva in ribištva v letu 2024: Pregled po kmetijskih trgih. Ljubljana, Kmetijski Inštitut Slovenije.

Publikacija bo izšla v elektronski obliki in bo objavljena na spletni strani Kmetijskega inštituta Slovenije:
https://www.kis.si/Porocila_o_stanju_v_kmetijstvu/

Ljubljana, junij 2025

Spremna beseda k Poročilu o stanju kmetijstva, živilstva, gozdarstva in ribištva v letu 2024 – Pregled po kmetijskih trgih

Pregled po kmetijskih trgih je dodatek k splošni oceni stanja kmetijstva v letu 2024. Splošno poročilo (t. i. Zeleno poročilo) obravnava kmetijstvo kot celoto, *Pregled po kmetijskih trgih* pa tematiko zaokroža na ravni posameznega kmetijskega trga. Obe poročili obravnavata podobna vsebinska področja in vsebujeta velik nabor podatkovnih prilog. V primerjavi s splošnim poročilom so tu podrobnejše informacije za posamezne trge zbrane na enem mestu. Nekatera področja se v obeh poročilih prekrivajo, za celovit vpogled v stanje kmetijstva pa je treba obravnavati oba dela skupaj.

Poročilo podrobno obravnava 15 pomembnejših kmetijskih trgov. V okviru vsakega trga so prikazani proizvodnja, zunanja trgovina, poraba (bilance proizvodnje in porabe za trge, kjer so te izdelane), cene, nekateri ukrepi kmetijske politike in spremembe ekonomskih rezultatov. Poudarek je na primerjavi leta 2024 s predhodnim letom. Spremembe v daljšem obdobju so večinoma prikazane grafično in tabelarično. Podatkovna priloga praviloma vsebuje podatke za zadnjih trinajstih let (2012–2024), poleg obravnavanih trgov pa tudi podatke za še nekatere druge proizvode (suhe stročnice, seme, konji in med), ki niso posebej obdelani.

Poročilo je pripravljeno na podlagi podatkov Statističnega urada Republike Slovenije (SURS), podatkov Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP), Agencije Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja (ARSKTRP) in drugih uradnih virov, ki so bili na voljo do 31. maja 2025, izjemoma tudi pozneje. V poročilu prikazani podatki so zaokroženi, zato je mogoče odstopanje od podatkov SURS in drugih podatkov. Bilance proizvodnje in porabe kmetijskih proizvodov ter nekateri preračuni so bili pripravljene na Kmetijskem inštitutu Slovenije (KIS). Podatki o zunanji trgovini in živilnorski proizvodnji za leto 2024 še niso končni, kar pa zelo verjetno ne vpliva pomembno na glavne ugotovitve.

V *Pregled po kmetijskih trgih* so v letu 2024 pri opisu trga s sadjem dodatno vključeni podatki iz Popisa intenzivnih sadovnjakov, ki je potekal v letu 2023. V letu 2023 je bila izvedena zadnja raziskava strukture kmetijskih gospodarstev. Podrobni podatki še niso na voljo, zato bodo obravnavani v prihodnjih poročilih. Pri primerjavi podatkov z drugimi državami članicami EU se v poročilu od leta 2020 praviloma uporabljajo podatki EU-27 in ne več EU-28, saj je v začetku leta 2020 Združeno kraljestvo izstopilo iz Evropske unije.

Viri in literatura, uporabljeni pri pripravi pregleda po kmetijskih trgih, so navedeni v splošnem delu Poročila o stanju kmetijstva, živilstva, gozdarstva in ribištva v letu 2024.

Kazalo vsebine

1	VREDNOST KMETIJSKE PROIZVODNJE	12
2	RASTLINSKI PRIDELKI	13
2.1	Žito	13
2.2	Oljnice	25
2.3	Krompir	29
2.4	Hmelj	36
2.5	Zelenjadnice	39
2.6	Krmne rastline	56
2.7	Sadje	64
2.8	Oljke in oljčno olje	76
2.9	Grozdje in vino	79
2.10	Suhe stročnice	95
2.11	Seme	96
3	ŽIVALSKI PROIZVODI.....	97
3.1	Meso govedi	97
3.2	Meso prašičev	109
3.3	Perutninsko meso	122
3.4	Ovčje in kozje meso.....	130
3.5	Mleko	137
3.6	Jajca.....	149
3.7	Konji	156
3.8	Med	157

Kazalo preglednic

Preglednica 1:	Pridelava žita; 2023 in 2024	14
Preglednica 2:	Parametri kakovosti pšenice; 2020–2024	14
Preglednica 3:	Izvoz in uvoz žita v obliki zrnja; 2020–2024	16
Preglednica 4:	Poraba žita na prebivalca in stopnja samooskrbe z žitom; 2020–2024	16
Preglednica 5:	Pridelava oljnic; 2023 in 2024	26
Preglednica 6:	Odkupne cene oljnic; 2020–2024	26
Preglednica 7:	Pridelava zelenjadnic; 2023 in 2024	40
Preglednica 8:	Izvoz in uvoz zelenjave (ekvivalent sveže zelenjave); 2020–2024	41
Preglednica 9:	Povprečne cene odkupljenih zelenjadnic; 2020–2024	43
Preglednica 10:	Pridelava krme na njivah; 2023 in 2024	56
Preglednica 11:	Pridelava krme na trajnem travinju; 2023 in 2024	58
Preglednica 12:	Intenzivni sadovnjaki po velikostnih razredih površine intenzivnih sadovnjakov; 2017 in 2023	64
Preglednica 13:	Pridelek sadja; 2023 in 2024	66
Preglednica 14:	Izvoz in uvoz svežega sadja; 2020–2024	66
Preglednica 15:	Pridelava oljk in oljčnega olja po podatkih RKG; 2019–2024	77
Preglednica 16:	Pridelek grozdja in vina; 2023 in 2024	80
Preglednica 17:	Izvoz in uvoz vina; 2023 in 2024	81
Preglednica 18:	Bilanca zunanje trgovine; 2020–2024	82
Preglednica 19:	Cene vina s SGP v Sloveniji in na trgih EU; 2020–2024	83
Preglednica 20:	Izplačila za ukrepe krepitev konkurenčnosti kmetijstva in agroživilstva v vinogradništvu in vinarstvu; 2020–2024	84
Preglednica 21:	Uvoz in izvoz govedi (t; ekvivalent klavnih polovic); 2020–2024	100
Preglednica 22:	Uvoz in izvoz prašičev (t; ekvivalent klavnih polovic); 2020–2024	112
Preglednica 23:	Uvoz in izvoz perutnine (t; ekvivalent mesa); 2020–2024	123
Preglednica 24:	Uvoz in izvoz mleka in mlečnih izdelkov (000 t); 2020–2024	140

Kazalo slik

Slika 1:	Vrednost celotne kmetijske proizvodnje; 2012–2024 (tekoče cene; mio EUR)	12
Slika 2:	Struktura rastlinske pridelave in živinoreje po vrednosti proizvodnje kmetijskih proizvodov; 2024	12
Slika 3:	Površine in hektarski pridelki žita; 2012–2024	13
Slika 4:	Pridelava in poraba žita skupaj (000 t; ekvivalent zrnja); 2012–2024	15
Slika 5:	Pridelava in poraba pšenice in koruze (000 t; ekvivalent zrnja); 2012–2024*	15
Slika 6:	Odkupne cene pšenice in koruze; 2012–2024	17
Slika 7:	Osnovni ekonomski kazalniki pri pridelavi pšenice (indeks; povprečje 2019–2023 = 100)	18

Slika 8: Osnovni ekonomski kazalniki pri pridelavi koruze za zrnje (indeks; povprečje 2019–2023 = 100)	19
Slika 9: Površina in pridelek oljnic; 2012–2024	25
Slika 10: Osnovni ekonomski kazalniki pri pridelavi oljne ogrščice (indeks; povprečje 2019–2023 = 100)	27
Slika 11: Pospravljena površina in povprečni hektarski pridelki krompirja; 2012–2024	29
Slika 12: Zunanja trgovina s krompirjem (000 t; ekvivalent svežega krompirja); 2012–2024*	30
Slika 13: Pridelava in poraba krompirja (000 t; ekvivalent svežega krompirja); 2012–2024	30
Slika 14: Odkupne cene jedilnega krompirja; 2012–2024	31
Slika 15: Osnovni ekonomski kazalniki pri pridelavi krompirja (indeks; povprečje 2019–2023 = 100)	32
Slika 16: Pridelava hmelja; 2012–2024	36
Slika 17: Zunanja trgovina s hmeljem (t); 2012–2024*	37
Slika 18: Število kmetijskih gospodarstev in pridelovalna površina zelenjadnic pri tržnih pridelovalcih; 2010, 2013, 2016, 2019 in 2022	39
Slika 19: Površina in pridelek zelenjadnic; 2012–2024	40
Slika 20: Zunanja trgovina z zelenjavo (t; ekvivalent sveže zelenjave); 2012–2024*	41
Slika 21: Pridelava in poraba zelenjave (000 t; ekvivalent sveže zelenjave) ter stopnja samooskrbe (%); 2012–2024	42
Slika 22: Gibanje povprečnih cen odkupljenih zelenjadnic (indeks; 2020 = 100)	42
Slika 23: Površina in pridelek krmnih rastlin na njivah; 2012–2024	56
Slika 24: Pridelava sena s travnikov in pašnikov; 2012–2024	57
Slika 25: Površina in pridelek sadja; 2012–2024	65
Slika 26: Zunanja trgovina s svežim sadjem; 2012–2024*	67
Slika 27: Pridelava in poraba sadja skupaj (000 t; ekvivalent svežega sadja); 2012–2024	68
Slika 28: Odkupne cene namiznega sadja; 2012–2024	68
Slika 29: Osnovni ekonomski kazalniki pri pridelavi jabolk (indeks; povprečje 2019–2023 = 100)	69
Slika 30: Površina oljčnikov in pridelek oljk; 2012–2024	76
Slika 31: Prijavljeni pridelek oljčnega olja in oljevitost; 2016–2024	77
Slika 32: Površina vinogradov in pridelek grozdja; 2012–2024	79
Slika 33: Površina vinogradov po vinorodnih deželah (000 ha); 2012–2024	80
Slika 34: Zunanja trgovina z vinom; 1000 l in tisoč EUR; 2012–2024*	81
Slika 35: Pridelava, poraba in zaloge vina skupaj, vinsko leto; 2011/12–2023/24*	82
Slika 36: Pridelava in poraba vina skupaj, vina ZOP, vina ZGO in vina brez označbe; vinsko leto 2011/12–2023/24	82
Slika 37: Odkupne cene grozdja za predelavo in vina; 2012–2024	83
Slika 38: Osnovni ekonomski kazalniki pri pridelavi grozdja (indeks; povprečje 2019–2023 = 100)	85
Slika 39: Število in prirast govedi; 2012–2024	98
Slika 40: Prireja in poraba mesa govedi (000 t; ekvivalent klavnih polovic); 2012–2024	99
Slika 41: Struktura uvoza in izvoza govedi (ekvivalent klavnih polovic); 2012–2024	100
Slika 42: Odkupne cene klavne govedi v Sloveniji in primerjava tržnih cen bikov (A-R3) s povprečjem EU	101

Slika 43: Tržne cene bikov do 24 mesecev (A-R3) po državah EU; 2023 in 2024.....	102
Slika 44: Osnovni ekonomski kazalniki pri pitanju govedi (indeks; povprečje 2019–2024 = 100).....	103
Slika 45: Število in prirast prašičev; 2012–2024	110
Slika 46: Prireja in poraba mesa prašičev (000 t; ekvivalent klavnih polovic); 2012–2024	111
Slika 47: Struktura uvoza in izvoza prašičev (ekvivalent klavnih polovic); 2012–2024	113
Slika 48: Odkupne cene pitanih prašičev za zakol v Sloveniji in primerjava tržnih cen s povprečjem EU.....	114
Slika 49: Tržne cene prašičev (razred E) po državah EU v letih 2023 in 2024	114
Slika 50: Osnovni ekonomski kazalniki pri pitanju prašičev (indeks; povprečje 2019–2024 = 100)	115
Slika 51: Prireja in poraba perutninskega mesa (000 t; ekvivalent klavne mase); 2012–2024	122
Slika 52: Struktura uvoza in izvoza perutnine (ekvivalent mesa); 2012–2024	123
Slika 53: Odkupne cene piščancev za zakol v Sloveniji in primerjava tržnih cen piščancev s povprečjem EU.....	124
Slika 54: Tržne cene piščancev (65 %) po državah EU; 2023 in 2024.....	125
Slika 55: Osnovni ekonomski kazalniki pri pitanju piščancev (indeks; povprečje 2019–2023 = 100)	125
Slika 56: Število drobnice in prirast; 2012–2024.....	130
Slika 57: Odkupne cene jagnjet za zakol v Sloveniji in primerjava tržnih cen lahkih jagnjet s povprečjem v EU	132
Slika 58: Osnovni ekonomski kazalniki pri reji jagnjet (indeks; povprečje 2019–2023 = 100)	132
Slika 59: Število krav molznic in povprečna mlečnost; 2012–2024	138
Slika 60: Proizvodnja in poraba mleka (000 t; ekvivalent surovega mleka); 2012–2024	139
Slika 61: Odkupne cene mleka v Sloveniji in primerjava s povprečjem EU	141
Slika 62: Odkupne cene mleka za rejce (dejanska kakovost) po državah EU; 2023 in 2024	141
Slika 63: Osnovni ekonomski kazalniki pri proizvodnji mleka (indeks; povprečje 2019–2023 = 100)	142
Slika 64: Število kokoši in povprečna nesnost; 2012–2024.....	149
Slika 65: Proizvodnja in poraba jajc (000 t; ekvivalent svežih jajc); 2012–2024	151
Slika 66: Odkupne cene jajc v Sloveniji in primerjava tržnih cen s povprečjem EU	151
Slika 67: Tržne cene jajc (L in M) po državah EU; 2023 in 2024.....	152
Slika 68: Osnovni ekonomski kazalniki pri proizvodnji jajc (indeks; povprečje 2019–2023 = 100)	152

Kazalo okvirjev

Okvir 1: Zunanja trgovina s sadjem in zelenjavo.....	43
--	----

Kazalo prilog

1	VREDNOST KMETIJSKE PROIZVODNJE	12
2	RASTLINSKI PRIDELKI	13
2.1	Žito	13
2.1.1	Površina in pridelek žita	20
2.1.2	Uradno potrjena pridelava žita za seme	21
2.1.3	Odkup žita (t)	21
2.1.4	Bilanca proizvodnje in porabe žita (ekvivalent zrnja; 000 t)	22
2.1.5	Bilanca proizvodnje in porabe pšenice (ekvivalent zrnja; 000 t)	22
2.1.6	Bilanca proizvodnje in porabe koruze (ekvivalent zrnja; 000 t)	23
2.1.7	Bilanca proizvodnje in porabe ječmena (ekvivalent zrnja; 000 t)	23
2.1.8	Odkupne in institucionalne cene žita	24
2.2	Oljnice	25
2.2.1	Pridelava, odkup in odkupne cene oljnic	28
2.3	Krompir	29
2.3.1	Pridelava krompirja	33
2.3.2	Odkup krompirja (t)	34
2.3.3	Odkupne cene krompirja	34
2.3.4	Bilanca proizvodnje in porabe krompirja (ekvivalent svežega krompirja; 000 t)	35
2.4	Hmelj	36
2.4.1	Pridelava hmelja, zunanja trgovina in cene pri pridelavi hmelja	38
2.5	Zelenjadnice	39
2.5.1	Površina zelenjadnic skupaj	44
2.5.2	Hektarski pridelek zelenjadnic skupaj	45
2.5.3	Skupni pridelek zelenjadnic	46
2.5.4	Površina zelenjadnic pri tržnih pridelovalcih zelenjadnic	47
2.5.5	Hektarski pridelek pri tržnih pridelovalcih zelenjadnic	48
2.5.6	Skupni pridelek pri tržnih pridelovalcih zelenjadnic	49
2.5.7	Število kmetijskih gospodarstev in površina pri tržnih pridelovalcih zelenjadnic; 2010, 2013, 2016, 2019 in 2022	50
2.5.8	Število kmetijskih gospodarstev in pridelovalna površina pri tržnih pridelovalcih zelenjadnic; 2010, 2013, 2016, 2019 in 2022	51
2.5.9	Izvoz in uvoz sveže zelenjave	52
2.5.10	Bilanca proizvodnje in porabe zelenjave (ekvivalent sveže zelenjave; 000 t)	53
2.5.11	Odkup zelenjadnic (t)	54
2.5.12	Odkupne cene zelenjadnic	55
2.6	Krmne rastline	56
2.6.1	Pridelava zelene krme z njiv – površina	59
2.6.2	Pridelava zelene krme z njiv – pridelek	60
2.6.3	Pridelava zelene krme z njiv – hektarski pridelek	61
2.6.4	Pridelava krmnih korenovk in drugih krmnih rastlin	62
2.6.5	Pridelava krme na trajnem travinju	63
2.7	Sadje	64
2.7.1	Pridelava sadja	70
2.7.2	Pridelava sadja v ekstenzivnih nasadih	70
2.7.3	Pridelava sadja v intenzivnih nasadih	71
2.7.4	Število kmetijskih gospodarstev, dreves ali grmov in bruto površina po sadnih vrstah v intenzivnih sadovnjakih	72

2.7.5	Odkup sadja (t)	73
2.7.6	Izvoz in uvoz svežega sadja	74
2.7.7	Bilanca proizvodnje in porabe sadja (ekvivalent svežega sadja, 000 t)	75
2.7.8	Odkupne cene sadja	75
2.8	Oljke in oljčno olje	76
2.8.1	Pridelava oljk v intenzivnih nasadih	78
2.9	Grozdje in vino	79
2.9.1	Površina vinogradov ter pridelek grozdja in vina na kmetijskih gospodarstvih	86
2.9.2	Vinogradi po vinorodnih deželah – RKG	87
2.9.3	Prijavljeni pridelek grozdja in vina po vinorodnih deželah – RPGV	88
2.9.4	Odkup grozdja za predelavo in prodaja vina	88
2.9.5	Izvoz in uvoz vina glede označbe kakovosti	89
2.9.6	Bilanca proizvodnje in porabe vina, vinsko leto (000 hl)	90
2.9.7	Bilanca proizvodnje in porabe vina z zaščiteno označbo porekla, vinsko leto (000 hl)	91
2.9.8	Bilanca proizvodnje in porabe vina z zaščiteno geografsko označbo, vinsko leto (000 hl) ..	92
2.9.9	Bilanca proizvodnje in porabe vina brez označbe, vinsko leto (000 hl)	93
2.9.10	Odkupne cene grozdja za predelavo, vina in vina s SGP v Sloveniji in na trgih držav EU ...	94
2.10	Suhe stročnice	95
2.10.1	Pridelava suhih stročnic	95
2.10.2	Odkup suhih stročnic	95
2.11	Seme	96
2.11.1	Pridelava uradno potrjenega semena krmnih rastlin in vrtnin	96
3	ŽIVALSKI PROIZVODI	97
3.1	Meso govedi	97
3.1.1	Število govedi konec leta	104
3.1.2	Bilanca števila govedi	105
3.1.3	Prirast govedi in prireja mesa (000 t)	105
3.1.4	Bilanca proizvodnje in porabe mesa govedi (t, ekvivalent klavne mase)	106
3.1.5	Zakol govedi v klavnicah po kategorijah	107
3.1.6	Cene govedi (EUR/t)	108
3.2	Meso prašičev	109
3.2.1	Število prašičev	117
3.2.2	Bilanca števila prašičev	117
3.2.3	Prirast prašičev in prireja mesa (000 t)	118
3.2.4	Bilanca proizvodnje in porabe mesa prašičev (t, ekvivalent klavne mase)	119
3.2.5	Zakol prašičev v klavnicah po kategorijah	120
3.2.6	Cene prašičev (EUR/t)	121
3.3	Perutninsko meso	122
3.3.1	Prirast perutnine in prireja mesa (000 t)	127
3.3.2	Bilanca proizvodnje in porabe mesa perutnine (t, klavna masa)	127
3.3.3	Zakol perutnine v klavnicah	128
3.3.4	Cene perutnine	129
3.4	Ovčje in kozje meso	130
3.4.1	Število drobnice	134
3.4.2	Prirast drobnice in prireja mesa (000 t)	135
3.4.3	Bilanca proizvodnje in porabe mesa drobnice (t, klavna masa)	136
3.4.4	Cene drobnice za zakol	136
3.5	Mleko	137

3.5.1	Proizvodnja kravjega mleka	143
3.5.2	Proizvodnja ovčjega in kozjega mleka	144
3.5.3	Skupna bilanca proizvodnje in porabe kravjega mleka (ekvivalent surovega mleka; 000 t)	145
3.5.4	Tržna bilanca proizvodnje in porabe mlečnih izdelkov – sveže in trajno mleko, fermentirani izdelki (000 t)	146
3.5.5	Tržna bilanca proizvodnje in porabe mlečnih izdelkov – smetana, sir in skuta, maslo (000 t)	147
3.5.6	Cene kravjega mleka in mlečnih izdelkov	148
3.6	Jajca.....	149
3.6.1	Proizvodnja in prodaja jajc (000)	154
3.6.2	Bilanca proizvodnje in porabe jajc (t)	154
3.6.3	Cene jajc.....	155
3.7	Konji.....	156
3.7.1	Zakol konj v klavnicah	156
3.7.2	Bilanca proizvodnje in porabe konjskega mesa (t, klavna masa)	156
3.7.3	Odkupne cene konj za zakol	156
3.8	Med	157
3.8.1	Pridelava in prodaja medu (t)	157
3.8.2	Bilanca pridelave in porabe medu (t).....	157
3.8.3	Cene medu	158

Okrajšave in simboli

% – odstotek

ARSKTRP – Agencija Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja

B – beljakovine

CPZ – centralna podatkovna zbirka

CT – carinska tarifa

EU – Evropska unija

EUR – evro

FFS – fitofarmacevtska sredstva

FN – število padanja (Falling Number)

ha – hektar

kg – kilogram

KIS – Kmetijski inštitut Slovenije

KMG – kmetijsko gospodarstvo

l – liter

M – maščobe

mio – milijon

ml – mililiter

MKGP – Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

PVP – proizvodno vezano plačilo

PRP – Program razvoja podeželja

RKG – Register kmetijskih gospodarstev

RPGV – Register pridelovalcev grozdja in vina

RS – Republika Slovenija

SGP – slovensko geografsko poreklo

SS – suha snov

SŠMO – skupno število mikroorganizmov

SURS – Statistični urad Republike Slovenije

t – tona

TIS – tržno informacijski sistem

UVHVVR – Uprava Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin

V – vlaga

ZGO – zaščitena geografska označba

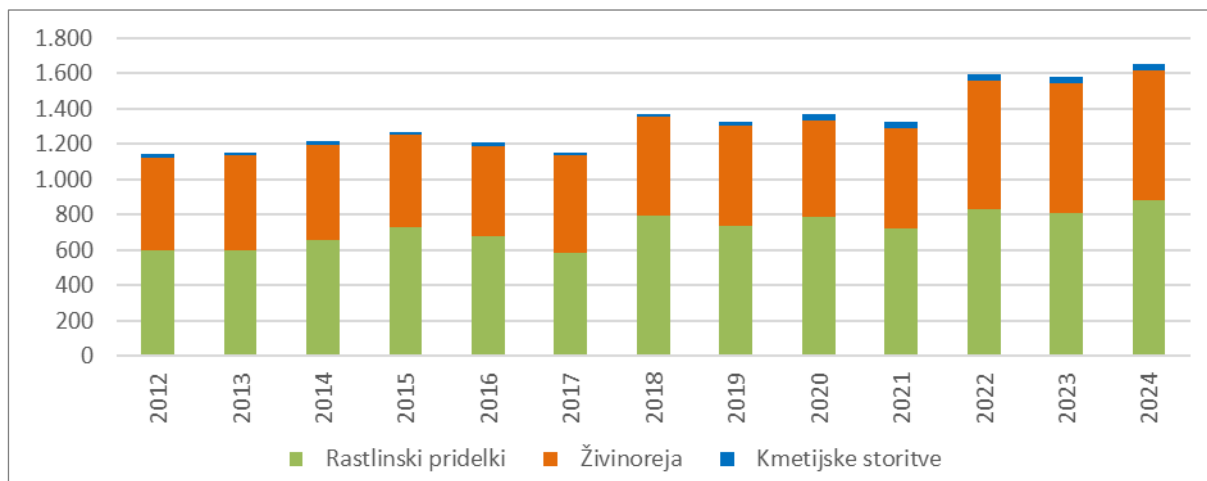
ZOP – zaščitena označba porekla

1 VREDNOST KMETIJSKE PROIZVODNJE

Vrednost proizvodnje – Po začasnih podatkih statistike je vrednost proizvodnje kmetijskih proizvodov v letu 2024 znašala 1.613 milijonov EUR, celotna vrednost kmetijske proizvodnje (skupaj s kmetijskimi storitvami) pa 1.651 milijonov EUR. To je dobre 4 % več kot v letu 2023.

Slika 1: Vrednost celotne kmetijske proizvodnje; 2012–2024 (tekoče cene; mio EUR)

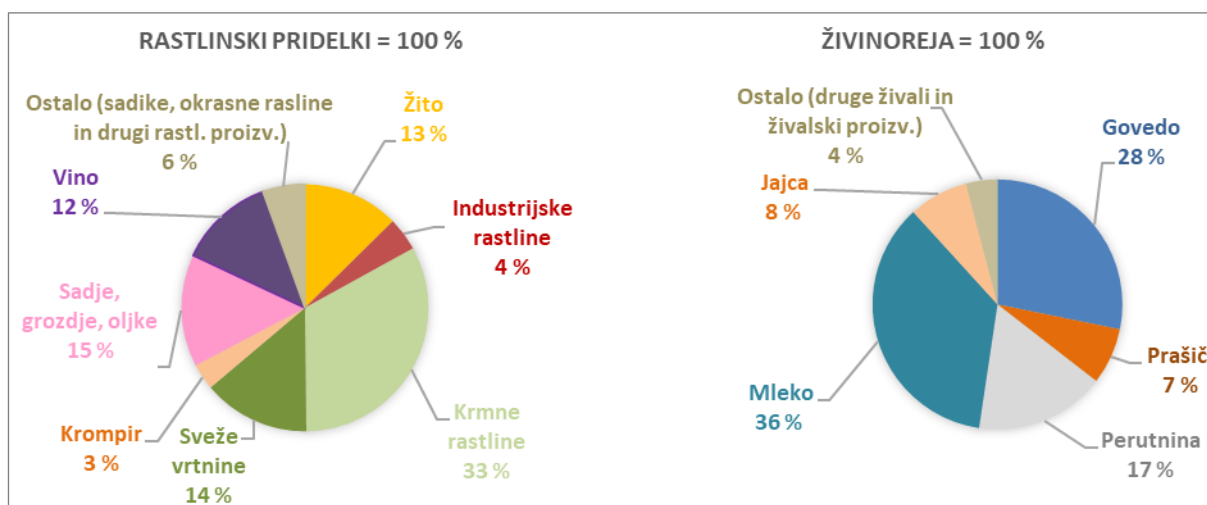

Vir: SURS, preračuni KIS

Struktura vrednosti – K vrednosti proizvodnje kmetijskih proizvodov v letu 2024 je rastlinska pridelava prispevala 55 % (vredna je bila 882 milijonov EUR, kar je 9 % več kot v letu 2023). Živinoreja je prispevala 45 % (vredna je bila 730 milijonov EUR, kar je na podobni ravni kot v letu 2023). Ta struktura se skozi leta bistveno ne spreminja.

Če gledamo vrednost rastlinskih pridelkov in živinoreje skupaj, so v letu 2024 k vrednosti proizvodnje kmetijskih proizvodov skoraj polovico prispevale pridelava krmnih rastlin (18 % oz. 290 mio EUR), prireja mleka (16 % oz. 262 mio EUR) ter prireja govejega mesa (13 % oz. 206 mio EUR).

Slika 2: Struktura rastlinske pridelave in živinoreje po vrednosti proizvodnje kmetijskih proizvodov; 2024

Vir: SURS, preračuni KIS

2 RASTLINSKI PRIDELKI

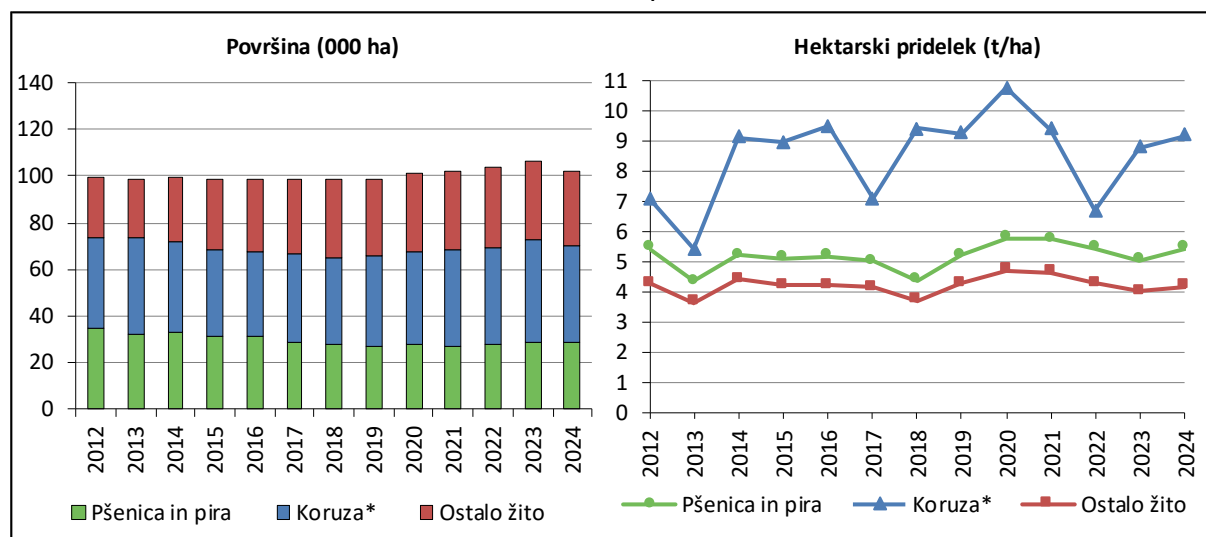
2.1 Žito

Obseg pridelave – Delež žita v vrednosti kmetijske pridelave med leti niha. K vrednosti proizvodnje kmetijskih proizvodov prispeva žito po letu 2012, od najmanj 6,3 % v letu 2018 do največ 10,6 % v letu 2022. Prispevek žita k vrednosti rastlinskih pridelkov je bil v obdobju 2012–2024 od 10,8 % do 19,8 %, pri čemer je bil največji v letu 2022. V letu 2024 je bil prispevek žita med manjšimi in je znašal 12,6 %.

V letu 2023 je bila izvedena zadnja raziskava strukture kmetijskih gospodarstev. Podrobni podatki še niso na voljo, zato bodo obravnavani v prihodnjih poročilih. V nadaljevanju povzemamo zadnje podatke popisa kmetijstva iz leta 2020. S pridelavo žita se je v Sloveniji v letu 2020 ukvarjalo približno 29 tisoč gospodarstev, ki so žito pridelovala na skoraj 98 tisoč ha njiv. Opazna je nadaljnja koncentracija pridelave žita. V obdobju med letoma 2010 in 2020 se je število gospodarstev s pridelavo žita zmanjšalo še za nadaljnjih 20 %, potem ko se je med letoma 2000 in 2010 zmanjšalo že za 35 %. Površina žita se je v obdobju med popisoma v letih 2010 in 2020 povečala za 4 %, v primerjavi z začetkom stoletja pa je bila manjša za 4 %. V obdobju med popisoma v letih 2020 in 2010 se je število pridelovalcev pšenice in pire zmanjšalo za 39 %, koruze za zrnje pa za 24 %. Povprečna površina žita na kmetijsko gospodarstvo (v nadaljevanju: KMG) se je povečala na 3,36 ha, kar je 30 % več v primerjavi z letom 2010 (2,59 ha) oziroma za 84 % v primerjavi z letom 2000 (1,82 ha). Povprečna površina pšenice in pire na KMG je bila v primerjavi z letom 2010 večja za 41 % (2,41 ha), povprečna površina koruze za zrnje pa za 44 % (2,12 ha).

Pridelovalna površina žita se je po podatkih letne statistike v letu 2024 zmanjšala za 4 % in je s 102 tisoč hektarji ostala na ravni povprečja zadnjih petih let (2019–2023). V zadnjih petih letih je bilo z žitom v povprečju zasejanih približno 59 % njiv. V primerjavi z letom prej je bilo na njivah manj pšenice (–2 %), koruze za zrnje (–5 %), ječmena (–5 %), pire (–25 %), ovsa (–12 %) in tritikale (–6 %), več pa je bilo rži (+6 %) in ajde (+12 %).

Slika 3: Površine in hektarski pridelki žita; 2012–2024

* Koruza za zrnje.

Vir: SURS

Skupni pridelek žita je bil v letu 2024, predvsem zaradi dobre letine koruze za zrnje in pšenice, kljub manjšim površinam, za 1 % večji kot v letu prej in tudi za 1 % nad povprečjem zadnjega

petletnega obdobja. K dobremu pridelku žita so prispevali tako večji hektarski pridelki strnega žita kot tudi letina koruze za zrnje, ki je bila za 5 % večja kot v letu prej in tudi za 2 % nad povprečjem obdobja zadnjih petih let (2019–2023).

Preglednica 1: Pridelava žita; 2023 in 2024

	Površina (ha)		Indeks 2024/23	Pridelek (t/ha)		Indeks 2024/23	Skupni pridelek (t)		Indeks 2024/23
	2023	2024		2023	2024		2023	2024	
Žito skupaj, od tega:	106.073	102.176	96,3	6,3	6,6	104,8	666.888	672.942	100,9
– pšenica in pira	28.705	28.043	97,7	5,1	5,5	108,0	145.416	153.387	105,5
– koruza za zrnje	44.253	41.858	94,6	8,8	9,2	104,6	389.033	384.928	98,9
– ječmen	21.947	20.864	95,1	4,6	4,8	104,8	101.046	100.696	99,7
– rž	1.018	1.077	105,8	3,6	4,1	113,6	3.674	4.415	120,2
– oves	871	769	88,3	2,9	3,2	109,8	2.510	2.434	97,0
– tritikala	5.184	4.863	93,8	4,2	4,7	111,1	21.969	22.901	104,2

Vir: SURS, preračuni KIS

Odkup – Po podatkih tržnega poročila Agencije Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja (v nadaljevanju: ARSKTRP) je bilo v času žetve odkupljenih 84,6 tisoč ton pšenice letine 2024¹, kar je za 19 % več kot v letu 2023 in največ po letu 2017. Od tega je bilo prevzetih 50,3 tisoč ton krušne pšenice. Prevzeta količina krušne pšenice v času žetve je bila za 15 % večja kot v letu 2023. Delež prevzete krušne pšenice je bil 59 %, kar je dve odstotni točki manj kot leta prej in najmanj v zadnjih petih letih.

Preglednica 2: Parametri kakovosti pšenice; 2020–2024

	Dejanska kakovost				
	2020	2021	2022	2023	2024
Surove beljakovine (%)	13,18	13,16	13,33	12,53	13,27
Hektolitrska masa (kg/100 l)	80,3	79,8	79,2	73,9	79,1
Število padanja (FN)	362,31	327,0	285,10	206,37	332,03
Sedimentacijska vrednost	42,0	44,0	38,00	29,57	43,20
Vlaga (%)	13,18	12,84	12,60	12,07	12,61
Primesi (%)	2,5	3,2	2,5	1,9	2,2

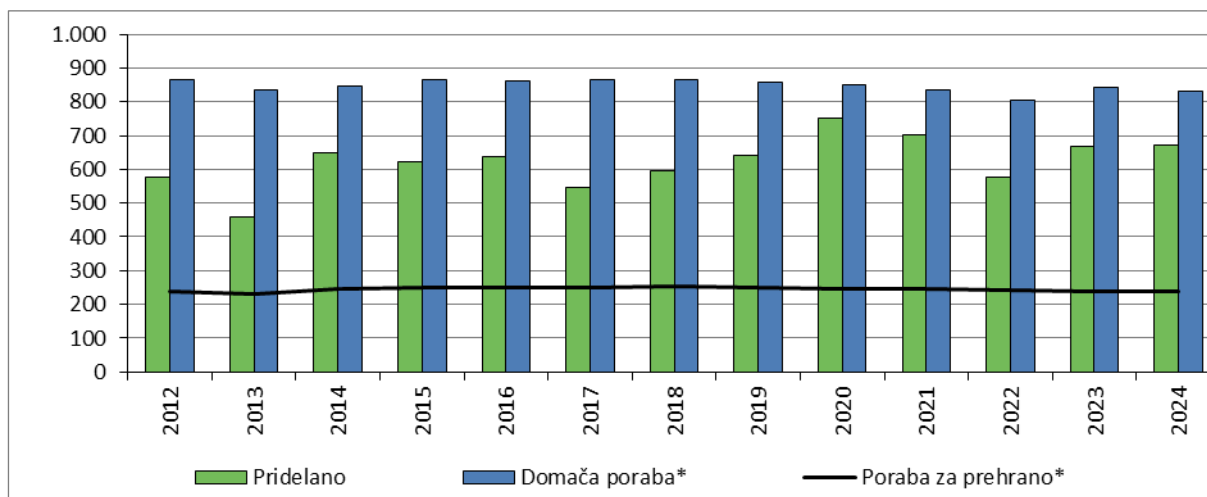
Vir: MKGP, ARSKTRP

Blagovna menjava, poraba in stopnja samooskrbe – V Sloveniji je domača poraba žita vseskozi večja od pridelave. Po letu 2010, ko je domača poraba žita znašala približno milijon ton, je bila v zadnjih dvanajstih letih največja v letu 2015, ko je dosegla 866 tisoč ton, najmanjša pa v letu 2022, ko je znašala 804 tisoč ton. V letih 2019–2024 se je v povprečju 60 % žita porabilo za krmo, od tega je bilo največ koruze (62 %). Delež pšenice v krmi je bil v povprečju 12-odstoten, v letih od 2019 do 2024 je bil najmanjši delež pšenice v porabljeni krmi leta 2021 (9 %), največji pa v letu 2022 (15 %). Za prehrano se je v enakem obdobju v povprečju porabilo 29 % žita, kjer ima v strukturi porabe za prehrano s 86 % največji delež pšenica.

¹ Zajema le odkupovalce pšenice, ki so v preteklem letu prevzeli oziroma odkupili več kot 1.000 ton pšenice v času žetve.

Slika 4: Pridelava in poraba žita skupaj (000 t; ekvivalent zrnja); 2012–2024

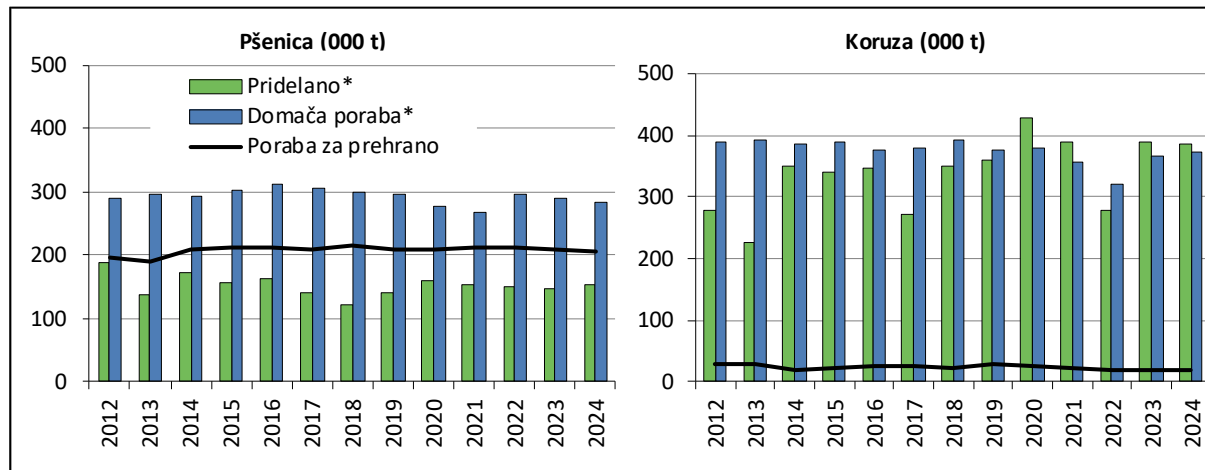

* Začasni podatki za leto 2024.

Vir: SURS, KIS

Na podlagi začasnih podatkov je leta 2024 domača poraba žita na agregatu znašala 831 tisoč ton, kar je 1 % manj kot leta 2023 in na ravni povprečja zadnjih petih let (2019–2023). Povečala se je poraba koruze (+2 %), zmanjšala pa poraba pšenice (–3 %) in ječmena (–8 %). Poraba žita za krmo je bila manjša za 1 %, poraba žita za prehrano pa se je povečala za 1 %. Na manjšo porabo žita za krmo je vplivala manjša poraba ječmena (–6 %) in pšenice (–6 %), medtem ko se je poraba koruze za zrnje povečala (+2 %).

Slika 5: Pridelava in poraba pšenice in koruze (000 t; ekvivalent zrnja); 2012–2024*

* Začasni podatki za leto 2024.

Vir: SURS, KIS

Zunanja trgovina z žitom ima trend dolgoletne rasti. Izrazito povečevanje zunanje trgovine z žitom v letih 2020 in 2021 je bilo posledica pospešenega izvoza, na prvem mestu koruze za zrnje, pa tudi pšenice in ječmena, medtem ko se je trend uvoza v teh dveh letih umirjal.

Preglednica 3: Izvoz in uvoz žita v obliki zrnja; 2020–2024

	Izvoz (t)					Uvoz (t)				
	2020	2021	2022	2023	2024*	2020	2021	2022	2023	2024*
Žito skupaj z rižem (zrnje), od tega:	401.983	469.664	296.218	277.182	335.095	365.035	380.377	358.763	441.459	382.269
– pšenica	85.364	99.437	78.712	95.383	111.472	123.505	117.671	138.422	214.631	138.536
– ječmen	18.595	22.558	19.011	10.570	13.890	15.677	23.226	19.682	19.375	21.599
– koruza	293.338	341.326	194.389	167.025	204.415	208.207	222.882	182.942	189.810	203.501
– riž	2.362	2.293	2.424	2.239	2.256	9.455	8.920	9.346	9.552	9.583

* Začasni podatki.

Vir: SURS, preračuni KIS

V letu 2024 je bilo po začasnih podatkih uvoženih 547 tisoč ton žita v obliki zrnja, moke in predelanih proizvodov, od tega 70 % v obliki zrnja (382 tisoč t). Od tega je bilo uvoženih 242 tisoč ton pšenice (zrnje: 139 tisoč t ali 57 %), 244 tisoč ton koruze (zrnje: 204 tisoč t ali 83 %) ter 48 tisoč ton ječmena (zrnje: 22 tisoč t ali 45 %). Uvoz žita je bil na ravni povprečja zadnjih petih let, v primerjavi z letom prej pa je bil manjši za 11 %. Izvoz žita se je po dveh letih zmanjševanja v letu 2024 močno povečal. Po začasnih podatkih je bilo v letu 2024 izvoženih 395 tisoč ton žita (+20 %), od tega 335 tisoč ton v obliki zrnja. Po vrstah je bilo izvoženo 220 tisoč ton koruze (+20 %), od tega 204 tisoč ton v obliki zrnja, 155 tisoč ton pšenice (+19 %), od tega v zrnju 111 tisoč ton, in 15 tisoč ton ječmena (+29 %), od tega v zrnju 14 tisoč ton. V obliki zrnja se je v letu 2023 izvozilo 85 % žita, kar je manj kot v letih 2022 (88 %) in 2021 (92 %), ko je bilo zelo veliko vseh vrst žita izvoženega takoj po žetvi. Stopnja samooskrbe z žitom je bila v letu 2024 81-odstotna, kar je po začasnih ocenah za eno odstotno točko nad povprečjem zadnjega petletnega obdobja (2019–2023), v katerem sta bili zabeleženi tudi dve najvišji stopnji samooskrbe z žitom do zdaj (leta 2020: 88 %; leta 2021: 84 %). Na višjo stopnjo samooskrbe z žitom v letu 2024 je najpomembneje vplivala nekoliko večja pridelava ob manjši domači porabi. V letu 2024 je bila stopnja samooskrbe s koruzo za zrnje nižja za tri odstotne točke, medtem ko je bila pri pšenici in ječmenu višja za štiri odstotne točke in šest odstotnih točk. Stopnja samooskrbe s koruzo za zrnje je s 103 % že četrtrič po letu 2019 presegla 100 %, kar kaže na presežek pridelave v primerjavi z domačo porabo.

Preglednica 4: Poraba žita na prebivalca in stopnja samooskrbe z žitom; 2020–2024

	Razpoložljiva količina za porabo na prebivalca (kg)					Stopnja samooskrbe (%)				
	2020	2021	2022	2023	2024*	2020	2021	2022	2023	2024*
Žito skupaj:	86,1	86,1	85,7	83,3	84,3	88,3	84,1	71,7	79,3	80,9
– pšenica	72,9	74,0	74,1	72,7	72,0	57,2	57,5	51,0	50,0	54,2
– koruza	8,0	6,9	6,3	6,3	6,5	113,6	109,1	86,5	106,2	102,9
– ječmen	0,7	0,8	0,8	0,8	0,7	82,4	73,5	78,7	70,5	76,2

* Začasni podatki.

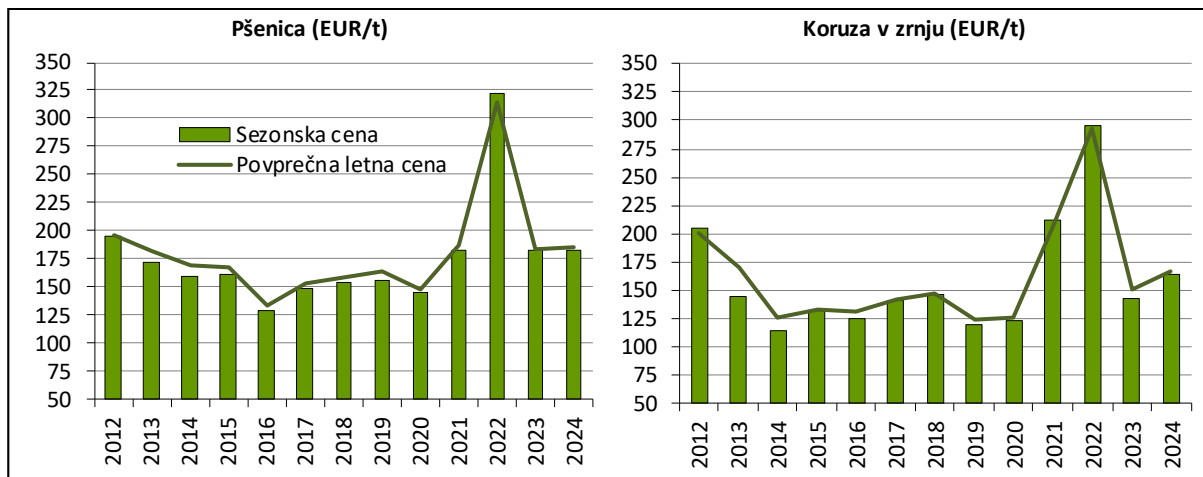
Vir: SURS, KIS

Razpoložljiva količina pšenice (v ekvivalentu moke) za prehrano na prebivalca je bila v letu 2024 približno 72 kg. Ta količina je nekoliko manjša kot v letih 2021 in 2022, ko je obsegala 74 kg, kar pa je tudi blizu povprečja zadnjega petletnega obdobja.

Cene, stroški in osnovni ekonomski kazalci – Cene žita v Sloveniji sledijo cenam na svetovnem trgu, nanje pa v manjši meri vplivajo tudi razmere na trgih sosednjih držav in v regiji. Odkupne cene žita v Sloveniji so bile leta 2024 v povprečju višje kot v letu prej in na nekoliko nižji ravni kot v povprečju zadnjega petletnega obdobja (2019–2023).

Slika 6: Odkupne cene pšenice in koruze; 2012–2024

Vir: SURS, preračuni KIS

Po podatkih SURS je povprečna letna odkupna cena pšenice s 186 EUR/t ostala na ravni leta prej in je bila za 7 % pod povprečjem zadnjih petih let (2019–2023). V mesecih najvišjega odkupa (julij–september) letine 2024 je bila odkupna (sezonska) cena pšenice 182,0 EUR/t, kar je primerljivo kot v enakem obdobju leta 2023. Zelo podobno so se gibale tudi odkupne cene ječmena, ki so v letu 2024 ostale na ravni leta prej (leta 2023: 150,9 EUR/t; leta 2024: 151,6 EUR/t). Nekoliko višja rast odkupnih cen je bila zabeležena pri koruzi za zrnje, za katero so pridelovalci leta 2024 v povprečju dobili 165,8 EUR/t, kar je 10 % več kot v letu 2023.

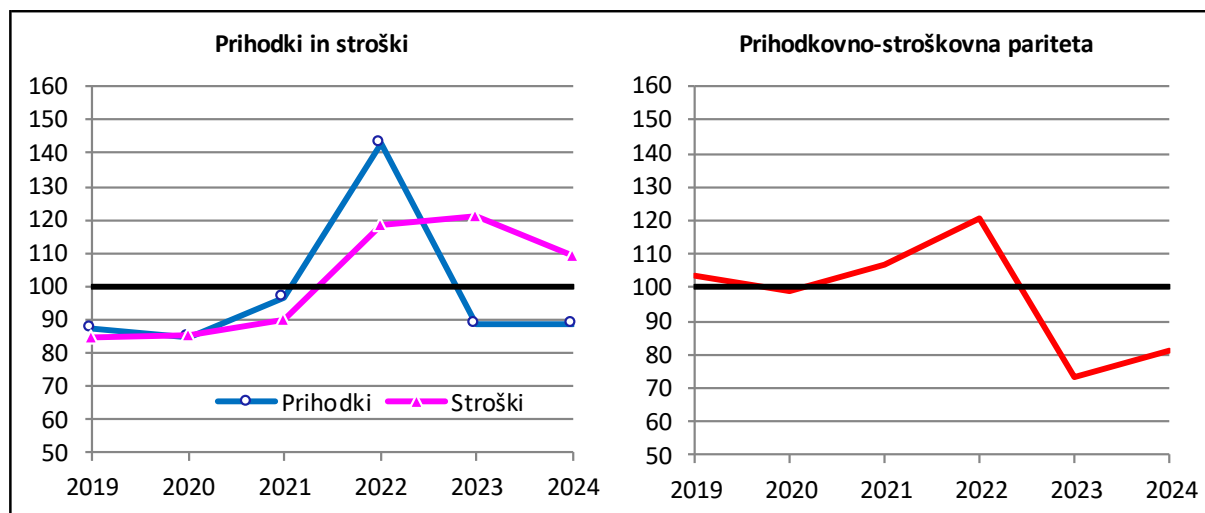
V letu 2023 so se začele izvajati intervencije iz SN 2023–2027. Pridelovalci so upravičeni do osnovne dohodkovne podpore za trajnostnost, ki se dodeli za vse upravičene hektare (načrtovani znesek 184,20 EUR/ha) ter dopolnilne dohodkovne podpore za trajnostnost (načrtovani znesek 27,57 EUR/ha), ki se dodeli za prvih 8,2 ha površin, ob izpolnjevanju zahtevanih pogojev. Pridelovalci žita so od leta 2006 upravičeni do regresiranja zavarovanja pridelka, ki je od leta 2023 60-odstotno.

Ekonomske razmere pridelave žita so se v letu 2024 glede na leto 2023 nekoliko izboljšale. Stroški pridelave letine 2024 so bili v primerjavi z letom prej manjši za desetino, medtem ko je odkupna cena pšenice ostala na podobni ravni kot v letu 2023, odkupne cene ječmena in koruze za zrnje pa so bile višje. Na podlagi modelnih kalkulacij, ki veljajo za čas spravila letine pri nespremenjenem pridelku in enaki tehnologiji ter ne upoštevajo stroškov skladiščenja, ocenjujemo, da so se skupni stroški pridelave pšenice znižali za 10 %. Odkupna cena pšenice po podatkih SURS (julij–september) pa je v času spravila letine 2024 ostala na ravni leta prej (182 EUR/t). Proračunske podpore so bile v letu 2024 podobne kot v letu 2023, ko se je začelo novo programsko obdobje SKP. Od leta 2023 se v vrednost subvencij šteje dohodkovne podpore za trajnostnost in dopolnilne dohodkovne podpore za trajnostnost (intervencije iz SN 2023–2027), v letu 2022 pa je bilo vključeno osnovno plačilo, plačilo za zeleno komponento, proizvodno vezano plačilo za strna žita (plačila iz programskega obdobja kmetijske politike 2014–2020) in vračilo trošarine. Ocenjujemo, da je vrednost pridelave (tržna vrednost in proračunske podpore) pri pšenici ostala na ravni leta prej, kar pa je približno 10 % pod povprečjem zadnjih petih let (2019–2023).

Nižji stroški pridelave pšenice so predvsem posledica za 33 % nižjih cen gnojil, ki pa še vedno ostajajo visoko nad ravni cen pred letoma 2020 in 2021 ter za 23 % nižjih stroškov semena. Nižji kot v letu 2023 je bil tudi strošek zavarovanja pridelka (–7 %; zaradi večjega deleža sofinanciranja zavarovanja), ki pa ima le odstotek v strukturi skupnih stroškov. Porasli so stroški sredstev za varstvo rastlin in domačih strojnih storitev (oboje za 3 %) ter stroški domačega dela, ocenjeni na podlagi povprečne plače v Sloveniji (+6 %). Enaki kot v letu 2023 so ostali stroški najetih storitev.

Slika 7: Osnovni ekonomski kazalniki pri pridelavi pšenice (indeks; povprečje 2019–2023 = 100)

Vir: Modelne kalkulacije KIS

Ocenjujemo, da so se pri 10-odstotnem znižanju stroškov pridelave, pri približno enakih odkupnih cenah in proračunskih podporah, cenovno-stroškovna razmerja pri pridelavi pšenice v letu 2024 nekoliko izboljšala. Cenovno-stroškovna pariteta se je zvišala za 11 odstotnih točk, pri tem pa ostaja skoraj 20 % pod povprečjem zadnjih petih let (2019–2023).

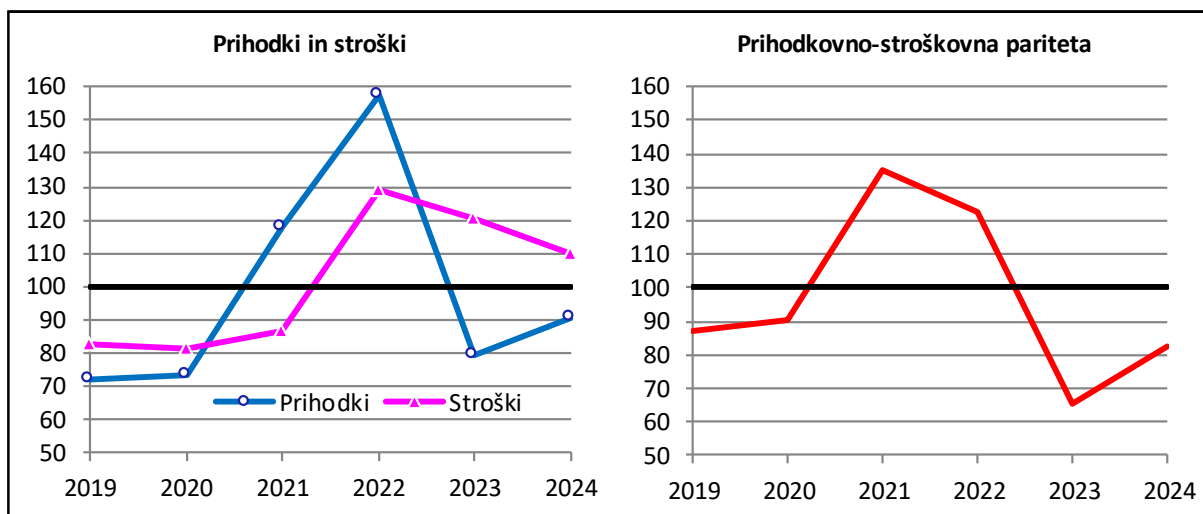
Na podlagi modelov ocenjujemo, da so bile ekonomske razmere za pridelavo pšenice in ječmena zaradi nižjih stroškov pridelave nekoliko boljše kot v izrazito slabem letu 2023. Razkorak med stroški pridelave in vrednostjo pridelave, ki je zaznan po letu 2022, se je v letu 2024 sicer umiril, vendar še vedno ostaja velik. Ekonomski rezultati pri pridelavi pšenice so pod povprečjem obdobja 2019–2023 in med slabšimi do sedaj.

Ekonomski položaj tržnih pridelovalcev koruze v Sloveniji je bil, podobno kot pri strnem žitu, v letu 2024 zaradi znižanja stroškov in rasti odkupnih cen nekoliko boljši kot v letu 2023.

Podatki SURS kažejo, da so bile odkupne cene koruze ob spravilu letine 2024 za 16 % višje kot v enakem obdobju leta 2023. Stroški pridelave koruze za zrnje, ocenjeni na podlagi modelnih kalkulacij, pa so bili v povprečju nižji za 9 %, na kar so v veliki meri vplivali nižji stroški gnojil (–33 %), nižji stroški najetih storitev (sušenje in kombajniranje; –4 %) in zavarovanja pridelka (–7 %). Nasprotno so se zvišali stroški semena (+1 %), stroški FFS (+7 %), stroški domačih strojnih storitev (+3 %) in stroški domačega dela, ocenjeni na podlagi povprečne plače v Sloveniji (+6 %).

Slika 8: Osnovni ekonomski kazalniki pri pridelavi koruze za zrnje (indeks; povprečje 2019–2023 = 100)

Vir: Modelne kalkulacije KIS

Višje odkupne cene v jesenskem času (+16 %) in nižji stroški pridelave (–9 %) so ob približno enakih proračunskih podporah vplivali na izboljšanje cenovno-stroškovnih razmerij. Cenovno-stroškovna pariteta (razmerje med košarico cen inputov in vrednostjo pridelave pri enakem pričakovanem pridelku) se je v letu 2024 izboljšala, vendar je bila še vedno 16 % pod povprečjem obdobja 2019–2023. Ocenjujemo, da so bili ekonomski rezultati pridelovalcev koruze v letu 2024, ob nekoliko boljši letini, ugodnejši kot v rekordno slabem letu 2023.

2.1.1 Površina in pridelek žita

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
POVRŠINA (ha)														
Osnovna površina	98.377	97.830	98.293	96.975	95.508	95.193	95.004	95.723	97.634	97.860	99.298	102.712	98.249	95,7
Pospravljena površina	99.733	98.972	99.884	98.955	98.355	98.461	98.246	98.624	101.499	102.052	103.553	106.073	102.176	96,3
Pšenica in pira	34.586	31.759	33.124	30.734	31.461	28.017	27.823	26.727	27.286	26.785	27.564	28.705	28.043	97,7
Rž	902	1.489	1.640	1.236	970	1.081	1.301	1.178	839	640	801	1.018	1.077	105,8
Ječmen	17.967	17.314	18.482	20.110	19.184	20.369	20.994	21.139	22.207	21.863	22.546	21.947	20.864	95,1
Oves	1.369	1.203	1.364	1.506	1.332	1.448	1.245	1.207	950	1.195	1.011	871	769	88,3
Koruzza za zrnje	39.166	41.857	38.331	37.743	36.388	38.290	37.079	38.883	39.829	41.402	41.562	44.253	41.858	94,6
Tritikala	3.640	3.490	4.229	4.491	5.288	5.032	5.668	5.804	5.590	5.152	5.171	5.184	4.863	93,8
Proso	199	169	229	491	399	347	454	277	356	418	312	240	345	143,8
– glavni posevek	62	67	105	264	78	83	155	99	122	114	70	123	182	148,0
– strniščni posevek	137	102	124	227	321	264	299	178	234	304	242	117	163	139,3
Ajda	1.676	1.401	1.979	2.435	3.127	3.647	3.475	3.187	4.279	4.318	4.430	3.761	4.221	112,2
– glavni posevek	457	362	512	682	601	643	532	464	648	430	418	517	457	88,4
– strniščni posevek	1.219	1.039	1.467	1.753	2.526	3.004	2.943	2.723	3.631	3.888	4.012	3.244	3.764	116,0
Drugo žito	228	290	506	209	206	230	207	222	163	279	156	94	136	144,7
HEKTARSKI PRIDELEK (t/ha)														
Žito skupaj	5,8	4,6	6,5	6,3	6,5	5,6	6,1	6,5	7,4	6,9	5,6	6,3	6,6	104,8
Pšenica in pira	5,4	4,4	5,2	5,1	5,2	5,0	4,4	5,2	5,8	5,8	5,5	5,1	5,5	108,0
Rž	3,8	3,4	4,1	3,8	4,1	4,1	3,5	3,8	4,1	4,0	4,0	3,6	4,1	113,6
Ječmen	4,7	4,0	4,9	4,6	4,8	4,8	4,2	4,8	5,5	5,4	5,0	4,6	4,8	104,8
Oves	3,2	2,6	3,3	3,3	3,2	3,2	2,7	3,3	3,4	3,4	3,1	2,9	3,2	109,8
Koruzza za zrnje	7,1	5,4	9,1	9,0	9,5	7,1	9,5	9,3	10,8	9,4	6,7	8,8	9,2	104,6
Tritikala	4,4	3,6	4,7	4,7	4,7	4,6	4,2	4,6	5,1	5,1	4,9	4,2	4,7	111,1
Proso	1,2	1,1	1,8	1,7	1,3	1,1	1,3	1,3	1,4	1,2	1,0	1,3	1,2	93,7
– glavni posevek	1,6	1,2	2,3	2,3	1,8	1,4	1,7	1,9	1,9	1,8	1,5	1,9	1,4	76,1
– strniščni posevek	1,0	1,1	1,4	1,0	1,2	0,9	1,1	0,9	1,1	1,0	0,9	0,7	1,0	139,4
Ajda	0,8	0,8	0,8	1,0	0,9	0,8	0,9	0,8	0,9	0,9	0,7	0,7	0,7	107,5
– glavni posevek	0,9	0,7	0,9	1,2	1,1	0,8	1,1	1,0	1,0	1,0	0,8	1,0	0,9	99,6
– strniščni posevek	0,8	0,8	0,7	0,9	0,9	0,8	0,9	0,7	0,8	0,8	0,7	0,6	0,7	110,7
Drugo žito	4,3	4,0	4,3	6,0	2,8	2,9	4,3	4,0	2,5	3,1	1,6	4,0	5,0	125,5
PRIDELEK (t)														
Žito skupaj	576.407	457.339	648.887	624.047	638.064	546.994	596.663	641.739	749.691	700.546	576.187	666.888	672.942	100,9
Pšenica in pira	188.065	138.235	173.245	157.058	163.165	140.961	121.900	139.811	158.182	154.451	150.754	145.416	153.387	105,5
Rž	3.422	5.012	6.737	4.658	3.978	4.415	4.542	4.479	3.460	2.529	3.206	3.674	4.415	120,2
Ječmen	84.727	69.303	89.700	93.174	91.653	97.929	88.057	102.480	122.177	119.132	112.455	101.046	100.696	99,7
Oves	4.351	3.107	4.448	5.023	4.327	4.641	3.397	4.033	3.229	4.120	3.159	2.510	2.434	97,0
Koruzza za zrnje	277.358	226.634	350.583	338.712	346.211	272.177	350.489	360.357	429.846	388.830	277.818	389.033	384.928	98,9
Tritikala	15.917	12.641	20.068	20.934	24.719	22.923	23.572	26.892	28.255	26.389	25.149	21.969	22.901	104,2
Proso	237	189	412	835	532	368	584	354	495	520	318	317	427	134,7
– glavni posevek	100	78	238	597	138	119	259	186	226	209	106	231	260	112,6
– strniščni posevek	137	111	174	238	394	249	325	168	269	311	212	86	167	194,2
Ajda	1.341	1.052	1.523	2.399	2.899	2.909	3.225	2.456	3.639	3.720	3.083	2.549	3.075	120,6
– glavni posevek	404	238	466	830	657	540	577	450	664	417	337	492	433	88,0
– strniščni posevek	937	814	1.057	1.569	2.242	2.369	2.648	2.006	2.975	3.303	2.746	2.057	2.642	128,4
Drugo žito	989	1.166	2.171	1.254	580	671	897	877	408	855	245	374	679	181,6

Vir: SURS, preračuni KIS

2.1.2 Uradno potrjena pridelava žita za seme

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
POTRJENA POVRŠINA (ha)														
Žito, skupaj	1.335	1.177	1.131	880	959	788	881	924	921	729	848	886	901	101,7
Pšenica	841	722	641	502	507	338	367	420	429	303	449	466	434	93,2
Rž	7	11	33	40	—	—	34	15	—	—	—	—	—	—
Ječmen	369	329	303	205	245	220	265	307	311	240	270	275	289	105,1
Oves	16	17	17	7	26	37	35	44	34	19	12	19	29	151,5
Koruza	38	42	23	9	21	17	15	19	13	—	13	1	2	243,2
Tritikala	17	55	49	61	67	37	58	55	58	55	25	44	65	149,6
Proso	0	0	19	2	—	9	18	5	10	10	9	5	12	220,9
Ajda	48	:	47	55	93	130	90	60	66	102	70	76	69	91,4
POTRJENI PRIDELEK (t)														
Žito, skupaj	7.801	6.409	6.501	5.224	5.826	4.084	4.396	5.655	5.929	4.232	4.530	4.513	4.748	105,2
Pšenica	5.385	4.225	3.902	3.161	3.116	2.115	2.072	2.768	2.963	2.032	2.706	2.698	2.635	97,7
Rž	28	41	185	177	—	—	146	54	—	—	—	—	—	—
Ječmen	2.124	1.756	1.915	1.365	1.433	1.516	1.530	2.188	2.252	1.620	1.599	1.489	1.653	111,0
Oves	64	46	84	24	749	99	89	122	151	86	41	63	104	165,3
Koruza	70	40	71	31	63	25	81	76	34	—	38	2	3	181,2
Tritikala	89	301	280	392	392	234	337	385	458	353	103	211	305	144,5
Proso	0	0	26	5	—	18	42	12	25	20	2	5	20	383,1
Ajda	41	—	38	70	73	79	99	50	46	121	41	45	28	63,3

: ni podatka.

— ni pojava.

Vir: KIS (Služba za uradno potrjevanje semenskega in sadilnega materiala kmetijskih rastlin) in UVHVVR (2016–2023)²

2.1.3 Odkup žita (t)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
Pšenica, brez semenske	96.073	64.573	82.178	74.420	50.035	84.367	45.502	77.415	85.272	88.903	66.354	60.431	90.616	149,9
Ječmen, krmni	9.282	5.479	6.429	10.559	9.810	14.312	12.479	18.948	25.480	29.406	25.103	20.383	19.991	98,1
Koruza za zrnje, brez semenske	59.311	42.610	84.358	83.852	81.658	79.221	119.771	128.207	137.233	159.097	134.041	138.649	140.749	101,5

Vir: SURS

² <https://www.gov.si/teme/uradno-potrjevanje-in-naknadna-kontrola-semenskega-materiala/>

2.1.4 Bilanca proizvodnje in porabe žita (ekvivalent zrnja; 000 t)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*	Indeks 2024/23
Pridelano	576,4	457,3	648,6	624,0	638,1	547,0	596,7	641,7	749,7	700,5	576,2	666,9	672,9	100,9
Začetne zaloge	715,7	687,0	630,0	770,8	775,0	810,3	750,8	757,8	726,8	699,9	598,8	554,8	668,4	120,5
Uvoz	414,7	492,4	511,7	478,0	492,8	568,8	589,5	534,7	518,4	542,5	520,8	618,1	547,5	88,6
Izvoz	199,1	171,1	172,5	231,7	234,5	309,7	315,4	350,0	445,9	510,9	337,4	330,2	395,2	119,7
Končne zaloge	687,0	630,0	770,8	775,0	810,3	750,8	757,8	726,8	699,9	598,8	554,8	668,4	662,3	99,1
Domača poraba	820,8	835,6	847,2	866,1	861,0	865,7	863,7	857,4	849,2	833,2	803,7	841,2	831,3	98,8
– krma	502,9	529,3	497,8	516,8	516,3	534,2	520,3	515,5	508,1	492,0	468,0	510,5	505,2	99,0
– seme	18,7	17,8	18,7	18,6	18,8	18,3	18,5	18,2	18,8	18,5	18,9	19,0	18,5	97,6
– industrijski nameni	34,8	32,0	37,8	38,7	36,2	36,7	40,6	44,6	49,1	53,3	48,9	42,3	39,4	93,1
– izgube	27,0	25,3	46,9	42,6	39,1	26,5	29,1	27,6	29,0	24,5	23,8	31,6	28,0	88,5
– poraba za prehrano	237,4	231,2	245,9	249,4	250,6	249,9	255,2	251,6	244,3	244,8	244,0	237,9	240,3	101,0
Poraba za prehrano**	175,6	170,8	182,7	185,4	185,8	185,8	189,8	185,6	180,7	181,4	180,7	176,7	179,2	101,4
Razpoložljiva količina za porabo na prebivalca (kg)	85,4	83,0	88,6	89,9	90,0	89,9	91,7	88,8	86,1	86,1	85,7	83,3	84,3	101,1
Stopnja samooskrbe (%)	70,2	54,7	76,6	72,1	74,1	63,2	69,1	74,8	88,3	84,1	71,7	79,3	80,9	

* Začasni podatki.

** V ekvivalentu moke.

Vir: SURS, KIS

2.1.5 Bilanca proizvodnje in porabe pšenice (ekvivalent zrnja; 000 t)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*	Indeks 2024/23
Pridelano	188,1	138,2	173,2	157,1	163,2	141,0	121,9	139,8	158,2	154,5	150,8	145,4	153,4	105,5
Začetne zaloge	235,4	204,6	187,4	212,0	206,4	220,2	191,8	159,1	171,8	146,4	112,2	93,8	143,4	152,8
Uvoz	171,1	214,4	219,2	228,4	255,8	265,7	271,7	265,1	213,8	214,5	240,1	325,8	241,6	74,1
Izvoz	99,6	74,7	74,1	89,5	94,3	130,1	128,2	97,0	120,8	134,6	113,6	130,7	155,0	118,6
Končne zaloge	204,6	187,4	212,0	206,4	220,2	191,8	159,1	171,8	146,4	112,2	93,8	143,4	100,6	70,1
Domača poraba	290,3	295,2	293,8	301,5	310,9	304,9	298,1	295,3	276,5	268,7	295,6	291,0	282,8	97,2
– krma	76,4	87,7	64,8	71,4	79,8	79,8	67,7	68,7	54,2	43,5	68,1	65,6	61,9	94,3
– seme	10,4	9,5	9,9	9,2	9,4	8,4	8,3	8,0	8,2	8,0	8,3	8,6	8,4	97,7
– industrijski nameni	0,02	0,02	0,02	0,02	0,04	0,02	0,06	0,13	0,04	0,01	0,06	0,02	0,03	192,9
– izgube	7,6	7,5	8,8	8,0	9,1	7,3	7,1	8,3	6,6	5,8	7,1	8,8	6,0	68,9
– poraba za prehrano	195,9	190,4	210,3	212,8	212,6	209,4	214,9	210,2	207,5	211,3	212,0	208,0	206,4	99,3
Poraba za prehrano**	144,9	140,5	155,5	157,4	157,2	154,7	159,0	154,6	153,2	155,9	156,3	154,2	153,0	99,2
Razpoložljiva količina za porabo na prebivalca (kg)	70,5	68,2	75,4	76,3	76,1	74,9	76,8	74,0	72,9	74,0	74,1	72,7	72,0	99,0
Stopnja samooskrbe (%)	64,8	46,8	59,0	52,1	52,5	46,2	40,9	47,3	57,2	57,5	51,0	50,0	54,2	

* Začasni podatki. ** V ekvivalentu moke.

Vir: SURS, KIS

2.1.6 Bilanca proizvodnje in porabe koruze (ekvivalent zrnja; 000 t)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*	Indeks 2024/23
Pridelano	277,4	226,6	350,6	338,7	346,2	272,2	350,5	360,4	429,8	388,8	277,8	389,0	384,9	98,9
Začetne zaloge	341,6	328,3	295,3	383,5	384,3	397,2	367,6	403,9	355,3	345,8	283,4	251,7	320,4	127,3
Uvoz	186,6	221,7	214,0	181,3	175,3	229,3	247,6	208,7	240,1	252,1	211,9	229,4	243,9	106,3
Izvoz	89,6	90,1	91,2	129,4	132,3	151,2	168,9	240,8	301,0	346,8	200,4	183,4	219,6	119,8
Končne zaloge	328,3	295,3	383,5	384,3	397,2	367,6	403,9	355,3	345,8	283,4	251,7	320,4	355,3	110,9
Domača poraba	387,7	391,2	385,3	389,8	376,3	380,0	392,8	376,9	378,5	356,5	321,0	366,3	374,2	102,1
– krma	332,9	339,5	322,7	326,7	315,9	329,9	339,5	321,7	325,5	308,2	276,0	315,0	321,5	102,0
– seme	2,0	2,2	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,1	2,1	2,1	2,1	2,2	2,2	98,1
– industrijski nameni	9,1	8,6	9,4	10,8	10,6	10,8	11,2	12,2	10,7	12,7	13,1	12,8	14,5	113,2
– izgube	14,6	13,5	32,1	28,9	24,2	13,6	16,7	13,5	16,2	12,7	10,9	17,4	16,4	94,5
– poraba za prehrano	29,2	27,4	18,9	21,5	23,6	23,6	23,3	27,3	24,0	20,9	19,0	19,0	19,7	103,9
Poraba za prehrano**	20,4	19,2	13,2	15,0	16,5	16,5	16,3	19,1	16,8	14,6	13,3	13,3	13,8	103,9
Razpoložljiva količina za porabo na prebivalca (kg)	9,9	9,3	6,4	7,3	8,0	8,0	7,9	9,2	8,0	6,9	6,3	6,3	6,5	103,6
Stopnja samooskrbe (%)	71,5	57,9	91,0	86,9	92,0	71,6	89,2	95,6	113,6	109,1	86,5	106,2	102,9	

* Začasni podatki. ** V ekvivalentu moke.

Vir: SURS, KIS

2.1.7 Bilanca proizvodnje in porabe ječmena (ekvivalent zrnja; 000 t)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*	Indeks 2024/23
Pridelano	84,7	69,3	89,7	93,2	91,7	97,9	88,1	102,5	122,2	119,1	112,5	101,0	100,7	99,7
Začetne zaloge	107,4	121,4	117,2	139,1	148,9	157,4	156,9	157,4	161,9	167,7	165,3	171,0	167,1	97,7
Uvoz	41,8	43,5	62,1	54,7	46,7	57,5	55,3	50,1	51,4	64,0	56,0	50,0	47,5	95,2
Izvoz	8,4	5,2	5,8	11,1	6,1	24,2	13,8	9,0	19,5	23,5	19,8	11,7	15,0	129
Končne zaloge	121,4	117,2	139,1	148,9	157,4	156,9	157,4	161,9	167,7	165,3	171,0	167,1	168,1	100,6
Domača poraba	104,2	111,8	124,2	126,9	123,7	131,7	129,1	139,1	148,3	162,0	142,9	143,3	132,2	92,3
– krma	69,0	79,4	85,3	88,3	87,7	95,2	88,8	95,6	97,9	109,3	95,0	102,0	96,0	94,1
– seme	4,5	4,3	4,6	5,0	4,8	5,1	5,2	5,3	5,6	5,5	5,6	5,5	5,2	95,1
– industrijski nameni	25,7	23,4	28,4	27,9	25,5	25,9	29,4	32,2	38,4	40,7	35,8	29,5	24,9	84,4
– izgube	3,5	3,1	4,3	4,1	4,0	4,0	3,7	4,1	4,5	4,5	4,2	4,1	4,0	99,3
– poraba za prehrano	1,5	1,5	1,6	1,5	1,7	1,5	1,9	1,9	1,9	2,1	2,3	2,3	2,1	92,8
Poraba za prehrano**	1,1	1,1	1,2	1,2	1,3	1,1	1,4	1,4	1,5	1,6	1,7	1,7	1,6	92,8
Razpoložljiva količina za porabo na prebivalca (kg)	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,5	0,7	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,7	92,6
Stopnja samooskrbe (%)	81,3	62,0	72,2	73,4	74,1	74,4	68,2	73,7	82,4	73,5	78,7	70,5	76,2	

* Začasni podatki. ** V ekvivalentu moke.

Vir: SURS, KIS

2.1.8 Odkupne in institucionalne cene žita

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
Povprečna letna odkupna cena (EUR/t)														
Pšenica, brez semenske	195,6	181,0	169,1	168,3	133,8	154,0	159,4	163,2	148,0	187,8	314,9	184,1	186,1	101,0
Ječmen, krmni	179,6	177,3	153,3	133,8	133,0	128,8	142,4	137,2	125,4	168,3	278,3	150,9	151,6	100,4
Koruzna v zrnju, brez semenske	199,8	169,2	125,3	131,8	130,6	141,3	146,9	123,7	124,9	207,9	293,4	151,2	165,8	109,7
Sezonska odkupna cena (EUR/t)														
Pšenica (SURs)*	194,6	172,1	159,7	161,4	129,6	149,0	153,2	156,5	145,9	182,7	321,8	183,1	182,0	99,4
Pšenica (ARSKTRP)**	194,3	184,3	164,1	167,5	138,9	152,2	161,4	168,4	153,7	189,1	336,4	196,1	203,1	103,6
Ječmen, krmni (SURs)*	179,4	171,3	153,3	132,7	131,5	126,6	141,3	135,2	124,6	166,6	280,4	143,1	147,6	103,1
Koruzna v zrnju (SURs)***	205,3	144,1	114,5	131,3	124,9	140,1	145,6	119,5	122,3	212,6	296,1	142,4	164,6	115,6
Intervencijska cena (EUR/t)														
Pšenica, rž, ječmen in koruzna	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	101,3	

* Tehtano povprečje odkupnih cen julij–september (SURs).

** Tehtano povprečje odkupnih cen pšenice, ki jih ARSKTRP pošljejo odkupovalci, ki so v preteklem letu odkupili/prevzeli več kot tisoč ton pšenice; podatki za čas žetve.

*** Tehtano povprečje odkupnih cen septembra, oktobra in novembra (SURs).

*** Tehtano povprečje odkupnih cen septembra, oktobra in novembra (SURs).

Vir: SURs, ARSKTRP (TIS), MKGP, preračuni KIS

2.2 Oljnice

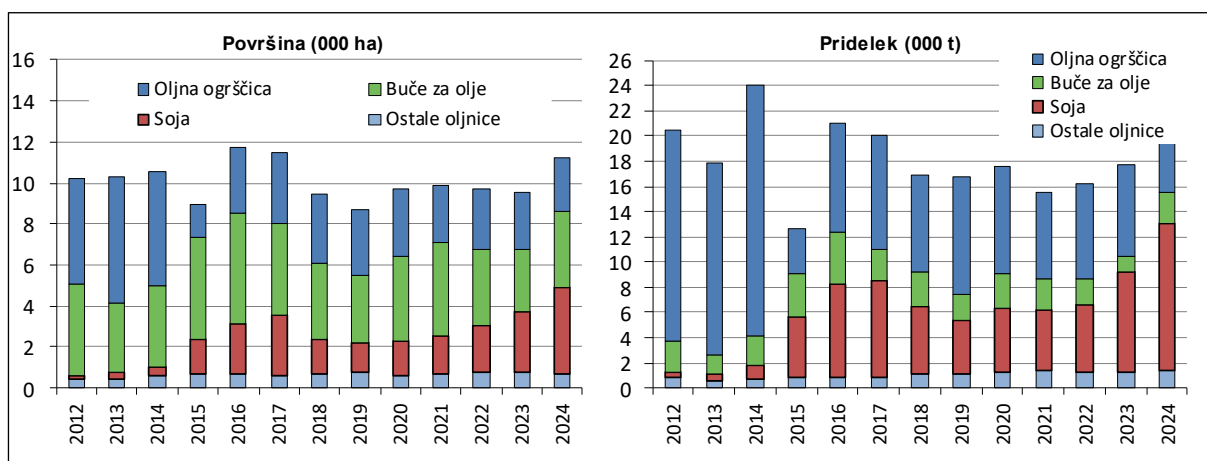
Obseg pridelave – Delež oljnic v vrednosti proizvodnje kmetijskih proizvodov, ki se je v letih 2012–2023 gibal med 0,7 % in 1,6 %, je v letu 2024 znašal 1,1 % skupne vrednosti kmetijstva oziroma 2,0 % vrednosti rastlinskih pridelkov, kar je največ po letu 2017 in enako kot leta 2021.

V letu 2023 je bila izvedena zadnja raziskava strukture kmetijskih gospodarstev. Podrobni podatki še niso na voljo, zato bodo obravnavani v prihodnjih poročilih. V nadaljevanju povzemamo zadnje podatke popisa kmetijstva iz leta 2020. Strukturne spremembe na KMG s pridelavo oljnic se nadaljujejo, zmanjšuje se tako število KMG s pridelavo oljnic kot tudi površina posejana z oljnicami, večje spremembe pa so tudi v razširjenosti posameznih vrst. Leta 2020 je oljnice na približno 10 tisoč ha pridelovalo nekaj manj kot 5.700 KMG. V obdobju med popisoma kmetijstva 2010 in 2020 se je površina oljnic zmanjšala za 17 %, število KMG s pridelavo oljnic pa za 41 %, kar kaže na koncentracijo pridelave. S pridelavo oljne ogrščice se je v letu 2020 ukvarjalo 587 KMG (–49 % glede na leto 2010), ki so jo v povprečju pridelovali na 5,6 ha njiv (+21 % glede na leto 2010). V obdobju 2010–2020 se je zmanjšalo tudi število KMG s pridelavo oljnih buč (–48 %, na 4.648 KMG), medtem ko se je povprečna površina njiv z oljnimi bučami na KMG povečala na 0,9 ha (leta 2010: 0,7 ha). V obdobju 2010–2020 je med oljnicami pomembno mesto pridobila tudi soja, ki so jo v letu 2020 pridelovali na 411 KMG (povprečno 4,0 ha na KMG).

Po podatkih letne statistike se je pridelovalna površina oljnic v letu 2024 opazno povečala (+ 17 %), spremembe površine posameznih oljnic pa so bile tudi v letu 2024 zelo različne. Ponovno so se zmanjšale površine oljne ogrščice (–10 %) in drugih oljnic (–4 %), manj je bilo tudi sončnic (–6 %). Na njivah pa je bilo pomembno več soje (+39 %) in tudi oljnih buč (+27 %).

V setveni strukturi so pred letom 2015 prevladovala oljna ogrščica in oljne buče, ki so v letih 2010–2014 skupaj obsegale povprečno 94 % pospravljenih površin, po letu 2015 pa se je med najpomembnejšimi oljnicami ustalila tudi soja. V letih 2020–2024 je bilo na njivah v povprečju 38 % oljnih buč, 29 % oljne ogrščice in 26 % soje. V letu 2024 je v setveni strukturi oljnic prevladovala soja, ta je obsegala 37 % površin, kar je največ do sedaj. Vpliv na povečan obseg pridelave soje ima tudi ponovna uvedba proizvodno vezane podpore v letu 2023.

Slika 9: Površina in pridelek oljnic; 2012–2024

Vir: SURS

Letine posameznih vrst oljnic so bile v letu 2024 nadpovprečne v primerjavi z letom 2023 in tudi s povprečjem zadnjih petih let, ki pridelavi oljnic niso bila najbolj naklonjena. Letina oljnih

buč je bila izrazito višja, hektarski pridelek je bil v primerjavi z letom 2023 večji za 61 % in za približno petino nad povprečjem zadnjega petletnega obdobja. Hektarski pridelek oljne ogrščice je bil 3,2 t/ha, kar je za 25 % nad povprečjem preteklega leta in za 23 % nad povprečjem let 2019–2023. Hektarski pridelek soje je bil večji drugo leto zapored, v letu 2024 je znašal 2,8 t/ha (+6 %) in je bil tudi nekoliko večji od predhodnega petletnega obdobja (+4 %).

Skupni pridelek oljnic je bil v letu 2024 v povprečju za 34 % večji v primerjavi s predhodnim letom, pridelanega pa je bilo tudi za 42 % več zrnja oljnic kot v povprečju zadnjih petih let. V ugodnem letu 2024 je bilo zaradi večjih površin in boljšega hektarskega pridelka izrazito povečanje skupnega pridelka oljnih buč (+104 %) in soje (+48 %). Prav tako je bil večji skupni pridelek oljne ogrščice (+13 %), medtem ko je skupni pridelek sončnic ostal na ravni leta prej.

Preglednica 5: Pridelava oljnic; 2023 in 2024

	Površina (ha)		Indeks 2024/23	Pridelek (t/ha)		Indeks 2024/23	Skupni pridelek (t)		Indeks 2024/23
	2023	2024		2023	2024		2023	2024	
Oljnice skupaj, od tega:	9.571	11.200	117,0	1,9	2,1	114,4	17.768	23.776	133,8
– oljna ogrščica	2.841	2.560	90,1	2,6	3,2	125,1	7.324	8.255	112,7
– sončnice	610	571	93,6	2,0	2,1	106,9	1.197	1.198	100,1
– soja	3.001	4.166	138,8	2,6	2,8	106,5	7.875	11.641	147,8
– oljne buče	2.968	3.758	126,6	0,4	0,7	160,8	1.243	2.530	203,5

Vir: SURS

Cene, stroški in osnovni ekonomski kazalci – V letu 2024 se je povprečna odkupna cena oljne ogrščice zvišala (+10 %), odkupna cena soje je malenkost povečala, odkupna cena oljnih buč pa se je glede na leto 2023 znižala (–9 %).

Preglednica 6: Odkupne cene oljnic; 2020–2024

Odkupne cene (EUR/t)	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
Oljna ogrščica	323	455	618	378	413	109,5
Oljne buče	2.782	3.065	3.597	3.747	3.400	90,7
Soja	322	507	596	389	394	101,2

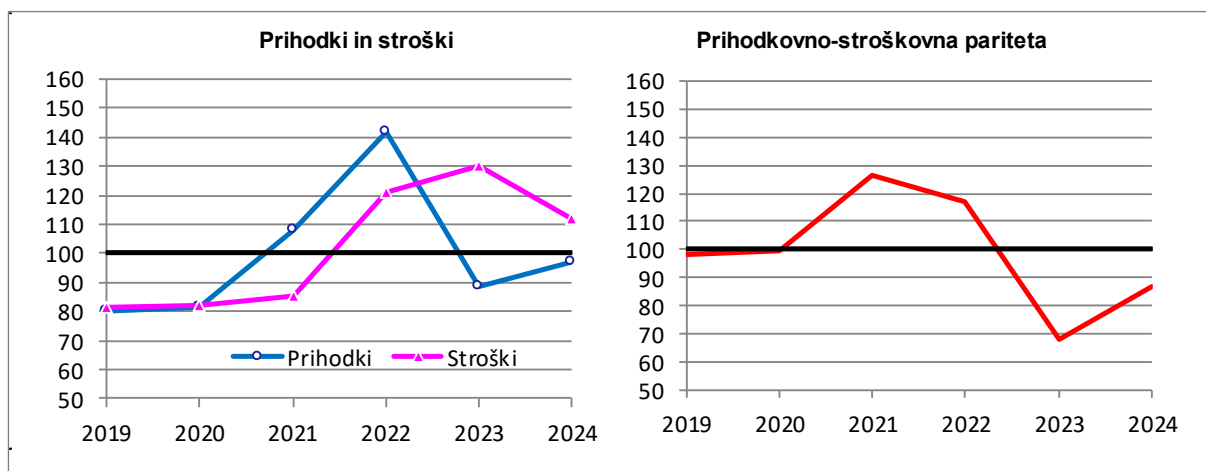
Vir: SURS

V novem programskem obdobju SN 2023–2027 se nosilec kmetijskih gospodarstev na podlagi oddane zbirne vloge in izpolnjevanja zahtevanih pogojev dodeljuje različne dohodkovne podpore. Za vse upravičene hektare je na voljo osnovno plačilo za trajnostnost v načrtovanem znesku 184,20 EUR/ha in dopolnilna dohodkovna podpora za trajnostnost v načrtovani višini 27,57 EUR/ha. Pridelovalci soje lahko ob izpolnjenih pogojih pridobijo še vezano dohodkovno podporo za beljakovinske rastline v načrtovani višini 245,80 EUR/ha. Pridelovalci so od leta 2023 upravičeni tudi do regresiranja premijskih stopenj za zavarovanje pridelka v višini 60 %.

Gospodarske razmere so se na trgu z oljno ogrščico v letu 2024 zaradi nižjih stroškov pridelave in višjih odkupnih cen izboljšale. V času spravila (julij–avgust) so po podatkih statistike v Sloveniji oljno ogrščico odkupovali v povprečju po 10 % višjih cenah (413 EUR/t) v primerjavi z enakim obdobjem leta 2023, ko so se odkupne cene z rekordne ravni leta 2022 izrazito znižale (–39 %).

Slika 10: Osnovni ekonomski kazalniki pri pridelavi oljne ogrščice (indeks; povprečje 2019–2023 = 100)

Vir: Modelne kalkulacije KIS

Ocene na podlagi modelnih kalkulacij kažejo, da so bili stroški pridelave nižji za 15 %, pri tem pa so bile spremembe cen inputov obojesmerne. Znižali so se stroški gnojil (–38 %), pa tudi strošek zavarovanja pridelka (–7 %; višji delež sofinanciranja zavarovalnih premij), ki pa imajo le 2 % v strukturi skupnih stroškov. Drugi stroški pri pridelavi oljne ogrščice so bili višji; stroški semena za 25 %, stroški domačih strojnih storitev za 2 % in stroški najetih storitev za dober odstotek. Stroški sredstev za varstvo rastlin so ostali na ravni leta 2023.

Prihodkovno-stroškovna pariteta se je v letu 2024 zaradi nižjih stroškov pridelave, višjih odkupnih cen pri približno enaki ravni proračunskih podpor kot leta 2023, izboljšala, vendar ostaja pod povprečjem zadnjega petletnega obdobja. Ocenjujemo, da so bili ekonomski rezultati pridelovalcev oljne ogrščice zaradi višjih odkupnih cen pri nižjih stroških pridelave boljši kot v izrazito slabem letu 2023, vendar ostajajo med najslabšimi v zadnjih desetih letih.

2.2.1 Pridelava, odkup in odkupne cene oljnic

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
POVRŠINA (ha)														
Oljnice, skupaj	10.242	10.309	10.526	8.939	11.698	11.447	9.446	8.709	9.733	9.874	9.720	9.571	11.200	117,0
Oljna ogrščica	5.141	6.131	5.563	1.629	3.156	3.435	3.397	3.245	3.306	2.806	2.937	2.841	2.560	90,1
Sončnice	367	273	252	230	241	299	288	334	354	420	578	610	571	93,6
Soja	140	278	404	1.705	2.466	2.908	1.756	1.433	1.637	1.893	2.330	3.001	4.166	138,8
Buče za olje	4.512	3.433	3.943	4.939	5.410	4.500	3.650	3.284	4.169	4.491	3.700	2.968	3.758	126,6
Druge oljnice*	82	194	364	436	425	305	355	413	267	264	175	151	145	96,0
HEKTARSKI PRIDELEK (t/ha)														
Oljnice, skupaj	2,0	1,7	2,3	1,4	1,8	1,7	1,8	1,9	1,8	1,6	1,7	1,9	2,1	114,4
Oljna ogrščica	3,2	2,5	3,6	2,2	2,7	2,6	2,3	2,9	2,6	2,5	2,6	2,6	3,2	125,1
Sončnice	2,4	1,9	2,1	2,5	2,5	1,8	2,7	2,4	2,9	2,7	2,1	2,0	2,1	106,9
Soja	2,5	1,7	2,6	2,8	3,0	2,7	3,0	3,0	3,1	2,5	2,3	2,6	2,8	106,5
Buče za olje	0,56	0,46	0,58	0,69	0,76	0,56	0,75	0,60	0,67	0,56	0,54	0,42	0,67	160,8
PRIDELEK (t)														
Oljnice, skupaj	20.492	17.812	23.965	12.657	21.008	20.020	16.863	16.823	17.567	15.575	16.189	17.768	23.776	133,8
Oljna ogrščica	16.692	15.113	19.883	3.643	8.590	8.999	7.657	9.452	8.521	6.905	7.550	7.324	8.255	112,7
Sončnice	868	506	527	578	600	524	791	798	1.018	1.138	1.195	1.197	1.198	100,1
Soja	343	463	1.046	4.689	7.387	7.713	5.331	4.244	5.011	4.811	5.344	7.875	11.641	147,8
Buče za olje	2.542	1.588	2.269	3.410	4.117	2.517	2.745	1.973	2.775	2.495	1.988	1.243	2.530	203,5
Druge oljnice*	47	142	240	337	314	267	339	356	242	226	112	129	152	117,8
ODKUP (t)														
Oljnice, skupaj	9.653	9.476	9.455	5.372	8.793	8.757	8.275	10.400	9.855	7.701	9.747	8.918	15.530	174,1
Oljna ogrščica	9.248	9.246	8.957	3.595	6.452	5.414	5.330	7.925	6.761	4.378	6.044	4.179	6.778	162,2
Buče za olje	318	116	97	192	321	346	394	88	210	180	464	130	442	340,9
Soja	:	103	324	1.459	1.893	2.878	2.385	2.333	2.879	3.120	3.185	4.555	8.250	181,1
ODKUPNE CENE (EUR/t)														
Oljna ogrščica	450	358	307	364	327	320	306	316	323	455	618	378	413	109,5
Buče za olje	2.938	2.834	3.378	3.775	2.956	2.430	1.991	2.746	2.782	3.065	3.597	3.747	3.400	90,7
Soja	:	382	322	293	315	319	311	294	322	507	596	389	394	101,2

: ni podatka.

* Po ocenah prevladuje konoplja.

Vir: SURS, preračuni KIS

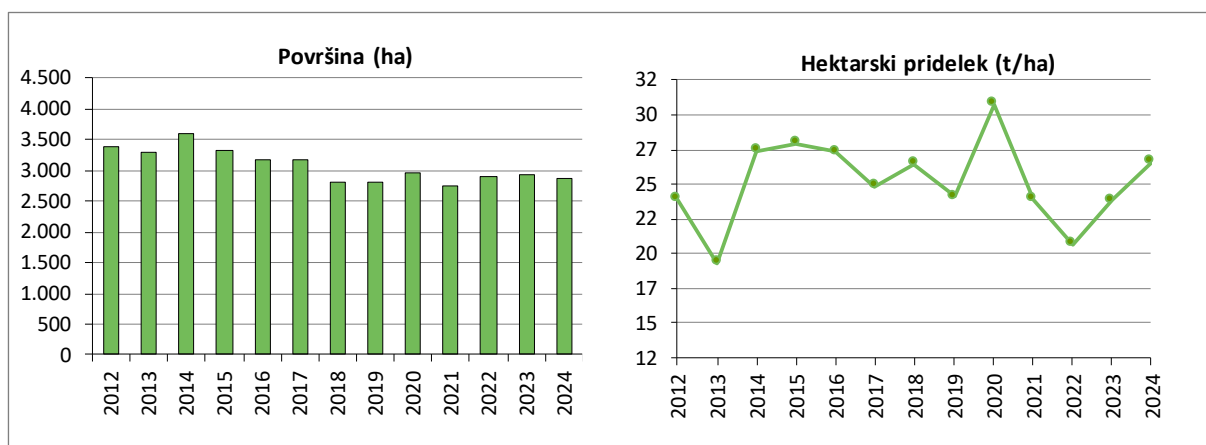
2.3 Krompir

Obseg pridelave – Pridelava krompirja je v letu 2024 k vrednosti proizvodnje kmetijskih proizvodov prispevala 1,9 %, kar je na ravni predhodnega leta. Prispevek krompirja k vrednosti rastlinskih pridelkov se je nekoliko zmanjšal, in sicer iz 3,6 % na 3,4 %. Gibanje deležev vrednosti krompirja je bilo v letih 2012–2023 med 1,4 % in 2,0 % vrednosti proizvodnje kmetijskih proizvodov ter med 2,3 % in 3,8 % vrednosti rastlinske pridelave.

V letu 2023 je bila izvedena zadnja raziskava strukture kmetijskih gospodarstev. Podrobni podatki še niso na voljo, zato bodo obravnavani v prihodnjih poročilih. V nadaljevanju povzemamo zadnje podatke popisa kmetijstva iz leta 2020. Po zadnjih razpoložljivih podatkih iz leta 2020 je krompir na slabih 3 tisoč ha njiv pridelovalo nekaj več kot 16,5 tisoč KMG. Med letoma 2010 in 2020 se je število gospodarstev, ki pridelujejo krompir, zmanjšalo bolj izrazito (–58 %) v primerjavi s površino namenjeno pridelavi krompirja (–28 %). Zaradi tega pa se je pomembno povečala povprečna površina krompirja na gospodarstvo (leta 2010: 0,10 ha/KMG; leta 2020: 0,18 ha/KMG).

Površina, namenjena pridelavi krompirja, se je v letu 2024 po dveh letih povečevanja ponovno zmanjšala. V letu 2024 je bil krompir posejan na 1,6 % njiv, kar pomeni 2,9 tisoč hektarjev, to je 3 % manj kot v letu prej in na ravni petletnega povprečja obdobja 2019–2023.

Slika 11: Pospravljena površina in povprečni hektarski pridelki krompirja; 2012–2024

Vir: SURS

Letina krompirja v letu 2024 je bila nadpovprečna, čeprav še vedno manjša od rekordno dobre v letu 2020. Doseženi hektarski pridelek je bil s 26,1 t/ha za 12 % večji kot v letu prej in za 8 % nad povprečjem obdobja 2019–2023. Kljub malce manjšim površinam smo zaradi nadpovprečne letine v letu 2024 skupno pridelali 75 tisoč ton krompirja, kar je za 9 % več kot v letu 2023 in 8 % nad povprečjem obdobja 2019–2023.

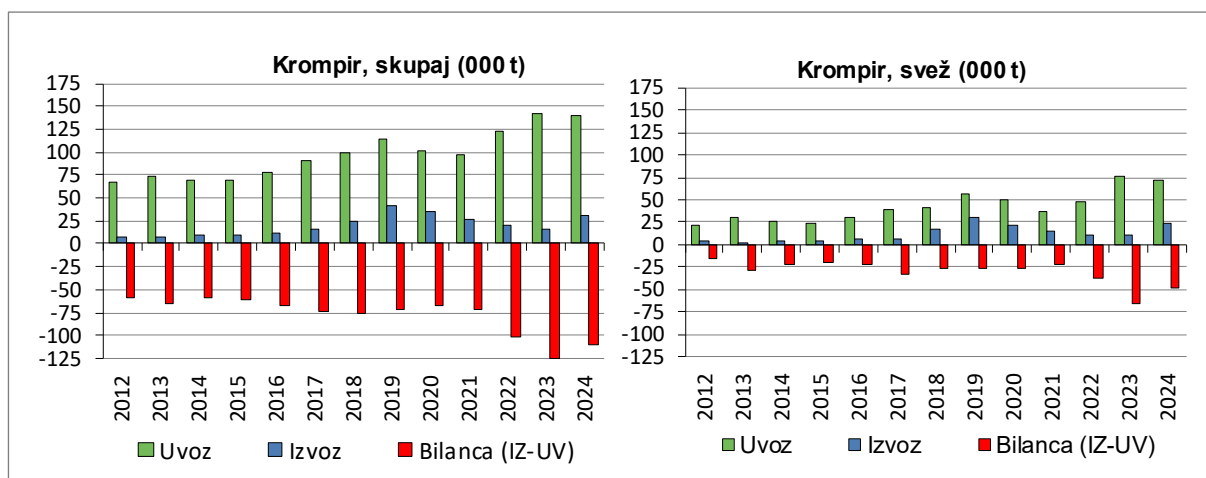
Odkup – Po podatkih SURS je bilo preko odkupa leta 2024 prodanih približno 10,7 tisoč ton krompirja, kar je za 14 % več kot v letu prej. Prek odkupa se je v letu 2024 prodalo 14 % pridelanega krompirja, kar je podobno kot leta 2023.

Blagovna menjava, poraba in stopnja samooskrbe – Poraba krompirja v Sloveniji, ki je v obdobju 2012–2024 obsegala med 134 in 181 tisoč ton, je že ves čas večja od pridelave. Po začasnih podatkih se je poraba v letu 2024 malenkost povečala. Znašala je 181 tisoč ton, kar je največ po letu 2005. V tem letu je Slovenija uvozila 141 tisoč ton krompirja, od tega 49 % v obliki predelanih proizvodov. Skupni uvoz krompirja se je v letu 2024 zmanjšal (–1%), še vedno

pa je bil drugi največji do sedaj. Povečal se je uvoz predelanega (+4 %) in semenskega krompirja (+1 %), medtem ko se je uvoz svežega jedilnega krompirja zmanjšal (–5 %).

Slika 12: Zunanja trgovina s krompirjem (000 t; ekvivalent svežega krompirja); 2012–2024*

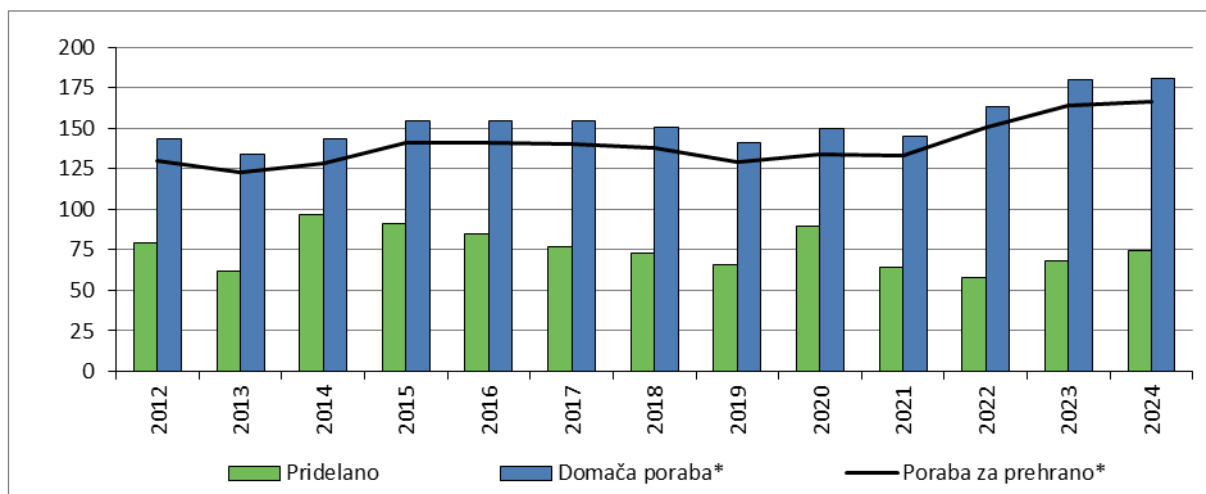

* Začasni podatki za leto 2024.

Vir: SURS, preračuni KIS

Izvoz krompirja se je v letu 2024 povečal. Izvoženih je bilo približno 31 tisoč ton krompirja, kar je za 92 % več kot v letu prej in za 11 % nad povprečjem obdobja 2019–2023. Izrazito večji je bil izvoz jedilnega krompirja (+154 %), nekoliko večji pa izvoz predelanega krompirja (+3 %), manj pa je bilo izvoza semenskega krompirja (–57 %). Negativna bilanca zunanje trgovine (izvoz-uvoz) se je leta 2024 zmanjšala. Primanjkljaj je v letu 2024 znašal 110 tisoč ton (povprečje let 2019–2023: –88 tisoč t).

Slika 13: Pridelava in poraba krompirja (000 t; ekvivalent svežega krompirja); 2012–2024

* Začasni podatki za leto 2024.

Vir: SURS, KIS

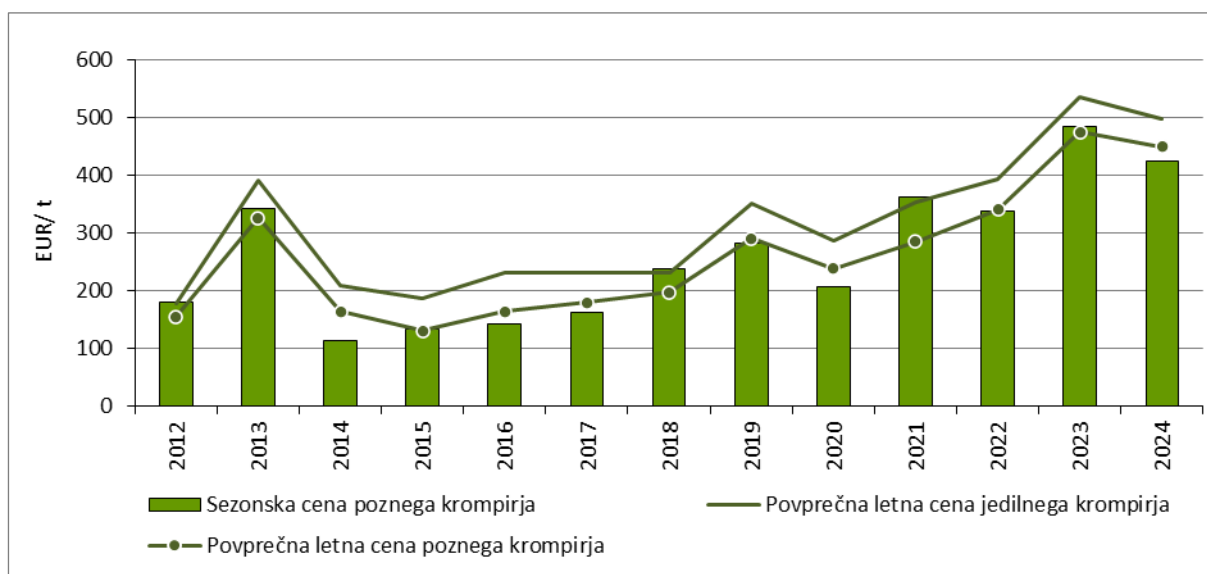
Stopnja samooskrbe s krompirjem med leti precej niha in se je v letih 2012–2023 gibala med 36 % in 68 %. V letu 2024 se je zvišala iz 38 % na 41 %, pri tem je bila za štiri odstotne točke pod ravno zadnjih petih let in med nižjimi do sedaj. Podobno se je v letu 2024 zvišala tudi stopnja samooskrbe s svežim krompirjem, ki je bila 63-odstotna, kar je šest odstotnih točk več kot leta 2023.

V preteklih letih je bilo opazno zmanjševanje skupne porabe krompirja, kar se je v letu 2021 ustavilo. V zadnjih letih se poraba krompirja povečuje, v letu 2024 se je poraba krompirja za prehrano v primerjavi z letom prej povečala za 1 %, na 167 tisoč ton. Prav tako se je povečala tudi poraba predelane krompirja, in sicer za 3 %. V primerjavi z začetkom tega stoletja (2001–2005) se je za prehrano v letih 2020–2024 porabilo v povprečju za 2 % manj krompirja, pri čemer je bila poraba svežega krompirja manjša za 26 %, medtem ko se je poraba predelane krompirja povečala za 116 %. Prebivalec Slovenije je v letu 2024 v povprečju porabil 78 kg krompirja, od tega 49 kg svežega.

Cene, stroški in osnovni ekonomski kazalci – Odkupne cene krompirja v Sloveniji, podobno kot v obdobju 2021–2023, tudi v letu 2024 ostajajo na nadpovprečni ravni. Povprečna letna odkupna cena jedilnega krompirja je bila v letu 2024 498 EUR/t, kar je 7 % manj v primerjavi z letom 2023 in 30 % nad povprečjem zadnjega petletnega obdobja. Povprečna letna cena poznega jedilnega krompirja, ki predstavlja glavnino pridelka v Sloveniji, se je na letni ravni nekoliko znižala, na 450 EUR/t (leta 2023: 476 EUR/t). Na sezonski ravni so v zadnjih letih opazna večja nihanja kot na letni ravni. Povprečna sezonska cena poznega krompirja (september–november), t.i. sezonska cena, se je v primerjavi z enakim obdobjem predhodnega leta znižala za 12 %, na 425 EUR/t (leta 2023: 484 EUR/t), še vedno pa je bila za 27 % nad povprečjem zadnjega petletnega obdobja.

Slika 14: Odkupne cene jedilnega krompirja; 2012–2024

Vir: SURS, preračuni KIS

Trg krompirja v EU, razen pridelave krompirja za predelavo v škrob, ni enotno urejen s tržnim redom. V letu 2023 so se začele izvajati intervencije iz novega programskega SN 2023–2027. Pridelovalci so upravičeni do osnovne dohodkovne podpore za trajnostnost, ki se dodeli za vse upravičene hektare (načrtovani znesek 184,20 EUR/ha) ter dopolnilne dohodkovne podpore za trajnostnost (načrtovani znesek 27,57 EUR/ha), ki se dodeli za prvih 8,2 ha površin, ob izpolnjevanju zahtevanih pogojev. Od sredine leta 2023 so pridelovalci upravičeni do regresiranja zavarovanja pridelka v višini 60 %.

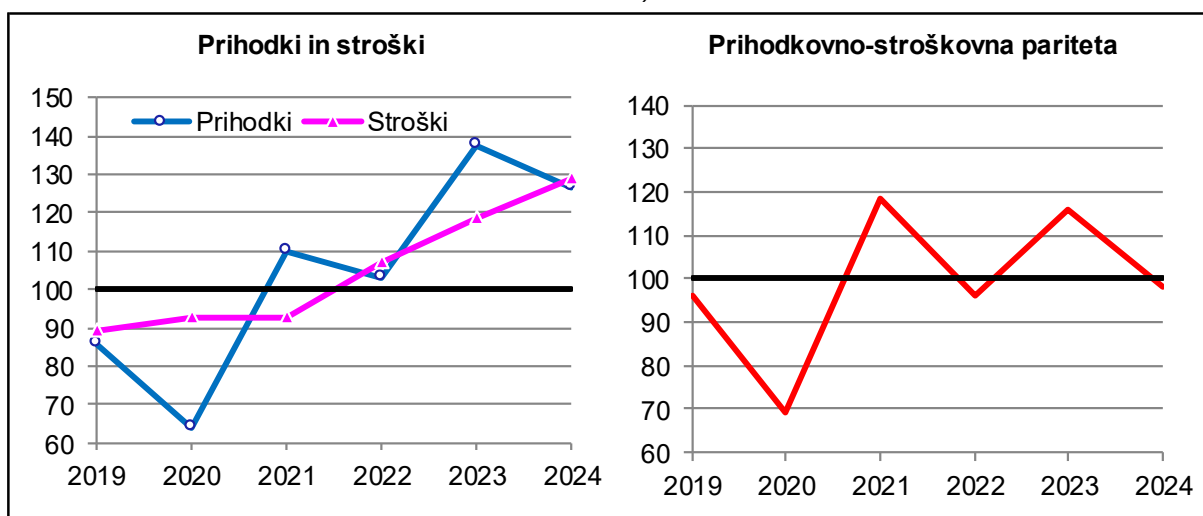
Pri pridelavi krompirja ekonomske razmere med leti zelo nihajo. Povprečne cene odkupljenega krompirja so bile leta 2024 nižje kot v letu prej, z izjemo semenskega krompirja (+ 21 %), vendar še vedno višje, kot v predhodnem petletnem obdobju. Odkup poznega krompirja v letu 2024 se je malce povečal (+2 %). Povprečna odkupna cena poznega krompirja v jesenskem času, t. i. sezonska cena, pa je bila za 12 % nižja kot v enakih mesecih leta prej.

Na podlagi modelnih izračunov ocenjujemo (stroški v času spravila ne vključujejo stroškov skladiščenja), da je bila pridelava poznega krompirja letine 2024 ob upoštevanju nespremenjene košarice inputov, stroškovno za slabo desetino dražja (+9 %).

Na precejšnje povišanje stroškov so vplivale predvsem višje cene semena (+29 %), ki predstavljajo dobro tretjino v strukturi skupnih stroškov, sredstev za varstvo rastlin (+33 %) in za 3 % višji stroški domačih strojnih storitev. Višji kot v letu prej so bili tudi obračunani stroški domačega dela, ocenjeni na podlagi plač RS v letu 2024 (+6 %). Pomembno nižji kot v letu prej so bili stroški gnojil (−38 %), zaradi zvišanja stopnje sofinanciranja zavarovanja pridelka pa je bil nižji strošek zavarovanja pridelka (−7 %).

Slika 15: Osnovni ekonomski kazalniki pri pridelavi krompirja (indeks; povprečje 2019–2023 = 100)

Vir: Modelne kalkulacije KIS

Cenovno-stroškovno razmerje pri pridelavi poznega krompirja je v zadnjih letih izredno spremenljivo. Ekonomski rezultati pridelovalcev poznega krompirja v letu 2024 ostajajo kljub nadpovprečni rasti stroškov pridelave, nekoliko nižjih odkupnih cenah in enaki ravni proračunskih podpor kot v letu 2023, na ravni ugodnih preteklih sezon.

2.3.1 Pridelava krompirja

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
POVRŠINA (ha)														
Krompir skupaj	3.386	3.307	3.600	3.319	3.164	3.165	2.812	2.796	2.969	2.734	2.886	2.939	2.863	97,4
Krompir, brez semenskega	3.341	3.265	3.562	3.284	3.136	3.137	2.787	2.767	2.943	2.708	2.861	2.915	2.839	97,4
– zgodnji	481	551	597	551	521	521	463	460	213	196	207	211	206	97,6
– pozni	2.860	2.714	2.965	2.733	2.615	2.616	2.324	2.307	2.730	2.512	2.654	2.704	2.633	97,4
Krompir, semenski	45	42	38	35	28	28	25	29	26	26	25	24	24	100,0
– od tega potrjen	42	38	29	21	30	30	31	27	25	26	23	21	15	71,4
HEKTARSKI PRIDELEK (t/ha)														
Krompir skupaj	23,4	18,8	26,9	27,4	26,8	24,4	25,9	23,6	30,3	23,4	20,2	23,3	26,1	111,7
Krompir, brez semenskega	23,5	18,8	27,0	27,4	26,9	24,4	26,0	23,6	30,3	23,5	20,2	23,4	26,1	111,7
– zgodnji	21,3	18,7	23,4	22,7	22,3	19,7	20,9	18,9	21,8	18,4	18,0	20,1	20,0	99,5
– pozni	23,8	18,8	27,7	28,4	27,8	25,3	27,0	24,6	31,0	23,8	20,4	23,6	26,6	112,6
Krompir, semenski	20,1	17,2	16,8	26,5	21,8	22,1	20,5	19,1	24,6	19,9	16,2	17,6	19,2	109,0
PRIDELEK (t)														
Krompir skupaj	79.253	62.155	96.819	91.036	84.907	77.075	72.917	65.958	89.879	64.042	58.229	68.583	74.637	108,8
Krompir, brez semenskega	78.348	61.434	96.181	90.110	84.296	76.457	72.404	65.404	89.239	63.525	57.823	68.160	74.176	108,8
– zgodnji	10.251	10.319	13.999	12.483	11.623	10.266	9.665	8.678	4.634	3.615	3.720	4.236	4.117	97,2
– pozni	68.097	51.115	82.182	77.627	72.673	66.191	62.739	56.726	84.605	59.910	54.103	63.924	70.059	109,6
Krompir, semenski	905	721	638	926	611	618	513	554	640	517	406	423	461	109,0
– od tega potrjen	1.107	869	655	476	712	714	767	520	708	548	351	438	305	69,7

Vir: SURS, preračuni KIS, KIS (Služba za uradno potrjevanje semenskega in sadilnega materiala kmetijskih rastlin) in UVHVVR (2016–2023)³

³ <https://www.gov.si teme/uradno-potrjevanje-in-naknadna-kontrola-semenskega-materiala/>

2.3.2 Odkup krompirja (t)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
Odkup	5.220	4.122	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	
Krompir, brez semenskega	4.478	3.449	4.939	5.597	4.485	6.537	7.722	9.004	11.953	9.957	11.398	9.178	10.416	113,5
– zgodnji	1.142	1.063	1.807	1.678	1.207	2.235	1.847	2.490	3.320	3.443	2.627	2.431	3.563	146,6
– pozni	3.337	2.386	3.132	3.919	3.278	4.302	5.875	6.514	8.634	6.515	8.771	6.747	6.854	101,6
Krompir, semenski	742	673	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	

z – zaupno.

Vir: SURS

2.3.3 Odkupne cene krompirja

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
EUR/t														
Krompir, brez semenskega	177,5	391,7	209,8	186,4	232,8	231,6	232,7	351,9	286,8	354,8	393,2	536,8	498,2	93
– zgodnji	242,8	537,7	288,3	315,7	418,7	330,9	343,5	510,0	410,2	486,4	564,9	706,2	590,7	83,6
– pozni	155,2	326,7	164,5	131,1	164,3	180,1	197,9	291,5	239,3	285,2	341,8	475,8	450,2	94,6
Sezonska cena poznega krompirja*	181,4	342,5	113,8	133,1	142,2	163,6	237,7	282,1	208,3	362,3	339,5	484,2	425,0	87,8
Krompir, semenski	437,6	466,6	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	

z – zaupno.

* Tehtano povprečje odkupnih cen jedilnega krompirja septembra, oktobra in novembra.

Vir: SURS, preračuni KIS

2.3.4 Bilanca proizvodnje in porabe krompirja (ekvivalent svežega krompirja; 000 t)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*	Indeks 2024/23
KROMPIR SKUPAJ (brez škroba)														
Pridelano	79,3	62,2	96,8	91,0	84,9	77,1	72,9	66,0	89,9	64,0	58,2	68,6	74,6	108,8
Uvoz	66,8	74,3	69,5	70,6	78,7	90,2	99,5	114,5	102,7	98,5	122,2	142,2	141,1	99,2
Izvoz	8,1	8,2	10,0	9,4	11,0	16,5	23,9	42,2	34,5	26,8	19,6	16,1	31,0	192,3
Spremembe zalog	-5,9	-6,0	12,8	-2,4	-1,9	-3,8	-2,0	-3,2	7,9	-9,0	-2,8	14,4	3,8	
Domača poraba	143,8	134,3	143,5	154,7	154,5	154,6	150,5	141,4	150,1	144,7	163,7	180,2	180,9	100,4
– krma	3,0	1,9	2,9	2,7	2,5	2,3	2,2	1,6	4,0	1,6	1,5	3,1	2,2	72,6
– seme	6,8	6,6	7,2	6,6	6,3	7,9	7,0	7,0	7,4	6,8	8,4	8,5	8,3	97,4
– izgube	4,0	3,1	4,8	4,6	4,2	3,9	3,6	3,3	4,5	3,2	2,9	4,1	3,7	90,7
– poraba za prehrano	130,1	122,7	128,6	140,8	141,4	140,5	137,6	129,5	134,2	133,1	151,0	164,5	166,6	101,3
Razpoložljiva količina za porabo na prebivalca (kg)	63,3	59,6	62,4	68,3	68,5	68,0	66,5	62,0	63,9	63,2	71,6	77,6	78,4	101,0
Stopnja samooskrbe (%)	55,1	46,3	67,5	58,8	54,9	49,9	48,4	46,6	59,9	44,3	35,6	38,1	41,3	
SVEŽ KROMPIR														
Pridelano	79,3	62,2	96,8	91,0	84,9	77,1	72,9	66,0	89,9	64,0	58,2	68,6	74,6	108,8
Uvoz	21,3	31,2	27,1	23,9	30,2	39,6	42,0	57,0	49,2	36,8	48,4	75,7	72,2	95,4
Izvoz	4,8	2,7	5,2	4,3	7,3	5,7	16,3	30,4	22,0	15,3	11,6	9,7	24,4	251,4
Spremembe zalog	-5,9	-6,0	12,8	-2,4	-1,9	-3,8	-2,0	3,2	7,9	-9,0	-2,8	14,4	3,8	
Domača poraba	101,7	96,6	105,9	113,1	109,8	114,7	100,6	95,8	109,1	94,6	97,9	120,1	118,6	98,8
– krma	3,0	1,9	2,9	2,7	2,5	2,3	2,2	1,6	4,0	1,6	1,5	3,1	2,2	72,6
– seme	6,8	6,6	7,2	6,6	6,3	7,9	7,0	7,0	7,4	6,8	8,4	8,5	8,3	97,4
– izgube	4,0	3,1	4,8	4,6	4,2	3,9	3,6	3,3	4,5	3,2	2,9	4,1	3,7	90,7
– poraba za prehrano	88,0	85,0	91,0	99,2	96,6	100,6	87,8	83,8	93,1	82,9	85,1	104,4	104,3	100,0
Razpoložljiva količina za porabo na prebivalca (kg)	42,8	41,3	44,1	48,1	46,8	48,7	42,4	40,1	44,3	39,4	40,4	49,2	49,1	99,7
Stopnja samooskrbe (%)	77,9	64,4	91,4	80,5	77,4	67,2	72,4	68,9	82,4	67,7	59,5	57,1	62,9	

* Začasni podatki.

Vir: SURS, KIS

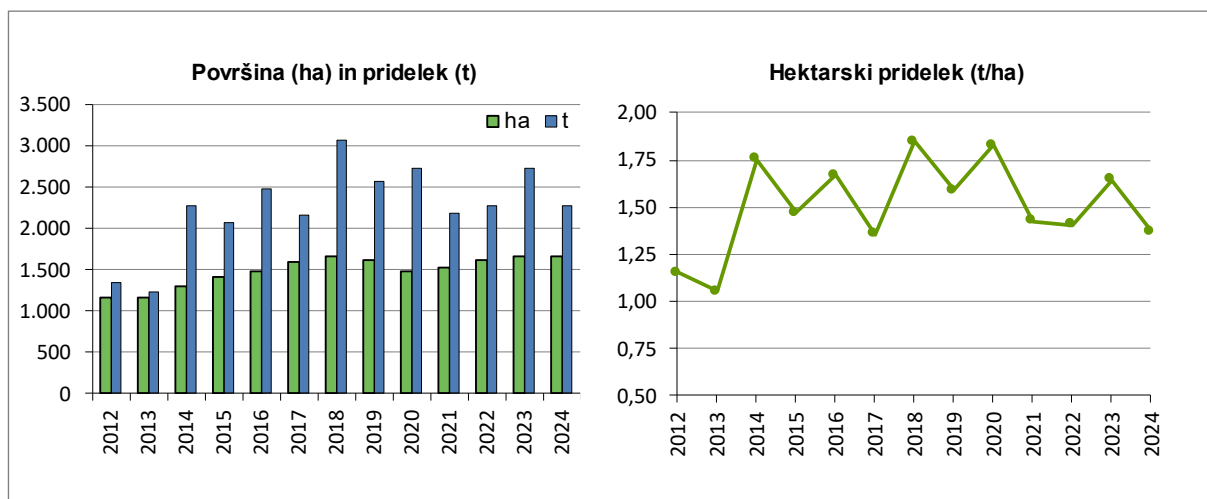
2.4 Hmelj

Obseg pridelave – Pridelava hmelja od leta 2012 naprej predstavlja od 0,4 % do 1,6 % vrednosti proizvodnje kmetijskih proizvodov oziroma od 0,7 % do 2,6 % vrednosti rastlinskih pridelkov.

V letu 2023 je bila izvedena zadnja raziskava strukture kmetijskih gospodarstev. Podrobni podatki še niso na voljo, zato bodo obravnavani v prihodnjih poročilih. V nadaljevanju povzemamo zadnje podatke popisa kmetijstva iz leta 2020. S pridelavo hmelja se je v letu 2020 ukvarjalo 127 KMG, ki so pridelovale hmelj na 1.457 ha. Od leta 2010 se je število gospodarstev, ki pridelujejo hmelj, zmanjšalo za 6 %, površina hmeljišč pa za 2 %. Povprečna površina hmeljišč na gospodarstvo se je tako glede na leto 2010 povečala za 4 % in je znašala 11,5 ha na KMG.

Pridelovalna površina hmelja je v letu 2024 obsegala 1.658 ha hmeljišč, kar je na ravni leta 2023, medtem ko je imela od leta 2021 trend rasti. Površina hmelja pa je še vedno med večjimi po letu 2003 (po začetku velike krize v hmeljarskem sektorju).

Slika 16: Pridelava hmelja; 2012–2024

Vir: SURS

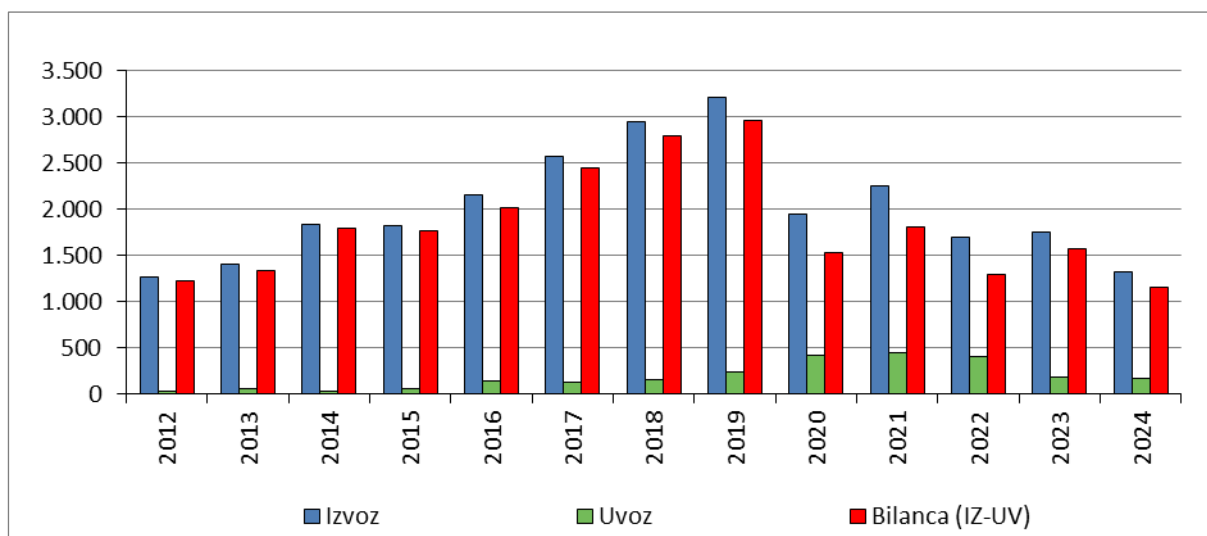
Letina hmelja s povprečnim pridelkom 1,37 t/ha je bila v letu 2024 za približno 17 % manjša od predhodnega leta 2023 in tudi za 13 % pod povprečjem zadnjega petletnega obdobja (2019–2023). Po zelo toplem začetku aprila je sledila izredna ohladitev. Nizke temperature so negativno vplivale na rast in razvoj hmelja, ki se je zaustavil. Večje količine padavin v aprilu in maju pa so povzročile zastajanje vode v hmeljiščih. Vse to se je negativno odražalo na rasti in razvoju hmelja kot tudi na količini pridelka. Skupno je bilo pridelanih 2.273 ton hmelja, kar je 17 % manj kot v letu 2023 in 9 % pod povprečjem zadnjih petih let.

Blagovna menjava – Svetovna proizvodnja piva si tudi v letu 2024 ni opomogla in še vedno stagnira. Posledično zato globalno povpraševanje po hmelju zaostaja za pričakovanji. Že šesto leto zapored je zaradi nakopičenih zalog hmeljskih produktov pri trgovcih in pivovarjih letina hmelja v vseh sortnih skupinah presegla povpraševanje pivovarn. Manjše svetovno

povpraševanje po hmelju se je izrazilo tudi na manjšem slovenskem izvozu v zadnjih petih letih⁴.

Slika 17: Zunanja trgovina s hmeljem (t); 2012–2024*

*Začasni podatki za leto 2024.

Vir: SURS, preračuni KIS

V letu 2024 se je izvozilo 1.325 ton hmelja, kar je 24 % manj kot v letu 2023 in tudi 39 % pod ravno povprečja zadnjega petletnega obdobja (2019–2023). Uvoz hmelja je bil prav tako manjši in se je glede na leto 2023 zmanjšal za 10 %. Zunanjetrgovinska bilanca (izvoz-uvoz) je leta 2024 je znašala 1.160 ton, kar je za 26 % manj kot leta 2023 in tudi 37 % pod povprečjem zadnjih petih let (2019–2023).

Cene in proračunske podpore – Povprečna letna odkupna cena hmelja se je v zadnjem letu znižala. V letu 2024 je znašala 7.147 EUR/t, kar je za 9 % manj kot v letu 2023 in 2 % pod povprečjem zadnjih petih let (2019–2023).

V programskem obdobju kmetijske politike 2023–2027 se od leta 2023 nosilec kmetijskih gospodarstev na podlagi oddane zbirne vloge, ob izpolnjevanju zahtevanih pogojev, za vse upravičene hektare (tudi za hmeljišča) dodeli osnovno plačilo za trajnostnost v načrtovanem znesku 184,20 EUR/ha. Za prvih 8,2 ha površin je na voljo tudi dopolnilno dohodkovno plačilo za trajnostnost v načrtovani višini 27,57 EUR/ha. Pridelovalci hmelja so od sredine leta 2023 upravičeni do regresiranja premijskih stopenj za zavarovanje pridelka v višini 60 %. Po podatkih MKGP so bile v letu 2024 sofinancirane zavarovalne premije za 1.450 ha hmeljišč, kar je za 4 % manj kot v letu 2023. Na ta način je bilo v letu 2024 zavarovanih približno 87 % vseh hmeljišč.

⁴ Povzeto po Hmeljarske informacije. 2024. Rak Cizej M. (ur.). Žalec, Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije

2.4.1 Pridelava hmelja, zunanja trgovina in cene pri pridelavi hmelja

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
PRIDELAVA														
Površina (ha)	1.159	1.166	1.296	1.405	1.485	1.591	1.667	1.616	1.489	1.535	1.622	1.661	1.658	99,8
Hektarski pridelek (t/ha)	1,15	1,05	1,75	1,47	1,67	1,36	1,85	1,59	1,83	1,42	1,41	1,65	1,37	83,3
Pridelek (t)	1.338	1.227	2.270	2.065	2.478	2.160	3.078	2.572	2.723	2.186	2.283	2.735	2.273	83,1
ZUNANJA TRGOVINA (t)														
Izvoz	1.262	1.403	1.831	1.826	2.152	2.566	2.948	3.205	1.946	2.253	1.702	1.750	1.325	75,7
Uvoz	37	63	36	53	143	126	160	245	415	451	406	184	165	89,6
ODKUPNE CENE														
Hmelj (EUR/kg)	3,24	3,38	4,62	5,62	6,61	6,20	6,85	7,54	7,21	6,87	6,92	7,83	7,15	91,3

Vir: SURS, preračuni KIS

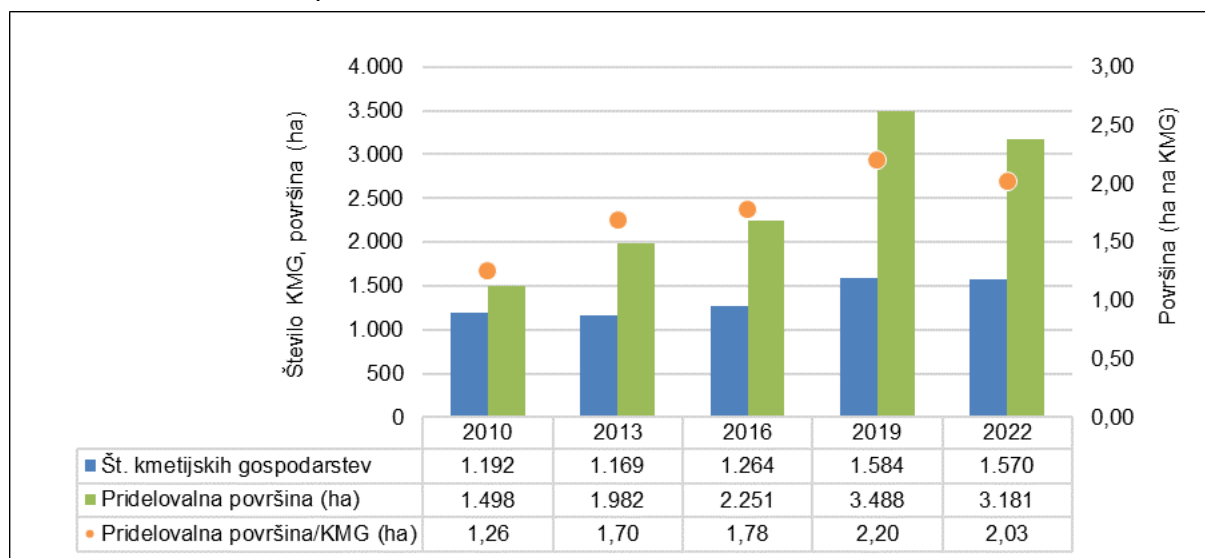
2.5 Zelenjadnice

Obseg pridelave – Zelenjadnice so imele leta 2024 po začnih podatkih statistike v skupni vrednosti proizvodnje kmetijskih proizvodov 7,7 %, v vrednosti rastlinske pridelave pa 14 %. V letih 2012–2023 so zelenjadnice k skupni vrednosti proizvodnje kmetijskih proizvodov prispevale med 4,5 % (leta 2012) in 9,7 % (leta 2020), v vrednosti rastlinske proizvodnje pa so imele med 8,5 % (leta 2012) in 16,8 % (leta 2019).

V letu 2023 je bila izvedena zadnja raziskava strukture kmetijskih gospodarstev. Podrobni podatki še niso na voljo, zato bodo obravnavani v prihodnjih poročilih. V nadaljevanju povzemamo zadnje podatke popisa kmetijstva iz leta 2020. V Sloveniji pridelujejo zelenjadnice za prodajo in za lastno porabo številna KMG. Po podatkih SURS se je v obdobju med popisoma kmetijskih gospodarstev v letih 2010 in 2020 na evropsko primerljivih kmetijah število KMG s pridelavo zelenjadnic zmanjšalo na 36.458 oziroma za 13 %, njihova površina pa se je povečala za skoraj 150 %, obsegala je 5.659 ha.

S tržno pridelavo zelenjadnic se je v letu 2022 po podatkih popisov tržnega vrtnarstva ukvarjalo 1.570 KMG, ki so pridelovala zelenjadnice na 2.536 ha osnovnih površin. Število KMG je v primerjavi s popisom v letu 2019 ostalo na približno enaki ravni, osnovna površina zelenjadnic pa se je zmanjšala za 10 %. Osnovna površina na posamezno KMG se je v obdobju med popisoma tržnega vrtnarstva v letih 2019 in 2022 nekoliko zmanjšala (–9 %), vendar ostaja za dobro desetino večja kot v letu 2016 (+11 %) in za več kot polovico presega tisto v letu 2010 (+58 %). Pridelava zelenjadnic v Sloveniji še vedno poteka večinoma na prostem, saj 96 % vseh površin namenjenih tržni pridelavi zelenjadnic ostaja nepokritih.

Slika 18: Število kmetijskih gospodarstev in pridelovalna površina zelenjadnic pri tržnih pridelovalcih; 2010, 2013, 2016, 2019 in 2022

Vir: SURS (popisi tržnega vrtnarstva)

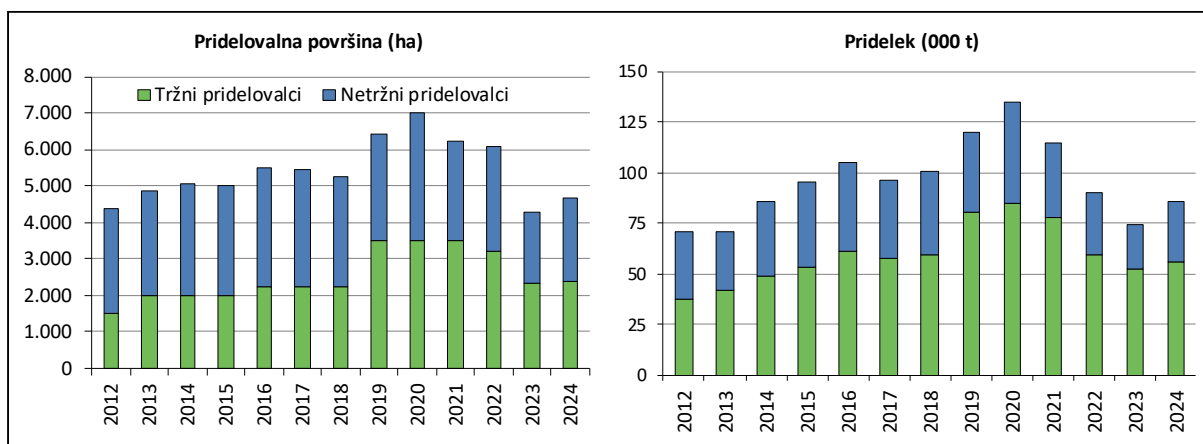
Osnovne površine zelenjadnic v strukturi rabe njiv in vrtov so v povprečju zadnjih petih let (2019–2023) zavzele 2,8 %, v letu 2024 pa 2,1 %.

Skupna pridelovalna površina zelenjadnic, ki je navadno za skoraj četrtno večja od osnovne površine, je leta 2024 obsegala približno 4,7 tisoč ha, kar je za 9 % več kot leto prej a še vedno za 22 % pod povprečjem obdobja 2019–2023. Na večjo površino zelenjadnic v letu 2024 je vplivalo močno povečanje površin zelenjadnic na kmetijskih gospodarstvih, namenjenih za

lastno porabo (+20 %), medtem ko so površine zelenjadnic, namenjene tržni pridelavi, ostale na ravni leta prej.

Slika 19: Površina in pridelek zelenjadnic; 2012–2024

Vir: SURS

V letu 2024 je bila letina zelenjadnic v primerjavi z letom 2023 boljša. Vendar pa je v primerjavi z zadnjim petletnim obdobjem večina zelenjadnic, razen solate, paradižnika, korenčka, motovilca, rdeče pese, bučke in špargljev, obrodila podpovprečno.

Preglednica 7: Pidelava zelenjadnic; 2023 in 2024

	Površina (ha)		Indeks 2024/23	Pridelek (t/ha)		Indeks 2024/23	Skupni pridelek (t)		Indeks 2024/23
	2023	2024		2023	2024		2023	2024	
Zelenjadnice skupaj, od tega:	4.265	4.662	109,3	17,5	18,3	104,5	74.771	85.436	114,3
– solata	587	582	76,6	14,2	15,3	107,5	8.349	8.899	106,6
– belo zelje	400	452	113,1	29,5	31,0	104,9	11.798	14.004	118,7
– radič in endivija	355	405	114,1	12,6	13,0	103,2	4.438	5.116	115,3
– čebula	470	489	104,1	19,7	21,3	107,9	9.273	10.419	112,4
– fižol za stročje	281	276	98,3	5,0	4,4	89,5	1.390	1.224	88,0
– bučka	220	207	94,3	23,4	24,5	104,5	5.144	5.071	98,6
– korenček	191	220	115,4	20,7	22,8	110,1	3.947	5.014	127,0
– paradižnik	183	216	118,4	22,5	24,3	108,0	8.067	9.852	122,1

Vir: SURS, preračuni KIS

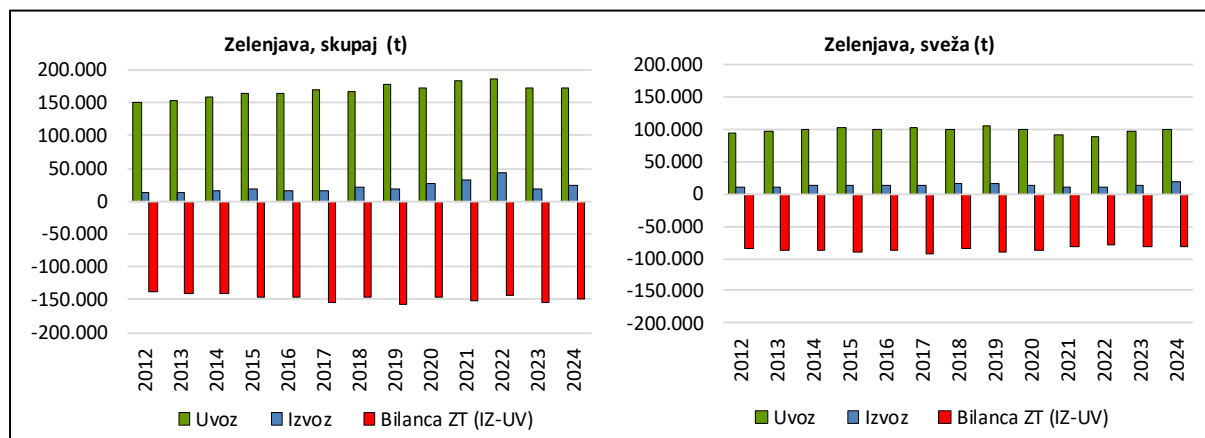
V Sloveniji smo leta 2024 zaradi večjih površin in boljše letine pridelali za 14 % več zelenjadnic kot leta 2023, količina pridelanih zelenjadnic pa je bila kljub temu za 20 % manjša od povprečja zadnjega petletnega obdobja (2019–2023).

Odkup – Odkup zelenjadnic se je v letu 2024 povečal, količina odkupljenih zelenjadnic se je ustalila pri 19,7 tisoč tonah. V primerjavi z letom 2023 se je odkup zelenjadnic povečal za 14 % in je ostal na ravni povprečja let 2019–2023.

Blagovna menjava, poraba in stopnja samooskrbe – Leta 2024 je bilo po začasni oceni v sveži in predelani obliki porabljenih 234 tisoč ton zelenjave, kar je 3 % več kot leto prej in 9 % pod povprečjem zadnjih petih let (2019–2023: 257 tisoč t). Slovenija je neto uvoznica zelenjave. Leta 2024 je bilo po zaasnih podatkih uvoženih 172 tisoč ton zelenjave, od tega 58 % ali 100 tisoč ton sveže.

Slika 20: Zunanja trgovina z zelenjavo (t; ekvivalent sveže zelenjave); 2012–2024*

* Začasni podatki za leto 2024.

Vir: SURS, preračuni KIS

Trend povečevanja uvoza zelenjave se je v zadnjih letih umiril. Skupna količina uvožene zelenjave je v letu 2024 z 172 tisoč tonami ostala blizu ravni leta prej, od tega je bilo sveže zelenjave iz uvoza za 3 % več, uvoz predelane zelenjave pa je bil manjši za 3 %.

Preglednica 8: Izvoz in uvoz zelenjave (ekvivalent sveže zelenjave); 2020–2024

	Izvoz (t)					Uvoz (t)				
	2020	2021	2022	2023	2024*	2020	2021	2022	2023	2024*
Zelenjava** skupaj	26.067	31.620	44.742	18.465	24.005	172.107	182.548	187.557	171.678	172.283
Predelana zelenjava**	12.268	20.938	33.621	4.043	5.420	71.808	91.084	98.234	74.956	72.646
Sveža zelenjava**, od tega:	13.800	10.682	11.121	14.422	18.584	100.299	91.465	89.323	96.722	99.637
– čebula	2.107	1.228	1.313	4.401	4.473	12.286	10.967	11.511	15.759	13.323
– paradižnik	2.321	1.415	1.931	2.153	1.721	13.404	10.777	10.297	11.888	11.954
– lubenica in melona	1.097	662	584	428	832	15.281	12.813	12.697	11.396	13.194
– solata	340	621	793	544	579	7.718	8.355	8.923	9.263	9.963
– paprika	2.363	1.384	901	797	378	10.998	10.573	8.860	8.670	9.503
– zelje	498	253	198	240	312	4.416	4.774	4.856	5.341	5.113
– kumara	1.114	922	520	215	257	4.529	4.864	4.000	4.114	4.365
– bučka	963	1.534	448	341	122	3.932	4.643	3.562	3.984	3.587

* Začasni podatki.

** Vključno z lubenico in melono.

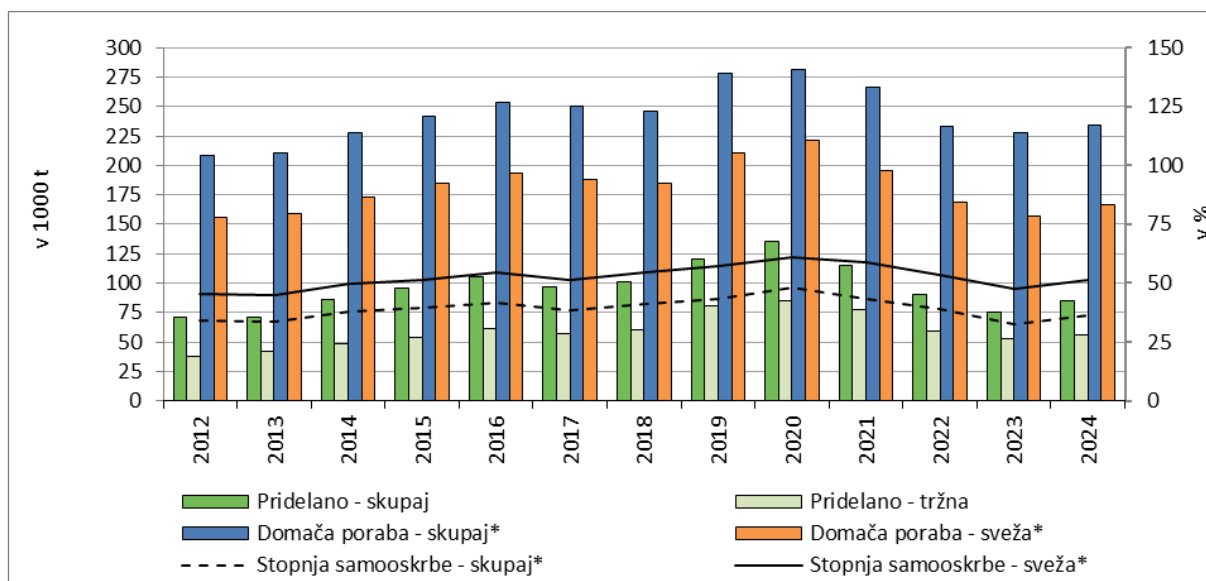
Vir: SURS, preračuni KIS

Izvoz zelenjave je bil v primerjavi z letom 2023 v letu 2024 večji za 30 %, od tega se je izvoz sveže zelenjave povečal za 29 %, izvoz predelane zelenjave pa za 34 %. V količinski strukturi zunanje trgovine s svežo zelenjavo so najpomembnejše zelenjadnice: paradižnik, čebula, paprika, solata, lubenica, melona, kumara, bučka in zelje.

Stopnja samooskrbe z zelenjavo se je po treh letih zniževanja v letu 2024 ponovno zvišala. Prve ocene za leto 2024 kažejo, da je stopnja samooskrbe z zelenjavo 37-odstotna, kar je štiri odstotne točke več kot v letu prej. Za približno toliko se je zvišala tudi stopnja samooskrbe s svežo zelenjavo, z 48 % na 51 %. Na zvišanje stopnje samooskrbe v letu 2024 sta pomembno vplivali večja pridelava in manjši primanjkljaj v zunanji trgovini.

Slika 21: Pridelava in poraba zelenjave (000 t; ekvivalent sveže zelenjave) ter stopnja samooskrbe (%); 2012–2024

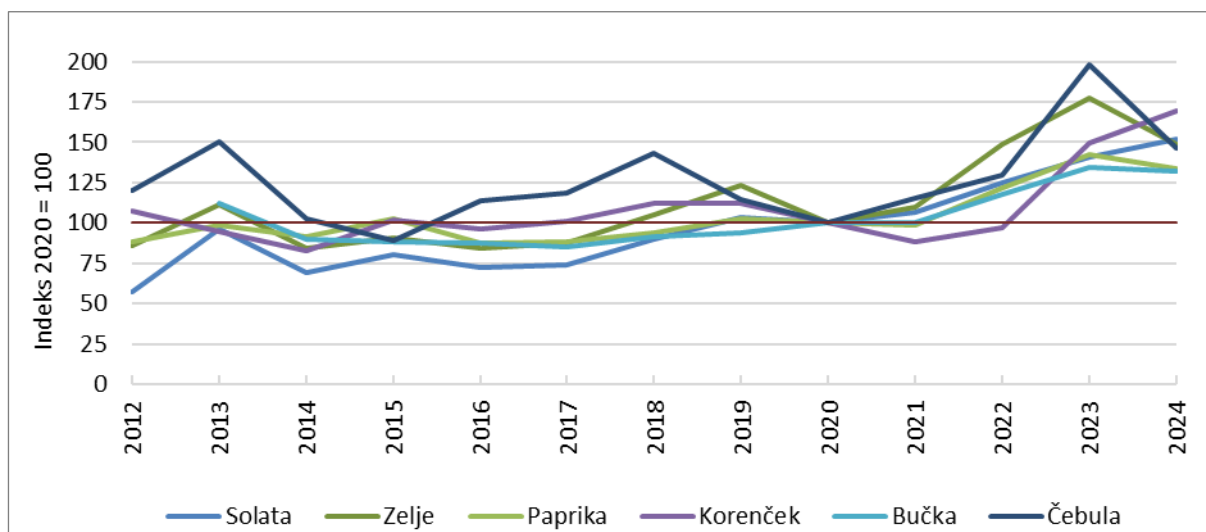
* Začasni podatki za leto 2024.

Vir: SURS, KIS

Trend povečevanja porabe zelenjave se v zadnjih letih umirja. V primerjavi z začetkom stoletja (2001–2005) se je za prehrano v letih 2020–2024 porabilo v povprečju 39 % več zelenjave, poraba sveže zelenjave pa je bila v tem obdobju večja za približno tretjino. Leta 2024 je prebivalec Slovenije imel na voljo skupno 104 kg zelenjave, od tega 72 kg sveže, kar je za 3 % in 7 % več kot v letu 2023. V primerjavi z obdobjem zadnjih pet let (2019–2023) se je poraba zelenjave na prebivalca zmanjšala za 7 %, poraba sveže zelenjave pa za 10 %.

Cene in proračunske podpore – Cene zelenjadnic na slovenskem trgu med leti zelo nihajo, v letu 2024 so ostale na visoki ravni že drugo leto zapored.

Slika 22: Gibanje povprečnih cen odkupljenih zelenjadnic (indeks; 2020 = 100)

Vir: SURS, preračuni KIS

Na povprečni letni ravni so se cene zelenjadnic zvišale že četrto leto zapored, v povprečju so bile v letu 2024 višje za 3 %. Višje so bile povprečne letne cene odkupljenih zelenjadnic večine

pomembnejših vrst, z izjemo zelja, paprike in čebule, povprečna odkupna cena bučke pa je ostala malo pod ravno leta prej.

Preglednica 9: Povprečne cene odkupljenih zelenjadnic; 2020–2024

Odkupne cene (EUR/kg)	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
Solata	1,02	1,09	1,28	1,44	1,55	107,9
Zelje	0,28	0,31	0,42	0,50	0,42	84,2
Paprika	0,87	0,86	1,06	1,24	1,17	94,1
Korenček	0,46	0,41	0,45	0,69	0,78	113,0
Bučka	0,58	0,58	0,68	0,78	0,76	98,5
Radič vseh vrst	0,92	1,08	1,32	1,53	1,59	103,4
Čebula	0,36	0,42	0,47	0,71	0,53	74,0

Vir: SURS

V letu 2023 so se začele izvajati intervencije iz programa SN 2023–2027. Pridelovalci so upravičeni do osnovne dohodkovne podpore za trajnostnost, ki se dodeli za vse upravičene hektare (načrtovani znesek 184,20 EUR/ha) ter dopolnilne dohodkovne podpore za trajnostnost (načrtovani znesek 27,57 EUR/ha), ki se dodeli ob izpolnjevanju zahtevanih pogojev. Tudi pri zavarovanju zelenjadnic je mogoče uveljaviti regres za sofinanciranje zavarovalnih premij, ki je od leta 2023 60-odstotno.

Okvir 1: Zunanja trgovina s sadjem in zelenjavo

Podatki o zunanji trgovini z agroživilskimi proizvodi temeljijo na klasifikaciji proizvodov po kombinirani nomenklaturi (v nadaljevanju: KN) carinske tarife. Splošne metodološke podlage o zunanji trgovini so navedene v okvirju 6 splošnega dela poročila o stanju kmetijstva, živilstva, gozdarstva in ribištva v letu 2024.

V pregledu po kmetijskih trgih so prikazani: na trgu s sadjem podatki o zunanji trgovini s svežim sadjem (v dejanski masi), v bilanci sadja pa tudi podatki o uvozu in izvozu svežega sadja in sadja skupaj (v ekvivalentu svežega sadja) ter na trgu z zelenjadnicami podatki o zunanji trgovini sveže zelenjave (v dejanski masi), v bilanci zelenjave pa tudi podatki o uvozu in izvozu sveže zelenjave in zelenjave skupaj (v ekvivalentu sveže zelenjave).

Seznam sadnih vrst, vključenih v pregled zunanje trgovine s sadjem, je enak sadnim vrstam, vključenih v bilanco sadja. Seznam vključenih sadnih vrst temelji na metodologiji Eurostata (2009) in se letno posodablja s spremembami carinskih tarif po KN. Skupina **sveže sadje** vključuje načeloma carinske tarife iz poglavja 08 KN, in sicer iz tarifnih skupin 0801–0810. Med sveže sadje iz skupin 0801–0810 ne uvrščamo melon in lubenic iz skupine 0807, suhih banan (vključno pisang) iz tarifnih števil 08031090 in 08039090, suhih fig iz tarifne številke 08042090 in suhega grozdja iz podskupine 080620. Med sveže sadje spadajo tudi oluščeni lupinarji (oreški) iz poglavja 08, pri katerih se v bilancah pri preračunu v ekvivalent svežega sadja upošteva koeficient (1,3 in 1,4). Med **predelano sadje** so vključeni proizvodi iz tarifnih skupin 0811–0814, suhe banane (vključno pisang) iz tarifnih števil 08031090 in 08039090, suhe fige iz tarifne številke 08042090 in suho grozdje iz podskupine 080620, podskupina 110630 (moka, zdrob in prah iz proizvodov iz poglavja 08) ter nekateri proizvodi iz poglavja 20.

Seznam zelenjadnic, vključenih v pregled zunanje trgovine z zelenjavo, je enak zelenjadnicam, vključenih v bilanco zelenjave. Seznam vključenih zelenjadnic temelji na metodologiji Eurostata (2001) in se letno osvežuje s spremembami carinskih tarif po KN. Skupina **sveža zelenjava** obsega načeloma carinske tarife iz poglavja 07 KN, in sicer iz skupin 0702–0709, tarifna številka 07149090 ter melone in lubenice iz skupine 0807. Med svežo zelenjavo iz skupin 0702–0709 ne spadajo tarifna številka 07031011 (čebula za saditev), del podskupine 070960 (plodovi iz rodu Capsicum ali Pimenta: 07096091 in 07096095) in podskupina 070992 (oljke). Med **predelano zelenjavo** so vključeni proizvodi iz skupin 0710–0712, razen krompirja (07101000), oljk (07108010 in 071120) in vrtnin iz tarifnih števil 07129005 in 07129011, ter nekateri proizvodi iz poglavij 20 in 21. **Viri:**

Eurostat. 2001. Manual to compile supply balance sheets – Vegetables. Doc.ASA/PE/640, Luxembourg, september 2001

Eurostat. 2009. Handbook for compiling supply balance sheets – Fruits, Doc.ASA/PE/641rev3WPM. September 2009, Eurostat, Luxembourg: 21 s.

Izvedbena uredba Komisije (EU) 2019/1776 z dne 9. oktobra 2019 o spremembi Priloge I k Uredbi Sveta (EGS) št. 2658/87 o tarifni in statistični nomenklaturi ter skupni carinski tarifi. 2019. Uradni list Evropske unije, L 280:1-1042

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R1776&from=SL>

2.5.1 Površina zelenjadnic skupaj

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023 ⁵	2024	Indeks 2024/23
OSNOVNA POVRŠINA (ha)	3.843	3.881	4.051	4.008	4.519	4.451	4.299	5.207	5.659	5.042	4.860	3.401	3.717	109,3
PRIDELOVALNA POVRŠINA (ha)														
Zelenjadnice, skupaj	4.371	4.845	5.057	5.001	5.517	5.434	5.251	6.425	6.983	6.223	6.093	4.265	4.662	109,3
Belo zelje	611	632	651	588	619	613	600	568	600	556	489	400	452	113,1
Ohrovt	34	42	43	44	45	44	43	41	45	40	39	22	32	144,1
Kitajski kapus	8	16	16	20	19	19	18	21	23	20	25	16	16	103,2
Cvetača in brokoli	87	102	105	103	91	90	87	118	132	113	117	83	100	120,9
Solata	591	639	671	732	752	738	707	821	931	781	766	587	582	99,1
Endivija	191	227	239	227	199	195	186	179	204	170	158	111	113	101,8
Radič	202	295	304	404	399	392	379	467	496	456	511	244	292	119,8
Špinača	16	20	20	35	31	31	30	33	36	31	31	19	25	133,7
Motovilec	129	136	144	100	87	85	81	118	135	111	121	74	61	82,5
Korenček	162	190	199	175	258	255	249	259	278	252	273	191	220	115,4
Rdeča pesa	120	117	122	118	165	163	159	206	225	199	331	133	157	117,9
Paradižnik	221	220	233	192	204	200	191	223	256	211	223	183	216	118,4
Paprika	146	145	150	152	150	149	144	177	198	170	168	133	147	110,2
Kumara	157	156	166	123	131	129	122	137	159	128	140	104	107	102,8
– solatna	80	79	84	62	60	59	56	76	88	71	80	62	67	108,8
– za vlaganje	77	77	82	61	71	70	67	61	71	57	60	43	40	94,1
Bučka	130	107	113	89	136	134	131	261	278	255	272	220	207	94,3
Čebula	319	356	371	330	449	444	433	453	486	441	487	470	489	104,1
Česen	67	125	129	146	183	181	176	182	198	177	163	153	147	96,0
Por	25	22	22	42	49	49	47	61	67	59	65	49	55	113,2
Fižol za stročje	628	643	686	512	534	522	495	356	407	337	373	281	276	98,3
– visok	442	439	469	278	294	287	271	162	188	152	167	120	115	96,0
– nizek	186	204	217	234	240	235	223	194	219	185	206	161	161	100,1
Grah, svež	57	56	59	60	68	66	63	117	125	114	90	38	46	120,7
Špargelj	30	66	66	70	54	54	54	176	178	175	99	95	96	100,7
Druge zelenjadnice	440	533	547	739	892	881	857	1.453	1.526	1.427	1.152	662	826	124,8

Vir: SURS, preračuni KIS

⁵ V letu 2023 je SURS spremenil metodologijo izračuna površine tržnih zelenjadnic (SURS, 2024), kar vpliva na izračun skupnega pridelka tržnih in netržnih zelenjadnic. Sprememba po navedbah ne vpliva pomembno na primerljivost podatkov za leti 2022 in 2023 s podatki iz predhodnih let.

2.5.2 Hektarski pridelek zelenjadnic skupaj

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
Hektarski pridelek zelenjadnic (t/ha)														
Zelenjadnice, skupaj	16,2	14,7	17,0	19,1	19,1	17,7	19,1	18,7	19,4	18,5	14,9	17,5	18,3	104,5
Belo zelje	28,4	25,6	32,0	34,3	35,1	31,9	34,8	34,0	36,5	35,4	22,1	29,5	31,0	104,9
Ohrovt	18,3	20,6	21,9	23,6	22,3	20,7	21,8	21,0	22,3	21,2	17,3	16,7	18,8	112,3
Kitajski kapus	23,3	20,5	23,6	21,2	22,1	19,5	22,7	19,3	21,9	21,3	16,2	20,4	17,4	85,5
Cvetača in brokoli	14,9	12,7	15,4	16,5	15,3	14,4	16,3	15,6	15,6	15,1	11,9	13,3	13,3	99,8
Solata	15,0	13,3	15,6	16,2	16,3	14,3	16,0	15,9	15,8	15,7	12,9	14,2	15,3	107,5
Endivija	14,5	14,4	16,2	16,3	15,5	13,5	15,1	15,4	15,2	15,7	11,7	12,8	13,9	107,9
Radič	12,7	11,9	13,9	14,4	13,1	12,3	13,3	13,4	12,4	12,8	11,0	12,4	12,2	98,4
Špinača	12,0	12,5	14,8	11,6	10,2	9,2	9,9	9,8	10,3	9,9	7,7	8,6	6,5	76,1
Motovilec	5,6	4,9	6,0	6,4	5,7	5,4	6,0	5,5	5,5	5,4	4,6	4,9	5,5	110,9
Korenček	16,7	16,5	17,7	19,5	21,7	21,3	21,0	21,9	25,0	20,6	15,4	20,7	22,8	110,1
Rdeča pesa	19,4	17,1	21,5	23,6	24,1	22,4	24,4	23,6	24,9	23,5	18,0	22,5	24,3	108,0
Paradižnik	33,1	31,3	28,4	45,3	42,4	41,9	43,9	40,5	40,0	41,6	46,4	44,2	45,6	103,2
Paprika	23,2	22,4	23,9	26,2	26,8	25,1	28,5	24,1	22,0	22,0	18,0	19,3	19,5	101,1
Kumara	16,9	16,5	19,7	21,8	20,3	18,9	20,1	17,6	18,8	18,2	18,8	22,5	17,7	78,7
– solatna	21,3	21,6	25,8	28,5	26,2	25,1	24,8	20,6	22,0	21,5	24,3	29,5	20,8	70,5
– za vlaganje	12,4	11,2	13,4	15,0	15,4	13,7	15,9	13,9	14,9	14,1	11,5	12,2	12,4	101,6
Bučka	19,3	17,9	19,8	23,9	26,2	28,0	26,5	25,7	25,9	19,6	21,2	23,4	24,5	104,5
Čebula	18,4	17,1	20,4	22,1	24,2	21,8	22,2	22,3	24,5	23,8	16,6	19,7	21,3	107,9
Česen	6,2	6,6	7,1	6,7	6,0	5,5	5,8	5,8	5,4	5,8	4,5	5,3	5,3	101,4
Por	20,0	16,6	18,4	18,3	18,9	17,4	18,8	18,6	19,2	18,1	18,5	16,8	16,2	96,7
Fižol za stročje	3,6	3,8	5,0	6,0	6,0	4,7	5,8	5,6	5,6	5,0	3,8	5,0	4,4	89,5
– visok	3,9	4,0	5,1	6,8	6,7	5,0	6,4	6,6	6,6	5,8	4,0	5,7	4,9	85,9
– nizek	2,8	3,5	4,7	5,0	5,0	4,3	5,0	4,7	4,6	4,3	3,6	4,4	4,1	93,5
Grah, svež	3,3	2,4	3,6	3,6	3,8	3,4	3,5	5,5	5,0	4,5	2,6	3,5	3,8	108,7
Špargelj	3,2	3,3	3,4	3,9	4,3	3,9	4,5	3,3	3,5	2,0	3,4	3,1	3,1	100,1
Druge zelenjadnice	13,6	12,3	14,8	18,3	16,3	15,4	17,1	18,1	19,4	18,0	13,3	15,3	15,0	98,5

Vir: SURS, preračuni KIS

2.5.3 Skupni pridelek zelenjadnic

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
Skupni pridelek zelenjadnic (t)														
Zelenjadnice, skupaj	70.759	71.273	86.209	95.547	105.505	96.354	100.574	120.120	135.244	114.955	90.651	74.771	85.436	114,3
Belo zelje	17.362	16.207	20.851	20.175	21.698	19.575	20.866	19.286	21.874	19.675	10.785	11.798	14.004	118,7
Ohrovt	623	865	942	1.038	1.003	912	937	866	1.003	849	675	371	600	161,9
Kitajski kapus	186	328	377	424	420	371	412	408	504	425	405	316	279	88,3
Cvetača in brokoli	1.299	1.294	1.625	1.697	1.395	1.299	1.411	1.845	2.054	1.709	1.392	1.103	1.331	120,6
Solata	8.887	8.507	10.474	11.854	12.252	10.552	11.349	13.052	14.718	12.248	9.878	8.349	8.899	106,6
Endivija	2.762	3.280	3.868	3.705	3.093	2.629	2.807	2.755	3.100	2.667	1.848	1.426	1.567	109,9
Radič	2.562	3.517	4.230	5.815	5.231	4.833	5.043	6.254	6.166	5.840	5.637	3.012	3.549	117,8
Špinača	192	250	298	406	316	286	296	318	372	306	239	160	163	101,7
Motovilec	727	666	864	635	493	463	490	647	742	595	552	364	333	91,6
Korenček	2.709	3.132	3.518	3.406	5.590	5.437	5.217	5.666	6.949	5.201	4.214	3.947	5.014	127,0
Rdeča pesa	2.324	2.001	2.631	2.788	3.970	3.647	3.871	4.865	5.610	4.675	5.956	2.998	3.816	127,3
Paradižnik	7.313	6.892	6.607	8.704	8.652	8.396	8.392	9.013	10.238	8.771	10.358	8.067	9.852	122,1
Paprika	3.381	3.249	3.594	3.987	4.024	3.732	4.107	4.261	4.347	3.734	3.030	2.571	2.865	111,4
Kumara	2.656	2.567	3.273	2.679	2.662	2.425	2.442	2.410	2.992	2.332	2.627	2.339	1.892	80,9
– solatna	1.704	1.704	2.168	1.767	1.569	1.472	1.386	1.561	1.934	1.529	1.940	1.820	1.395	76,7
– za vlaganje	952	863	1.105	912	1.093	953	1.056	849	1.058	803	687	520	497	95,6
Bučka	2.506	1.913	2.240	2.127	3.557	3.746	3.455	6.718	7.214	5.010	5.778	5.144	5.071	98,6
Čebula	5.869	6.074	7.563	7.286	10.885	9.709	9.612	10.101	11.912	10.514	8.082	9.273	10.419	112,4
Česen	413	821	912	980	1.089	1.003	1.021	1.056	1.070	1.023	736	804	783	97,4
Por	500	366	407	768	925	853	889	1.136	1.285	1.070	1.204	815	892	109,4
Fižol za stročje	2.244	2.445	3.407	3.062	3.180	2.443	2.852	1.975	2.261	1.685	1.413	1.390	1.224	88,0
– visoki	1.725	1.741	2.392	1.886	1.981	1.441	1.735	1.058	1.244	887	664	688	567	82,4
– nizki	519	704	1.015	1.175	1.199	1.002	1.118	917	1.017	798	749	702	657	93,5
Grah, svež	186	135	216	213	259	226	221	639	626	512	230	132	173	131,3
Špargelj	95	218	224	270	233	211	242	576	622	356	334	299	302	100,9
Druge zelenjadnice	5.963	6.546	8.088	13.527	14.577	13.606	14.642	26.274	29.584	25.757	15.279	10.092	12.408	122,9

Vir: SURS, preračuni KIS

2.5.4 Površina zelenjadnic pri tržnih pridelovalcih zelenjadnic

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
PRIDELOVALNA POVRŠINA – TRŽNI (ha)														
Zelenjadnice	1.498	1.982	1.982	1.982	2.251	2.251	2.251	3.487	3.487	3.487	3.181	2.346	2.357	100,5
Belo zelje	350	371	371	371	385	385	385	399	399	399	322	289	309	106,8
Ohrovt	17	25	25	25	23	23	23	21	21	21	20	9	12	126,5
Kitajski kapus	5	13	13	13	11	11	11	10	10	10	15	9	6	70,6
Cvetača in brokoli	38	53	53	53	37	37	37	44	44	44	43	34	32	93,8
Solata	162	213	213	213	191	191	191	240	240	240	191	208	184	88,5
Endivija	41	79	79	79	39	39	39	47	47	47	26	25	26	106,1
Radič	81	174	174	174	150	150	150	313	313	313	358	143	151	105,4
Špinača	16	20	20	20	15	15	15	16	16	16	14	8	12	150,9
Motovilec	25	33	33	33	15	15	15	24	24	24	28	12	13	104,8
Korenček	42	70	70	70	144	144	144	156	156	156	171	124	131	105,9
Rdeča pesa	45	43	43	43	84	84	84	107	107	107	232	68	101	147,9
Paradižnik	43	42	42	42	42	42	42	45	45	45	47	67	65	97,6
Paprika	80	80	80	80	73	73	73	67	67	67	60	62	62	100,5
Kumara	25	25	25	25	25	25	25	22	22	22	26	29	28	97,0
– solatna	17	17	17	17	10	11	11	11	11	11	16	19	19	95,9
– za vlaganje	8	8	8	8	14	14	14	11	11	11	10	10	10	99,1
Bučka	52	30	30	30	72	72	72	174	174	174	185	163	143	88,0
Čebula	109	147	147	147	252	252	252	277	277	277	313	355	352	99,2
Česen	10	67	67	67	97	97	97	102	102	102	83	100	80	79,8
Por	25	22	22	22	28	28	28	30	30	30	34	28	30	105,6
Fižol za stročje	51	68	68	68	53	53	53	85	85	85	104	104	104	100,1
– visoki	28	26	26	26	21	21	21	23	23	23	29	29	29	99,7
– nizki	23	41	41	41	32	32	32	63	63	63	75	75	75	100,3
Grah, svež	8	7	7	7	11	11	11	73	73	73	47	10	8	82,5
Špargelj	30	66	66	66	50	50	50	164	164	164	88	88	88	100,5
Druge zelenjadnice	242	335	335	335	456	456	456	1.072	1.072	1.072	774	413	421	102,0

Vir: SURS, preračuni KIS

2.5.5 Hektarski pridelek pri tržnih pridelovalcih zelenjadnic

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
HEKTARSKI PRIDELEK – TRŽNI (t/ha)														
Zelenjadnice, skupaj	25,1	21,1	24,5	26,9	27,1	25,5	26,5	23,0	24,5	22,3	18,7	22,3	23,8	106,5
Belo zelje	35,0	32,3	40,0	40,8	42,4	39,0	41,2	38,8	42,7	40,3	25,0	33,7	36,1	106,9
Ohrovt	21,6	26,1	26,2	28,9	27,9	25,9	25,8	26,2	29,4	26,0	21,6	21,3	25,7	120,9
Kitajski kapus	28,2	22,6	25,4	24,2	27,2	24,0	27,1	23,8	29,1	26,5	17,5	26,6	23,3	87,6
Cvetača in brokoli	19,7	15,8	18,9	20,6	19,8	19,9	21,4	21,3	21,7	20,3	16,0	18,2	17,3	94,5
Solata	20,5	16,7	19,8	22,0	23,0	20,4	22,2	21,6	22,0	20,6	19,4	18,0	19,6	108,4
Endivija	19,7	19,8	21,0	20,8	21,5	18,0	20,1	20,3	19,8	21,1	16,0	16,8	16,8	100,0
Radič	13,9	13,0	15,2	16,6	14,4	14,0	15,1	13,9	12,3	13,1	11,5	13,3	12,3	92,6
Špinača	12,0	12,4	14,8	13,7	12,3	11,0	11,9	12,4	14,1	12,2	10,2	12,5	7,6	60,4
Motovilec	7,1	7,0	8,2	7,7	7,0	6,9	8,0	8,0	7,6	7,4	6,6	7,8	8,2	105,0
Korenček	25,3	22,4	22,6	24,5	26,0	26,7	24,6	26,5	31,5	24,3	18,0	25,1	28,6	114,0
Rdeča pesa	23,4	20,5	27,0	30,6	29,0	27,5	29,3	29,3	31,0	28,3	19,3	28,4	28,7	100,8
Paradižnik	94,4	95,7	94,4	128,4	127,8	125,4	128,5	122,6	124,4	117,3	156,1	93,1	109,1	117,1
Paprika	30,7	30,8	32,2	34,6	38,4	35,2	40,5	37,2	32,1	31,2	26,3	25,8	27,0	104,6
Kumara	35,0	37,3	44,0	40,0	39,0	36,2	36,4	31,4	31,6	32,0	48,6	46,4	30,5	65,8
– solatna	42,9	47,2	56,6	51,2	63,2	62,6	54,7	41,2	40,6	44,1	67,8	59,8	37,2	62,2
– za vlaganje	18,0	17,7	19,4	18,0	21,0	16,6	22,8	21,1	22,2	19,3	17,8	19,3	17,6	90,8
Bučka	25,3	26,9	25,8	30,0	33,2	36,6	32,2	29,1	30,0	20,7	24,8	25,9	28,1	108,7
Čebula	23,5	21,5	25,6	26,9	28,9	26,3	25,8	25,9	29,3	28,0	18,5	21,5	23,9	111,3
Česen	6,2	7,3	7,7	7,1	6,0	5,6	5,8	5,9	5,4	6,0	4,6	5,5	5,4	98,7
Por	20,0	16,6	18,4	21,4	22,9	21,6	22,4	23,5	25,0	22,8	26,1	21,0	19,6	93,3
Fižol za stročje	4,4	5,0	6,9	7,2	7,6	5,2	6,6	5,9	5,2	4,9	4,1	5,0	3,9	79,3
– visoki	4,8	6,8	10,8	10,5	10,3	5,0	7,8	9,2	8,0	6,6	3,7	5,8	4,1	69,6
– nizki	3,8	3,8	4,4	5,1	5,7	5,4	5,8	4,7	4,1	4,4	4,3	4,6	3,9	84,0
Grah, svež	3,1	2,3	5,2	5,2	4,6	3,5	3,3	6,4	5,8	4,7	2,3	3,7	4,0	108,4
Špargelj	3,2	3,3	3,4	3,9	4,3	3,9	4,5	3,3	3,5	1,9	3,4	3,2	3,2	100,2
Druge zelenjadnice	17,2	14,7	18,2	22,7	18,4	17,5	19,3	19,8	21,6	19,6	14,4	17,5	17,4	99,1

Vir: SURS, preračuni KIS

2.5.6 Skupni pridelek pri tržnih pridelovalcih zelenjadnic

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
SKUPNI PRIDELEK – TRŽNI (t)														
Zelenjadnice, skupaj	37.590	41.814	48.567	53.391	60.943	57.328	59.763	80.359	85.276	77.855	59.424	52.293	55.990	107,1
Belo zelje	12.256	12.004	14.849	15.158	16.317	15.011	15.833	15.480	17.034	16.088	8.044	9.766	11.150	114,2
Ohrovt	368	643	644	712	650	604	601	553	621	548	432	194	296	152,9
Kitajski kapus	141	291	329	313	301	267	301	245	300	273	262	226	140	61,9
Cvetača in brokoli	747	841	1.005	1.092	734	739	795	931	951	890	689	622	552	88,7
Solata	3.321	3.543	4.205	4.671	4.393	3.891	4.245	5.197	5.278	4.949	3.700	3.750	3.599	96,0
Endivija	816	1.560	1.650	1.640	839	704	787	950	924	987	415	412	437	106,1
Radič	1.125	2.271	2.643	2.896	2.165	2.107	2.274	4.346	3.851	4.088	4.133	1.910	1.864	97,6
Špinača	192	250	298	275	186	167	180	192	218	188	143	96	87	91,1
Motovilec	178	229	270	252	103	101	117	188	179	174	186	96	106	110,1
Korenček	1.063	1.560	1.574	1.706	3.732	3.837	3.537	4.137	4.925	3.793	3.077	3.109	3.753	120,7
Rdeča pesa	1.055	872	1.147	1.301	2.436	2.312	2.460	3.125	3.303	3.016	4.489	1.941	2.894	149,1
Paradižnik	4.061	4.056	4.002	5.445	5.420	5.265	5.399	5.566	5.647	5.326	7.338	6.202	7.090	114,3
Paprika	2.453	2.457	2.566	2.755	2.789	2.562	2.943	2.506	2.163	2.105	1.577	1.594	1.675	105,1
Kumara	874	928	1.097	997	957	890	896	681	686	694	1.263	1.340	855	63,8
– solatna	730	779	933	845	661	657	575	458	450	490	1.085	1.154	688	59,6
– za vlaganje	144	149	164	152	297	233	321	224	236	204	178	186	167	90,0
Bučka	1.314	801	769	895	2.375	2.614	2.300	5.056	5.220	3.605	4.592	4.208	4.025	95,7
Čebula	2.564	3.158	3.760	3.955	7.272	6.613	6.488	7.171	8.129	7.759	5.801	7.623	8.416	110,4
Česen	62	493	515	478	580	549	565	604	549	614	379	549	432	78,7
Por	500	366	407	473	634	598	620	708	754	690	888	596	588	98,6
Fižol za stročje	222	337	468	490	402	278	348	501	441	421	431	516	409	79,3
– visoki	134	179	285	278	220	106	166	209	182	149	107	170	118	69,3
– nizki	88	158	183	212	182	172	183	292	259	272	324	345	291	84,3
Grah, svež	25	16	36	36	49	37	35	466	424	344	109	36	32	89,4
Špargelj	95	218	224	255	217	196	225	533	569	319	297	276	278	100,6
Druge zelenjadnice	4.158	4.920	6.110	7.597	8.391	7.987	8.814	21.224	23.109	20.985	11.179	7.232	7.312	101,1

Vir: SURS, preračuni KIS

2.5.7 Število kmetijskih gospodarstev in površina pri tržnih pridelovalcih zelenjadnic; 2010, 2013, 2016, 2019 in 2022

	2010	2013	2016	2019	2022	Indeks 2022/19	2010	2013	2016	2019	2022	Indeks 2022/19	2010	2013	2016	2019	2022	Indeks 2022/19
Število kmetijskih gospodarstev							Osnovna površina						Osnovna površina (ha/KMG)					
Zelenjadnice skupaj																		
Slovenija	1.192	1.169	1.264	1.584	1.570	99,1	1.216,0	1.586,9	1.835,5	2.825,5	2.536,3	89,8	1,02	1,36	1,45	1,78	1,62	90,6
Vzhodna Slovenija	704	672	702	932	917	98,4	586,1	788,8	972,2	1.762,0	1.464,4	83,1	0,83	1,17	1,38	1,89	1,60	84,5
Zahodna Slovenija	488	497	562	652	653	100,2	629,9	798,1	863,3	1.063,5	1.071,9	100,8	1,29	1,61	1,54	1,63	1,64	100,6
- na prostem																		
Slovenija	1.111	1.087	1.227	1.531	1.537	100,4	1.148,7	1.499,8	1.729,1	2.720,3	2.426,2	89,2	1,03	1,38	1,41	1,78	1,58	88,8
Vzhodna Slovenija	640	603	680	891	892	100,1	535,9	719,6	890,7	1.689,2	1.380,2	81,7	0,84	1,19	1,31	1,90	1,55	81,6
Zahodna Slovenija	471	484	547	640	645	100,8	612,8	780,2	838,4	1.031,1	1.046,0	101,4	1,30	1,61	1,53	1,61	1,62	100,7
- v zaščitenem prostoru																		
Slovenija	343	401	460	493	472	95,7	67,3	87,1	106,4	105,2	110,1	104,7	0,20	0,22	0,23	0,21	0,23	109,3
Vzhodna Slovenija	249	272	278	316	294	93,0	50,2	69,2	81,5	72,7	84,2	115,8	0,20	0,25	0,29	0,23	0,29	124,5
Zahodna Slovenija	94	129	182	177	178	100,6	17,1	17,9	25,0	32,4	25,9	79,9	0,18	0,14	0,14	0,18	0,15	79,5
Število kmetijskih gospodarstev							Pridelovalna površina (ha)						Pridelovalna površina (ha/ KMG)					
Zelenjadnice skupaj																		
Slovenija	1.192	1.169	1.264	1.584	1.570	99,1	1.498,0	1.981,5	2.250,6	3.487,5	3.181,0	91,2	1,26	1,70	1,78	2,20	2,03	92,0
Pomurska	140	125	158	207	259	125,1	134,2	216,2	325,4	708,4	758,9	107,1	0,96	1,73	2,06	3,42	2,93	85,6
Podravska	255	223	215	275	282	102,5	301,3	364,6	442,3	656,0	554,5	84,5	1,18	1,63	2,06	2,39	1,97	82,4
Koroška	26	12	15	22	22	100,0	21,3	3,9	z	9,8	18,6	189,8	0,82	0,33		0,45	0,85	189,8
Savinjska	121	126	127	204	164	80,4	77,1	128,8	111,2	178,6	156,2	87,5	0,64	1,02	0,88	0,88	0,95	108,8
Zasavska	z	6	7	9	6	66,7	z	2,2	z	3,9	1,8	46,2		0,37		0,43	0,30	69,2
Posavska	72	79	97	93	84	90,3	125,8	162,2	192,6	243,8	217,3	89,1	1,75	2,05	1,99	2,62	2,59	98,7
Jugovzhodna Slovenija	52	66	53	73	59	80,8	40,7	68,8	72,4	224,6	78,8	35,1	0,78	1,04	1,37	3,08	1,34	43,4
Osrednjeslovenska	211	218	233	244	231	94,7	384,3	486,4	510,3	566,3	574,9	101,5	1,82	2,23	2,19	2,32	2,49	107,2
Gorenjska	122	123	125	147	153	104,1	191,8	284,4	283,8	517,1	474,0	91,7	1,57	2,31	2,27	3,52	3,10	88,1
Primorsko-Notranjska	z	34	30	49	41	83,7	z	14,8	18,0	21,3	18,6	87,3		0,44	0,60	0,43	0,45	104,4
Goriška	66	71	101	153	172	112,4	38,8	57,4	117,7	212,3	203,1	95,7	0,59	0,81	1,17	1,39	1,18	85,1
Obalno-Kraška	89	85	103	108	97	89,8	167,2	191,9	168,5	145,4	124,3	85,5	1,88	2,26	1,64	1,35	1,28	95,2

z – zaupno.

Vir: SURS (popisi tržnega vrtnarstva), preračuni KIS

2.5.8 Število kmetijskih gospodarstev in pridelovalna površina pri tržnih pridelovalcih zelenjadnic; 2010, 2013, 2016, 2019 in 2022

	2010	2013	2016	2019	2022	Indeks 2022/19	2010	2013	2016	2019	2022	Indeks 2022/19	2010	2013	2016	2019	2022	Indeks 2022/19
	Število kmetijskih gospodarstev						Pridelovalna površina (ha)						Pridelovalna površina (ha/ KMG)					
Zelenjadnice, skupaj	1.192	1.169	1.264	1.584	1.570	99,1	1.498,0	1.981,5	2.250,6	3.487,5	3.181,0	91,2	1,26	1,70	1,78	2,20	2,03	92,0
Kapusnice, od tega:	754	737	743	673	610	90,6	442,2	493,1	523,0	547,8	521,9	95,3	0,59	0,67	0,70	0,81	0,86	105,1
Belo zelje	673	622	591	585	499	85,3	349,7	371,3	384,7	399,3	322,1	80,7	0,52	0,60	0,65	0,68	0,65	94,6
Cvetača	288	332	253	230	222	96,5	28,9	37,1	26,4	29,0	29,4	101,4	0,10	0,11	0,10	0,13	0,13	105,0
Solatnice, od tega:	768	788	740	719	706	98,2	309,4	498,7	394,7	623,0	603,3	96,8	0,40	0,63	0,53	0,87	0,85	98,6
Solata	699	675	618	515	459	89,1	162,0	212,7	190,9	240,1	190,5	79,3	0,23	0,32	0,31	0,47	0,42	89,0
Radič	548	604	488	534	518	97,0	81,0	174,4	150,1	312,6	358,4	114,7	0,15	0,29	0,31	0,59	0,69	118,2
Špinačnice, od tega:	340	342	286	238	213	89,5	24,6	27,7	24,5	24,7	20,6	83,4	0,07	0,08	0,09	0,10	0,10	93,2
Špinača	245	247	184	165	151	91,5	16,2	20,1	15,1	15,5	14,3	92,3	0,07	0,08	0,08	0,09	0,09	100,8
Korenovke in gomoljnice, od tega:	638	684	694	699	683	97,7	206,0	283,5	445,7	1.028,7	886,0	86,1	0,32	0,41	0,64	1,47	1,30	88,1
Repa (za prehrano ljudi)*	221	312	247	285	117	41,1	63,3	90,0	116,2	630,4	45,5	7,2	0,29	0,29	0,47	2,21	0,39	17,6
Korenček	462	517	511	456	431	94,5	41,6	69,5	143,7	156,2	171,3	109,7	0,09	0,13	0,28	0,34	0,40	116,0
Rdeča pesa	419	447	418	372	411	110,5	45,5	42,5	84,0	106,5	232,4	218,2	0,11	0,10	0,20	0,29	0,57	197,5
Redkev	191	231	194	140	176	125,7	6,1	10,9	11,0	43,7	351,4	804,1	0,03	0,05	0,06	0,31	2,00	639,6
Peteršilj	406	417	340	279	232	83,2	9,3	15,8	25,3	31,2	16,9	54,2	0,02	0,04	0,07	0,11	0,07	65,1
Plodovke, od tega:	792	777	744	791	730	92,3	244,7	222,9	244,8	343,9	361,5	105,1	0,31	0,29	0,33	0,43	0,50	113,9
Paradižnik	539	595	506	510	466	91,4	42,6	42,4	42,4	45,4	47,4	104,4	0,08	0,07	0,08	0,09	0,10	114,3
Paprika	540	537	465	495	442	89,3	80,1	79,7	72,7	67,4	59,6	88,4	0,15	0,15	0,16	0,14	0,13	99,0
Bučke	430	434	434	469	493	105,1	52,3	29,8	71,5	174,0	185,5	106,6	0,12	0,07	0,16	0,37	0,38	101,4
Kumare	509	518	443	409	364	89,0	24,9	25,0	24,6	21,8	25,8	118,3	0,05	0,05	0,06	0,05	0,07	133,0
Čebulnice, od tega:	623	683	758	777	729	93,8	147,0	239,4	380,2	411,9	432,4	105,0	0,24	0,35	0,50	0,53	0,59	111,9
Čebula	558	579	647	617	597	96,8	109,4	147,0	251,5	277,0	312,7	112,9	0,20	0,25	0,39	0,45	0,52	116,7
Česen	277	460	477	484	450	93,0	9,7	67,3	97,4	101,7	83,1	81,7	0,04	0,15	0,20	0,21	0,18	87,9
Stročnice, od tega:	501	541	473	431	384	89,1	58,4	74,6	63,7	158,3	150,5	95,1	0,12	0,14	0,13	0,37	0,39	106,7
Fižol za stročje	477	527	449	373	318	85,3	50,2	67,7	53,0	85,2	103,9	121,9	0,11	0,13	0,12	0,23	0,33	143,0
Grah (za prehrano ljudi)	245	224	162	184	163	88,6	8,2	6,9	10,7	73,1	46,6	63,7	0,03	0,03	0,07	0,40	0,29	72,0
Druge zelenjadnice, od tega:	167	283	336	313	290	92,7	65,8	141,7	174,1	349,3	204,9	58,7	0,39	0,50	0,52	1,12	0,71	63,3
Šparglji	z	144	158	181	169	93,4	z	65,8	49,9	163,7	87,6	53,5	z	0,46	0,32	0,90	0,52	57,3
Hren	z	49	60	73	69	94,5	21,4	42,1	63,8	66,1	93,3	141,1	z	0,86	1,06	0,91	1,35	149,3

* Presna in za kisanje.

z – zaupno.

Vir: SURS (popisi tržnega vrtnarstva), preračuni KIS

2.5.9 Izvoz in uvoz sveže zelenjave

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*	Indeks 2024/23
IZVOZ (t)														
Sveža zelenjava**	9.706	9.967	12.304	14.576	13.362	12.219	16.702	15.954	13.800	10.682	11.121	14.422	18.584	128,9
Plodovke, od tega:	2.765	3.886	5.678	5.651	7.120	5.772	7.073	7.631	6.818	5.323	3.937	3.553	2.521	71,0
paprika	456	1.384	1.724	2.288	2.351	2.411	3.058	3.304	2.363	1.384	901	797	378	47,4
paradižnik	1.430	1.944	3.096	2.861	3.989	2.613	2.546	2.715	2.321	1.415	1.931	2.153	1.721	79,9
kumara	553	345	565	206	317	398	939	934	1.114	922	520	215	257	119,5
bučka	179	128	159	144	321	281	471	555	963	1.534	448	341	122	35,7
Čebulnice, od tega:	1.994	2.487	3.668	3.424	2.715	3.152	6.023	4.129	3.140	1.866	3.399	6.806	5.674	83,4
čebula	1.868	2.159	2.956	2.079	2.182	2.299	5.476	3.487	2.107	1.228	1.313	4.401	4.473	101,6
česen	81	252	646	1.307	443	834	520	610	981	568	1.530	2.206	1.153	52,2
Solatnice, od tega:	632	378	238	322	609	425	391	373	370	671	873	580	654	112,7
solata	439	276	179	246	488	397	338	317	340	621	793	544	579	106,3
radič	180	88	49	71	110	17	44	49	23	35	61	33	73	218,4
Kapusnice, od tega:	803	500	624	775	1.032	884	763	895	691	490	532	326	3.377	1.036,2
zelje	157	129	211	311	582	468	546	578	498	253	198	240	312	130,2
cvetača in brokoli	508	325	307	346	248	171	156	178	171	190	257	65	3.048	4.662,7
Korenovke	2.539	1.992	990	3.621	929	911	920	1.440	1.306	1.385	1.210	2.253	3.364	149,3
Stročnice, od tega:	21	8	7	38	16	14	4	16	37	24	53	14	700	4.854,2
fižol	18	8	7	37	16	10	4	14	34	23	49	14	697	4.842,0
Drugo, od tega:	952	715	1.099	745	941	1.061	1.528	1.470	1.438	923	1.118	890	2.295	258
lubenica in melona	509	428	713	480	601	645	1.041	1.098	1.097	662	584	428	832	194
gojene in nabrane gobe	355	221	332	189	264	309	340	257	230	111	307	358	372	104,1
UVOZ (t)														
Sveža zelenjava**	95.195	97.782	99.397	104.264	100.792	103.901	100.968	106.288	100.299	91.465	89.323	96.722	99.637	103,0
Plodovke, od tega:	30.429	29.852	32.201	32.159	32.965	32.953	32.151	34.883	33.428	31.467	27.240	29.246	30.092	102,9
paprika	9.576	9.079	10.181	10.848	11.154	11.736	11.824	11.908	10.998	10.573	8.860	8.670	9.503	109,6
paradižnik	13.213	13.717	13.861	13.599	13.468	13.371	11.506	13.360	13.404	10.777	10.297	11.888	11.954	100,6
kumara	4.223	3.656	4.344	3.870	4.242	4.311	4.755	5.136	4.529	4.864	4.000	4.114	4.365	106,1
bučka	2.550	2.624	2.974	2.927	3.245	2.805	3.324	3.789	3.932	4.643	3.562	3.984	3.587	90,0
Čebulnice, od tega:	15.486	16.943	17.680	16.892	16.051	16.015	16.503	17.760	15.514	13.638	15.346	19.163	17.148	89,5
čebula	13.139	14.506	14.907	14.270	13.480	13.320	13.820	14.968	12.286	10.967	11.511	15.759	13.323	84,5
česen	1.145	1.092	1.408	1.296	1.211	1.288	1.292	1.370	1.762	1.134	2.345	1.949	2.415	124,0
Solatnice, od tega:	12.999	13.035	12.392	11.770	11.737	11.977	12.613	11.755	10.477	11.166	11.354	11.772	12.056	102,4
solata	9.272	9.340	8.556	8.121	8.676	9.203	9.562	8.728	7.718	8.355	8.923	9.263	9.963	107,6
radič	3.078	2.890	2.927	2.736	2.335	2.025	2.077	1.947	1.736	1.859	1.644	2.027	1.500	74,0
Kapusnice, od tega:	7.943	9.790	7.959	8.523	8.022	9.416	9.331	9.954	8.879	9.283	8.847	9.280	10.682	115,1
zelje	3.523	5.559	3.522	3.887	3.656	4.508	4.493	5.106	4.416	4.774	4.856	5.341	5.113	95,7
cvetača in brokoli	2.751	2.524	2.608	2.791	2.622	2.487	2.535	2.491	2.433	2.491	2.442	2.790	4.436	159,0
Korenovke	10.314	9.895	10.530	12.409	8.690	9.661	10.226	11.219	9.035	8.835	9.301	11.193	11.423	102,1
Stročnice, od tega:	225	361	527	372	568	548	569	512	439	546	414	571	522	91,5
fižol	171	289	459	295	467	467	427	401	342	451	347	534	468	87,6
Drugo, od tega:	17.799	17.907	18.108	22.140	22.760	23.332	19.574	20.204	22.528	16.531	16.821	15.497	17.713	114,3
lubenica in melona	14.819	14.565	14.825	14.939	17.207	19.366	15.401	15.614	15.281	12.813	12.697	11.396	13.194	115,8
gojene in nabrane gobe	1.783	1.777	1.684	1.504	2.190	1.931	2.018	2.219	1.925	1.543	1.850	1.648	2.003	121,5

* Začasni podatki. ** Vključno z lubenico in melono ter gobami.

Vir: SURS, preračuni KIS

2.5.10 Bilanca proizvodnje in porabe zelenjave (ekvivalent sveže zelenjave; 000 t)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*	Indeks 2024/23
ZELENJAVA**, SKUPAJ														
Pridelano	70,8	71,3	86,2	95,5	105,5	96,4	100,6	120,1	135,2	115,0	90,7	74,8	85,4	114,3
Uvoz	149,6	153,2	157,7	163,7	164,2	169,4	166,3	177,9	172,1	182,5	187,6	171,7	172,3	100,4
Izvoz	12,4	13,9	16,0	17,7	16,7	15,4	21,1	20,0	26,1	31,6	44,7	18,5	24,0	130,0
Domača poraba	207,9	210,6	227,9	241,6	252,9	250,4	245,8	278,0	281,3	265,9	233,5	228,0	233,7	102,5
– izgube	11,8	12,0	13,6	14,8	18,8	14,8	15,1	32,3	33,1	16,1	13,5	13,8	13,5	97,9
– seme	0,04	0,08	0,08	0,09	0,11	0,11	0,11	0,11	0,12	0,11	0,10	0,09	0,09	96,0
– poraba za prehrano	196,0	198,5	214,2	226,7	234,1	235,5	230,6	245,6	248,1	249,7	219,8	214,1	220,1	102,8
Razpoložljiva količina za porabo na prebivalca (kg)	95,3	96,4	103,9	109,9	113,4	114,0	111,4	117,5	118,1	118,5	104,3	100,9	103,5	102,6
Stopnja samooskrbe (%)	34,0	33,8	37,8	39,6	41,7	38,5	40,9	43,2	48,1	43,2	38,8	32,8	36,6	
ZELENJAVA**, SVEŽA														
Pridelano	70,8	71,3	86,2	95,5	105,5	96,4	100,6	120,1	135,2	115,0	90,7	74,8	85,4	114,3
Uvoz	95,2	97,8	99,4	104,3	100,8	103,9	101,0	106,3	100,3	91,5	89,3	96,7	99,6	103,0
Izvoz	9,7	10,0	12,3	14,6	13,4	12,2	16,7	16,0	13,8	10,7	11,1	14,4	18,6	128,9
Domača poraba	156,2	159,1	173,3	185,2	192,9	188,0	184,8	210,5	221,7	195,7	168,9	157,1	166,5	106,0
– izgube	11,8	12,0	13,6	14,8	18,8	14,8	15,1	32,3	33,1	16,1	13,5	13,8	13,5	97,9
– seme	0,04	0,08	0,08	0,09	0,11	0,11	0,11	0,11	0,12	0,11	0,10	0,09	0,09	96,0
– poraba za prehrano	144,4	147,0	159,6	170,4	174,1	173,1	169,6	178,0	188,6	179,6	155,2	143,2	152,9	106,8
Razpoložljiva količina za porabo na prebivalca (kg)	70,2	71,4	77,4	82,6	84,3	83,8	81,9	85,2	89,8	85,2	73,6	67,5	71,9	106,5
Stopnja samooskrbe (%)	45,3	44,8	49,7	51,6	54,7	51,2	54,4	57,1	61,0	58,7	53,7	47,6	51,3	

* Začasni podatki.

** Vključno z lubenico in melono ter gobami.

Vir: SURS, KIS

2.5.11 Odkup zelenjadnic (t)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
ODKUP														
Zelenjadnice*, skupaj	5.496	5.999	10.300	10.194	12.616	15.055	16.121	18.495	20.568	22.166	20.545	17.311	19.745	114,1
Belo zelje	1.338	1.000	1.576	1.533	1.965	2.280	2.022	2.527	2.799	2.741	2.416	2.548	2.769	108,7
Rdeče zelje	84	45	109	93	169	148	177	123	225	236	235	187	190	101,8
Ohrovt	112	111	123	112	140	z	z	z	136	155	167	134	95	71,1
Kitajski kapus	88	53	71	70	90	142	105	125	188	178	270	234	291	123,9
Cvetača	50	54	37	31	39	z	211	z	z	296	198	44	129	290,8
Solata	335	191	376	489	463	890	848	1.310	1.268	1.166	1.071	1.031	1.173	113,7
Endivija	185	165	157	237	179	314	263	282	168	202	198	138	180	130,0
Radič	114	144	205	230	282	351	278	334	357	264	329	268	324	120,7
Špinača	7	3	4	z	z	z	z	8	z	5	z	2	1	43,6
Korenček	44	24	40	39	399	z	z	1.313	1.653	2.028	1.716	1.530	1.462	95,6
Rdeča pesa	730	564	992	897	846	z	z	847	1.578	1.171	783	1.352	857	63,4
Paradižnik	354	1.452	3.450	2.899	z	z	z	z	z	6.677	6.425	4.595	5.748	125,1
Paprika	441	511	656	852	962	1.060	1.200	1.239	719	896	947	686	856	124,8
Kumara, solatna	279	148	570	546	727	764	815	679	644	798	748	868	1.003	115,5
Bučka	92	281	411	547	418	667	581	523	609	620	565	525	592	112,7
Čebula	334	209	432	395	362	646	365	1.586	2.894	2.715	2.465	1.263	1.984	157,0
Česen	10	18	38	39	52	51	z	z	240	216	193	177	172	97,6
Por	79	39	63	40	72	61	102	74	75	109	102	131	76	58,3
Fižol za stročje	15	15	14	19	24	35	45	29	50	62	84	91	109	119,6
Druge zelenjadnice*, od tega:	803	833	969	1.020	1.453	1.605	1.386	1.309	1.516	1.543	1.628	1.504	1.734	115,3
– špargelj	4	8	13	11	14	21	36	38	34	33	34	37	45	120,8
– motovilec	1	1	3	2	4	z	z	z	z	1	z	3	3	109,0

* Vključno z gojenimi gobami in lubenico.

z – zaupno.

: ni podatka.

Vir: SURS, preračuni KIS

2.5.12 Odkupne cene zelenjadnic

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
EUR/kg														
Belo zelje	0,24	0,31	0,24	0,25	0,24	0,25	0,30	0,35	0,28	0,31	0,42	0,50	0,42	84,2
Rdeče zelje	0,28	0,32	0,26	0,28	0,25	0,33	0,38	0,43	0,33	0,30	0,49	0,55	0,56	102,2
Ohrovt	0,56	0,53	0,50	0,53	0,53	z	z	z	0,54	0,51	0,56	0,66	0,61	93,4
Kitajski kapus	0,51	0,62	0,52	0,53	0,49	0,50	0,54	0,54	0,59	0,46	0,68	0,62	0,58	93,6
Cvetača	0,70	0,75	0,79	0,84	0,95	z	1,01	z	z	1,16	1,17	1,44	1,65	114,5
Solata	0,58	0,98	0,70	0,82	0,74	0,76	0,92	1,05	1,02	1,09	1,28	1,44	1,55	107,9
Endivija	0,80	0,76	0,80	0,76	0,71	0,79	0,83	0,84	0,78	0,90	1,18	1,38	1,53	110,9
Radič	0,89	0,82	0,90	1,12	0,93	0,85	0,92	0,98	0,92	1,08	1,32	1,53	1,59	103,4
Špinača	1,54	2,39	2,12	z	z	z	z	3,61	z	3,19	z	3,52	3,81	108,2
Korenček	0,49	0,44	0,38	0,47	0,44	z	z	0,52	0,46	0,41	0,45	0,69	0,78	113,0
Rdeča pesa	0,15	0,14	0,13	0,13	0,13	z	z	0,15	0,12	0,17	0,21	0,26	0,28	108,9
Paradižnik	0,91	0,94	1,33	1,30	z	z	z	z	z	1,95	2,31	2,16	2,69	124,8
Paprika	0,77	0,86	0,79	0,90	0,76	0,77	0,82	0,90	0,87	0,86	1,06	1,24	1,17	94,1
Kumara, solatna	0,46	0,56	0,47	0,46	0,44	0,41	0,50	0,58	0,56	0,56	0,71	0,76	0,71	93,5
Bučka	0,51	0,65	0,52	0,51	0,50	0,49	0,53	0,54	0,58	0,58	0,68	0,78	0,76	98,5
Čebula	0,43	0,54	0,37	0,32	0,41	0,43	0,52	0,41	0,36	0,42	0,47	0,71	0,53	74,0
Česen	5,59	5,53	3,67	3,38	4,18	4,74	z	z	6,62	6,59	6,97	7,43	7,68	103,3
Por	0,65	0,85	0,64	0,84	0,91	0,93	1,00	0,98	1,05	1,25	1,52	1,56	1,78	113,4
Fižol za stročje	2,07	2,43	2,13	2,04	1,89	2,62	2,46	2,77	2,77	3,08	3,13	3,53	3,90	110,4
Druge zelenjadnice:														
- špargelj	5,32	5,46	5,28	5,33	5,26	5,51	5,51	5,70	5,87	5,83	6,80	7,32	6,76	92,5
- motovilec	6,63	5,64	4,92	5,31	4,79	z	z	z	z	6,99	z	6,64	7,60	114,5

z – zaupno.

: ni podatka.

Vir: SURS, preračuni KIS

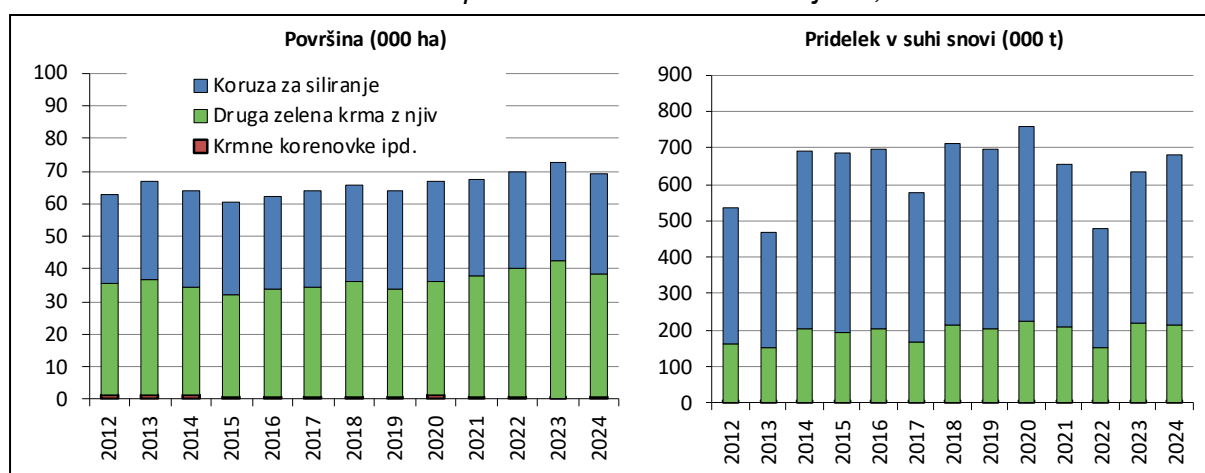
2.6 Krmne rastline

Obseg pridelave na njivah – Pridelava krmnih rastlin na njivah ima od začetka stoletja, ko je obsegala četrtno njiv, trend rahle rasti in se z majhnimi medletnimi nihanji giblje blizu 30 % površine njiv.

V letu 2023 je bila izvedena zadnja raziskava strukture kmetijskih gospodarstev. Podrobni podatki še niso na voljo, zato bodo obravnavani v prihodnjih poročilih. V nadaljevanju povzemamo zadnje podatke popisa kmetijstva iz leta 2020. Po podatkih popisa kmetijstva se je v letu 2020 s pridelavo krmnih rastlin na njivah ukvarjalo nekaj več kot 36 tisoč KMG oziroma 53 % KMG s kmetijskimi zemljišči. Njihovo število se je v primerjavi z letom 2010 povečalo za 6 %, v primerjavi z začetkom tega stoletja pa je bilo manjše za 8 %. KMG so obdelovala približno 55 tisoč ha, kar je odstotek več površin s krmnimi rastlinami kot v letu 2010.

Pridelovalna površina krmnih rastlin se je v letu 2024 zmanjšala in je obsegala 69 tisoč hektarjev njiv, kar je 5 % manj kot leto prej in malce več kot v povprečju zadnjih petih let (+1 %).

Slika 23: Površina in pridelek krmnih rastlin na njivah; 2012–2024

Vir: SURS

Med zeleno krmo prevladujejo koruza za siliranje ter trave, travne, travno-deteljne in deteljno-travne mešanice (v nadaljevanju: trave in mešanice), medtem ko imajo čisti posevki detelj in lucerne manjši delež. V letu 2024 je bilo v strukturi zelene krme na njivah 45 % silažne kruise, 44 % trav in mešanic ter 10 % čistih posevkov detelj in lucerne. Med krmnimi rastlinami na njivah že mnogo let prevladuje zelena krma (leta 2024: dobrih 99 %). Po ocenah SURS je bila leta 2024 posejana na približno 69 tisoč ha njiv, kar je 5 % manj kot leto prej.

Preglednica 10: Pridelava krme na njivah; 2023 in 2024

	Površina (ha)		Indeks 2024/23	Pridelek (t/ha)		Indeks 2024/23	Skupni pridelek (t)		Indeks 2024/23
	2023	2024		2023	2024		2023	2024	
Krma z njiv	72.502	69.152	95,4	20,0	23,1	115,8	1.447.284	1.598.652	110,5
Zelena krma z njiv	72.298	68.555	94,8	20,0	23,2	116,2	1.443.741	1.590.179	110,1
Koruzna za siliranje	29.803	30.814	103,4	39,9	43,7	109,5	1.188.410	1.345.583	113,2
Trave, travne, travno-deteljne in deteljno-travne mešanice*	34.477	30.133	87,4	5,9	6,4	108,8	203.463	193.463	95,1
Detelje in lucerna*	7.454	6.925	92,9	6,1	6,1	100,3	45.150	42.070	93,2
Druga zelena krma z njiv*	564	683	121,1	11,9	13,3	111,4	6.718	9.063	134,9
Krmne korenovke ipd.	204	597	292,7	17,4	14,2	81,7	3.543	8.473	239,1

* Izraženo v suhem senu.

Vir: SURS, preračuni KIS

Koruzo za siliranje so v letu 2024 pridelovali na približno 31 tisoč ha (+3 %), trave in mešanice na dobrih 30 tisoč ha (–13 %), ter detelje in lucerno na 7 tisoč ha (–7 %). Krmnih korenovk in drugih krmnih rastlin je bilo v letu 2024 mnogo več kot v letu prej, pridelovali so jih na 597 ha, vendar je bila površina glede na zadnje petletno povprečje (2019–2023) za četrtno manjša.

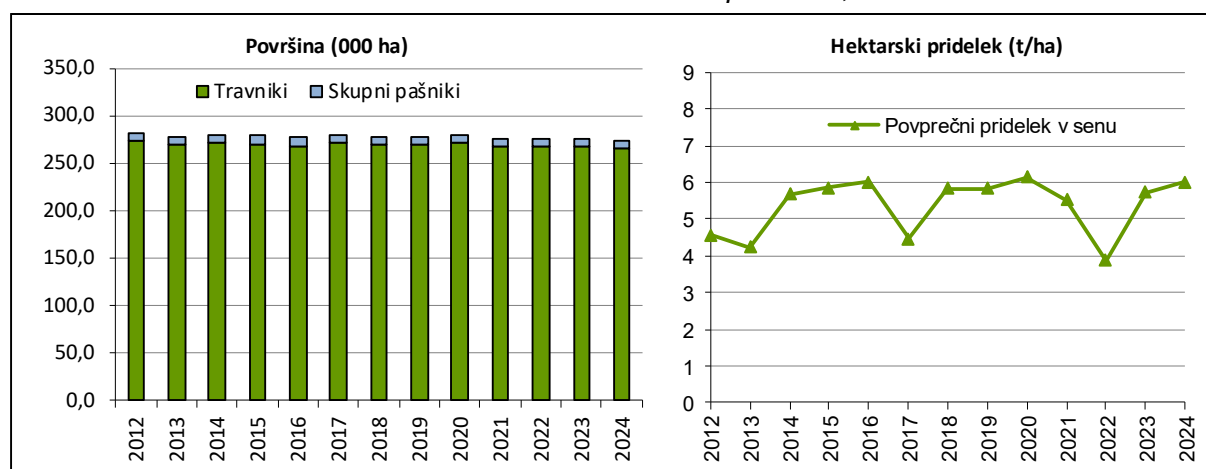
Doseženi povprečni hektarski pridelki krmnih rastlin na njivah so bili v letu 2024, z izjemo krmnih korenovk, večinoma večji kot v letu 2023 in tudi nad ravno zadnjega petletnega povprečja (2019–2023). Med pomembnejšimi krmnimi rastlinami so bili hektarski pridelki leta 2024 večji pri koruzi za siliranje (+10 %) in pri travah in mešanicah (+9 %), hektarski pridelek pri detelji in lucerni pa je ostal na ravni leta prej. Povprečni hektarski pridelek krmnih korenovk in drugih krmnih rastlin je bil v povprečju manjši kot v letu prej (–18 %) in tudi pod ravno petletnega povprečja let 2019–2023 (–7 %).

Skupni pridelki večletnih posevkov zelene krme so bili v letu 2024 v primerjavi s letom 2023 nadpovprečni in tudi nad ravno zadnjega petletnega obdobja (2019–2023). Glede na leto 2023 je bil pridelek koruze za siliranje zaradi večjih površin in dobre letine večji za 13 %, večji je bil tudi skupni pridelek enoletnih posevkov zelene krme (+35 %), ki pa je bil glede na zadnje petletno povprečje (2019–2023) podpovprečen. Zaradi manjših površin so bili skupni pridelki pri travah in travnih mešanicah manjši za 5 % ter pri detelji in lucerni za 7 %.

Obseg pridelave na trajnem travinju – Obseg pridelave krme na trajnem travinju v Sloveniji se nekoliko zmanjšuje. Po podatkih Popisa kmetijskih gospodarstev je leta 2020 na 271.421 ha trajnih travnikov obdelovalo 58.529 KMG oziroma dobrih 86 % vseh KMG s kmetijskimi zemljišči. Od leta 2010 se je število KMG s trajnimi travniki zmanjšalo za 6 %, njihova površina za 2 %. Od začetka stoletja pa je bilo število KMG manjše za 21 %, površina trajnih travnikov pa za 5 %. Pri pridelavi krme na trajnem travinju je še vedno opazna majhna koncentracija pridelave, saj se je povprečna površina travnikov in pašnikov na gospodarstvo v desetletju od leta 2010 do leta 2020 povečala le za slabe 4 % (s 4,5 ha na 4,6 ha), od začetka stoletja pa za petino.

Travniki in pašniki v povprečju zadnjih 10 let zavzemajo približno 58 % vse kmetijske zemlje v uporabi KMG. Po statističnih podatkih površine trajnih travnikov in pašnikov (vključno s skupnimi pašniki) v zadnjih petih letih (2019–2023) obsegajo v povprečju 276 tisoč ha, brez skupnih pašnikov pa 268 tisoč ha. Leta 2024 je bila površina trajnih travnikov 274 tisoč ha, kar je približno enako kot leta 2023 in tudi na ravni povprečja let 2019–2023.

Slika 24: Pridelava sena s travnikov in pašnikov; 2012–2024

Vir: SURS

V letu 2024 so bile razmere za pridelavo krme na trajnem travinju ugodne. Hektarski pridelek, ki je bil s 6,0 t/ha med večjimi do sedaj, je bil za 5 % večji kot v letu 2023 in za 11 % nad povprečjem obdobja 2019–2023.

Preglednica 11: Pridelava krme na trajnem travinju; 2023 in 2024

	Površina (ha)		Indeks 2024/23	Pridelek* (t/ha)		Indeks 2024/23	Skupni pridelek* (t)		Indeks 2024/23
	2023	2024		2023	2024		2023	2024	
Travniki in pašniki	274.618	273.926	99,7	5,7	6,0	104,9	1.572.861	1.645.601	104,6

* Izraženo v suhem senu.

Vir: SURS

Proračunske podpore – V novem programskem obdobju SKP 2023–2027 lahko nosilci kmetijskih gospodarstev na podlagi oddane zbirne vloge, ob izpolnjevanju zahtevanih pogojev, za vse upravičene hektare pridobijo osnovno dohodkovno plačilo za trajnostnost v načrtovanem znesku 184,20 EUR/ha in za prvih 8,2 ha površin tudi dopolnilno plačilo za trajnostnost v načrtovani višini 27,57 EUR/ha. Podobno kot pri drugih rastlinskih pridelkih imajo pridelovalci, če pridelek zavarujejo, možnost uveljavljati sofinanciranje zavarovalne premije, ki je od leta 2023 60-odstotno.

2.6.1 Pridelava zelene krme z njiv – površina

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
POVRŠINA (ha)														
Zelena krma z njiv – osnovna površina	52.709	55.761	55.650	53.894	54.213	54.973	55.780	56.691	55.418	55.150	54.426	54.940	53.505	97,4
Zelena krma z njiv – pospravljena površina	61.464	65.288	62.710	59.767	61.298	62.698	64.762	63.218	65.703	66.645	68.977	72.298	68.555	94,8
Zelena krma, enoletni posevki	28.499	30.867	30.147	29.396	29.513	29.965	30.600	30.845	31.455	30.683	30.406	30.367	31.497	103,7
Koruza za siliranje	27.438	30.011	29.485	28.735	28.689	29.194	29.820	30.151	30.629	29.664	29.625	29.803	30.814	103,4
Druga zelena krma, enoletni posevki, od tega:	1.061	856	662	661	824	771	780	694	826	1.019	781	564	683	121,1
<i>Druga zelena krma, enoletni, glavni posevki</i>	<i>388</i>	<i>245</i>	<i>374</i>	<i>321</i>	<i>533</i>	<i>406</i>	<i>538</i>	<i>459</i>	<i>409</i>	<i>406</i>	<i>383</i>	<i>267</i>	<i>466</i>	<i>174,5</i>
krmna ogrščica in repica	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
krmni sirek	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
<i>Druga zelena krma, enoletni, naknadni posevki</i>	<i>673</i>	<i>611</i>	<i>288</i>	<i>340</i>	<i>291</i>	<i>365</i>	<i>242</i>	<i>235</i>	<i>417</i>	<i>613</i>	<i>398</i>	<i>297</i>	<i>217</i>	<i>73,1</i>
krmna ogrščica in repica	209	209	84	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
krmno žito ter mešanice stročnic in žita	387	312	171	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Pitnik	77	90	33	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Zelena krma, večletni posevki	32.965	34.421	32.563	30.371	31.785	32.733	34.162	32.373	34.248	35.962	38.571	41.931	37.058	88,4
Detelje in lucerna	5.338	5.722	5.549	8.507	10.499	10.159	9.630	8.521	7.706	8.035	7.585	7.454	6.925	92,9
– detelje	2.184	2.340	2.128	4.075	4.863	4.795	4.367	3.838	3.421	4.086	3.726	3.508	4.153	118,4
– lucerna	3.154	3.382	3.421	4.432	5.636	5.364	5.263	4.683	4.285	3.949	3.859	3.946	2.772	70,2
Trave in travne mešanice	8.504	8.665	7.519	6.410	7.149	8.171	9.081	8.630	10.694	11.693	14.426	18.611	14.625	78,6
– glavni posevek	6.077	6.246	5.432	5.016	5.245	5.910	6.334	7.223	8.216	8.829	9.272	11.027	9.730	88,2
– naknadni posevek	2.427	2.419	2.086	1.394	1.904	2.261	2.747	1.407	2.478	2.864	5.154	7.584	4.895	64,5
Travno-deteljne in deteljno-travne mešanice	19.123	20.034	19.495	15.454	14.137	14.403	15.451	15.222	15.848	16.234	16.560	15.866	15.508	97,7
– glavni posevek	15.831	16.473	17.050	13.633	11.947	11.891	12.534	13.166	13.351	13.323	12.744	12.055	12.195	101,2
– naknadni posevek	3.292	3.561	2.445	1.821	2.190	2.512	2.917	2.056	2.497	2.911	3.816	3.811	3.313	86,9

: ni podatka.

Vir: SURS, preračuni KIS

2.6.2 Pridelava zelene krme z njiv – pridelek

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
PRIDELEK (t)														
Zelena krma z njiv	1.245.106	1.066.651	1.626.587	1.622.649	1.635.467	1.355.101	1.673.134	1.631.087	1.780.209	1.514.519	1.115.517	1.443.741	1.590.179	110,1
Zelena krma, enoletni posevki	1.068.599	898.708	1.402.511	1.408.622	1.411.090	1.171.114	1.441.735	1.403.780	1.535.787	1.285.924	950.631	1.195.128	1.354.646	113,3
Koruza za siliranje	1.057.298	889.991	1.390.295	1.398.512	1.398.014	1.162.804	1.427.941	1.393.671	1.524.290	1.272.060	942.509	1.188.410	1.345.583	113,2
Druga zelena krma, enoletni posevki*, od tega:	11.301	8.717	12.216	10.110	13.076	8.310	13.794	10.109	11.497	13.864	8.122	6.718	9.063	134,9
<i>Druga zelena krma, enoletni, glavni posevki</i>	<i>4.985</i>	<i>3.195</i>	<i>9.249</i>	<i>6.610</i>	<i>10.306</i>	<i>5.177</i>	<i>11.298</i>	<i>7.449</i>	<i>7.528</i>	<i>8.232</i>	<i>5.383</i>	<i>4.683</i>	<i>6.698</i>	<i>143,0</i>
krmna ogrščica in repica	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	
krmni sirek	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	
<i>Druga zelena krma, enoletni, naknadni posevki</i>	<i>6.316</i>	<i>5.522</i>	<i>2.967</i>	<i>3.500</i>	<i>2.770</i>	<i>3.133</i>	<i>2.496</i>	<i>2.660</i>	<i>3.969</i>	<i>5.632</i>	<i>2.739</i>	<i>2.035</i>	<i>2.365</i>	<i>116,2</i>
krmna ogrščica in repica	2.546	2.532	909	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	
krmno žito ter mešanice stročnic in žita	2.826	2.181	1.525	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	
pitnik	943	809	533	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	
Zelena krma, večletni posevki*	176.507	167.943	224.076	214.027	224.377	183.987	231.399	227.307	244.422	228.595	164.886	248.613	235.533	94,7
Detelje in lucerna	30.157	29.612	38.675	58.540	75.507	59.222	66.783	59.789	53.445	48.225	34.290	45.150	42.070	93,2
– detelje	10.939	10.367	12.740	26.186	32.340	25.209	25.994	23.453	20.012	20.876	15.573	17.732	20.424	115,2
– lucerna	19.218	19.245	25.935	32.354	43.167	34.013	40.789	36.336	33.433	27.349	18.717	27.418	21.646	78,9
Trave in travne mešanice	42.687	39.477	47.432	42.508	48.253	42.802	57.121	60.144	73.463	72.662	57.398	103.542	90.571	87,5
– glavni posevek	33.921	31.678	38.217	37.152	40.117	34.454	47.003	54.930	64.479	62.634	42.713	80.238	73.924	92,1
– naknadni posevek	8.766	7.799	9.215	5.356	8.136	8.348	10.118	5.214	8.984	10.028	14.685	23.304	16.647	71,4
Travno-deteljne in deteljno-travne mešanice	103.663	98.854	137.969	112.979	100.617	81.963	107.495	107.374	117.514	107.708	73.198	99.921	102.892	103,0
– glavni posevek	92.559	88.373	127.602	104.731	91.291	73.286	95.443	100.355	108.044	97.385	62.829	87.737	92.148	105,0
– naknadni posevek	11.104	10.481	10.367	8.248	9.326	8.677	12.052	7.019	9.470	10.323	10.369	12.184	10.744	88,2

* Izraženo v suhem senu.

: ni podatka.

Vir: SURS, preračuni KIS

2.6.3 Pridelava zelene krme z njiv – hektarski pridelek

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
HEKTARSKI PRIDELEK (t/ha)														
Zelena krma z njiv	20,3	16,3	25,9	27,1	26,7	21,6	25,8	25,8	27,1	22,7	16,2	20,0	23,2	116,2
Zelena krma, enoletni posevki	37,5	29,1	46,5	47,9	47,8	39,1	47,1	45,5	48,8	41,9	31,3	39,4	43,0	109,3
Koruza za siliranje	38,5	29,7	47,2	48,7	48,7	39,8	47,9	46,2	49,8	42,9	31,8	39,9	43,7	109,5
Druga zelena krma, enoletni posevki*, od tega:	10,7	10,2	18,5	15,3	15,9	10,8	17,7	14,6	13,9	13,6	10,4	11,9	13,3	111,4
<i>Druga zelena krma, enoletni, glavni posevki</i>	<i>12,8</i>	<i>13,0</i>	<i>24,7</i>	<i>20,6</i>	<i>19,3</i>	<i>12,8</i>	<i>21,0</i>	<i>16,2</i>	<i>18,4</i>	<i>20,3</i>	<i>14,1</i>	<i>17,5</i>	<i>14,4</i>	<i>81,9</i>
krmna ogrščica in repica	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
krmni sirek	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
<i>Druga zelena krma, enoletni, naknadni posevki</i>	<i>9,4</i>	<i>9,0</i>	<i>10,3</i>	<i>10,3</i>	<i>9,5</i>	<i>8,6</i>	<i>10,3</i>	<i>11,3</i>	<i>9,5</i>	<i>9,2</i>	<i>6,9</i>	<i>6,9</i>	<i>10,9</i>	<i>159,1</i>
krmna ogrščica in repica	12,2	12,1	10,8	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
krmno žito ter mešanice stročnic in žita	7,3	7,0	8,9	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
pitnik	12,2	9,0	16,2	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Zelena krma, večletni posevki*														
Detelje in lucerna	5,6	5,2	7,0	6,9	7,2	5,8	6,9	7,0	6,9	6,0	4,5	6,1	6,1	100,3
– detelje	5,0	4,4	6,0	6,4	6,7	5,3	6,0	6,1	5,8	5,1	4,2	5,1	4,9	97,3
– lucerna	6,1	5,7	7,6	7,3	7,7	6,3	7,8	7,8	7,8	6,9	4,9	6,9	7,8	112,4
Trave in travne mešanice	5,0	4,6	6,3	6,6	6,7	5,2	6,3	7,0	6,9	6,2	4,0	5,6	6,2	111,3
– glavni posevek	5,6	5,1	7,0	7,4	7,6	5,8	7,4	7,6	7,8	7,1	4,6	7,3	7,6	104,4
– naknadni posevek	3,6	3,2	4,4	3,8	4,3	3,7	3,7	3,7	3,6	3,5	2,8	3,1	3,4	110,7
Travno-deteljne in deteljno-travne mešanice	5,4	4,9	7,1	7,3	7,1	5,7	7,0	7,1	7,4	6,6	4,4	6,3	6,6	105,4
– glavni posevek	5,8	5,4	7,5	7,7	7,6	6,2	7,6	7,6	8,1	7,3	4,9	7,3	7,6	103,8
– naknadni posevek	3,4	2,9	4,2	4,5	4,3	3,5	4,1	3,4	3,8	3,5	2,7	3,2	3,2	101,4

* Izraženo v suhem senu.

: ni podatka.

Vir: SURS, preračuni KIS

2.6.4 Pridelava krmnih korenovk in drugih krmnih rastlin

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
POVRŠINA (ha)														
Krmne korenovke – osnovna površina	260	248	221	175	147	223	320	80	78	69	64	81	66	81,6
Krmne korenovke ipd. – pospravljena površina	1.350	1.266	1.195	921	891	971	915	921	1.221	806	805	204	597	292,7
Krmna pesa, koleraba, korenje	553	476	434	324	265	293	314	363	464	178	216	194	243	125,3
Druge krmne korenovke ipd.	797	790	761	597	626	678	601	558	757	628	589	:	354	
<i>Druge krmne korenovke ipd., glavni posevki</i>	<i>29</i>	<i>56</i>	<i>31</i>	<i>27</i>	<i>31</i>	<i>104</i>	<i>230</i>	<i>12</i>	<i>8</i>	<i>4</i>	<i>7</i>	<i>10</i>	<i>14</i>	<i>141,0</i>
<i>Druge krmne korenovke ipd., naknadni posevki</i>	<i>768</i>	<i>734</i>	<i>730</i>	<i>570</i>	<i>595</i>	<i>574</i>	<i>371</i>	<i>546</i>	<i>749</i>	<i>624</i>	<i>582</i>	:	<i>340</i>	
krmni ohrovt, naknadni posevki	226	275	312	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	
krmna repa, naknadni posevki	542	459	418	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	
HEKTARSKI PRIDELEK (t/ha)														
Krmne korenovke ipd.	14,8	15,0	14,8	18,1	18,4	17,8	24,5	15,9	17,3	15,3	10,4	17,4	14,2	81,7
Krmna pesa, koleraba, korenje	16,9	17,6	16,9	19,9	19,4	16,1	17,9	14,4	16,0	17,9	11,3	16,0	15,7	98,4
Druge krmne korenovke ipd.	13,4	13,5	13,6	17,1	18,0	18,6	27,9	16,9	18,1	14,5	10,1	:	13,1	
<i>Druge krmne korenovke ipd., glavni posevki</i>	<i>44,2</i>	<i>45,1</i>	<i>45,0</i>	<i>44,4</i>	<i>44,5</i>	<i>44,6</i>	<i>44,5</i>	<i>45,5</i>	<i>43,9</i>	<i>42,8</i>	<i>43,7</i>	<i>44,3</i>	<i>60,6</i>	<i>136,7</i>
<i>Druge krmne korenovke ipd., naknadni posevki</i>	<i>12,3</i>	<i>11,1</i>	<i>12,2</i>	<i>15,8</i>	<i>16,6</i>	<i>13,8</i>	<i>17,6</i>	<i>16,2</i>	<i>17,8</i>	<i>14,4</i>	<i>9,7</i>	<i>14,8</i>	<i>11,2</i>	<i>75,5</i>
krmni ohrovt, naknadni posevki	13,2	11,0	11,3	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	
krmna repa, naknadni posevki	11,9	11,1	12,9	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	
PRIDELEK (t)														
Krmne korenovke ipd.	20.032	19.025	17.639	16.635	16.411	17.294	22.384	14.630	21.109	12.314	8.387	3.543	8.473	239,1
Krmna pesa, koleraba, korenje	9.327	8.366	7.319	6.439	5.135	4.717	5.621	5.218	7.414	3.180	2.436	3.100	3.821	123,3
Druge krmne korenovke ipd.	10.705	10.659	10.320	10.196	11.276	12.577	16.763	9.412	13.695	9.134	5.951	:	4.652	
<i>Druge krmne korenovke ipd., glavni posevki</i>	<i>1.281</i>	<i>2.524</i>	<i>1.412</i>	<i>1.199</i>	<i>1.378</i>	<i>4.638</i>	<i>10.231</i>	<i>546</i>	<i>351</i>	<i>171</i>	<i>306</i>	<i>443</i>	<i>854</i>	<i>192,8</i>
<i>Druge krmne korenovke ipd., naknadni posevki</i>	<i>9.424</i>	<i>8.135</i>	<i>8.908</i>	<i>8.997</i>	<i>9.898</i>	<i>7.939</i>	<i>6.532</i>	<i>8.866</i>	<i>13.344</i>	<i>8.963</i>	<i>5.645</i>	:	<i>3.798</i>	
krmni ohrovt, naknadni posevki	2.985	3.019	3.514	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	
krmna repa, naknadni posevki	6.439	5.116	5.394	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	

: ni podatka.

Vir: SURS, preračuni KIS

2.6.5 Pridelava krme na trajnem travinju

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
POVRŠINA (ha)														
Travniki in pašniki, skupaj**	281.159	277.475	279.916	278.678	276.247	279.216	277.172	277.755	279.588	275.601	274.464	274.618	273.926	99,7
Enkratna raba	41.077	52.649	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Dva- ali trikratna raba	204.951	186.756	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
dvakratna raba	120.938	110.450	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
trikratna raba	84.013	76.306	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Štiri- ali večkratna raba	26.910	29.337	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Skupni pašniki	8.221	8.733	8.733	8.733	8.808	8.808	8.808	8.808	8.162	8.162	8.162	8.162	8.162	100,0
HEKTARSKI PRIDELEK (t/ha)*														
Travniki in pašniki, skupaj**	4,6	4,2	5,7	5,9	6,0	4,5	5,8	5,8	6,1	5,5	3,9	5,7	6,0	104,9
Enkratna raba	2,8	3,1	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Dva- ali trikratna raba	4,7	4,4	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
dvakratna raba	4,1	4,1	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
trikratna raba	5,5	4,9	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Štiri- ali večkratna raba	6,7	5,6	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Skupni pašniki	2,8	3,1	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
PRIDELEK (t)*														
Travniki in pašniki, skupaj**	1.283.162	1.174.446	1.589.103	1.633.585	1.661.714	1.247.770	1.613.181	1.620.189	1.714.683	1.522.872	1.063.347	1.572.861	1.645.601	104,6
Enkratna raba	114.805	163.224	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Dva- ali trikratna raba	964.151	819.740	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
dvakratna raba	498.258	448.113	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
trikratna raba	465.893	371.627	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Štiri- ali večkratna raba	181.105	164.279	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Skupni pašniki	23.101	27.203	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:

* Izraženo v senu.

** Vključeni skupni pašniki.

: ni podatka.

Vir: SURS

2.7 Sadje

Obseg pridelave – Leta 2024 je vrednost pridelave sadja obsegala 6,8 % skupne vrednosti proizvodnje kmetijskih proizvodov oziroma 12,3 % vrednosti rastlinske pridelave. Sadje je v letih 2012–2023 k skupni vrednosti proizvodnje kmetijskih proizvodov prispevalo od najmanj 3,3 % v letu 2021 do največ 8,6 % v letu 2015 ter v vrednosti rastlinske pridelave od 5,9 % do 16,3 %.

V letu 2023 je bila izvedena zadnja raziskava strukture kmetijskih gospodarstev. Podrobni podatki še niso na voljo, zato bodo obravnavani v prihodnjih poročilih. V nadaljevanju povzemamo zadnje podatke popisa kmetijstva iz leta 2020. S sadjarstvom se je v letu 2020 ukvarjalo nekaj več kot 22 tisoč KMG, ki so obdelovala 12 tisoč ha nasadov. Od tega je intenzivne sadovnjake obdelovalo nekaj več kot 3 tisoč KMG, medtem ko je ekstenzivne, kmečke, sadovnjake obdelovalo približno 20 tisoč KMG. V desetletnem obdobju se je število KMG z intenzivnimi sadovnjaki povečalo za 78 %, število KMG z ekstenzivnimi sadovnjaki pa za 2 %. Leta 2020 je bilo z intenzivnimi sadovnjaki zasajenih 4,3 tisoč hektarjev površin, kar je za 9 % več kot leta 2010. Ekstenzivni sadovnjaki so obsegali 7,7 tisoč hektarjev, kar je za 46 % več kot leta 2010. Povprečna površina intenzivnih sadovnjakov na KMG se je zaradi velikega povečanja števila KMG, pri manjšem povečanju površin, zmanjšala za 39 % in znaša 1,31 ha na KMG (leta 2010: 2,15 ha/KMG).

V letu 2023 je bil na podlagi administrativnih virov izveden popis intenzivnih sadovnjakov, ki se po statistični zakonodaji Evropske unije izvaja vsakih 5 let. Podatki prikazujejo stanje na področju pridelave sadja v intenzivnih nasadih in so hkrati podlaga za nadaljnje letno statistično spremljanje in zagotavljanje teh podatkov za potrebe države in Evropske unije. Po popisu so v letu 2023 imeli intenzivne sadovnjake na 3.938 kmetijskih gospodarstvih, obsegali so 4.369 hektarjev, v njih pa je bilo posajenih dobrih 8,5 milijona dreves ali grmov. V obdobju med obema popisoma se je število KMG, ki imajo intenzivne sadovnjake, povečalo za 33 %. Površina intenzivnih nasadov se je povečala za 8 %, število dreves ali grmov pa je ostalo na ravni leta 2017.

Preglednica 12: Intenzivni sadovnjaki po velikostnih razredih površine intenzivnih sadovnjakov; 2017 in 2023

	Število KMG			Bruto površina (ha)			Število dreves ali grmov (000)		
	2017	2023	Indeks 2023/17	2017	2023	Indeks 2023/17	2017	2023	Indeks 2023/17
Intenzivni sadovnjaki skupaj	2.951	3.938	133,4	4.061	4.369	107,6	8.627	8.516	98,7
Velikostni razred 0–< 1 ha	2.157	3.063	142,0	710	883	124,3	1.078	1.192	110,5
Velikostni razred 1–< 5 ha	658	733	111,4	1.302	1.463	112,3	2.301	2.249	97,8
Velikostni razred 5–< 10 ha	91	98	107,7	627	687	109,6	1.480	1.467	99,1
Velikostni razred 10–< 20 ha	30	26	86,7	411	362	88,0	1.069	840	78,6
Velikostni razred 20 ha in več	15	18	120,0	1.011	974	96,4	2.699	2.768	102,5

Vir: SURS (Popisi intenzivnih sadovnjakov)

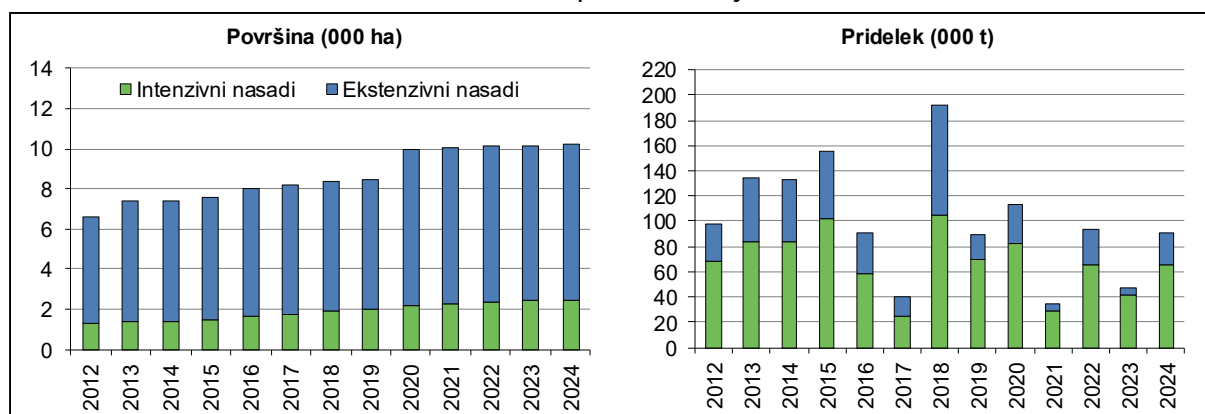
Glede na velikostne razrede površine intenzivnih sadovnjakov se je najbolj povečalo število KMG s površinami do 1 ha (+42 %) in razred nad 20 ha (+20 %). Povečalo se je tudi število KMG s površinami med 1 ha in 5 ha (+11 %) in razred med 5 ha in 10 ha (+8 %). Zmanjšalo pa število KMG z intenzivni sadovnjaki, ki obsegajo med 10 in 20 ha (–13 %). Struktura sadnih vrst v intenzivnih sadovnjakih se v zadnjih letih spreminja. Še vedno močno prevladujejo jabolane (46 %), vendar se njihov delež v strukturi bruto površine zmanjšuje (v letu 2012 69 %;

v letu 2017 58 %; v letu 2023 46 %). Prav tako se zmanjšuje delež breskev, ki je bila v preteklosti ene izmed najbolj razširjenih sadnih vrst (–61 ha), delež hrušk pa je v obdobju med popisoma ostal na podobni ravni (+6 ha). Izrazito se povečuje zastopanost lupinarjev (oreh +258 ha, leska +108 ha, kostanj +72 ha) in jagodičevja (+121 ha). Prav tako se še vedno povečuje zastopanost nekaterih koščičarjev (češenj, marelic ter sliv in češpelj) in sredoziemskih vrst (še najbolj kakija +20 ha).

Po podatkih letne statistike so površine ekstenzivnih kmečkih sadovnjakov, intenzivnih sadovnjakov in jagod (t. i. nasadi sadja), ki zavzemajo približno 2,6 % kmetijske zemlje v uporabi, leta 2024 obsegale približno 12,2 tisoč hektarjev in so bile v primerjavi z zadnjim petletnim obdobjem (2019–2023) večje za 2 %. V strukturi površin, namenjenih pridelavi sadja, prevladujejo ekstenzivni kmečki nasadi, kjer se je delež v letih 2020–2024 gibal okoli 64 %. Površina ekstenzivnih sadovnjakov je v letu 2024 ostala na ravni predhodnega leta in je obsegala 7,8 tisoč ha.

Slika 25: Površina in pridelek sadja; 2012–2024

Vir: SURS

V letu 2024 je skupna površina nasadov sadja ostala na ravni leta prej in je obsegala 12,2 tisoč ha. Površina intenzivnih sadovnjakov se je zmanjšala za odstotek (za 54 ha), površina ekstenzivnih sadovnjakov pa se je za slab odstotek povečala (za 48 ha). Intenzivni sadovnjaki so obsegali 4,4 tisoč ha, kmečki sadovnjaki so se razprostirali na 7,8 tisoč ha, površina jagod pa se je zmanjšala za 4 % in je obsegala 108 ha. Površine posameznih sadnih vrst v intenzivnih nasadih so se, podobno kot v preteklih letih, spremenile dvosmerno. V letu 2024 se je nadaljevalo dolgoletno zmanjševanje intenzivnih nasadov jablan (–5 %, za 94 ha), breskev in nektarin (–5 %, za 10 ha) ter hrušk (–1 %, za 2 ha). Povečali pa so se nasadi drugih trajnih vrst, ponovno za največ nasadi orehov (+6 %, za 37 ha) in sliv (+6 %, za 4 ha). Po površini so orehi od leta 2017 druga najbolj razširjena sadna vrsta v intenzivnih nasadih v Sloveniji. V zadnjih letih se povečujejo tudi intenzivni nasadi drugih sadnih vrst, vključno z drugimi lupinarji, sredoziemskimi sadnimi vrstami in drugim jagodičjem. V letu 2024 so se ti nasadi povečali za 2 % oziroma za 17 ha.

V Sloveniji je bila letina sadja 2024 med večjimi v zadnjih letih. V intenzivnih in ekstenzivnih nasadih so bili v letu 2024 pri vseh pomembnejših sadnih vrstah doseženi v povprečju pomembno večji hektarski pridelki kot v izredno slabem letu 2023. Kljub temu so se sadjarji tudi v letu 2024 spoprijemali s težkimi in nepredvidljivimi vremenskimi razmerami, ki so negativno vplivale na količino in kakovost pridelka

Skupna pridelava sadja je bila v intenzivnih in v ekstenzivnih nasadih po predhodno skromnem letu zelo dobra (+93 %) in tudi nadpovprečna v primerjavi z zadnjim petletnim obdobjem (2019–2023; +21 %). Leta 2024 je bilo v intenzivnih sadovnjakih obranih 65,4 tisoč ton sadja (+58 %), v ekstenzivnih sadovnjakih pa 25,9 tisoč ton sadja (+326 %) različnih sadnih vrst.

Preglednica 13: Pridelek sadja; 2023 in 2024

Pridelek (t)	Vsi nasadi			Intenzivni nasadi			Ekstenzivni nasadi		
	2023	2024	Indeks 2024/23	2023	2024	Indeks 2024/23	2023	2024	Indeks 2024/23
Sadje, skupaj	47.386	91.335	192,7	41.307	65.409	158,3	6.079	25.926	426,5
Jabolka	34.022	67.529	198,5	30.598	50.654	165,5	3.424	16.875	492,8
Hruške	3.032	7.007	231,1	2.349	3.617	154,0	683	3.390	496,3
Breskve in nektarine	1.150	2.773	241,1	1.022	2.390	233,9	128	383	299,2
Drugo sadje	9.182	14.026	152,8	7.338	8.748	119,2	1.844	5.278	286,2

Vir: SURS

Letina jablan, ki ostajajo najpomembnejša sadna vrsta pri nas, je bila v intenzivnih nasadih s 26,6 t/ha za 74 % večja kot v letu prej in za 27 % nad povprečjem obdobja 2019–2023. Pridelek jabolok v intenzivnih nasadih je bil s 50,7 tisoč tonami glede na leto 2023 večji za 66 %.

Odkup – Prodaja sadja preko odkupa se je leta 2024 povečala (+22 %) in znašala približno 28,1 tisoč ton, od tega je bil odkup jabolok z 19 tisoč tonami za 9 % večji kot v letu 2023. Ob predpostavki, da se prek zabeleženega odkupa trži le sadje iz intenzivnih nasadov, je odkup v letu 2024 zajel 43 % pridelka iz intenzivnih sadovnjakov (povprečje 2019–2023: 47 %).

Blagovna menjava, poraba in stopnja samooskrbe – V strukturi zunanje trgovine s sadjem v povprečju zadnjih petih let citrusi, banane in drugo južno sadje zavzemajo 75 %, njihov delež v strukturi se je v letu 2024 povečal za dve odstotni točki, na 74 %. Med kontinentalnimi vrstami sadja so v uvozu in izvozu najpomembnejša jabolka, ki so v strukturi zunanje trgovine zavzemala 10 %, kar je za dve odstotni točki manj kot v letu 2023, in na ravni let 2021 in 2022, ko je bil njihov delež najnižji.

Preglednica 14: Izvoz in uvoz svežega sadja; 2020–2024

	Izvoz (t)					Uvoz (t)				
	2020	2021	2022	2023	2024*	2020	2021	2022	2023	2024*
Sveže sadje**, od tega:	134.477	126.011	122.557	75.528	86.026	250.321	240.518	244.813	220.024	218.741
– jabolka	21.847	15.726	11.398	11.423	12.459	25.129	21.533	24.786	25.316	17.145
– hruške	300	542	417	173	1.326	4.401	4.320	5.043	4.415	6.056
– breskve	649	621	640	326	328	8.622	9.117	7.791	8.730	7.688
– pomaranče	7.868	8.864	4.397	8.672	1.508	21.147	21.486	18.744	16.242	16.431
– mandarine	5.207	5.950	4.072	3.360	4.238	16.722	18.218	16.295	16.266	14.251
– limone	5.421	3.013	1.803	3.406	891	14.659	10.711	11.082	9.982	9.912
– banane	77.829	76.713	88.167	39.112	52.565	116.920	114.569	123.039	98.153	106.324

* Začasni podatki.

** Zunanja trgovina skupin CT 0801–0810, brez suhih banan, suhih fig, suhega grozdja ter lubenic in melon (v dejanski masi).

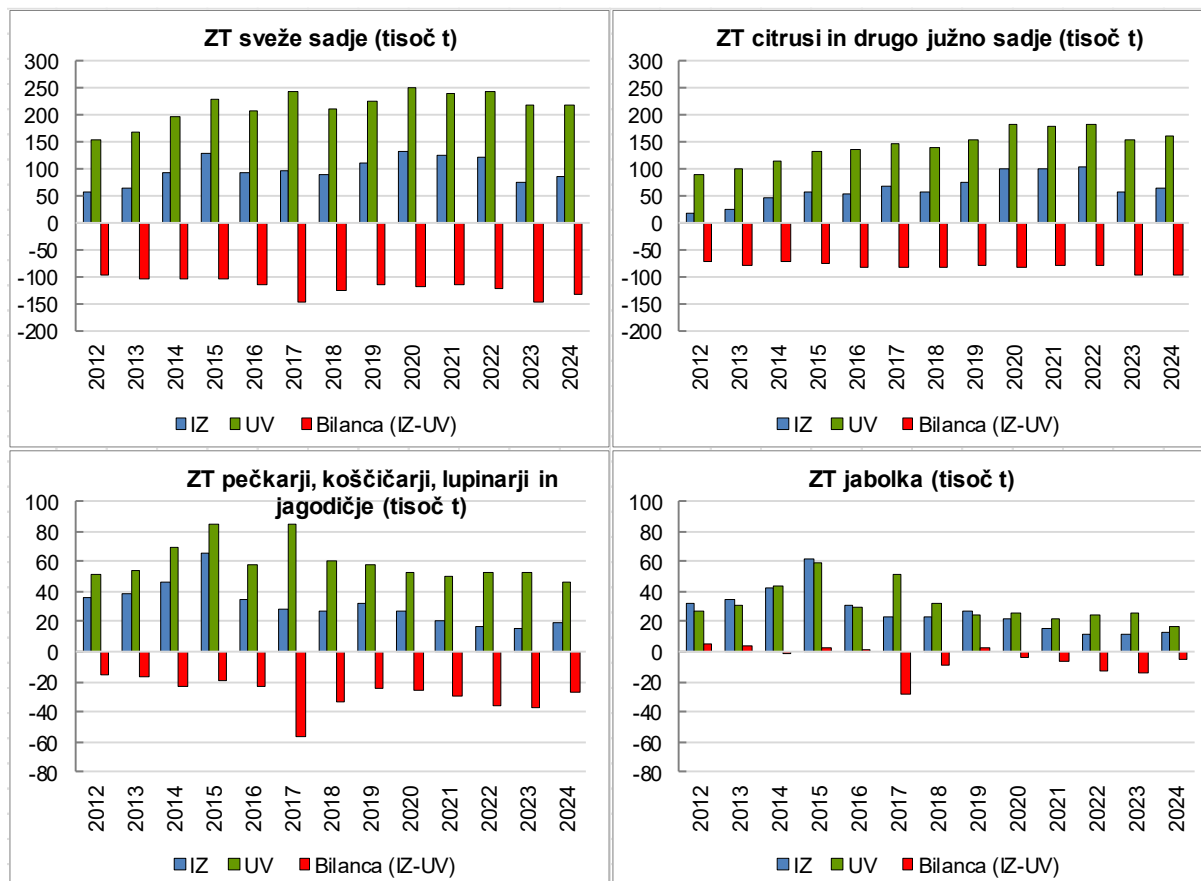
Vir: SURS, preračuni KIS

V obdobju 2020–2024 je zunanja trgovina s svežim sadjem⁶ obsegala od 295,6 do 384,8 tisoč ton oziroma vrednostno od 301,7 do 345,3 milijonov EUR na leto. Leta 2024 je bilo v zunanjetrgovinski menjavi vrednostno prodanega 5 % in količinsko 3 % več sadja kot v predhodnem letu.

⁶ Zunanja trgovina skupin CT 0801–0810, brez suhih banan, suhih fig, suhega grozdja ter lubenic in melon (v dejanski masi).

Slika 26: Zunanja trgovina s svežim sadjem; 2012–2024*

* Začasni podatki za leto 2024.

Vir: SURS, preračuni KIS

Na zunanjo trgovino s svežim sadjem je pomembno vplivala trgovina z bananami, ki se je v letu 2024 količinsko povečala za 16 % in trgovina s citrusi, ki pa se je količinsko zmanjšala za 15 %. Uvoz svežega sadja je po začnih podatkih leta 2024 obsegal dobrih 219 tisoč ton in je ostal na ravni predhodnega leta; uvoz jabolk kot najpomembnejše kontinentalne sadne vrste v Sloveniji je bil manjši za 32 % in je obsegal 17 tisoč ton. Izvoz sadja se je v letu 2024 povečal za 14 %, vendar je bil s slabimi 86 tisoč tonami drugi najmanjši po letu 2013. Izvoz jabolk se je glede na leto 2023 povečal (+9 %), vendar je bil glede na obdobje 2019–2023 še vedno podpovprečen (–29 %). Zunanjetrgovinska bilanca z jabolki je že od leta 2020 negativna. Tudi v letu 2024 je kljub izrazito zmanjšanemu uvozu in večjemu izvozu, ostala negativna.

Leta 2024 je bilo v sveži in predelani obliki (vključno s sokovi) porabljenih 341 tisoč ton sadja, kar je za 14 % več kot v letu prej in za 15 % nad povprečjem zadnjega petletnega obdobja.

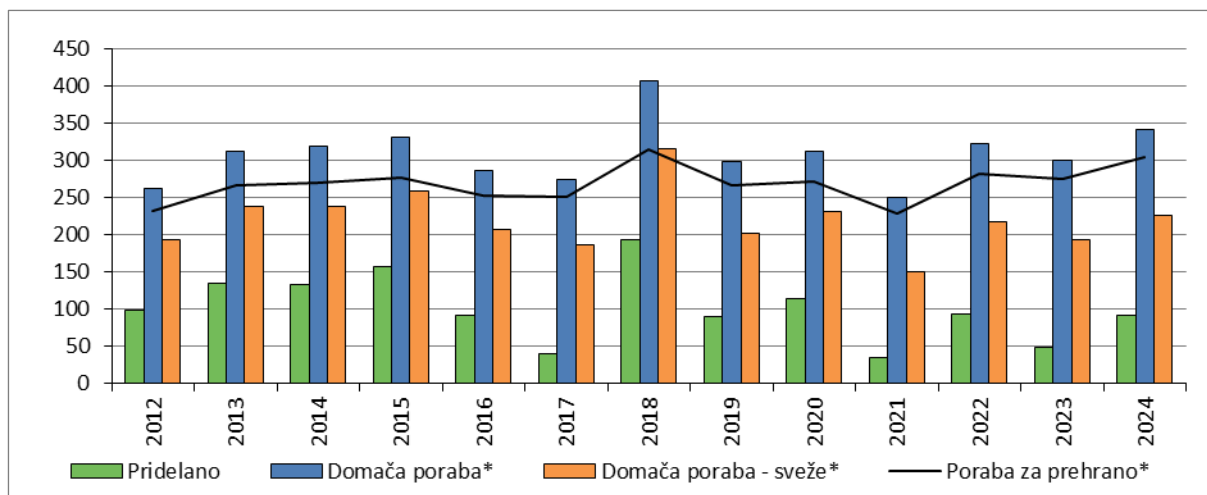
V letu 2024 je uvoz sadja v vseh oblikah (sveže, suho, sokovi ipd.) obsegal 364 tisoč ton, od tega je bilo 60 % uvoženega sadja svežega. Uvoz svežega sadja je bil v primerjavi z letom 2023 za 1 % manjši. Izvoz sadja je obsegal 115 tisoč ton (75 % od tega je bilo svežega sadja) in je bil v primerjavi z letom 2023, ko je bil izvoz med manjšimi, za 10 % večji, glede na povprečje obdobja 2019–2023 pa za 9 % manjši. Izvoz svežega sadja je bil s približno 86 tisoč tonami v letu 2024 večji za 14 %, vendar še vedno za četrtno pod povprečjem zadnjega petletnega obdobja.

Tako kot pri zelenjavi so tudi pri sadju opazna velika medletna nihanja stopnje samooskrbe in porabe, ki so predvsem posledica bolj ali manj obilnih letin. V letu 2024 je bila stopnja samooskrbe s sadjem (sveže in predelano) 27-odstotna, kar je za 11 odstotnih točk več kot v

letu prej in za sedem odstotnih točk več kot v povprečju predhodnega petletnega obdobja. Prav tako je bila stopnja samooskrbe s svežim sadjem z 41 % za 16 odstotnih točk višja od predhodnega leta in tudi za deset odstotnih točk višja od povprečja v letih 2019–2023. Za prehrano je bilo leta 2024 v vseh oblikah razpoložljivega 143 kg sadja na prebivalca, od tega je bilo na voljo 83 kg sadja v sveži obliki.

Slika 27: Pridelava in poraba sadja skupaj (000 t; ekvivalent svežega sadja); 2012–2024

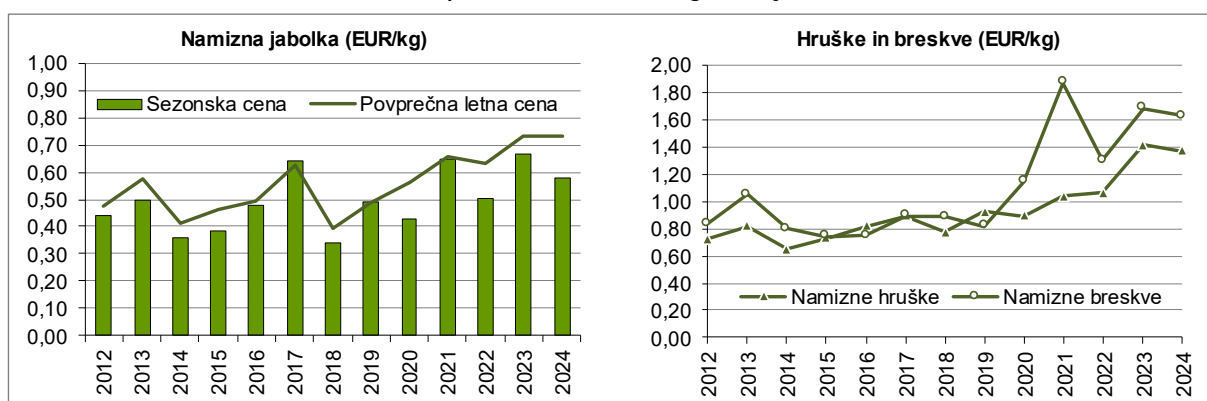

* Začasni podatki za leto 2024

Vir: SURS, KIS

Cene, stroški in osnovni ekonomski kazalci – Povprečna odkupna cena namiznih jabolk v Sloveniji je v letu 2024 ostala na podobni ravni kot leta 2023 in je bila z 0,73 EUR/kg že drugo leto zapored na visoki ravni. Cena namiznih jabolk se je jeseni znižala, medtem ko je bila sezonska cena namiznih jabolk (september–november) z 0,58 EUR/kg za 14 % nižja kot v enakem obdobju leta 2023.

Slika 28: Odkupne cene namiznega sadja; 2012–2024

Vir: SURS, preračuni KIS

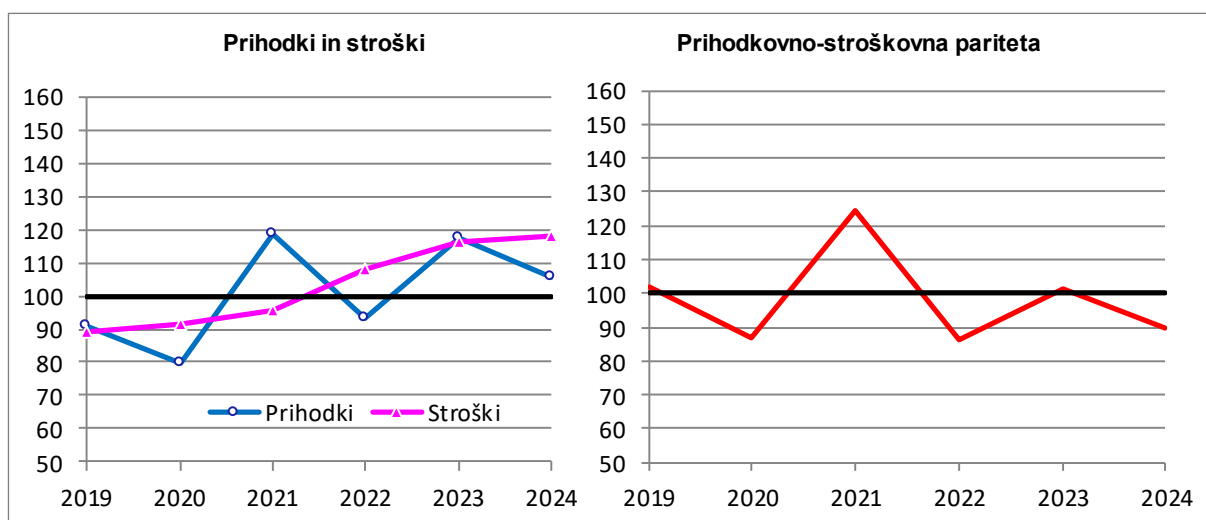
Tudi povprečne letne odkupne cene drugih sadnih vrst so se večinoma zvišale. Cene jabolk za predelavo so bile višje za 21 %, češenj za 33 %, sliv za 5 % in jagod za 8 %. Nižje pa so bile povprečne letne odkupne cene namiznih hrušk (–3 %), breskev in nektarin (–3 %), marelic (–23 %) in kakija (–5 %).

V novem programskem obdobju SKP 2023–2027 so dohodkovne podpore za sadne vrste enake kot pri večini drugih kmetijskih rastlin. Od sredine leta 2023 so sadjarji upravičeni do regresiranja premij za zavarovanja pridelka v višini 60 %. Kljub visokemu sofinanciranju

zavarovalnih premij so premije za zavarovanje sadovnjakov izredno visoke, pogoji za izplačilo zavarovalnin v primeru škodnih zahtevkov pa so velikokrat zelo zaostreni. Sadjarji se zato v večjem obsegu ne odločajo za zavarovanje pridelkov. Po podatkih MKGP so bile v letu 2024 sofinancirane zavarovalne premije za 974 ha intenzivnih sadovnjakov, kar je za 4 % manj kot v letu 2023. Na ta način je bila v letu 2024 zavarovana približno četrtina intenzivnih sadovnjakov, delež sadovnjakov s sofinanciranjem zavarovanj se zadnja leta zmanjšuje, v letih 2018–2021 je bil delež zavarovanih sadovnjakov še 32-odstoten.

Slika 29: Osnovni ekonomski kazalniki pri pridelavi jabolk (indeks; povprečje 2019–2023 = 100)

Vir: Modelne kalkulacije KIS

Ocene na podlagi letine in modelnih kalkulacij kažejo, da so se ekonomske razmere, kljub višjim stroškom pridelave in nižjim odkupnim cenam, zaradi boljše letine v letu 2024 nekoliko izboljšale. Odkupne cene namiznih jabolk, pridelanih v letu 2024, so bile v času spravila nižje za 14 %, odkupne cene namiznih hrušk za 6 % in breskev za 3 %. Povprečni stroški pridelave navedenih vrst sadja so se pri enakem upoštevanem pridelku po ocenah na podlagi modelnih izračunov v primerjavi z letom prej zvišali za 2 %.

V letu 2024 so se po modelnih ocenah zvišale vse pomembnejše skupine stroškov, z izjemo stroškov gnojil in zavarovanj. Stroški gnojil so bili nižji med 32 % in 35 %, vendar v strukturi stroškov pridelave sadja obsegajo le odstotek. Stroški zavarovanj pridelka so bili, zaradi višjih stopenj sofinanciranj, nižji za 7 %. Na stroške pridelave sadja so pomembno vplivali višji stroški najetih storitev, ki vključujejo predvsem najeto delo pri obiranju (+4 %). Višji so bili tudi stroški domačih strojnih storitev (višji med 2 % in 3 %) in stroški sredstev za varstvo rastlin (višji med 4 % in 8 %). V kalkulirani stroški domačega dela, ki imajo pri trajnih nasadih pomemben delež in so v modelnih kalkulacijah obračunani na podlagi povprečne plače v Sloveniji, so se zaradi rasti plač povišali za 6 %.

Cenovno-stroškovna pariteta, ki odraža razmerje med spremembami odkupnih cen in dohodkovnimi podporami, ter spremembami cen inputov, je v zadnjih letih v sadjarstvu zelo spremenljiva in se je v letu 2024 poslabšala.

Kljub zmerni rasti stroškov pridelave in znižanju odkupnih cen, nam ekonomski rezultati pri pridelavi jabolk, hrušk in breskev kažejo nekoliko ugodnejšo sliko v letu 2024, predvsem zaradi boljše letine kot ob letini 2023.

2.7.1 Pridelava sadja

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
POVRŠINA, skupaj (ha)	9.303	10.055	9.972	10.011	10.461	10.573	10.678	10.764	12.130	12.156	12.197	12.179	12.173	100,0
PRIDELEK (t)														
Skupaj	97.587	133.865	133.493	156.114	90.955	39.721	192.385	89.023	113.807	34.413	93.448	47.386	91.335	192,7
Jabolka	74.263	92.449	99.909	115.091	59.566	20.019	142.015	64.232	86.155	26.206	65.759	34.022	67.529	198,5
Hruške	6.509	11.138	10.208	11.068	8.280	3.623	15.897	5.317	8.013	1.819	7.087	3.032	7.007	231,1
Breskve in nektarine	6.203	6.998	5.459	6.938	5.556	2.996	5.982	4.779	2.435	460	2.432	1.150	2.773	241,1
Mareljce	681	435	673	1.313	961	1.092	416	1.416	575	86	1.093	407	449	110,3
Češnjje	2.786	5.390	5.264	5.580	4.080	2.776	6.576	2.844	3.659	482	3.576	902	2.011	222,9
Višnje	236	539	541	498	337	142	636	377	154	25	179	25	113	452,0
Češplje in slive	2.190	8.835	4.010	4.133	3.267	1.771	8.108	2.338	4.080	772	3.882	931	3.027	325,1
Orehi	1.644	4.013	3.676	4.985	2.626	1.725	4.665	1.858	2.048	894	2.652	1.286	1.803	140,2
Drugo sadje, brez jagodičja	1.330	1.627	1.863	3.755	3.708	3.062	4.632	2.783	3.119	801	2.870	2.435	3.423	140,6
Jagode	1.505	2.144	1.597	1.987	1.845	1.686	2.006	1.940	2.021	1.543	2.309	1.638	1.682	102,7
Drugo jagodičje, brez jagod	240	297	292	766	729	829	1.452	1.139	1.548	1.325	1.609	1.558	1.518	97,4

Vir: SURS, preračuni KIS

2.7.2 Pridelava sadja v ekstenzivnih nasadih

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
POVRŠINA (ha)	5.290	6.032	6.031	6.049	6.432	6.450	6.467	6.493	7.784	7.790	7.791	7.750	7.798	100,6
PRIDELEK (t)														
Ekstenzivni nasadi skupaj	29.389	50.391	49.385	53.920	32.374	14.956	86.960	19.973	31.388	5.402	28.566	6.079	25.926	426,5
Jabolka	18.922	22.875	28.875	31.236	16.827	6.414	55.428	9.960	20.031	3.195	16.921	3.424	16.875	492,8
Hruške	4.099	8.448	6.676	7.346	5.105	2.456	11.402	2.377	4.216	652	3.760	683	3.390	496,3
Breskve in nektarine	656	1.425	1.286	1.384	862	539	1.525	991	419	135	480	128	383	299,2
Mareljce	287	290	385	526	423	332	291	497	96	22	184	52	156	300,0
Češnjje	1.826	4.504	4.284	4.136	3.133	1.581	5.364	2.161	1.693	307	1.879	332	1.235	372,0
Višnje	171	492	476	457	298	132	568	309	87	13	92	16	89	556,3
Češplje in slive	2.005	8.492	3.633	3.812	2.937	1.563	7.530	1.922	3.461	618	3.433	658	2.494	379,0
Orehi	1.206	3.372	3.194	4.200	2.069	1.380	3.922	1.282	1.052	304	1.389	547	925	169,1
Drugo sadje, brez jagodičja	217	493	576	823	720	559	930	474	333	156	428	239	379	158,6

Vir: SURS, preračuni KIS

2.7.3 Pridelava sadja v intenzivnih nasadih

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
POVRŠINA (ha)	4.013	4.023	3.942	3.964	4.031	4.124	4.212	4.272	4.347	4.367	4.407	4.430	4.376	98,8
Jabolka	2.702	2.643	2.545	2.465	2.416	2.355	2.328	2.267	2.164	2.093	2.027	1.999	1.905	95,3
Hruške	213	216	207	199	198	203	210	212	220	227	224	209	207	99,0
Breskve in nektarine	408	393	358	317	300	282	263	251	245	237	231	221	211	95,5
Marelce	39	44	51	61	68	75	79	82	85	87	90	93	93	100,0
Češnje	136	148	158	166	176	186	195	203	214	213	219	221	220	99,5
Višnje	15	8	8	8	8	7	7	8	8	7	8	8	8	100,0
Češplje in slive	31	34	34	36	40	44	48	51	59	63	67	72	76	105,6
Orehi	171	180	195	234	273	339	378	435	483	521	559	597	634	106,2
Drugo sadje, brez jagodičja	167	185	196	230	267	294	329	374	418	459	491	532	558	104,9
Jagode	80	106	87	107	111	108	117	112	121	119	129	113	108	95,8
Drugo jagodičje, brez jagod	51	66	103	141	174	231	258	277	330	341	362	365	356	97,5
HEKTARSKI PRIDELEK (t/ha)	17,0	20,7	21,3	25,8	14,5	6,0	25,0	16,2	19,0	6,6	14,7	9,3	14,9	160,3
Jabolka	20,5	26,3	27,9	34,0	17,7	5,8	37,2	23,9	30,6	11,0	24,1	15,3	26,6	173,7
Hruške	11,3	12,5	17,1	18,7	16,0	5,7	21,4	13,9	17,3	5,1	14,9	11,2	17,5	155,5
Breskve in nektarine	13,6	14,2	11,7	17,5	15,6	8,7	16,9	15,1	8,2	1,4	8,5	4,6	11,3	244,9
Marelce	10,1	3,3	5,6	12,9	7,9	10,1	1,6	11,2	5,6	0,7	10,1	3,8	3,2	82,5
Češnje	7,1	6,0	6,2	8,7	5,4	6,4	6,2	3,4	9,2	0,8	7,7	2,6	3,5	136,8
Višnje	4,3	5,9	8,7	5,5	5,2	1,4	9,7	8,5	8,4	1,7	10,9	1,1	3,0	266,7
Češplje in slive	6,0	10,1	11,0	8,9	8,3	4,7	12,0	8,2	10,5	2,4	6,7	3,8	7,0	185,0
Orehi	2,6	3,6	2,5	3,4	2,0	1,0	2,0	1,3	2,1	1,1	2,3	1,2	1,4	111,9
Drugo sadje, brez jagodičja	6,7	6,1	6,6	12,7	11,2	8,5	11,3	6,2	6,7	1,4	5,0	4,1	5,5	132,2
Jagode	18,8	20,2	18,4	18,6	16,6	15,6	17,1	17,3	16,7	13,0	17,9	14,5	15,5	107,2
Drugo jagodičje, brez jagod	4,7	4,5	2,8	5,4	4,2	3,6	5,6	4,1	4,7	3,9	4,4	4,3	4,3	99,9
PRIDELEK (t)	68.198	83.474	84.108	102.194	58.581	24.765	105.425	69.050	82.419	29.011	64.882	41.307	65.409	158,3
Jabolka	55.341	69.574	71.034	83.855	42.739	13.605	86.587	54.272	66.124	23.011	48.838	30.598	50.654	165,5
Hruške	2.410	2.690	3.532	3.722	3.175	1.167	4.495	2.940	3.797	1.167	3.327	2.349	3.617	154,0
Breskve in nektarine	5.547	5.573	4.173	5.554	4.694	2.457	4.457	3.788	2.016	325	1.952	1.022	2.390	233,9
Marelce	394	145	288	787	538	760	125	919	479	64	909	355	293	82,5
Češnje	960	886	980	1.444	947	1.195	1.212	683	1.966	175	1.697	570	776	136,1
Višnje	65	47	65	41	39	10	68	68	67	12	87	9	24	266,7
Češplje in slive	185	343	377	321	330	208	578	416	619	154	449	273	533	195,2
Orehi	438	641	482	785	557	345	743	576	996	590	1.263	739	878	118,8
Drugo sadje, brez jagodičja	1.113	1.134	1.287	2.932	2.988	2.503	3.702	2.309	2.786	645	2.442	2.196	3.044	138,6
Jagode	1.505	2.144	1.597	1.987	1.845	1.686	2.006	1.940	2.021	1.543	2.309	1.638	1.682	102,7
Drugo jagodičje, brez jagod	240	297	292	766	729	829	1.452	1.139	1.548	1.325	1.609	1.558	1.518	97,4

Vir: SURS, preračuni KIS

2.7.4 Število kmetijskih gospodarstev, dreves ali grmov in bruto površina po sadnih vrstah v intenzivnih sadovnjakih

	2002	2007	2012	2017	2023	Indeks 2023/17	2002	2007	2012	2017	2023	Indeks 2023/17	2002	2007	2012	2017	2023	Indeks 2023/17
	Število kmetijskih gospodarstev						Bruto površina (ha)						Število dreves ali grmov (000 kos)					
Intenzivni sadovnjaki skupaj	:	1.706	2.013	2.951	3.938	133,4	:	4.017	3.933	4.061	4.369	107,6	:	:	8.593	8.627	8.516	98,7
Jablane	1.151	856	910	1.133	1.416	125,0	3.099	2.874	2.702	2.355	1.999	84,9	7.086	7.482	7.347	6.710	6.007	89,5
Hruške	357	161	211	443	741	167,3	284	221	213	203	209	102,9	466	450	465	447	480	107,4
Breskve	881	602	576	659	801	121,5	594	500	398	273	212	77,6	521	457	371	249	196	78,6
Nektarine	109	46	55	90	119	132,2	49	13	10	9	10	108,0	41	11	8	7	5	82,4
Marelce	178	80	126	330	517	156,7	31	28	39	75	93	124,2	14	16	22	43	52	119,6
Češnje	485	262	403	696	994	142,8	107	92	137	186	223	119,9	36	42	67	98	118	120,7
Višnje	50	18	23	73	158	216,4	58	36	15	7	8	115,1	32	21	9	6	6	100,4
Češplje in slive	258	80	110	335	643	191,9	41	27	31	44	72	162,9	18	16	19	27	41	152,7
Oreh	98	89	166	366	724	197,8	61	92	171	339	597	176,0	8	13	24	48	84	174,9
Leska	39	31	48	151	327	216,6	32	43	62	106	214	201,9	13	17	25	47	115	245,1
Mandelj	35	z	4	23	63	273,9	10	z	z	6	15	263,2	2	z	z	2	5	306,6
Kostanj	19	9	22	67	192	286,6	11	5	11	21	92	449,3	1	1	2	4	13	348,0
Kaki	122	63	145	370	558	150,8	25	32	57	107	127	118,5	11	17	33	62	71	113,6
Aktinidija	32	17	36	80	117	146,3	9	9	13	20	23	112,3	5	6	9	15	18	116,6
Fige	104	15	28	138	262	189,9	7	3	6	14	26	189,6	2	1	2	6	11	170,2
Kutine	8	z	z	27	92	340,7	1	z	z	2	7	352,4	0	z	z	1	4	437,6
Namizno grozdje	–	–	19	64	124	193,8	–	–	12	19	28	150,0	–	–	42	55	92	166,6
Jagodičje (brez jagod), skupaj	42	41	99	528	966	183,0	29	30	46	224	344	154,1	72	85	136	690	1.083	157,0
– od tega: ameriške borovnice	11	12	27	103	222	215,5	23	19	27	54	68	133,7	44	32	58	115	180	156,8
Drugo sadje	25	z	15	183	422	230,6	2	z	6	51	4.369	107,6	3	z	10	110	113	103,2

: ni podatka

z – zaupno

– ni pojava

Vir: SURS (Popisi intenzivnih sadovnjakov)

2.7.5 Odkup sadja (t)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
ODKUP														
Sveže sadje	25.394	23.357	25.573	29.965	24.004	8.904	20.720	25.563	26.569	21.687	23.612	23.093	28.106	121,7
Jabolka, namizna	18.525	13.435	19.904	21.612	17.006	5.801	11.673	17.222	20.054	16.399	17.022	17.433	19.025	109,1
Jabolka za predelavo	4.527	8.105	3.990	6.576	5.247	1.884	7.033	6.985	5.260	4.294	4.452	4.011	6.937	172,9
Hruške, namizne	267	145	258	534	316	417	464	368	357	221	557	434	709	163,3
Breskve in nektarine, namizne	118	126	141	157	165	103	131	198	61	z	250	z	186	
Marelice	3	z	1	6	z	7	–	6	1	1	8	6	3	51,4
Češnje	13	15	34	98	68	80	55	36	79	18	110	32	39	121,9
Češplje in slive, sveže	21	26	26	13	16	12	26	13	10	5	27	33	47	141,8
Kaki	8	24	14	94	46	z	z	z	z	20	79	41	75	180,2
Drugo sadje, brez jagodičja	53	14	86	37	50	19	37	36	25	13	66	48	65	135,6
Jagode	98	78	103	85	255	201	257	334	291	506	461	695	597	85,8
Drugo jagodičje, brez jagod	1	1	2	2	2	7	21	39	55	84	107	138	149	108,0

z – zaupno. – ni pojava.

Vir: SURS

2.7.6 Izvoz in uvoz svežega sadja

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*	Indeks 2024/23
IZVOZ (t)														
Sveže sadje**, od tega:	59.006	65.018	94.681	128.122	92.184	98.190	89.125	112.404	134.477	126.011	122.557	75.528	86.026	113,9
Pečkarji, od tega:	33.433	35.596	44.477	63.251	31.729	24.584	23.807	28.016	22.147	16.268	11.816	11.596	13.785	118,9
jabolka	32.115	34.851	43.035	62.051	30.935	23.154	22.822	27.335	21.847	15.726	11.398	11.423	12.459	109,1
hruške	1.318	745	1.443	1.200	794	1.431	985	682	300	542	417	173	1.326	765,5
Koščičarji, od tega:	2.510	2.270	1.296	2.029	2.813	3.411	2.562	3.744	3.619	3.961	2.891	2.791	4.964	177,9
breskve	1.900	905	959	1.309	1.527	1.590	885	1.109	649	621	640	326	328	100,8
Jagodičje, od tega:	93	133	180	245	140	343	138	154	305	159	974	165	229	138,8
jagode	86	126	174	205	134	102	95	105	230	120	917	135	150	110,9
Lupinasto sadje	67	86	269	295	353	419	422	666	537	587	454	379	461	121,8
Citrusi, od tega:	7.055	6.222	12.607	12.597	14.223	14.013	13.682	17.296	20.153	21.803	11.271	15.802	7.737	49,0
pomaranče	1.857	1.566	4.025	4.080	4.054	5.254	5.597	7.544	7.868	8.864	4.397	8.672	1.508	17,4
mandarine	3.501	2.847	4.979	4.242	3.863	2.875	2.786	3.292	5.207	5.950	4.072	3.360	4.238	126,1
limone	1.434	1.494	1.786	2.445	4.112	4.758	4.094	5.029	5.421	3.013	1.803	3.406	891	26,2
Drugo južno sadje, od tega:	12.746	18.199	32.939	46.805	39.734	53.371	45.306	59.676	79.410	80.480	92.893	43.326	57.232	132,1
banane	12.172	17.598	31.393	44.901	37.906	50.043	41.877	56.880	77.829	76.713	88.167	39.112	52.565	134,4
ananas	428	472	487	257	401	1.404	1.610	1.398	746	1.619	787	160	159	99,4
UVOZ (t)														
Sveže sadje**, od tega:	154.641	167.720	198.055	229.891	207.436	244.542	212.030	224.355	250.321	240.518	244.813	220.024	218.741	99,4
Pečkarji, od tega:	32.295	34.956	49.267	64.232	35.018	57.924	37.108	29.585	29.530	25.852	29.829	29.731	23.201	78,0
jabolka	26.906	30.480	44.032	58.914	29.163	51.873	31.612	24.733	25.129	21.533	24.786	25.316	17.145	67,7
hruške	5.389	4.476	5.235	5.318	5.855	6.051	5.496	4.852	4.401	4.320	5.043	4.415	6.056	137,1
Koščičarji, od tega:	15.059	14.954	15.350	16.237	17.259	20.881	15.716	19.450	15.192	16.454	14.145	15.234	15.233	100,0
breskve	11.398	10.625	11.732	12.109	12.300	13.878	9.458	11.768	8.622	9.117	7.791	8.730	7.688	88,1
Jagodičje, od tega:	2.304	2.313	2.623	1.956	2.405	2.981	2.970	3.913	3.493	3.981	4.059	3.661	4.125	112,7
jagode	2.138	2.113	2.335	1.721	2.072	2.229	2.210	2.717	2.446	2.669	2.727	2.343	2.296	98,0
Lupinasto sadje	1.883	2.250	2.735	2.966	3.227	3.668	4.109	4.529	4.308	4.486	4.238	3.891	4.290	110,2
Citrusi, od tega:	46.204	49.019	51.372	52.716	55.065	54.291	52.274	53.616	56.398	53.383	48.466	44.726	43.429	97,1
pomaranče	16.192	19.764	20.650	20.057	19.721	20.961	20.250	20.349	21.147	21.486	18.744	16.242	16.431	101,2
mandarine	18.107	15.971	17.905	17.973	19.357	15.707	15.769	16.242	16.722	18.218	16.295	16.266	14.251	87,6
limone	7.935	8.843	9.263	11.097	12.674	14.226	13.109	13.611	14.659	10.711	11.082	9.982	9.912	99,3
Drugo južno sadje, od tega:	45.484	53.319	65.465	79.889	81.519	92.992	88.898	102.216	125.210	126.153	134.455	109.455	117.075	107,0
banane	39.464	46.734	58.072	72.146	73.483	82.660	78.772	91.759	116.920	114.569	123.039	98.153	106.324	108,3
ananas	3.262	3.009	2.995	2.509	2.730	4.314	4.655	4.507	2.939	4.291	3.100	2.777	2.740	98,7

* Začasni podatki.

** Zunanja trgovina skupin CT 0801–0810, brez suhih banan, suhih fig, suhega grozdja ter lubenic in melon (v dejanski masi).

Vir: SURS, preračuni KIS

2.7.7 Bilanca proizvodnje in porabe sadja (ekvivalent svežega sadja, 000 t)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*	Indeks 2024/23
SADJE, SKUPAJ														
Pridelano	97,6	133,9	133,5	156,1	91,0	39,7	192,4	89,0	113,8	34,4	93,4	47,4	91,3	192,7
Uvoz	240,1	259,3	295,8	325,3	304,5	349,4	324,1	344,6	356,3	374,8	379,4	356,8	364,3	102,1
od tega sveže	155,1	168,3	198,7	230,6	208,2	245,5	213,1	225,6	251,5	241,7	246,0	221,1	219,9	99,5
Izvoz	75,0	81,1	111,0	149,6	109,6	115,7	108,9	134,9	157,1	159,5	150,7	104,5	114,5	109,5
od tega sveže	59,0	65,0	94,7	128,2	92,3	98,3	89,3	112,6	134,7	126,2	122,7	75,6	86,1	113,9
Domača poraba	262,7	312,1	318,3	331,8	285,8	273,4	407,7	298,8	313,0	249,7	322,2	299,7	341,1	113,8
– izgube	24,2	31,7	36,7	42,4	26,5	18,9	68,5	24,6	32,7	15,9	31,3	19,8	28,8	145,6
– industrijski nameni	6,2	13,9	11,4	12,5	6,1	3,2	23,5	7,0	9,4	4,7	9,2	4,5	8,1	179,0
– poraba za prehrano	232,3	266,4	270,2	276,9	253,3	251,3	315,6	267,1	270,9	229,1	281,7	275,3	304,1	110,5
Razpoložljiva količina za porabo na prebivalca (kg)	113,0	129,4	131,1	134,2	122,7	121,6	152,5	127,9	129,0	108,7	133,6	129,8	143,0	110,2
Stopnja samooskrbe (%)	37,2	42,9	41,9	47,0	31,8	14,5	47,2	29,8	36,4	13,8	29,0	15,8	26,8	
SADJE, SVEŽE														
Razpoložljiva količina za porabo na prebivalca (kg)	68,3	74,9	79,3	83,9	71,6	71,7	88,3	75,0	83,3	58,6	78,4	76,7	82,6	107,6
Stopnja samooskrbe (%)	50,4	56,5	56,2	60,4	44,0	21,3	60,8	44,1	49,3	23,0	43,1	24,6	40,6	

* Začasni podatki.

Vir: SURS, KIS

2.7.8 Odkupne cene sadja

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
EUR/kg														
Jabolka, namizna	0,47	0,58	0,41	0,46	0,49	0,63	0,39	0,49	0,56	0,66	0,63	0,73	0,73	99,7
<i>Sezonska cena jabolka*</i>	0,44	0,50	0,36	0,39	0,48	0,64	0,34	0,49	0,43	0,65	0,51	0,67	0,58	86,3
Jabolka za predelavo	0,15	0,12	0,10	0,12	0,11	0,19	0,07	0,10	0,14	0,19	0,17	0,19	0,23	120,7
Hruške, namizne	0,72	0,82	0,65	0,73	0,82	0,90	0,78	0,92	0,89	1,04	1,06	1,41	1,37	97,2
Breskve, namizne	0,83	1,05	0,80	0,74	0,75	0,89	0,89	0,82	1,14	z	1,30	z	1,63	
Marelice	1,62	z	2,02	1,42	z	1,44	–	1,77	2,28	3,23	2,51	3,35	2,59	77,4
Češnje	3,55	3,84	2,97	2,53	2,98	2,68	2,91	3,00	2,69	3,98	3,09	4,39	5,83	132,8
Češplje in slive, sveže	1,42	0,76	0,66	0,98	0,94	0,80	0,85	0,78	0,85	1,21	1,02	1,39	1,46	105,2
Jagode	2,68	2,95	2,44	3,39	2,72	3,88	3,51	3,77	4,55	4,53	4,80	5,20	5,60	107,7
Kaki	1,51	1,16	1,35	0,92	1,10	z	z	z	z	1,66	1,28	1,79	1,70	95,0

* Tehtano povprečje odkupnih cen v septembru, oktobru in novembru.

z – zaupno. – ni pojava.

Vir: SURS, preračuni KIS

2.8 Oljke in oljčno olje

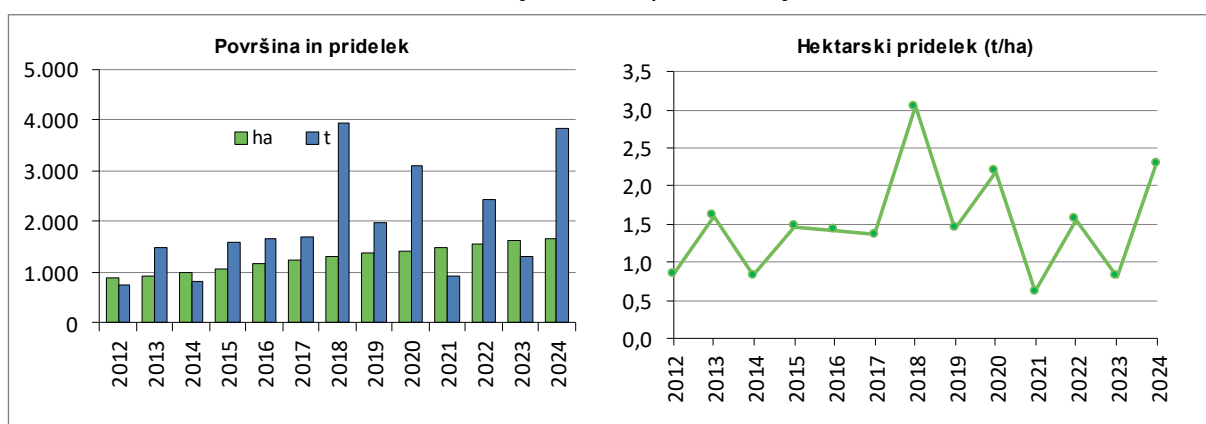
Obseg pridelave – Od leta 2012 je oljčno olje k vrednosti proizvodnje kmetijskih proizvodov prispevalo med 0,2 % in 0,8 %, k vrednosti rastlinske pridelave pa med 0,3 % in 1,5 %. V letu 2024 je bil delež oljčnega olja v skupni vrednosti kmetijske pridelave največji do sedaj in je znašal 0,8 %.

Delež oljčnikov v kmetijski zemlji v uporabi se je v letih 2012–2024 povečal s 0,19 % na 0,35 %, površina oljčnih nasadov pa se je v tem obdobju povečala iz 892 ha na 1.671 ha.

V letu 2023 je bila izvedena zadnja raziskava strukture kmetijskih gospodarstev. Podrobni podatki še niso na voljo, zato bodo obravnavani v prihodnjih poročilih. V nadaljevanju povzemamo zadnje podatke popisa kmetijstva iz leta 2020. V Sloveniji so bili v letu 2020 oljčniki v obsegu 1.358 ha prisotni na 2.406 KMG. Med letoma 2010 in 2020 se je število kmetijskih gospodarstev z oljčniki povečalo za 41 %, površina oljčnikov pa za več kot polovico (+52 %), kar je vodilo v 8 % večjo površino na KMG (leta 2020: 0,56 ha na KMG).

Skupni pridelek oljk zaradi spremenljivih vremenskih razmer med leti zelo niha, površina oljčnikov pa narašča. Po statističnih podatkih se je v letu 2024 obseg oljčnikov povečal za 3 %, na 1.671 ha, pridelanih pa je bilo 3.833 ton oljk (+193 %), kar je izrazito več kot v podpovprečnem letu prej. Hektarski pridelek oljk je znašal 2,3 t/ha, kar je za 185 % več od zelo slabe predhodne letine in tudi za 74 % nad povprečjem petletnega obdobja (2019–2023).

Slika 30: Površina oljčnikov in pridelek oljk; 2012–2024

Vir: SURS

Na podlagi Zakona o kmetijstvu⁷ in Pravilnika o registru kmetijskih gospodarstev⁸ se v registru kmetijskih gospodarstev (v nadaljevanju: RKG) beležijo tudi podatki o pridelku oljk in oljčnega olja za KMG, ki imajo najmanj 0,1 ha oljčnikov. Kljub zakonskim zahtevam niso vsi oljčniki vpisani v RKG, tudi pridelka oljk in oljčnega olja ne prijavljajo vsi. V RKG je bilo v letu 2024 vpisanih 3.561 KMG (+4 %), od tega je pridelke oljk prijavilo le 39 % oziroma 1.393 KMG, kar je za 14 % več kot v letu 2023. Prijavljena površina oljčnikov in prijavljeni pridelek oljk za predelavo ter pridelek oljčnega olja vključuje podatke le tistih KMG, ki so pridelke oljk in oljčnega olja prijavili v RKG. Leta 2024 je bilo prijavljenih 1.013 ha površin z oljkami, kar je predstavljalo 31 % več kot leto prej.

⁷ Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21, 123/21, 44/22, 130/22, 18/23 in 78/23.

⁸ Uradni list RS, št. 7/23 in 15/24.

Preglednica 15: Pridelava oljk in oljčnega olja po podatkih RKG; 2019–2024

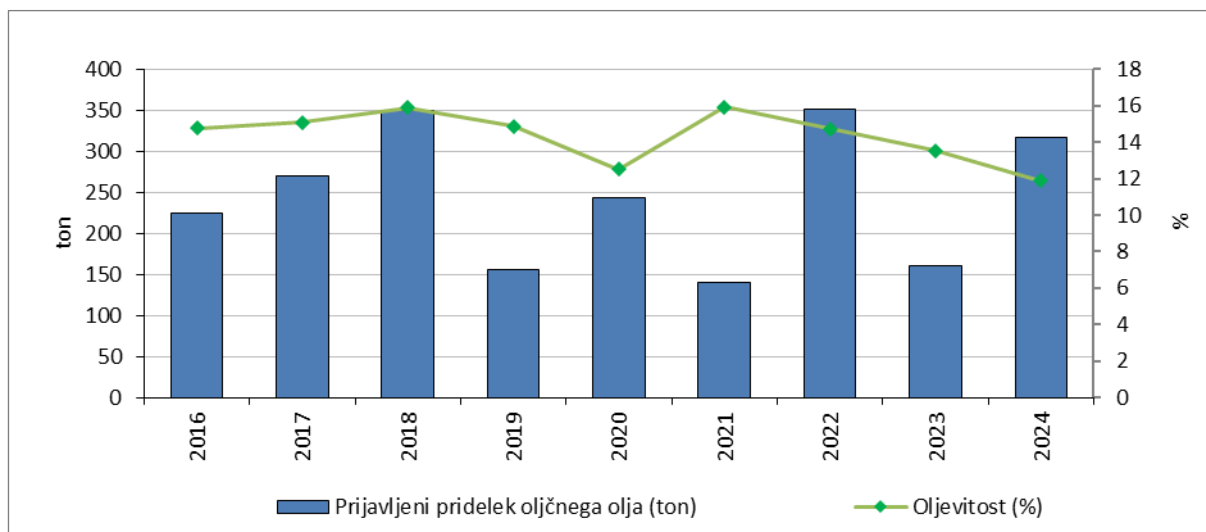
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
Število KMG, vpisanih v RKG	3.030	3.094	3.310	3.398	3.437	3.561	103,6
Število KMG, ki so prijavila pridelek	1.208	1.168	1.121	1.563	1.225	1.393	113,7
Prijavljena površina (ha)	843	771	838	1.050	772	1.013	131,2
Prijavljeni pridelek oljk za predelavo (t)	1.041	1.943	876	2.388	1.184	2.657	224,3
Prijavljeni pridelek oljčnega olja (t)	155	243	140	352	160	316	197,4
Oljevitost (%)*	14,89	12,52	15,94	14,73	13,53	11,90	88,0

* Upoštevan je samo prijavljeni pridelek oljk pri pridelovalcih, ki imajo tudi prijavljen pridelek oljčnega olja.

Vir: MKGP (RKG)

Oljke so v letu 2024 zgodaj dozorele in bile zgodaj obrane. Poškodb od oljčne muhe je bilo zelo malo, zato je bila kakovost olja dobra. Prijavljeni pridelek oljčnega olja v letu 2024 je bil s 316 tonami med boljšimi do zdaj in kar za 97 % večji kot v letu 2023. Oljevitost oljk pa je bila slabša kot v letu prej.

Slika 31: Prijavljeni pridelek oljčnega olja in oljevitost; 2016–2024

Vir: MKGP (RKG)

Proračunske podpore – V novem programskem obdobju SKP 2023–2027 se nosilcem kmetijskih gospodarstev na podlagi oddane zbirne vloge, ob izpolnjevanju zahtevanih pogojev, za vse upravičene hektare (tudi za oljčnike) dodeli osnovno plačilo za trajnostnost v načrtovanem znesku 184,20 EUR/ha in za prvih 8,2 ha površin tudi dopolnilno plačilo za trajnostnost v načrtovani višini 27,57 EUR/ha. Od sredine leta 2023 so pridelovalci upravičeni do regresiranja zavarovanja pridelka v višini 60 %.

2.8.1 Pridelava oljk v intenzivnih nasadih

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
PRIDELAVA														
Površina nasadov oljk (ha)	892	925	996	1.076	1.173	1.243	1.302	1.374	1.417	1.489	1.571	1.624	1.671	102,9
Hektarski pridelek oljk (t/ha)	0,83	1,60	0,82	1,47	1,42	1,36	3,04	1,44	2,19	0,61	1,56	0,81	2,29	284,6
Pridelek oljk (t)	740	1.479	814	1.578	1.662	1.685	3.958	1.976	3.098	915	2.444	1.309	3.833	292,8

Vir: SURS

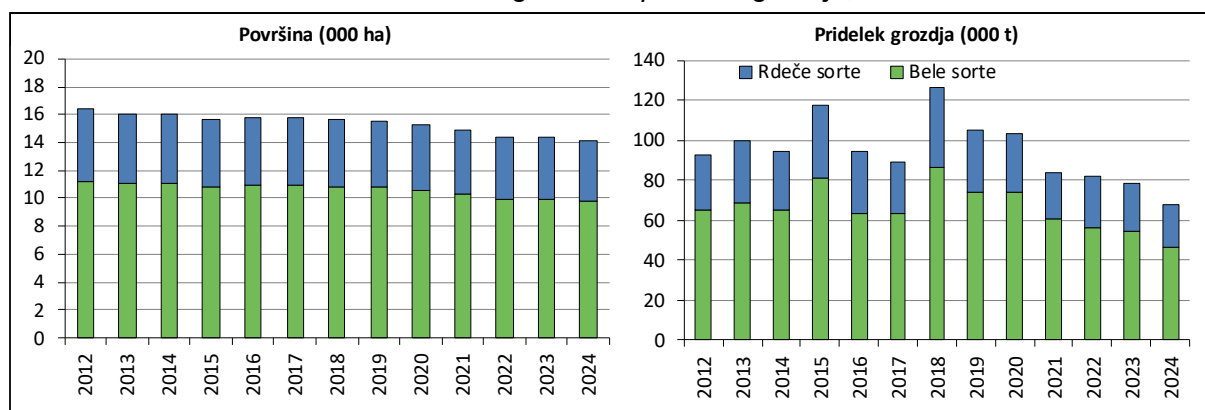
2.9 Grozdje in vino

Obseg pridelave – Vrednosti grozdja in vina sta bili leta 2024 po začasnih podatkih statistike med manjšimi do sedaj, obsegali sta 8,1 % skupne vrednosti proizvodnje kmetijskih proizvodov in 14,8 % vrednosti rastlinske pridelave. V letu 2024 je k skupni vrednosti proizvodnje kmetijskih proizvodov prispevalo grozdje samo 1,3 %, vino pa le 6,8 %. Dolgoletno imata grozdje in vino skupaj zaradi manjšega obsega pridelave v letih 2022–2024 nekoliko nižje vrednosti kot v letih 2015–2020, ko sta prispevala med 11,2 % in 14,8 % vrednosti proizvodnje kmetijskih proizvodov.

V letu 2023 je bila izvedena zadnja raziskava strukture kmetijskih gospodarstev. Podrobni podatki še niso na voljo, zato bodo obravnavani v prihodnjih poročilih. V nadaljevanju povzemamo zadnje podatke popisa kmetijstva iz leta 2020. V vinogradništvu so opazne dolgoletne korenite strukturne spremembe, ki se kažejo tako v velikem zmanjševanju števila KMG z vinogradi kot tudi v zmanjševanju vinogradniških površin. Po zadnje dostopnih podatkih popisa kmetijskih gospodarstev v letu 2020⁹ je 17.442 KMG obdelovalo 14.096 ha vinogradov. Povprečna površina vinogradniških površin na KMG je obsegala 0,81 ha, glede na leto 2010 se je povečala za 30 %. Število KMG z vinogradi se je med letoma 2010 in 2020 zmanjšalo za tretjino, od začetka stoletja pa za polovico. Površine vinogradov so se začele pomembneje zmanjševati po letu 2010; med letoma 2010 in 2020 so se zmanjšale za 14 %, od začetka stoletja skupaj za 15 %. Najbolj vitalni velikostni razredi površine vinogradov za pridelavo vina ostajajo velikostni razredi nad 5 ha. Največje zmanjševanje števila KMG in površine vinogradov je bilo v velikostnih razredih do 2 ha, nekoliko manjše pa v velikostnem razredu med 2 ha in 5 ha (v obdobju 2010–2020; število KMG: –7 %, površina: –6 %).

Letina grozdja 2024 je bila zaradi različnih vremenskih nevšečnosti že četrto leto zapored močno podpovprečna. Povprečni hektarski pridelek grozdja je bil po podatkih SURS s 4,8 t/ha še za 12 % manjši kot v letu 2023 in med manjšimi do sedaj.

Slika 32: Površina vinogradov in pridelek grozdja; 2012–2024

Vir: SURS

V vinogradih je bilo v letu 2024 zaradi slabe letine, na nekoliko manjši površini kot v letu 2023 (14.102 ha; –5 % glede na povprečje 2019–2023), pridelano rekordno malo grozdja odlične kakovosti. V eni od zgodnejših trgateg v zadnjih letih je bilo obranega približno 68 tisoč ton

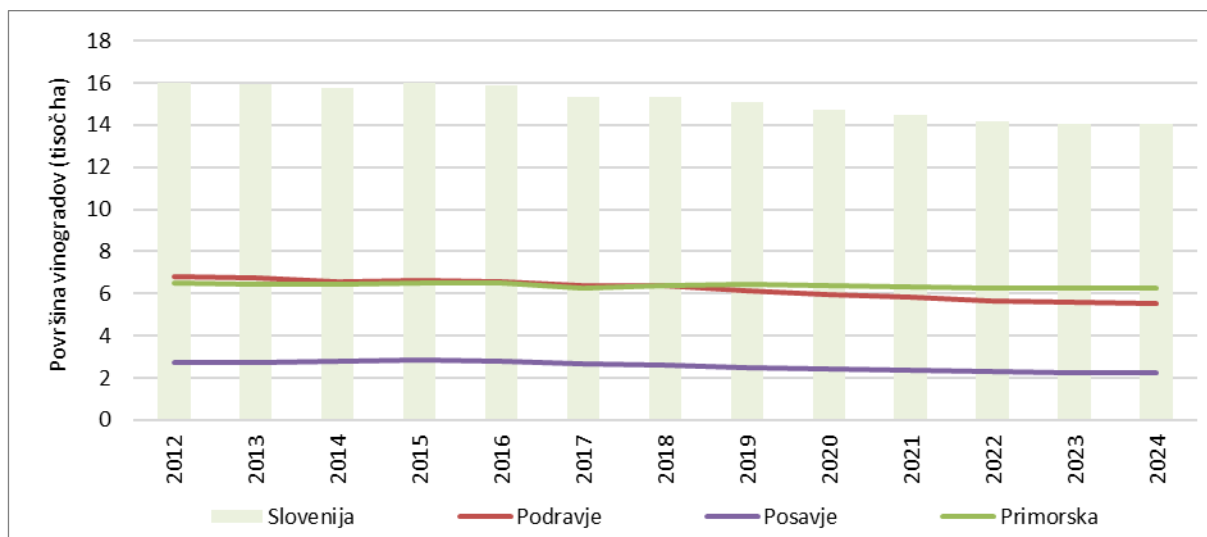
⁹ Prag za določitev vzorčnega okvira kmetijskih gospodarstev, ki temelji na proizvodnih značilnostih kmetijskih gospodarstev, je, da uporabljajo najmanj 1 ha kmetijskih zemljišč ali pa uporabljajo manj kot 1 ha in ob tem uporabljajo med drugim 30 arov vinogradov. Drugi kriteriji za vključitev kmetijskih gospodarstev v popis so navedeni v metodoloških pojasnilih k popisu kmetijskih gospodarstev (SURS, 2021).

grozdja (−14 %), od tega 47 tisoč ton belih sort in 21 tisoč ton rdečih sort. Bele sorte so obrodile slabše od rdečih, pridelek belih sort je bil v povprečju manjši za 15 %, pridelek rdečih pa za 11 %, pridelek obojih pa je bil med 20 % in 30 % pod povprečjem obdobja 2019–2023.

Površina vinogradov vpisana v RKG, ki se povzame v registru pridelovalcev grozdja in vina (v nadaljevanju: RPGV), se že leta vztrajno počasi zmanjšuje, v letu 2024 je bilo v evidence MKGP vpisanih 14.036 ha vinogradov, kar je blizu ravni leta prej in za 3 % manj kot v povprečju zadnjih petih let.

Slika 33: Površina vinogradov po vinorodnih deželah (000 ha); 2012–2024

Vir: MKGP (RKG)

Gledano regionalno, je v povprečju zadnjih petih let 44 % površin vinogradov v primorski vinorodni deželi, 40 % v podravski in 16 % v posavski vinorodni deželi.

Preglednica 16: Pridelek grozdja in vina; 2023 in 2024

	Pridelek skupaj		Indeks 2024/23	Prijavljeni pridelek*		Indeks 2024/23
	2023	2024		2023	2024	
Grozdje (t)	78.568	67.782	86,3	60.539	54.894	90,7
Vino (000 l)				41.204	36.859	89,5

* RPGV.

Vir: SURS, MKGP (RPGV)

V RPGV so v letu 2024 vinogradniki zaradi slabše letine prijavili pomembno manjše količine grozdja in vina kot v letu prej; v register je bilo zabeleženega za 9 % manj grozdja in za 11 % manj vina. Po vinorodnih deželah je bilo prijavljenega v podravski vinorodni deželi za 3 % manj grozdja in 5 % manj vina, v primorski vinorodni deželi za 20 % manj grozdja in tudi za 20 % manj vina, v posavski vinorodni deželi pa za 7 % več grozdja in 3 % več vina.

Blagovna menjava, poraba in stopnja samooskrbe – Zunanja trgovina z vinom se je v letu 2024 zaradi pomembno večjega uvoza povečala za 165 %, uvoz vina je bil za več kot trikrat večji kot v letu 2023, izvoz pa se je zmanjšal že drugo leto zapored, v letu 2024 je bil manjši za 9 %. Manjši izvoz vina je verjetno v veliki meri posledica manjše razpoložljivosti vina zaradi skromnih letin v zadnjih letih.

Preglednica 17: Izvoz in uvoz vina; 2023 in 2024

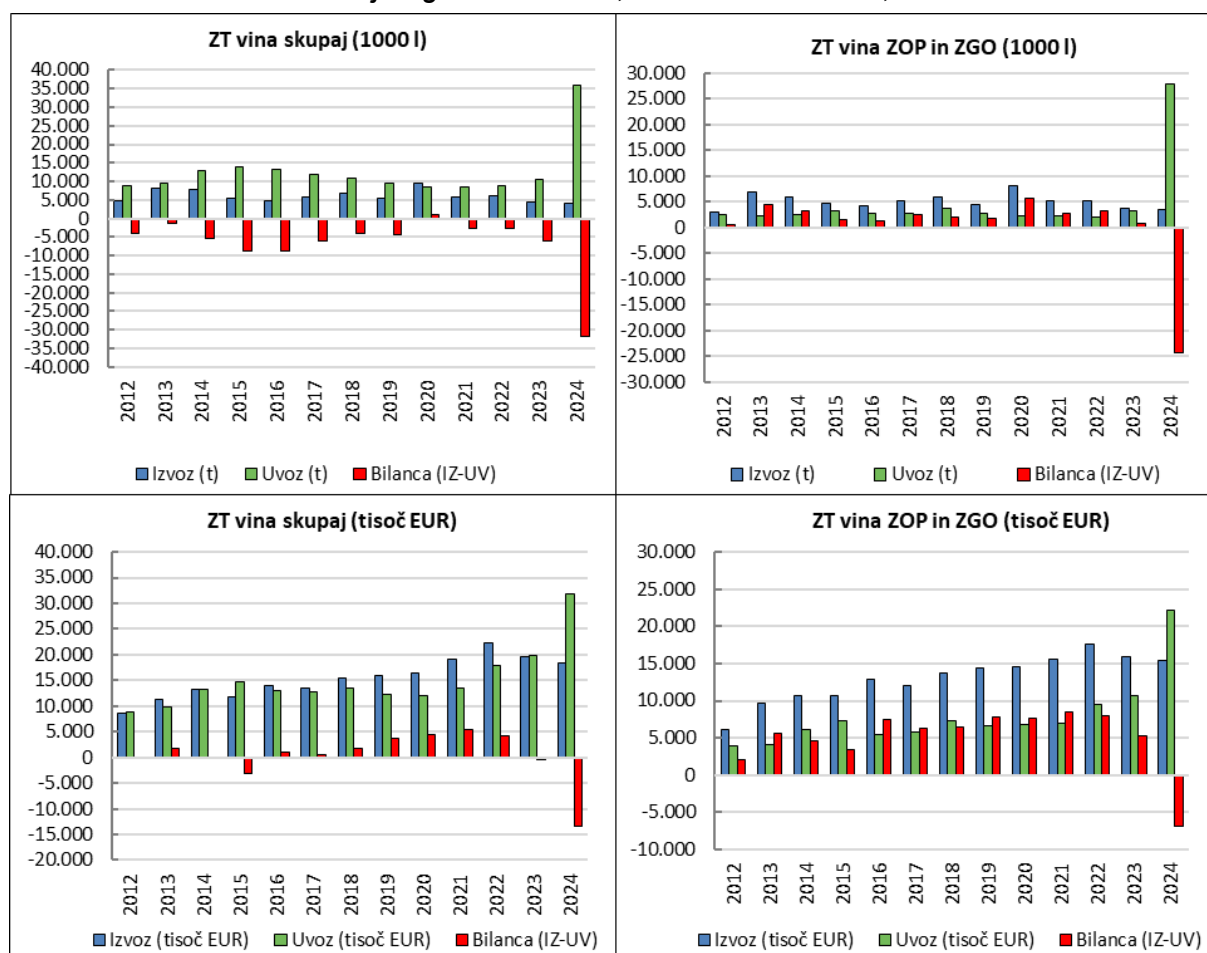
	Izvoz (000 l)		Indeks 2024/23	Uvoz (000 l)		Indeks 2024/23
	2023	2024*		2023	2024*	
Vino, skupaj	4.493	4.097	91,2	10.588	35.825	338,4
Vino z ZOP	3.458	3.034	87,7	1.273	1.760	138,2
Vino z ZGO	367	470	128,1	1.872	26.144	1.396,7
Sortno vino brez ZOP/ZGO	134	198	147,7	3.306	4.196	126,9
Vino brez ZOP/ZGO	534	395	74,0	4.137	3.725	90,0

* Začasni podatki.

Vir: SURS, preračuni KIS

Leta 2024 je po prvih statističnih ocenah izvoz vina obsegal 4,1 milijona litrov, uvoz vina pa 35,8 milijona litrov. V izvozu imajo največji delež vina z zaščiteno označbo porekla (v nadaljevanju: ZOP; leta 2024: 74 %), po manjši delež pa imajo vina z zaščiteno geografsko označbo (v nadaljevanju: ZGO; leta 2024: 11 %), vina brez ZOP/ZGO (leta 2024: 10 %) in sortna vina brez ZOP/ZGO (leta 2024: 5 %).

Slika 34: Zunanja trgovina z vinom; 1000 l in tisoč EUR; 2012–2024*

* Začasni podatki za leto 2024.

Vir: SURS

Bilanca zunanje trgovine z vinom je količinsko, z izjemo leta 2020 (vključene količine vina, ki so šle v destilacijo), že vse od leta 2006 negativna. V vseh letih od leta 2008 pa je pozitivna bilanca zunanje trgovine pri kategoriji vina z ZOP, ki imajo v povprečju približno tretjino v skupni zunanji trgovini. Vrednostno je bilanca zunanje trgovine z vinom zaradi v povprečju višjih cen izvoženega vina večinoma pozitivna, rahlo negativna je bila v letih 2012, 2014, 2015 in 2023.

Po začasnih podatkih zunanje trgovine je bila v letu 2024 zaradi izrazito povečanega uvoza vina ZGO močno negativna.

Preglednica 18: Bilanca zunanje trgovine; 2020–2024

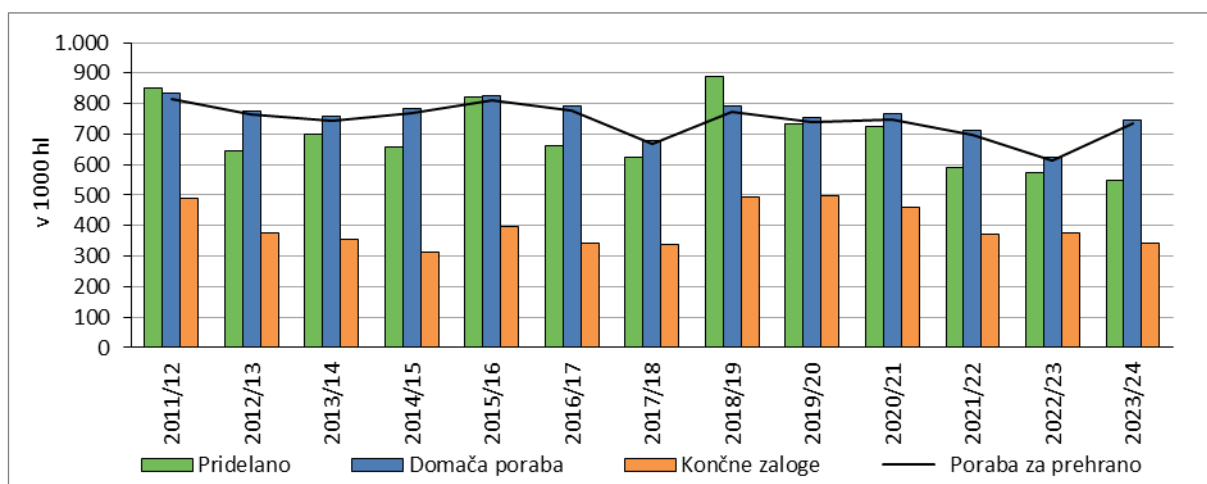
	Bilanca (v 000 l)					Bilanca (v 000 EUR)				
	2020	2021	2022	2023	2024*	2020	2021	2022	2023	2024*
Vino skupaj	968	-2.708	-2.621	-6.094	-31.728	4.412,7	5.453,1	4.278,7	-348,9	-13.323,8
Vino z ZOP	1.986	2.707	3.199	2.185	1.274	6.491,6	7.719,7	7.227,1	5.412,7	3.247,8
Vino z ZGO	3.795	139	13	-1.505	-25.674	1.172,9	789,6	820,7	-120,4	-10.130,4
Sortno vino brez ZOP/ZGO	-2.662	-2.556	-2.390	-3.171	-3.998	-2.077,0	-1.746,0	-2.720,5	-3.340,3	-3.964,6
Vino brez ZOP/ZGO	-2.152	-2.998	-3.443	-3.603	-3.330	-1.174,8	-1.310,2	-1.048,6	-2.300,9	-2.476,6

* Začasni podatki.

Vir: SURS, preračuni KIS

V Sloveniji se je po letu 2010 pridelalo med 550 in 889 tisoč hektolitrov vina letno, od tega je bilo belega vina med 377 in 594 tisoč hektolitri oziroma v povprečju 69 %.

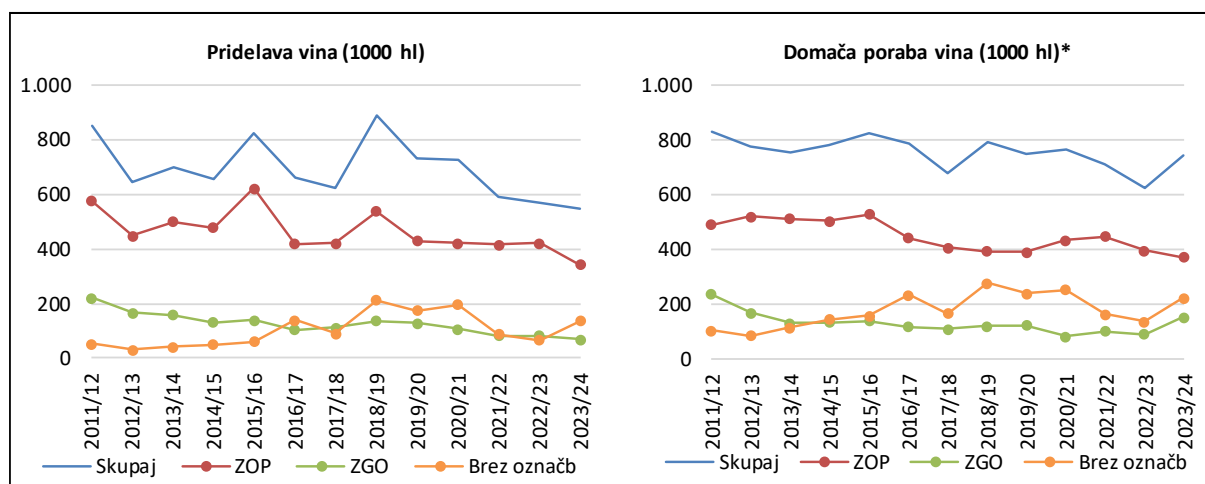
Slika 35: Pridelava, poraba in zaloge vina skupaj, vinsko leto; 2011/12–2023/24*

* Začasni podatki za tržno leto 2023/24.

Vir: SURS, KIS

Slika 36: Pridelava in poraba vina skupaj, vina ZOP, vina ZGO in vina brez označbe; vinsko leto 2011/12–2023/24

* Začasni podatki za tržno leto 2023/24.

Vir: SURS, KIS

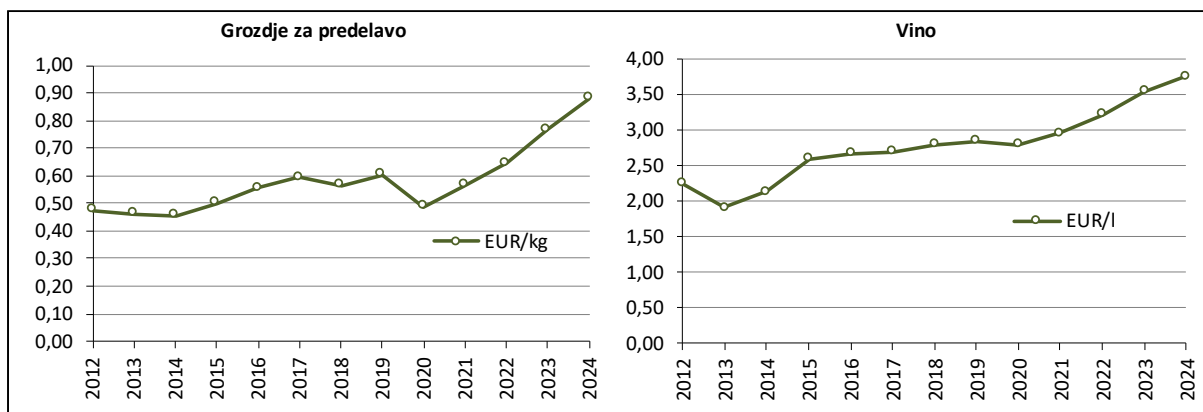

Delež pridelanega in porabljenega vina z zaščiteno označbo ima v Sloveniji trend zmanjševanja. V povprečju je imelo ZOP in ZGO približno 85 % pridelanega vina in 77 % porabljenega vina. Trenda zmanjševanja pridelave vina z zaščiteno označbo in zmanjševanja porabe vina z zaščiteno označbo sta v prikazanih letih približno enaka.

Razpoložljiva količina vina na prebivalca, ki ima trend zmanjševanja, je v letih 2011–2023 znašala med 29 in 40 litri. Stopnja samooskrbe z vinom je odvisna predvsem od obilnosti letin in je v običajnih letih blizu 100-odstotna (zadnji dve leti s samooskrbo blizu 100 sta bili vinski leti 2018/19 in 2019/20). V vinskem letu 2023/24 smo porabili 745 tisoč hektolitrov vina, od tega je bilo 70 % vina z ZOP in ZGP (524 tisoč hl). V letu 2023/24 je imel prebivalec Slovenije na voljo za porabo v povprečju 35 litrov vina, stopnja samooskrbe z vinom pa je bila s 74 % za 18 odstotnih točk nižja kot v letu prej in tudi najnižja do sedaj.

Cene, stroški in osnovni ekonomski kazalci – Odkupne cene grozdja (SURS) so se leta 2024 zaradi majhne ponudbe grozdja že četrto leto zapored zvišale in so pri 33 % manjšem odkupu porasle za 15 % (na 0,88 EUR/kg). Po podatkih te evidence SURS se je odkup vina zmanjšal za 9 %, odkupne cene vina pa so bile glede na leto 2023 za 6 % višje.

Slika 37: Odkupne cene grozdja za predelavo in vina; 2012–2024

Vir: SURS, preračuni KIS

Po podatkih tržnega informacijskega sistema (v nadaljevanju: TIS) ARSKTRP se je povprečna prodajna cena vina s slovenskim geografskim poreklom (v nadaljevanju: SGP) na slovenskem trgu in trgih EU po treh letih zviševanja v letu 2024 znižala za 6 % (iz 4,17 EUR/l na 3,92 EUR/l), prodanega pa je bilo za 11 % manj vina kot v letu 2023. Cene kakovostnega in vrhunskega vina na slovenskem trgu so se pri 14 % manjši prodaji znižale za 7 %, na trgih EU pa pri 12-odstotno večji prodaji za 1 %.

Preglednica 19: Cene vina s SGP v Sloveniji in na trgih EU; 2020–2024

EUR/l	ARSKTRP*					Indeks 2024/23
	2020**	2021**	2022	2023	2024	
Vino	2,22	3,06	3,27	4,17	3,92	93,9
Namizno in deželno	0,62	1,82	1,97	2,22	2,42	108,7
Belo, namizno in deželno	0,58	1,86	2,02	2,29	2,46	107,4
Rdeče, namizno in deželno	0,73	1,73	1,88	2,06	2,31	112,3
Kakovostno in vrhunsko	2,91	3,16	3,40	4,33	4,06	93,8
Belo, kakovostno in vrhunsko	2,89	3,03	3,33	4,35	3,97	91,1
Rdeče, kakovostno in vrhunsko	2,96	3,54	3,59	4,28	4,33	101,2

* Tržne cene vina s SGP na slovenskem trgu in trgih EU, ki jih ARSKTRP sporočajo pridelovalci vina, ki spadajo v reprezentativni trg (pridelajo > kot 500.000 l/leto), ter prejemniki podpore iz III. poglavja in podpore iz 33. člena Uredbe o ureditvi trga z vinom.

** Vključno z vinom, namenjenim v destilacijo.

Vir: ARSKTRP, preračuni KIS

Skupna evropska tržna ureditev za vino daje vinogradnikom možnost uveljavljanja podpor za različne ukrepe kmetijske politike, ki se izvajajo tudi v Sloveniji (ukrep prestrukturiranja vinogradniških površin ter programi za trženje in promocijo vina, ki vključujejo promocijo na tretjih trgih in druge tržne dejavnosti). V letih 2020 in 2021 so bili vinogradnikom in vinarjem namenjeni tudi specifični izredni ukrepi za odpravo motenj na trgu zaradi pandemije covid-19. V letu 2024 so se močno znižala izplačana sredstva za promocijo vina na tretjih trgih, na drugi strani pa so se izrazito povišale spodbude za tržne dejavnosti vinogradniško–vinarskega sektorja. Naložb v prestrukturiranje vinogradov je bilo 5 % več kot v letu 2023, izplačana sredstva za ta namen pa so se povišala za 8 %.

Preglednica 20: Izplačila za ukrepe krepitve konkurenčnosti kmetijstva in agroživilstva v vinogradništvu in vinarstvu; 2020–2024

	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
Naložbe v prestrukturiranje vinogradov (EU) (000 EUR)	3.620	3.535	4.027	3.844	4.157	108,1
– površina za prestrukturiranje vinogradov (ha)*	158,5	137,7	187,5	147,4	158,4	107,4
– število vlog za prestrukturiranje vinogradov	275	290	360	287	300	104,5
Promocija vina na tretjih trgih (EU) (000 EUR)	703	564	822	1.004	690	68,7
Tržne dejavnosti vinogradniško–vinarskega sektorja (SLO) (000 EUR)	157	163	494	494	835	169,0

* Površina, izmerjena v skladu s 44. členom Uredbe 1150/2016; upoštevana tudi površina, ki še ni izvedena, pa je bila zanj položena varščina.

Vir: MKGP, ARSKTRP, preračuni KIS

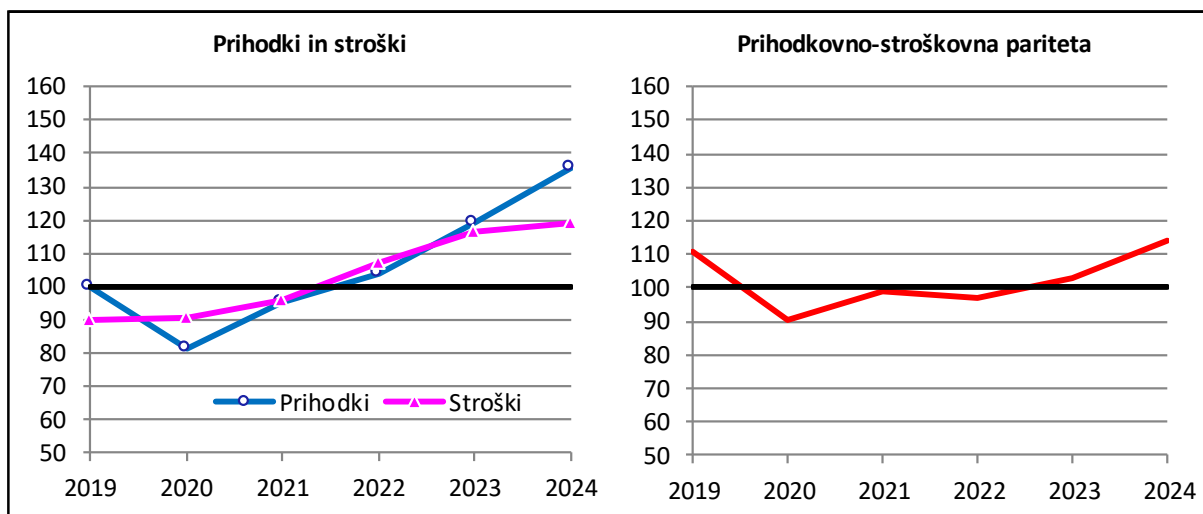
V letu 2023 so se začele izvajati intervencije iz novega programskega obdobja SKP 2023–2027. Dohodkovne podpore so za vinograde enake kot pri večini drugih kmetijskih rastlin. Podobno kot v sadjarstvu je kljub visokemu sofinanciranju zavarovalnih premij povpraševanje po zavarovanjih tudi v vinogradništvu majhno. Po podatkih MKGP so bile v letu 2024 sofinancirane zavarovalne premije za 2.958 ha vinogradov, kar pomeni približno 21 % vinogradov. Površina vinogradov, vključenih v subvencioniranje zavarovanja, se je v letu 2024 povečala za 68 % (letu 2023: 1.761 ha). V letih 2019–2023 je delež vinogradov, vključenih v sofinanciranje zavarovanih premij, obsegal približno 19 %.

Skromnejše letine, zmanjševanje površin vinogradov in ukrepi za stabilizacijo trga z vinom vplivajo na večje povpraševanje po grozdju ter s tem na rast odkupnih cen v letih 2021–2024. Po podatkih SURS se je rast odkupnih cen grozdja v letu 2024 nadaljevala, bila je 15-odstotna, za 6 % pa so se na letni ravni povečale tudi odkupne cene vina.

Po ocenah na podlagi modelnih kalkulacij so se stroški pri pridelavi grozdja v letu 2024 (ocenjeni pri enakem pridelku v obeh letih) v povprečju povišali za 2 %. V povprečju so bili stroški višji pri vseh skupinah stroškov z izjemo gnojil in zavarovanja pridelka. Porasli so stroški FFS (med 8 % in 10 %) in zaradi višjih cen goriva tudi stroški domačih strojnih storitev (+2 %). Zaradi rasti cen materiala in storitev za napravo vinogradov so ocenjeni stroški amortizacije vinogradov višji za 2 %. Višji so bili tudi obračunani stroški domačega dela (+6 %), ki so v modelnih kalkulacijah KIS ocenjeni na podlagi povprečne plače v Sloveniji, in najetega dela (+4 %), ocenjeni na podlagi minimalne plače v Sloveniji. V primerjavi z letom 2023 so se znižali stroški gnojil (–35 %), ki pa imajo le dva odstotka v strukturi stroškov, in zaradi višje stopnje sofinanciranja zavarovalnih premij tudi stroški zavarovanja (–11 %).

Slika 38: Osnovni ekonomski kazalniki pri pridelavi grozdja (indeks; povprečje 2019–2023 = 100)

Vir: KIS, SURS (preračuni KIS)

Višje odkupne cene grozdja (+15 %) pri ocenjeni rasti stroškov pridelave (+2 %) in približno enakih proračunskih podporah so vplivale na izboljšanje ekonomskega položaja pridelovalcev grozdja za prodajo, ki je sicer že leta slab. Obstaja tudi verjetnost, da so manjši hektarski pridelki izničili učinek višjih cen. Po podatkih RPGV se približno 70 % pridelanega grozdja predela na KMG in proda kot vino, kar je ključno za doseganje boljših ekonomskih rezultatov in dodane vrednosti, ki omogočata stabilnost in uspešnost panoge. Večletni ekonomski rezultati na podlagi modelnih kalkulacij kažejo, da odkupne cene grozdja pri pridelavi grozdja za prodajo navadno zadoščajo komaj za pokritje variabilnih stroškov in amortizacije.

2.9.1 Površina vinogradov ter pridelek grozdja in vina na kmetijskih gospodarstvih

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
Površina vinogradov (ha)	16.351	16.085	16.009	15.692	15.824	15.839	15.630	15.549	15.265	14.874	14.396	14.404	14.102	97,9
Bele sorte	11.246	11.086	11.033	10.794	10.889	10.895	10.827	10.777	10.599	10.327	9.959	9.961	9.783	98,2
Rdeče sorte	5.105	4.999	4.976	4.898	4.935	4.944	4.803	4.772	4.666	4.547	4.437	4.443	4.319	97,2
Hektarski pridelek grozdja (t/ha)	5,6	6,2	5,9	7,5	6,0	5,6	8,1	6,8	6,8	5,7	5,7	5,5	4,8	88,1
Belo	5,8	6,2	5,9	7,5	5,9	5,8	8,0	6,9	7,0	5,9	5,7	5,5	4,8	86,8
Rdeče	5,3	6,4	5,8	7,4	6,3	5,3	8,4	6,5	6,3	5,1	5,6	5,3	4,9	91,3
Pridelek grozdja (t)	92.323	100.177	94.209	117.586	94.780	89.416	126.958	105.035	103.637	84.159	81.775	78.568	67.782	86,3
Belo	65.182	68.378	65.122	81.268	63.765	63.272	86.569	74.114	74.349	61.169	56.716	54.930	46.803	85,2
Rdeče	27.141	31.799	29.087	36.318	31.015	26.144	40.389	30.921	29.288	22.990	25.059	23.638	20.979	88,8
Vino (000 l)*	64.626	70.124	65.946	82.310	66.346	62.591	88.871	73.525	72.546	58.911	57.243	54.998	47.447	86,3
Belo	45.627	47.865	45.585	56.888	44.636	44.290	60.598	51.880	52.044	42.818	39.701	38.451	32.762	85,2
Rdeče	18.999	22.259	20.361	25.423	21.711	18.301	28.272	21.645	20.502	16.093	17.541	16.547	14.685	88,8

* Za preračun iz grozdja v vino je upoštevan faktor 0,7.

Vir: SURS

2.9.2 Vinogradi po vinorodnih deželah – RKG

	2023					2024				
	Št. vinogradnikov	Površina (ha)	Površina/ vinogradnika (ha)	Št. trsov (000)	Št. trsov/ ha	Št. vinogradnikov	Površina (ha)	Površina/ vinogradnika (ha)	Št. trsov (000)	Št. trsov/ ha
Vinogradi skupaj, od tega:	24.460	14.084	0,58	55.587	3.947	24.021	14.036	0,59	55.031	3.921
Podravje	10.333	5.581	0,54	22.024	3.946	9.907	5.544	0,56	21.483	3.875
Štajerska Slovenija	8.267	5.163	0,62	20.022	3.878	7.914	5.130	0,65	19.527	3.806
Prekmurje	2.066	418	0,20	2.003	4.788	1.993	414	0,21	1.956	4.723
Posavje	9.367	2.264	0,24	9.993	4.413	9.224	2.248	0,24	9.920	4.412
Bela krajina	1.246	293	0,24	1.273	4.336	1.230	292	0,24	1.263	4.331
Dolenjska	6.444	1.311	0,20	6.026	4.596	6.409	1.302	0,20	5.986	4.598
Bizeljsko Sremič	1.677	660	0,39	2.695	4.085	1.585	655	0,41	2.670	4.078
Primorska	4.760	6.238	1,31	23.569	3.778	4.620	6.244	1,35	23.628	3.784
Goriška brda	644	1.801	2,80	7.169	3.980	632	1.809	2,86	7.215	3.989
Vipavska dolina	1.567	2.080	1,33	7.978	3.836	1.515	2.073	1,37	7.964	3.842
Kras	729	535	0,73	1.860	3.474	694	531	0,77	1.846	3.476
Slovenska Istra	1.820	1.822	1,00	6.562	3.602	1.779	1.831	1,03	6.604	3.607

Vir: MKGP (RKG)

2.9.3 Prijavljeni pridelek grozdja in vina po vinorodnih deželah – RPGV

	Grozdje (000 kg)			Indeks 2024/23	Grozdje (kg/ha)			Indeks 2024/23	Vino (000 l)			Indeks 2023/22	Vino (l/ha)			Indeks 2024/23
	2022	2023	2024		2022	2023	2024		2022	2023	2024		2022	2023	2024	
Skupaj, od tega:	74.350	60.539	54.894	90,7	5.238	4.298	3.911	91,0	50.677	41.204	36.859	89,5	3.570	2.926	2.626	89,8
Podravje	26.389	21.379	20.730	97,0	4.687	3.831	3.739	97,6	18.328	14.899	14.124	94,8	3.255	2.670	2.548	95,4
Štajerska Slovenija	24.296	19.438	18.937	97,4	4.676	3.765	3.691	98,0	16.923	13.608	12.935	95,1	3.257	2.636	2.521	95,7
Prekmurje	2.093	1.941	1.793	92,4	4.822	4.642	4.330	93,3	1.404	1.290	1.189	92,2	3.235	3.085	2.872	93,1
Posavje	15.456	10.405	11.107	106,7	6.696	4.595	4.940	107,5	11.009	7.356	7.580	103,0	4.769	3.249	3.371	103,8
Bela krajina	2.012	1.600	1.502	93,9	6.647	5.451	5.148	94,4	1.429	1.080	970	89,9	4.721	3.679	3.326	90,4
Dolenjska	9.839	7.093	7.269	102,5	7.381	5.410	5.583	103,2	7.220	5.141	5.163	100,4	5.416	3.921	3.966	101,1
Bizeljsko Sremič	3.605	1.712	2.336	136,5	5.360	2.594	3.568	137,5	2.359	1.135	1.446	127,4	3.508	1.720	2.209	128,4
Primorska	32.504	28.755	22.992	80,0	5.195	4.609	3.683	79,9	21.341	18.950	15.041	79,4	3.411	3.038	2.409	79,3
Goriška brda	12.193	10.752	8.258	76,8	6.721	5.970	4.566	76,5	7.859	6.784	5.391	79,5	4.332	3.767	2.981	79,1
Vipavska dolina	9.694	7.891	7.828	99,2	4.682	3.794	3.776	99,5	6.239	5.127	5.020	97,9	3.013	2.465	2.421	98,2
Kras	2.398	2.192	1.402	63,9	4.411	4.095	2.640	64,5	1.749	1.581	1.017	64,3	3.218	2.954	1.915	64,8
Slovenska Istra	8.220	7.920	5.505	69,5	4.496	4.347	3.006	69,2	5.494	5.457	3.614	66,2	3.005	2.995	1.974	65,9

Vir: MKGP (RPGV)

2.9.4 Odkup grozdja za predelavo in prodaja vina

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
Grozdje za predelavo (t)	15.615	15.233	14.394	15.288	12.310	17.005	24.553	16.981	15.918	14.991	16.911	13.010	8.740	67,2
Vino (000 l)*	23.511	27.102	22.765	21.181	20.894	21.178	19.956	20.442	21.672	18.587	19.787	20.242	18.094	89,4
<i>Namizno in deželno</i>	5.670	5.181	3.312	2.605	2.550	2.945	2.397	2.529	6.550	1.441	1.804	1.568	1.622	103,4
<i>Kakovostno in vrhunsko</i>	17.841	21.921	19.454	18.576	18.344	18.234	17.559	17.913	15.123	17.146	17.983	18.673	16.472	88,2
Belo vino*	15.711	19.404	14.910	14.104	14.163	14.553	13.839	14.645	15.644	13.714	14.529	15.442	13.211	85,6
<i>Belo, namizno in deželno</i>	3.532	3.718	1.983	1.296	1.197	1.537	1.313	1.633	4.791	992	1.167	1.138	1.194	104,9
<i>Belo, kakovostno in vrhunsko</i>	12.179	15.686	12.927	12.808	12.965	13.016	12.526	13.012	10.852	12.722	13.362	14.303	12.016	84,0
Rdeče vino*	7.800	7.698	7.855	7.077	6.731	6.625	6.118	5.797	6.029	4.873	5.258	4.800	4.883	101,7
<i>Rdeče, namizno in deželno</i>	2.137	1.463	1.329	1.309	1.353	1.408	1.084	896	1.759	449	637	430	428	99,5
<i>Rdeče, kakovostno in vrhunsko</i>	5.662	6.235	6.526	5.768	5.379	5.217	5.033	4.901	4.270	4.424	4.621	4.370	4.455	102,0

* ARSKTRP (vino s SGP, prodano v Sloveniji in na trgih EU).

Vir: SURS, ARSKTRP, preračuni KIS

2.9.5 Izvoz in uvoz vina glede označbe kakovosti

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*	Indeks 2024/23
IZVOZ (000 l)														
Vino skupaj	4.682	8.086	7.686	5.295	4.677	5.836	6.806	5.329	9.555	5.828	6.191	4.493	4.097	91,2
Vina z ZOP	2.793	2.814	3.861	3.940	3.157	2.969	3.640	3.304	2.822	3.592	4.199	3.458	3.034	87,7
Vina z ZGO	305	4.096	1.943	865	1.062	2.243	2.226	1.112	5.295	1.517	1.074	367	470	128,1
Sortna vina brez ZOP/ZGO	45	607	47	34	17	65	92	502	637	271	191	134	198	147,7
Vina brez ZOP/ZGO	1.538	569	1.835	456	441	558	848	411	801	449	726	534	395	74,0
UVOZ (000 l)														
Vino skupaj	8.685	9.426	12.923	13.927	13.368	11.818	10.752	9.548	8.587	8.536	8.812	10.588	35.825	338,4
Vina z ZOP	1.088	1.352	1.556	1.395	1.087	787	1.128	1.227	836	885	1.000	1.273	1.760	138,2
Vina z ZGO	1.345	1.018	1.043	1.920	1.742	1.895	2.638	1.393	1.499	1.378	1.061	1.872	26.144	1.396,7
Sortna vina brez ZOP/ZGO	106	273	468	556	1.595	1.764	2.570	2.710	3.299	2.827	2.582	3.306	4.196	126,9
Vina brez ZOP/ZGO	6.146	6.782	9.856	10.056	8.944	7.372	4.416	4.217	2.952	3.447	4.170	4.137	3.725	90,0
IZVOZ (000 EUR)														
Vino skupaj	8.685	11.412	13.282	11.750	13.877	13.440	15.436	16.057	16.535	19.044	22.234	19.610	18.454	94,1
Vina z ZOP	5.226	5.593	7.971	8.938	10.418	9.304	11.179	12.608	12.424	13.547	15.583	14.402	13.316	92,5
Vina z ZGO	897	4.075	2.734	1.657	2.502	2.755	2.455	1.763	2.103	1.983	2.020	1.530	2.015	131,7
Sortna vina brez ZOP/ZGO	118	868	230	266	85	273	170	439	481	1.408	1.090	1.047	1.335	127,5
Vina brez ZOP/ZGO	2.444	876	2.347	889	872	1.108	1.632	1.247	1.527	2.104	3.541	2.631	1.789	68,0
UVOZ (000 EUR)														
Vino skupaj	8.947	9.776	13.323	14.821	12.940	12.860	13.598	12.275	12.122	13.590	17.955	19.959	31.778	159,2
Vina z ZOP	2.797	3.023	4.773	4.973	4.019	4.232	5.031	5.198	5.932	5.828	8.356	8.990	10.068	112,0
Vina z ZGO	1.198	1.067	1.331	2.248	1.374	1.583	2.230	1.356	930	1.194	1.199	1.650	12.146	736,0
Sortna vina brez ZOP/ZGO	251	521	644	861	1.553	1.685	2.315	2.303	2.558	3.154	3.811	4.387	5.299	120,8
Vina brez ZOP/ZGO	4.701	5.165	6.574	6.738	5.993	5.359	4.022	3.418	2.702	3.415	4.590	4.932	4.265	86,5
Bilanca ZT (000 EUR)														
Vino skupaj	-262,7	1.636,1	-40,2	-3.071,2	937,7	580,4	1.838,5	3.781,1	4.412,7	5.453,1	4.278,7	-348,9	-13.323,8	
Vina z ZOP	2.428,6	2.570,1	3.198,4	3.964,2	6.399,0	5.071,7	6.148,7	7.410,4	6.491,6	7.719,7	7.227,1	5.412,7	3.247,8	
Vina z ZGO	-301,6	3.008,7	1.403,0	-590,7	1.128,2	1.171,5	225,1	406,6	1.172,9	789,6	820,7	-120,4	-10.130,4	
Sortna vina brez ZOP/ZGO	-132,8	346,9	-414,3	-595,8	-1.468,1	-1.412,0	-2.145,1	-1.864,7	-2.077,0	-1.746,0	-2.720,5	-3.340,3	-3.964,6	
Vina brez ZOP/ZGO	-2.257,0	-4.289,5	-4.227,3	-5.848,8	-5.121,3	-4.250,9	-2.390,3	-2.171,2	-1.174,8	-1.310,2	-1.048,6	-2.300,9	-2.476,6	

* Začasni podatki.

Vir: SURS, preračuni KIS

2.9.6 Bilanca proizvodnje in porabe vina, vinsko leto (000 hl)

	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24*	Indeks 2023/24 2022/23
VINO SKUPAJ														
Pridelano	849,8	646,3	701,2	659,5	823,1	663,5	625,9	888,7	735,3	725,5	589,1	572,4	550,0	96,1
Začetne zaloge	424,0	490,0	375,0	355,0	312,0	395,9	343,9	339,3	492,7	498,4	458,9	372,4	396,6	106,5
Uvoz	107,4	83,8	118,5	134,2	134,4	128,7	123,2	110,7	93,5	90,8	92,7	104,4	186,2	178,4
Izvoz	59,1	68,3	83,2	53,3	46,2	54,1	73,2	54,0	70,2	95,9	57,9	48,1	44,2	91,9
Končne zaloge	490,0	375,0	355,0	312,0	395,9	343,9	339,3	492,7	498,4	454,5	372,4	377,0	343,2	91,0
Domača poraba	832,1	776,8	756,5	783,4	827,4	790,1	680,6	792,0	752,8	764,3	710,4	624,0	745,3	119,4
– izgube	17,0	12,9	14,0	16,5	16,5	13,3	12,5	17,8	14,7	14,5	11,8	11,4	11,0	96,1
– poraba za prehrano	815,1	763,9	742,5	766,9	811,0	776,8	668,1	774,2	738,1	745,3	698,6	612,6	734,3	119,9
Razpoložljiva količina za porabo na prebivalca (l)	39,7	37,1	36,1	37,2	39,3	37,6	32,3	37,4	35,3	35,5	33,2	29,0	34,6	119,2
Stopnja samooskrbe (%)	102,1	83,2	92,7	84,2	99,5	84,0	92,0	112,2	97,7	94,9	82,9	91,7	73,8	
VINO SKUPAJ, od tega belo														
Pridelano	594,0	456,3	478,6	455,9	568,9	446,4	426,8	581,9	500,1	507,6	417,4	381,5	377,3	98,9
Začetne zaloge	231,8	290,9	201,7	189,7	176,1	214,3	187,8	195,6	297,2	304,5	286,8	215,2	213,6	99,3
Uvoz	63,3	43,3	62,8	79,3	82,5	82,6	75,4	64,6	57,9	53,5	61,0	72,2	151,7	210,2
Izvoz	40,6	60,4	59,1	39,2	37,8	45,9	61,4	39,6	57,8	76,2	39,6	36,3	33,2	91,5
Končne zaloge	290,9	201,7	189,7	176,1	214,3	187,8	195,6	297,2	304,5	284,3	215,2	204,9	183,6	89,6
Domača poraba	557,6	528,4	494,3	509,5	575,4	509,5	433,0	505,3	492,8	505,2	510,3	427,8	525,9	122,9
– izgube	11,9	9,1	9,6	11,4	11,4	8,9	8,5	11,6	10,0	10,2	8,3	7,6	7,5	98,9
– poraba za prehrano	545,7	519,2	484,7	498,1	564,0	500,6	424,5	493,7	482,8	491,6	502,0	420,1	518,3	123,4
Razpoložljiva količina za porabo na prebivalca (l)	26,6	25,3	23,5	24,2	27,3	24,3	20,5	23,8	23,1	23,4	23,8	19,9	24,4	122,7
Stopnja samooskrbe (%)	106,5	86,4	96,8	89,5	98,9	87,6	98,6	115,1	101,5	100,5	81,8	89,2	71,7	

* Začasni podatki.

Vir: SURS, KIS

2.9.7 Bilanca proizvodnje in porabe vina z zaščiteno označbo porekla, vinsko leto (000 hl)

	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24*	Indeks 2023/24 2022/23
VINO ZOP (PDO)														
Pridelano	576,0	448,0	500,0	478,0	622,9	418,8	421,8	538,4	429,9	423,0	417,9	422,5	344,4	81,5
Začetne zaloge	361,5	431,6	338,4	303,8	254,7	324,7	279,7	269,7	391,5	409,8	373,6	311,1	330,3	106,2
Uvoz	14,4	11,4	17,0	13,3	11,7	10,1	9,0	11,5	10,3	8,9	9,2	10,5	15,3	145,0
Izvoz	28,1	30,5	38,3	34,4	35,0	32,1	33,6	34,2	30,3	34,1	40,9	34,9	33,6	96,4
Končne zaloge	431,6	338,4	303,8	254,7	324,7	279,7	269,7	391,5	409,8	373,6	311,1	313,1	285,3	91,1
Domača poraba	492,2	522,0	513,4	505,9	529,5	441,8	407,1	393,8	391,7	433,9	448,6	396,2	371,1	93,7
– izgube	11,5	9,0	10,0	12,0	12,5	8,4	8,4	10,8	8,6	8,5	8,4	8,5	6,9	81,5
– poraba za prehrano	480,7	513,0	503,4	494,0	517,0	433,4	398,7	383,1	383,1	422,0	440,2	387,8	364,2	93,9
Razpoložljiva količina za porabo na prebivalca (l)	23,4	25,0	24,4	24,0	25,1	21,0	19,3	18,5	18,3	20,1	20,9	18,4	17,2	93,4
Stopnja samooskrbe (%)	117,0	85,8	97,4	94,5	117,6	94,8	103,6	136,7	109,8	97,5	93,1	106,6	92,8	
VINO ZOP, od tega belo														
Pridelano	379,0	288,0	312,0	299,0	389,3	257,7	276,0	346,6	284,9	291,0	266,4	269,0	231,1	85,9
Začetne zaloge	194,6	255,1	180,4	158,3	145,5	177,4	154,0	152,7	234,9	251,5	230,5	178,8	177,2	99,1
Uvoz	6,1	4,9	6,1	4,1	6,7	4,6	4,3	7,7	6,1	5,5	5,5	7,4	10,7	144,9
Izvoz	21,0	25,7	31,2	25,9	28,8	26,5	29,2	29,1	24,9	27,8	30,7	28,4	27,3	96,1
Končne zaloge	255,1	180,4	158,3	145,5	177,4	154,0	152,7	234,9	251,5	230,5	178,8	169,5	149,9	88,4
Domača poraba	303,6	341,9	309,1	290,0	335,1	259,3	252,4	243,1	249,5	289,7	292,9	257,3	241,8	94,0
– izgube	7,6	5,8	6,2	7,5	7,8	5,2	5,5	6,9	5,7	5,8	5,3	5,4	4,6	85,9
– poraba za prehrano	296,0	336,2	302,8	282,5	327,3	254,1	246,9	236,1	243,8	281,1	287,5	251,9	237,2	94,2
Razpoložljiva količina za porabo na prebivalca (l)	14,4	16,3	14,7	13,7	15,9	12,3	11,9	11,4	11,7	13,4	13,6	11,9	11,2	93,6
Stopnja samooskrbe (%)	124,8	84,2	101,0	103,1	116,2	99,4	109,4	142,6	114,2	100,5	91,0	104,6	95,5	

* Začasni podatki.

Vir: SURS, KIS

2.9.8 Bilanca proizvodnje in porabe vina z zaščiteno geografsko označbo, vinsko leto (000 hl)

	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24*	Indeks 2023/24 2022/23
VINO ZGO (PGI)														
Pridelano	221,1	165,9	158,3	132,1	139,7	105,0	113,3	137,5	129,2	106,8	82,4	83,3	67,9	81,5
Začetne zaloge	50,4	48,9	29,5	38,4	41,1	54,2	44,2	43,0	68,5	62,9	57,4	44,0	47,9	108,8
Uvoz	17,2	12,4	8,1	15,4	18,8	18,3	25,7	16,5	15,4	14,2	12,3	15,0	77,9	519,0
Izvoz	2,8	28,4	27,3	12,2	6,0	17,6	31,8	8,3	28,0	44,3	8,6	5,3	4,6	87,0
Končne zaloge	48,9	29,5	38,4	41,1	54,2	44,2	43,0	68,5	62,9	57,4	44,0	46,2	36,5	79,0
Domača poraba	237,1	169,4	130,2	132,7	139,3	115,7	108,4	120,2	122,1	82,2	99,4	90,8	152,6	168,1
– izgube	4,4	3,3	3,2	3,3	2,8	2,1	2,3	2,8	2,6	2,1	1,6	1,7	1,4	81,5
– poraba za prehrano	232,6	166,0	127,0	129,3	136,5	113,6	106,2	117,5	119,5	79,2	97,8	89,1	151,2	169,7
Razpoložljiva količina za porabo na prebivalca (l)	11,3	8,1	6,2	6,3	6,6	5,5	5,1	5,7	5,7	3,8	4,6	4,2	7,1	168,7
Stopnja samooskrbe (%)	93,3	98,0	121,6	99,6	100,3	90,7	104,5	114,4	105,8	129,9	82,8	91,7	44,5	
VINO ZGO, od tega belo														
Pridelano	180,3	136,6	127,4	111,6	122,0	64,6	74,2	88,6	85,6	73,4	52,5	53,0	45,5	85,9
Začetne zaloge	31,2	28,6	15,3	21,0	19,6	27,5	22,2	24,7	42,3	36,1	36,6	26,1	24,6	94,2
Uvoz	8,6	6,3	3,8	7,2	9,8	10,5	18,6	11,7	12,5	11,9	9,6	12,3	74,3	604,2
Izvoz	2,5	27,8	26,3	11,6	5,5	17,0	30,4	7,9	27,7	43,8	4,0	2,5	2,1	85,3
Končne zaloge	28,6	15,3	21,0	19,6	27,5	22,2	24,7	42,3	36,1	36,6	26,1	24,1	18,5	77,1
Domača poraba	188,9	128,4	99,3	108,5	118,5	63,5	59,9	74,7	76,6	41,0	68,6	65,0	123,8	190,6
– izgube	3,6	2,7	2,5	2,8	2,4	1,3	1,5	1,8	1,7	1,5	1,1	1,1	0,9	85,9
– poraba za prehrano	185,3	125,6	96,7	105,7	116,0	62,2	58,4	72,9	74,9	38,9	67,5	63,9	122,9	192,4
Razpoložljiva količina za porabo na prebivalca (l)	9,0	6,1	4,7	5,1	5,6	3,0	2,8	3,5	3,6	1,9	3,2	3,0	5,8	191,3
Stopnja samooskrbe (%)	95,4	106,4	128,3	102,8	103,0	101,7	123,8	118,6	111,7	179,0	76,5	81,6	36,8	

* Začasni podatki.

Vir: SURS, KIS

2.9.9 Bilanca proizvodnje in porabe vina brez označbe, vinsko leto (000 hl)

	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24*	Indeks 2023/24 2022/23
VINO SORTNO, brez označbe														
Pridelano	2,0	5,0	6,0	9,9	10,8	0,2	0,0	2,0	1,7	0,6	0,8	0,8	0,7	81,5
Začetne zaloge	0,0	1,2	1,1	2,8	3,1	4,5	2,6	3,5	5,4	5,1	5,1	4,1	4,3	104,6
Uvoz	0,8	2,1	3,7	5,1	11,6	12,5	26,3	26,3	32,1	28,1	27,2	28,9	37,3	129,0
Izvoz	0,3	5,5	1,1	0,3	0,2	0,6	0,3	4,1	4,7	5,1	1,8	1,8	1,2	67,2
Končne zaloge	1,2	1,1	2,8	3,1	4,5	2,6	3,5	5,4	5,1	5,1	4,1	4,2	4,1	97,1
Domača poraba	1,3	1,7	6,9	14,4	20,6	14,0	25,1	22,4	29,3	23,7	27,1	27,8	36,9	132,9
– izgube	0,0	0,1	0,1	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	81,5
– poraba za prehrano	1,3	1,6	6,8	14,1	20,4	14,0	25,1	22,4	29,3	23,6	27,1	27,8	36,9	132,9
Razpoložljiva količina za porabo na prebivalca (l)	0,1	0,1	0,3	0,7	1,0	0,7	1,2	1,1	1,4	1,1	1,3	1,3	1,7	132,1
Stopnja samooskrbe (%)	151,7	299,0	87,0	68,8	52,3	1,1	0,0	9,1	5,9	2,7	3,0	2,9	1,8	
VINO drugo, brez označbe														
Pridelano	50,6	27,3	36,9	39,5	49,8	139,6	90,8	210,7	174,5	195,0	88,1	65,8	137,0	208,2
Začetne zaloge	12,0	8,3	6,0	10,0	13,1	12,4	17,4	23,0	27,3	20,7	22,8	13,1	14,1	107,5
Uvoz	75,1	57,9	89,7	100,4	92,3	87,9	62,4	56,4	35,8	39,2	44,1	49,9	55,7	111,6
Izvoz	27,9	3,9	16,6	6,3	4,9	3,8	7,5	7,3	7,2	4,5	6,6	6,1	4,7	77,7
Končne zaloge	8,3	6,0	10,0	13,1	12,4	17,4	23,0	27,3	20,7	22,8	13,1	13,5	17,3	128,0
Domača poraba	101,5	83,7	106,0	130,5	138,0	218,6	140,0	255,5	209,7	227,6	135,3	109,2	184,8	169,2
– izgube	1,0	0,5	0,7	1,0	1,0	2,8	1,8	4,2	3,5	3,9	1,8	1,3	2,7	208,2
– poraba za prehrano	100,5	83,2	105,3	129,5	137,0	215,8	138,2	251,2	206,2	223,7	133,5	107,9	182,0	168,7
Razpoložljiva količina za porabo na prebivalca (l)	4,9	4,0	5,1	6,3	6,6	10,5	6,7	12,1	9,9	10,6	6,3	5,1	8,6	167,7
Stopnja samooskrbe (%)	49,9	32,6	34,8	30,3	36,1	63,9	64,8	82,5	83,2	85,7	65,1	60,2	74,2	

* Začasni podatki.

Vir: SURS, KIS

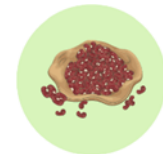

2.9.10 Odkupne cene grozdja za predelavo, vina in vina s SGP v Sloveniji in na trgih držav EU

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
Grozdje za predelavo (EUR/kg)	0,47	0,46	0,46	0,50	0,55	0,60	0,57	0,60	0,49	0,57	0,65	0,77	0,88	114,7
Vino (EUR/l)	2,24	1,91	2,14	2,60	2,67	2,70	2,79	2,85	2,79	2,95	3,22	3,55	3,76	106,0
Vino (EUR/l)*	2,10	2,28	2,29	2,52	2,67	2,59	2,79	3,00	2,22	3,06	3,27	4,17	3,92	93,9
Namizno in deželno	1,04	1,11	1,30	1,48	1,40	1,26	1,40	1,37	0,62	1,82	1,97	2,22	2,42	108,7
Kakovostno in vrhunsko	2,44	2,56	2,46	2,67	2,85	2,80	2,98	3,23	2,91	3,16	3,40	4,33	4,06	93,8
Belo vino	2,05	2,12	2,29	2,51	2,78	2,57	2,79	3,00	2,18	2,94	3,23	4,20	3,83	91,2
Belo, namizno in deželno	0,94	1,01	1,17	1,33	1,40	1,26	1,35	1,34	0,58	1,86	2,02	2,29	2,46	107,4
Belo, kakovostno in vrhunsko	2,37	2,38	2,46	2,63	2,90	2,73	2,94	3,21	2,89	3,03	3,33	4,35	3,97	91,1
Rdeče vino	2,20	2,70	2,29	2,55	2,45	2,61	2,78	3,00	2,31	3,38	3,38	4,08	4,15	101,8
Rdeče, namizno in deželno	1,22	1,37	1,49	1,64	1,40	1,26	1,46	1,42	0,73	1,73	1,88	2,06	2,31	112,3
Rdeče, kakovostno in vrhunsko	2,58	3,01	2,45	2,76	2,71	2,98	3,06	3,29	2,96	3,54	3,59	4,28	4,33	101,2

* ARSKTRP (vino s SGP, prodano v Sloveniji in na trgih EU).

Vir: SURS, ARSKTRP, preračuni KIS

2.10 Suhe stročnice

2.10.1 Pridelava suhih stročnic

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
POVRŠINA (ha)														
Suhe stročnice, skupaj (M), od tega:	748	686	691	847	1.258	1.306	1.077	1.029	737	749	734	688	583	84,7
– krmni grah	370	224	221	447	611	658	434	386	341	346	323	288	277	96,2
– fižol za zrnje	289	396	396	396	634	634	634	634	387	387	387	387	279	72,1
HEKTARSKI PRIDELEK (t/ha)														
Suhe stročnice skupaj, od tega:	2,04	1,34	2,20	2,24	2,29	2,06	2,32	2,45	2,43	2,11	1,72	1,64	1,84	111,9
– krmni grah	2,19	1,86	2,48	2,57	2,67	2,70	2,42	2,60	2,77	2,60	2,27	2,06	2,09	101,5
– fižol za zrnje	1,31	0,89	1,92	1,86	1,92	1,41	2,27	2,36	2,11	1,68	1,20	1,30	1,52	117,2
PRIDELEK (t)														
Suhe stročnice skupaj (M), od tega:	1.527	920	1.522	1.895	2.882	2.692	2.504	2.520	1.788	1.584	1.260	1.131	1.072	94,8
– krmni grah	812	416	548	1.151	1.633	1.774	1.051	1.005	945	901	732	593	579	97,6
– fižol za zrnje	380	354	761	736	1.220	896	1.437	1.499	815	652	465	503	425	84,5

M – Manj zanesljivo.

Vir: SURS

2.10.2 Odkup suhih stročnic

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
ODKUP (t)														
Fižol skupaj														
– odkup	1,4	0,5	9,3	9,2	8,5	z	46,7	36,5	51,1	71,3	34,7	13,7	25,1	182,7

z – zaupno.

Vir: SURS

2.11 Seme

2.11.1 Pridelava uradno potrjenega semena krmnih rastlin in vrtnin

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
POTRJENA POVRŠINA (ha)														
Detelje in lucerna	13	14	24	5	65	21	19	102	105	78	56	52	78	150,3
Trave	82	44	66	16	47	59	66	62	49	33	37	37	48	131,5
Druge krmne rastline	60	29	34	67	91	65	82	154	92	42	46	37	44	117,6
Vrtnine*	0,75	0,81	0,68	1,32	1,47	0,65	0,79	0,55	0,67	1,12	1,15	0,61	:	
POTRJENI PRIDELEK (t)														
Detelje in lucerna	7,8	4,1	10,3	2,2	32,3	13,0	12,1	44,8	40,8	43,2	27,1	25,2	27,7	109,9
Trave	94,5	46,2	66,5	13,2	45,9	59,6	61,2	69,6	53,5	41,0	42,2	35,6	48,5	136,6
Druge krmne rastline	117,5	52,9	69,9	75,5	129,7	108,6	95,0	176,3	173,9	84,3	92,6	73,1	78,9	108,0
Vrtnine*	0,35	0,27	0,11	0,18	0,11	0,09	0,06	0,17	0,07	0,20	0,26	0,11	:	

* Brez fižola, boba, graha, čebulčka in česna.

: Ni podatka.

Vir: KIS (Služba za uradno potrjevanje semenskega in sadilnega materiala kmetijskih rastlin) in UVHVVR (2016–2023)¹⁰; v letu 2020 korigirani podatki za vrtnine v letih 2017–2019.

¹⁰ <https://www.gov.si teme/uradno-potrjevanje-in-naknadna-kontrola-semenskega-materiala/>

3 ŽIVALSKI PROIZVODI

3.1 Meso govedi

Obseg prireje in stalež živali – Kljub upadu prireje v zadnjih treh letih prireja mesa govedi poleg prireje mleka ostaja najpomembnejša proizvodna usmeritev slovenskega kmetijstva. Prirast govedi prispeva v zadnjih letih k vrednosti kmetijske proizvodnje med 11 in 13 % (leta 2024: 12,5 %), k vrednosti živinoreje pa med 26 in 30 % (leta 2024: 28,2 %).

V letu 2023 je bila izvedena zadnja raziskava strukture kmetijskih gospodarstev. Podrobni podatki še niso na voljo, zato bodo obravnavani v prihodnjih poročilih. Po podatkih popisa kmetijstva se je v Sloveniji v letu 2020 z govedorejo ukvarjalo 28.492 KMG, kar je 41 % od vseh KMG, njihovo število pa se je v primerjavi z letom 2016 zmanjšalo za 13 %. Povprečna velikost črede se je s 14,8 glave na KMG, kolikor je znašala v letu 2016, v letu 2020 povečala na 16,7 glave na KMG.

Skupno število govedi je bilo v zadnjem desetletju stabilno, je pa po letu 2020 opazen trend zmanjševanja staleža goveda. Sprva je bilo zmanjšanje v letu 2021 majhen, v letih 2022 in 2023 pa je bilo zmanjšanje korenitejše. Tako je v zadnjih letih stalež goveda upadel na 454 tisoč goveda, kolikor je po statističnih podatkih znašal ob koncu leta 2024, oziroma je bil v primerjavi z letom 2020 manjši za okoli 7 %. Stalež živali je bil tako v letu 2024 na zelo podobni ravni kot že v letih 2003–2006, na primerljivi pa tudi v letih 2011–2013.

Število živali v kategoriji govedo do 1 leta se je v primerjavi z letom 2023 spremenilo malo. Manj jih je bilo za odstotek, se je pa znotraj kategorije gibanje staleža razlikovalo. Tako se je zmanjšalo število telet za zakol, in sicer za 6 %, število telet za nadaljnjo rejo pa je ostalo podobno kot v letu 2023. Tudi v kategoriji govedo 1 do 2 leti je bilo v letu 2024 število živali v primerjavi z letom prej manjše za slab odstotek. Manj kot leto prej, predvsem zaradi zmanjšanja števila brejih živali, je bilo plemenski telic (–3 %). Nasprotno je bilo za 3 % več telic za pitanje, ker je verjetno odgovor na presežek povpraševanja nad ponudbo po govejem mesu in porastu cen govejega mesa. Število bikov starosti 1 do 2 leti se je v letu 2024 povečalo za slab odstotek. Na agregatni ravni je bilo leta 2024 v kategoriji govedo nad 2 leti število živali podobno kot pred tem v letih 2022 in 2023. Podatek, ki navdaja s pozitivnim sporočilom, pa velja za plemenske telice. Število plemenskih telic se je v letu 2024 povečalo za 7 % na 20 tisoč živali, pri čemer se je število brejih telic povečalo za 5 %, nebrejih pa kar za 15 %.

Nasprotno kot za plemenske telice pa velja za krave. Krav je bilo manj za odstotek in jih je bilo ob koncu leta 152.800, od tega krav molznic 92 tisoč (–3 %) in krav dojilj nekaj manj kot 61 tisoč (+2 %). V poročilu za leto 2023 smo pisali o vzpodbudnih podatkih za krave molznice, češ, da se je število krav molznic povečalo (+7 %) na 99.800 živali. Dokončni statistični podatki so pokazali, da je bilo molznic med 5 in 6 tisoč manj, to spremembo pa so pripisali kravam dojiljam. Pri teh se je število iz prvotnih 54.600 živali spremenilo v 59.800 živali. Kakorkoli, za ohranjanje staleža in zagotavljanje govedine domačega porekla in prodaje shemi izbrane kakovosti, podatki niso vzpodbudni.

Drugo leto zapored se je povečalo število bikov in volov starosti nad 2 leti. Ob koncu leta je število znašalo 7.500 živali, kar je 11 % več kot v enakem obdobju leta pred tem. Pri tem je mogoče opaziti, da se je trend podaljševanja pitanja bikov nadaljeval tudi v letu 2024, pri čemer pa tokrat razlogi niso nizke cene ali nezmožnost pravočasne prodaje, temveč podaljševanje reje zaradi omejitev pri razpoložljivosti telet za pitanje.

V slovenskih klavnicah se največ govejega mesa pridobi od telic za pitanje in bikov, mlajših od dveh let, a se je delež v zadnjem desetletju z okoli 60 % zmanjšal in ustalil med 50 in 55 %

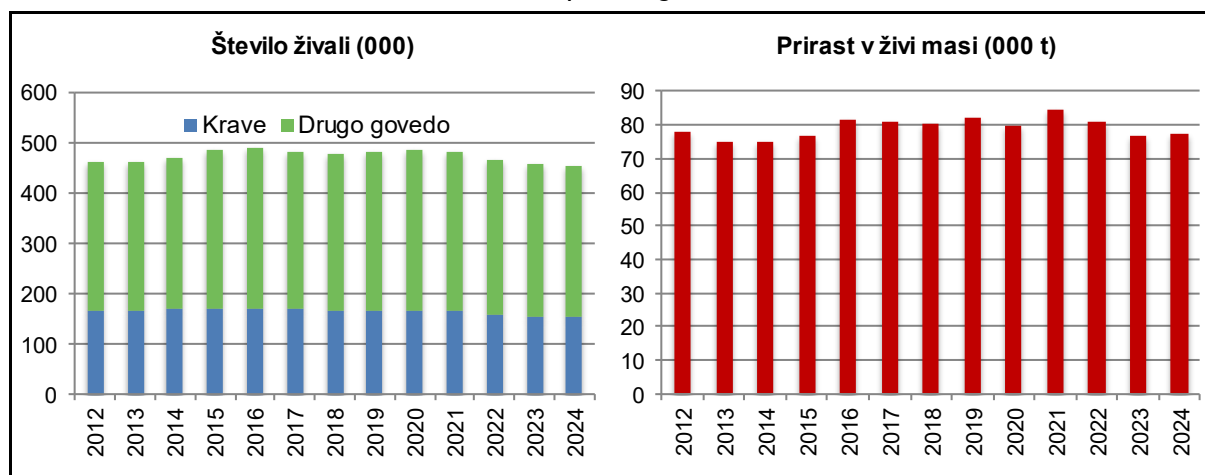
(leta 2024: 51 %). V letu 2024 je bil zakol v slovenskih klavnicah s 105.400 živali za 6 % manjši kot v letu pred tem. Zmanjšanje zakola se je zgodilo drugo leto zapored, samo v dveh letih se je zakol zmanjšal korenito in sicer za 14 %. Če je bil v letu 2023 zakol v slovenskih klavnicah na ravni zakola let 2013–2015, pa je bil v letu 2024 najmanjši do sedaj. Razlog pa ni zgolj v manjši ponudbi goveda na domačem trgu, temveč več let trajajoči neurejeni odnosi v verigi oskrbe s hrano, ki onemogočajo oblikovanje takšnih odkupnih cen za najkakovostnejše razrede govejih trupov (E, U2), zaradi česar bi se omejil izvoz živih živali. Tako ostaja v Sloveniji pretežno »prebirek« mlade pitane govedi, kjer so klavni trupi bikov praviloma uvrščajo v nižje kakovostne razrede. Preko 50 % bikov (2015–2024) je bilo uvrščenih v kakovostni razred R, kar dve tretjini bikov pa je dosegalo uvrstitve nižje od tretjega razreda zamaščenosti.

V letu 2024 se je zakol zmanjšal v kategorijah krave (–4 %), teleta (–19 %), kar je glede na pomanjkanje klavne živine in stagnaciji cen telet za zakol tudi pričakovano in razumljivo, ter v najpomembnejši kategoriji biki do 24 mesecev (–14 %). Zakol je bil že drugo leto zapored večji pri kategoriji biki nad 24 mesecev, tokrat za 10 %.

Nekoliko manj kot skupno število zaklanega goveda se je v letu 2024 zmanjšala pridobljena masa mesa govedi iz zakola v slovenskih klavnicah (za 4 %) S 31,9 tisoč ton je to najmanjša v klavnicah pridobljena masa govedi po letu 1994 (31,7 tisoč t), a je v tistem obdobju bilo 18,5 tisoč ton mesa govedi pridobljenega tudi izven klavnic, skupaj torej 50,2 tisoč ton, kar je za dobro polovico več kot v letu 2024.

Kot odgovor na pomanjkanje goveda in večjega zakola bikov kategorije starosti nad 2 leti, se je tudi povprečna masa zaklanega goveda v letu 2024 povečala (+2 %). Tako je povprečna masa klavnih trupov znašala 303 kg, kar je 6 kg manj od najvišje povprečne mase zadnjega desetletja v letu 2020 (309 kg).

Slika 39: Število in prirast govedi; 2012–2024

Vir: SURS

Po doseženi rekordni vrednosti prirasta govejega mesa v letu 2021 s 84,4 tisoč tonami se je prirast po pričakovanjih zmanjšal in v letu 2022 dosegel 81,2 tisoč ton, prav tako tudi v letu 2023, ko se je zmanjšal za nadaljnjih 5 % na 76,8 tisoč ton. V letu 2024 se je prirast goveda sicer povečal za slab odstotek na 77,4 tisoč ton, a je še vedno za 4 % pod povprečjem obdobja 2019–2023 (80,9 tisoč t).

Skupni zakol govedi je v letu 2024 znašal 106,2 tisoč živali. Če je bilo zmanjšanje zakola v letih 2022 in 2023 posledica pomanjkanja krme in zato manj vhlavljenih živali, je nadaljevanje zmanjševanja zakola v letu 2024 posledica manjšega števila skotenih in vhlavljenih živali (manj

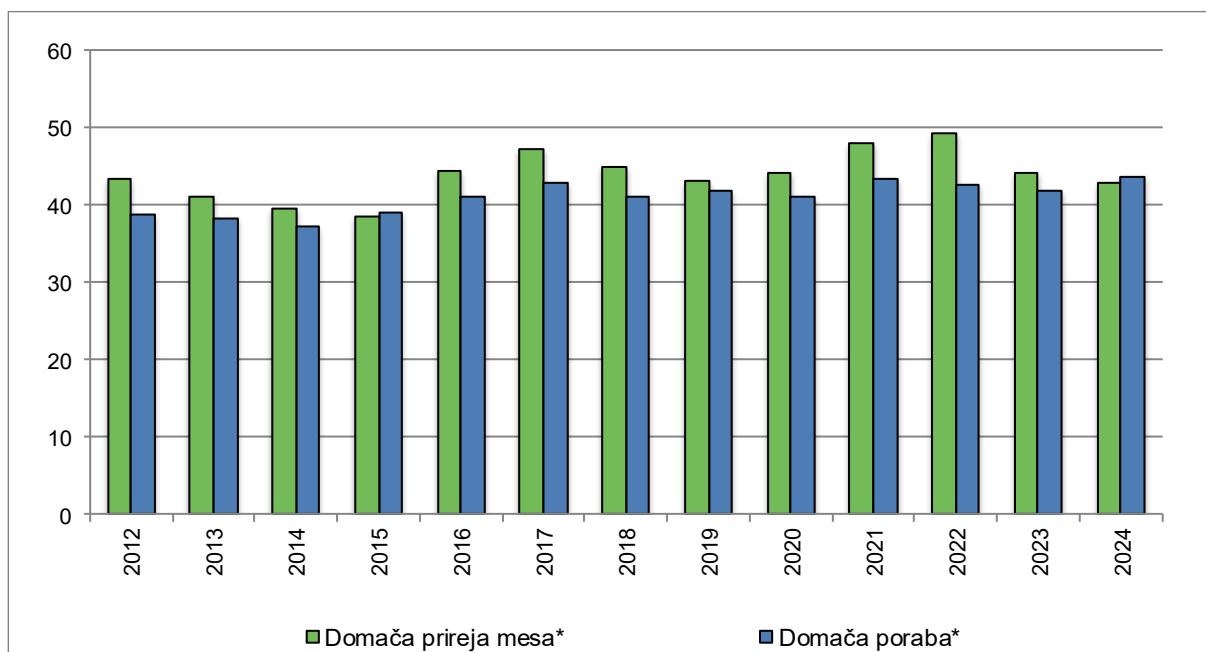
plemenske živine) in nadaljevanja zmanjševanja števila kmetijskih gospodarstev z govedom. Delno je zmanjšanje primanjkljaja govedi kompenziral presežek uvoza živih živali nad izvozom.

Blagovna menjava, poraba in stopnja samooskrbe – Bolj kot prirast pa se je zmanjšala domača prireja mesa (v klavni masi). V primerjavi z letom prej je bila manjša za 3 % in je v letu 2024 znašala okoli 43 tisoč ton. Manjša domača prireja je posledica pomanjkanja ponudbe pitovnih kategorij živali (manjše število), kljub temu, da se je uvoz živih živali (teleta za pitanje) povečal za 5 %. Izvoz klavno zrele živine (tj. težjih živali) pomembno prispeva k saldu zunanje trgovine z govejim mesom. Ker se ja ta v letu 2024 povečal za 3 % in je bilo tudi zato na domačem trgu pridobljena manjša količina mesa (–4 %), je manko nadomestil uvoz govejega mesa in izdelkov. Tako je saldo zunanje trgovine po slabem desetletju ponovno negativen (nazadnje leta 2015), kar pomeni, da je bila Slovenija v letu 2024 neto uvoznica govejega mesa.

Kljub manj doma pridobljenemu govejemu mesu sta se izvoz govejega mesa in izdelkov povečala, oba za okoli 9 %. Ob 25-odstotnemu povečanju uvoza govejega mesa je razvidno, da uvoz mesa ni nadomeščal le manjko govejega mesa na slovenskem trgu, temveč se ga je precejšen del tudi predelalo v izdelke in izvozilo. Večji kot leto prej je bil tudi uvoz izdelkov iz govejega mesa in sicer za 4 %.

Domača poraba, ki se je v letu 2023 zmanjšala za 2 %, je bila v letu 2024 ponovno večja (+5 %) in bila s 43,8 tisoč tonami največja v zadnjem desetletju. Za 4 % je presegala tudi raven povprečja obdobja 2019–2023 (42,2 tisoč t). Razpoložljiva količina mesa govedi za prehrano na prebivalca se je v letu 2024 malenkost povečala in je znašala 20,6 kg (leta 2023: 19,7 kg). Zaradi večje domače porabe (rast prebivalstva) in manjše domače prireje se je stopnja samooskrbe v letu 2024 s 106 % zmanjšala za približno sedem odstotnih točk in bila prvič po letu 2009 pod mejo samooskrbe (98 %). Za 10 odstotnih točk pa je bila tudi pod ravniyo povprečja obdobju 2019–2023 (108 %).

Slika 40: Prireja in poraba mesa govedi (000 t; ekvivalent klavnih polovic); 2012–2024

* Začasni podatki za leto 2024.

Vir: SURS, KIS

V zadnjem desetletju se je obseg zunanje trgovine z govedom skoraj podvojil, kljub občasni prekinitvi rasti. Najbolj je rast zastala v času epidemije (leta 2020: 39,4 tisoč t), a je v

naslednjem letu obseg zrasel na rekordnih 45,8 tisoč ton. V letu 2022 je obsegal 45 tisoč ton, v letu 2023 pa se je obseg zmanjšal za 6 % in je obsegal 42,2 tisoč ton. V letu 2024 je obseg zunanje trgovine z govejim mesom ponovno dosegel rekordno vrednost (46,8 tisoč t).

Skupni izvoz mesa govedi se je v letu 2024 povečal za 5 % na 23,3 tisoč ton. Izvoz živih živali (v ekvivalentu klavne mase), ta je v strukturi celotnega izvoza najpomembnejša kategorija, se je po treh zaporednih letih rasti v letih 2023 in 2024 ustalil na okoli 16 tisoč ton, kar predstavlja okoli 71 % skupnega izvoza mesa govedi. Zaradi precejšnjega zmanjšanja izvoza mesa v letu 2023 (s 6,8 tisoč t na 5,1 tisoč t), se je delež izvoza mesa v strukturi celotnega izvoza zmanjšal na 23 %, v letu pa je zaradi povečanja zrasel na 24 %. Delež izdelkov v izvozu se v zadnjih treh letih giblje okoli 5 %.

Preglednica 21: Uvoz in izvoz govedi (t; ekvivalent klavnih polovic); 2020–2024

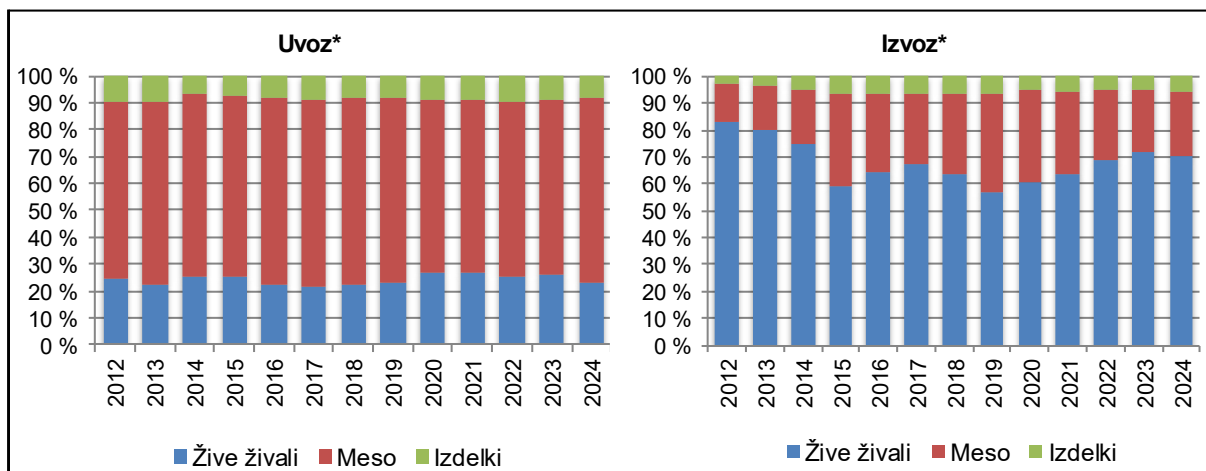
	Uvoz					Izvoz				
	2020	2021	2022	2023	2024*	2020	2021	2022	2023	2024*
Žive živali	4.904	5.506	4.829	5.183	5.423	12.804	15.993	17.810	15.957	16.391
Meso	11.580	13.225	12.456	12.992	16.241	7.290	7.721	6.785	5.135	5.621
Izdelki	1.665	1.887	1.806	1.813	1.877	1.116	1.457	1.337	1.158	1.259
Govedo skupaj	18.149	20.619	19.092	19.989	23.541	21.210	25.171	25.932	22.251	23.271

* Začasni podatki.

Vir: SURS, preračuni KIS

Tudi skupni uvoz mesa govedi se je v letu 2024 povečal. Povečanje za 18 % pomeni, da se je v Slovenijo uvozilo 23,5 tisoč ton mesa goveda, kar je največ do sedaj. Uvoz govejega mesa zadnja leta v strukturi skupnega uvoza zajema okoli dvo tretjinski delež (leta 2024: 69 %), uvoz živih živali pa je leta 2024 zajemal 23 % skupnega uvoza govejega mesa.

Slika 41: Struktura uvoza in izvoza govedi (ekvivalent klavnih polovic); 2012–2024

* Začasni podatki za leto 2024.

Vir: SURS, preračuni KIS

Po vstopu Slovenije v EU se je obseg zunanje trgovine z govedom močno povečal, ob tem pa so bile opazne tudi precejšnje spremembe v strukturi, zlasti pri izvozu. Ta se je preusmerjal od izvoza živih živali k neposrednemu izvozu mesa, torej od izvoza osnovnih proizvodov oziroma surovin proizvodov k izvozu z višjo dodano vrednostjo. Čeprav se je delež izvoza mesa in izdelkov skupaj zadnja leta povečeval, pa se je v zadnjih nekaj letih znova zmanjšal zaradi intenzivnejše povečanega izvoza živih živali. Kljub občasnim zmanjšanjem se je tudi uvoz govejega mesa v zadnjem desetletju opazno povečeval, pri čemer se je obseg uvoza živih živali (za nadaljnjo rejo) in mesa več kot podvojil.

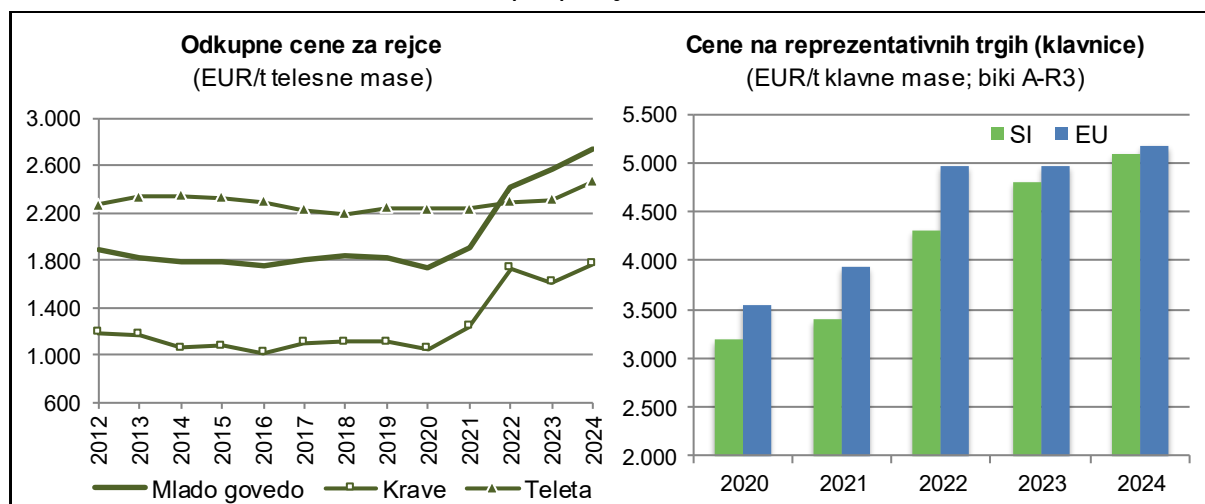

Tradicionalno se največ živih živali v Slovenijo uvozi iz Češke, Madžarske in Slovaške, v zadnjih letih pa se povečuje tudi uvoz živali iz Litve in Hrvaške. Medtem, ko se je izvoz živih živali v Italijo v zadnjih letih povečeval, pa se je izvoz v Avstrijo več kot prepolovil, a je avstrijski trg še vedno drugi najpomembnejši kupec živih živali.

Slovenija največ govejega mesa izvozi na Hrvaško, sledi pa mu (sicer že precej manjši izvoz mesa) v Italijo in na Nizozemsko. Hrvaška je tudi največji kupec izdelkov iz govejega mesa, temu pa sledi Nemčija.

Cene, stroški in osnovni ekonomski kazalci – Odkupne cene govedi za zakol pri nas na splošno sledijo gibanju cen na trgih EU. V letu 2023 so bile drugačne od običajnih, saj so cene za klavne trupe bikov do 24 mesecev v letu 2023 v EU po podatkih TIS (ARSKTRP) v povprečju stagnirale, v Sloveniji pa so se v povprečju zvišale za 11 %. V nasprotju z letom 2023 so se odkupne cene bikov v EU ponovno zvišale, v povprečju za 4 %. Nekoliko bolj pa so se zvišale na slovenskem trgu in sicer za 6 %. Na zvišanje cen govedi kažejo tudi podatki SURS. Cene odrasle pitane govedi (v živi masi) so bile v primerjavi z letom 2023 za 7 % višje, za kar 32 % pa so bile višje tudi od ravni povprečja cen petletnega obdobja 2019–2023.

Slika 42: Odkupne cene klavne govedi v Sloveniji in primerjava tržnih cen bikov (A-R3) s povprečjem EU

Vir: SURS, Evropska komisija, preračuni KIS

Zanimivo, zaradi silnega porasta odkupnih cen pitovne govedi v zadnjih letih je prišlo do razmer, ko odkupne cene pisanega goveda presegajo odkupne cene telet za zakol. To kaže na omejen obseg povpraševanja po teletini in posebnost trga s teletino, ki je omejen na ožji krog domačih kupcev.

Zaradi podobnega gibanja cen govedi v Sloveniji in EU je bilo v zadnjih nekaj letih tudi razmerje do povprečnih cen v EU razmeroma stabilno. Pri bikih do 24 mesecev, ki so najpomembnejša kategorija klavne govedi pri nas, tržne cene za standardno kakovost (R3) v zadnjem desetletju dosegajo okoli 92 % povprečja EU. V letu 2022 so cene dosegale le 87 % povprečne evropske cene, v letu 2024 pa preko 98 %.

Tudi pri telicah za zakol, kjer cena v Sloveniji po navadi dosega okoli 86 % povprečne cene v EU, se je zaradi zvišanja cen razmerje do povprečnih evropskih cen zmanjšalo. V letu 2024 je doseglo 92 %. Pri kravah za zakol je razmerje med povprečno slovensko in evropsko ceno najmanj ugodno za slovenske rejce. Cene krav po navadi dosegajo manj kot 80 % povprečne cene v EU, v letu 2024 le 78 %.

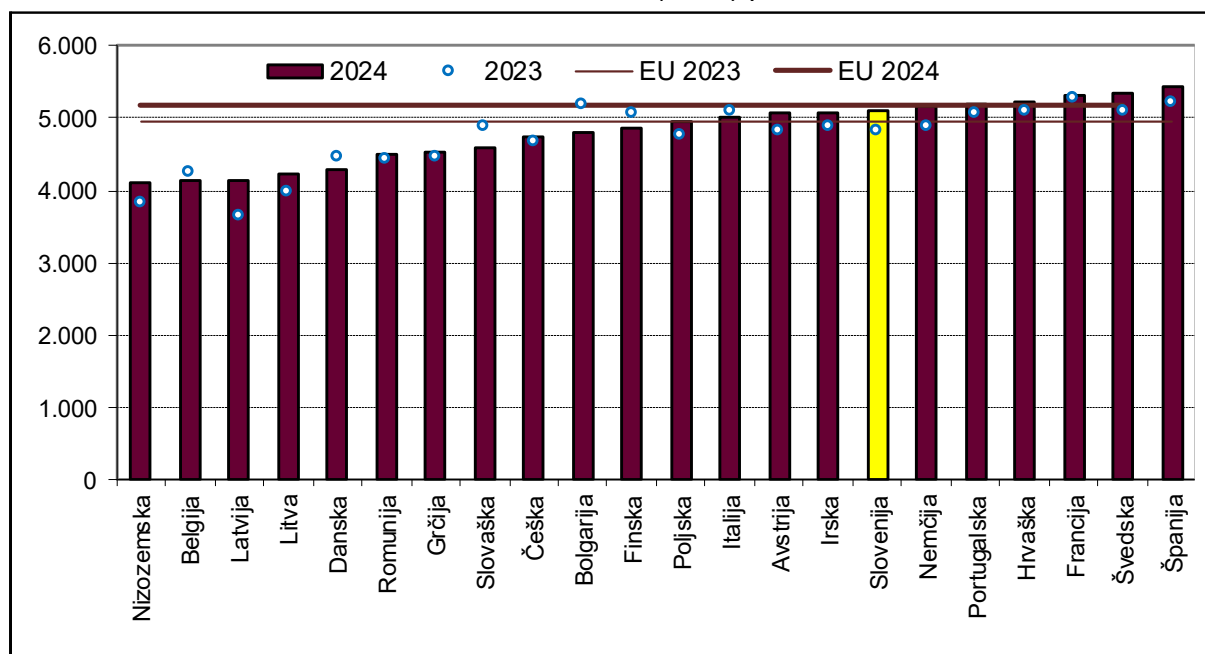

Po tržni ceni bikov, telic in krav se Slovenija v EU praviloma uvršča v sredino, v letih 2020–2022 je zdrsnila in bila v skupini držav članic z najnižjimi odkupnimi cenami, letu 2023 pa se ponovno umestila v sredino. V letu 2024 je pri kategoriji mladih bikov zasedla mesto v tretjini držav članic EU z najvišjimi cenami goveda, Med državami, katerih podatki so redno del podatkovne zbirke Evropske komisije, je imelo višjo odkupno ceno šest držav. Med pomembnejšimi državami proizvajalkami govejega mesa so imele višjo ceno bikov Nemčija, Francija in Španija. Pri telicah se je Slovenija v letu 2024 uvrščala v osrednjo tretjino, pri kravah pa je bila med državami članicami z najnižjimi cenami.

Na za nas pomembnem italijanskem trgu, od koder Slovenija v zadnjem obdobju uvozi največ mesa, so cene v letu 2024 boj ali manj stagnirale oziroma so se v povprečju nekoliko znižale. Vseskozi so bile cene govedi v Sloveniji za okoli 10 % nižje od cen v Italiji, leta 2024 pa je prišlo do preobrata in so cene v povprečju za odstotek presegale povprečne italijanske odkupne cene goveda. Nižje cene kot v Sloveniji so bile v letu 2024 tudi na nam zanimivem avstrijskem trgu, kamor se izvozi kar nekaj živih živali, v povprečju pa odstopanja v zadnjih dveh letih niso velika. Na Hrvaškem, ki je za Italijo druga država, od koder oziroma preko katere se v Slovenijo uvozi največ govejega mesa in izdelkov, so bile odkupne cene goveda tudi v letu 2024 višje, se je pa tudi tu, zaradi manjšega porasta odkupnih cen, razlika med cenami zmanjšala.

Glede na to, da porast uvoza časovno sovпада s spremembo v lastništvu enega od največjih trgovcev, je velika verjetnost, da je evidentiranje uvoza govejega mesa iz Hrvaške povezano z menjavo lastništva, medtem ko poreklo govejega mesa še vedno v pretežni meri ostaja iz drugih držav. Poljska, od koder Slovenija tudi uvozi podobno veliko govejega mesa kot iz Hrvaške, spada v letu 2024 pri tržnih cenah bikov v srednjo tretjino držav članic, zato v uvozu prednjači goveje meso drugih kategorij govedi. Slovenija uvozi v zadnjih letih precej govejega mesa tudi iz Nizozemske in Avstrije, v slednjo pa takoj za Italijo izvozi največ živih živali.

Slika 43: Tržne cene bikov do 24 mesecev (A-R3) po državah EU; 2023 in 2024

Vir: Evropska komisija

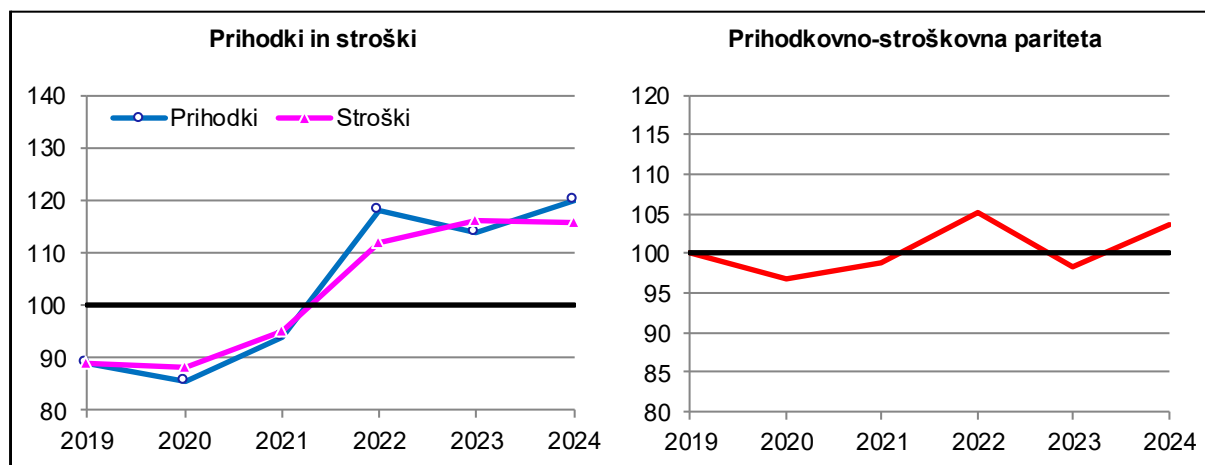
Leta 2023 se nadaljuje izvajanje proizvodno vezanih plačil neposrednih plačil iz SN 2023–2027, kjer rejci prejmejo 49,84 EUR/glavo (ali več, če so vključeni v ekološko rejo ali izbrano kakovost). Prek kmetijskih zemljišč so rejci upravičeni tudi do osnovne dohodkovne podpore

za trajnostnost, ki se dodeli za vse upravičene hektare (načrtovani znesek 184,20 EUR/ha) ter dopolnilne dohodkovne podpore za trajnostnost (načrtovani znesek 27,38 EUR/ha), ki se dodeli ob izpolnjevanju pogojev. Poleg neposrednih plačil so bili rejci v letu 2024 deležni tudi podpor iz ukrepa dobrobit živali. Rejci so od leta 2007 upravičeni tudi do regresa za zavarovanje živali za primer bolezni. Potem, ko je bila stopnja sofinanciranja zavarovanja živali v letu 2020 30-odstotna, je bila od leta 2021 do sredine 2023 55-odstotna, z 1. julijem 2023 in v letu 2024 pa je bila na 60-odstotni ravni sofinanciranja. Pred spremembo sistema obračunavanja trošarine za gorivo v letu 2023 so rejci goveda lahko uveljavljali tudi pravico do vračila dela trošarine za gorivo, porabljeno v kmetijstvu, ki od leta 2009 znaša 70 %. Z letom 2023 je gorivo za govedorejce zmanjšano za celotni trošarinski del v ceni dizelskega goriva.

Stroški prireje govejega mesa so se prvič po 3-letni zaporedni rasti v letu 2024 ponovno nekoliko zmanjšali. Po modelnih izračunih so skupni stroški prireje govejega mesa za dobra 3 % manjši, zaradi znižanja vrednosti stranskih proizvodov (gnoja) pa skupni stroški glavnega pridelka ostajajo na ravni stroškov prireje v letu 2023. Nasprotno od rasti stroškov pa so se gibale odkupne cene mladega pitanega goveda. Te so v povprečju zvišale in sicer za dobrih 6 %. Ob opaznem zvišanju teh pa se je vrednost prireje zaradi nespremenjene ravni subvencij in manjše vrednosti stranskega proizvoda (gnojem) povečala za slabe 3 %. Ekonomske razmere za pitanje govedi v letu 2024 so se še nekoliko izboljšale in ostajajo visoko nad povprečjem obdobja 2018–2024.

Slika 44: Osnovni ekonomski kazalniki pri pitanju govedi (indeks; povprečje 2019–2024 = 100)

Vir: Modelne kalkulacije KIS

Na zmanjšanje skupnih stroškov prireje je najbolj vplival manjši strošek doma pridelane krme (–12 %), celotni strošek krme za pitanje govedi pa je bil manjši za 9 %. Med stroški, ki so se povečali, se je najbolj povečal strošek nakupa telet, in sicer za 7 %. Za 5 % so večji tudi stroški najetih storitev, medtem ko so stroški amortizacije in dela ter kapitala večji za slabe 3 %.

Prihodkovno-stroškovno razmerje se je v letu 2024 izboljšalo in je bilo znova (za 4 %) nad ravnjo povprečja zadnjega petletnega obdobja (2019–2023).

Na prvi pogled bi dejali, da so proizvodnja nihanja v govedoreji nekaj običajnega, kar drži, kadar je v državi na voljo dovolj plemenskih živali in delovne sile s kapacitetami za rejo ter živali za nadaljnjo rejo v regiji. Pritiski na govedorejo, odliv delovne sile itd., ki smo jim priča v zadnjih letih, so verjetno privedli do nepovratnega procesa (vsaj za dlje časa) k ohranjanju staleža zadnjega desetletja. Tako se zmanjšuje število rej, ki bi se v Sloveniji nadalje ukvarjale s to, naravnim danostim prilagojeno, obliko kmetovanja.

3.1.1 Število govedi konec leta

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
GOVEDO, skupaj	460.063	460.576	468.253	484.192	488.598	479.614	476.806	483.068	485.608	482.619	464.908	456.047	453.890	99,5
Mlado govedo do 1 leta	146.560	143.848	147.644	152.524	155.052	153.234	153.195	151.015	153.115	156.592	149.049	144.526	143.449	99,3
Teleta za zakol, skupaj	12.823	14.154	14.184	10.874	11.045	13.138	12.276	8.862	12.057	12.049	13.374	13.438	12.630	94,0
- bikci	7.887	7.816	8.531	6.839	7.486	8.380	7.752	5.612	6.782	6.780	7.518	8.863	8.099	91,4
- teličke	4.936	6.338	5.653	4.035	3.559	4.758	4.524	3.250	5.275	5.269	5.856	4.575	4.531	99,0
Teleta za nadaljnjo rejo, skupaj	133.737	129.694	133.460	141.650	144.007	140.096	140.919	142.153	141.058	144.543	135.675	131.088	130.819	99,8
- bikci	70.462	67.728	69.160	72.201	73.569	71.742	71.829	71.524	70.601	72.553	67.599	63.936	63.938	100,0
- teličke	63.275	61.966	64.300	69.449	70.438	68.354	69.090	70.629	70.457	71.990	68.076	67.152	66.881	99,6
Mlado govedo od 1 do 2 let	120.016	122.966	122.310	129.370	130.766	128.476	127.757	135.531	133.266	130.714	129.916	125.625	124.856	99,4
Plemenske telice, skupaj	46.364	47.144	48.998	49.718	49.898	50.195	45.324	45.753	47.911	52.006	48.721	49.411	47.687	96,5
- breje plemenske telice	20.372	18.885	22.216	19.947	19.544	21.480	19.262	18.571	20.644	23.186	18.418	21.223	19.070	89,9
- nebreje plemenske telice	25.992	28.259	26.782	29.771	30.354	28.715	26.062	27.182	27.267	28.820	30.303	28.188	28.617	101,5
Telice za pitanje	11.346	12.765	12.168	15.051	17.594	15.607	19.995	23.436	21.536	18.617	21.305	19.981	20.575	103,0
Biki, voli	62.306	63.057	61.144	64.601	63.274	62.674	62.438	66.342	63.819	60.091	59.890	56.233	56.594	100,6
Govedo nad 2 letoma	193.487	193.762	198.299	202.298	202.780	197.904	195.854	196.522	199.227	195.313	185.943	185.896	185.585	99,8
Plemenske telice, skupaj	17.020	18.717	20.695	21.171	19.995	18.330	18.603	18.032	22.017	19.056	17.829	18.585	19.925	107,2
- breje plemenske telice	13.155	14.281	15.952	16.675	15.443	13.169	14.417	13.881	16.395	14.057	13.944	13.790	14.421	104,6
- nebreje plemenske telice	3.865	4.436	4.743	4.496	4.552	5.161	4.186	4.151	5.622	4.999	3.885	4.795	5.504	114,8
Krave, skupaj	167.525	165.785	168.316	169.875	171.339	168.727	166.246	165.935	166.949	165.446	157.503	154.517	152.769	98,9
- krave molznice	111.022	109.571	107.841	112.838	107.841	108.825	102.711	100.839	99.213	100.919	93.249	94.693	91.973	97,1
- druge krave	56.503	56.214	60.475	57.037	63.498	59.902	63.535	65.096	67.736	64.527	64.254	59.824	60.796	101,6
Telice za pitanje	3.730	2.135	2.004	2.994	3.409	4.297	3.830	4.868	1.980	3.851	4.256	4.712	4.095	86,9
Biki in voli za pitanje	2.269	4.690	5.652	6.864	6.878	5.553	6.025	6.180	7.175	5.680	5.504	6.741	7.475	110,9
Plemenski biki	2.943	2.435	1.632	1.394	1.159	997	1.150	1.507	1.106	1.280	851	1.341	1.321	98,5

Vir: SURS

3.1.2 Bilanca števila govedi

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*	Indeks 2024/23
Število na začetku leta	462.300	460.063	460.576	468.253	484.192	488.598	479.614	476.806	483.068	485.608	482.619	464.908	456.047	98,1
Skoteno	163.924	159.418	159.013	162.382	165.723	165.415	161.500	158.757	158.511	162.074	157.542	147.776	145.758	98,6
Uvoz	23.033	18.702	22.680	25.582	24.515	25.417	29.506	32.177	33.416	37.374	32.677	34.303	36.548	106,5
Izvoz	40.823	38.205	36.159	30.712	38.656	48.286	45.125	37.978	40.429	48.131	54.824	49.596	51.349	103,5
Skupno število zaklane govedi	117.455	109.679	108.788	112.108	117.141	120.858	116.446	116.252	117.891	123.069	123.652	113.418	106.153	93,6
Pogin	30.916	29.723	29.069	29.205	30.035	30.672	32.243	30.443	31.067	31.237	29.454	27.926	26.961	96,5
Število na koncu leta	460.063	460.576	468.253	484.192	488.598	479.614	476.806	483.068	485.608	482.619	464.908	456.047	453.890	99,5

* Začasni podatki.

Vir: SURS

3.1.3 Prirast govedi in prireja mesa (000 t)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*	Indeks 2024/23
DOMAČA PRIREJA														
Prirast govedi (živa masa)	77,7	75,2	74,8	76,8	81,8	81,2	80,5	82,1	80,0	84,4	81,2	76,8	77,4	100,8
Domača prireja mesa (klavna masa)	43,4	41,1	39,6	38,6	44,4	47,4	45,0	43,1	44,2	48,0	49,5	44,3	43,0	97,1
SKUPNA PRIREJA														
Število zaklane govedi (000)	117,5	109,7	108,8	112,1	117,1	120,9	116,4	116,3	117,9	123,1	123,7	113,4	106,2	93,6
Povprečna klavna masa (kg/glavo)	285,2	290,8	289,6	297,9	304,8	297,9	298,9	306,2	307,9	304,7	295,2	295,4	302,4	102,4
Pridobljeno meso, klavnice (klavna masa)	33,5	31,9	31,5	33,4	35,7	36,0	34,8	35,6	36,3	37,5	36,5	33,5	32,1	95,8
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*	Indeks 2024/23
DOMAČA PRIREJA														

* Začasni podatki.

Vir: SURS

3.1.4 Bilanca proizvodnje in porabe mesa govedi (t, ekvivalent klavne mase)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*	Indeks 2024/23
Domača prireja mesa	43.398	41.090	39.588	38.636	44.360	47.415	44.964	43.077	44.200	47.986	49.480	44.274	43.068	97,3
Uvoz živih živali (klavna masa)	2.746	2.594	3.202	4.198	3.550	3.714	4.304	4.613	4.904	5.506	4.829	5.183	5.423	104,6
Izvoz živih živali (klavna masa)	12.644	11.784	11.290	9.434	12.210	15.129	14.467	12.090	12.804	15.993	17.810	15.957	16.391	102,7
Vse pridobljeno meso	33.500	31.900	31.500	33.400	35.700	36.000	34.800	35.600	36.300	37.500	36.500	33.500	32.100	95,8
Začetne zaloge mesa in izdelkov	396	661	575	397	646	974	532	907	870	770	813	848	1.030	121,4
Uvoz mesa in izdelkov	8.286	9.174	9.397	12.614	12.617	13.821	14.855	15.397	13.245	15.112	14.262	14.805	18.118	122,4
- I. stopnja predelave (meso)	7.207	8.064	8.545	11.378	11.307	12.226	13.285	13.780	11.580	13.225	12.456	12.992	16.241	125,0
- II. stopnja predelave (izdelki)	1.079	1.110	852	1.236	1.311	1.595	1.569	1.617	1.665	1.887	1.806	1.813	1.877	103,5
Izvoz mesa in izdelkov	2.599	2.915	3.845	6.589	6.796	7.345	8.210	9.026	8.406	9.178	8.122	6.293	6.879	109,3
- I. stopnja predelave (meso)	2.212	2.420	3.041	5.501	5.518	5.934	6.721	7.622	7.290	7.721	6.785	5.135	5.621	109,4
- II. stopnja predelave (izdelki)	388	495	804	1.088	1.278	1.411	1.490	1.403	1.116	1.457	1.337	1.158	1.259	108,7
Končne zaloge mesa in izdelkov	661	575	397	646	974	532	907	870	770	813	848	1.030	586	56,9
Domača poraba	38.921	38.245	37.231	39.176	41.193	42.919	41.069	42.008	41.239	43.391	42.605	41.830	43.782	104,7
Razpoložljiva količina za porabo na prebivalca (kg)	18,9	18,6	18,1	19,0	20,0	20,8	19,8	20,1	19,6	20,6	20,2	19,7	20,6	104,4
Stopnja samooskrbe (%)	111,5	107,4	106,3	98,6	107,7	110,5	109,5	102,5	107,2	110,6	116,1	105,8	98,4	
Povprečje EU**														
Poraba na prebivalca (kg)	10,6	10,2	10,3	10,4	10,5	10,5	10,7	10,6	10,3	10,3	10,2	9,7	9,6	
Stopnja samooskrbe (%)	104,6	103,1	104,1	105,5	106,9	107,6	106,8	106,2	107,8	107,6	105,9	106,6	107,3	

* Začasni podatki. ** V letu 2023 je bila serija podatkov za prikazano obdobje popravljena in ne vključuje podatkov za Združeno kraljestvo.

Vir: SURS, KIS, Evropska komisija

3.1.5 Zakol govedi v klavnicah po kategorijah

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
ŠTEVILO														
Govedo, skupaj	115.711	110.326	108.391	112.038	116.952	120.116	115.760	116.295	118.124	123.296	122.616	112.025	105.411	94,1
Teleta (vsa)	20.406	17.622	17.139	15.517	16.403	17.841	16.992	15.543	15.780	17.404	18.287	16.322	13.251	81,2
Telice	13.475	12.050	12.385	14.749	16.501	19.218	18.045	18.372	18.507	19.617	19.823	19.028	19.300	101,4
Biki do 24 mesecev	43.521	39.571	38.711	38.276	37.055	38.313	39.144	37.543	38.360	38.776	39.545	35.908	30.915	86,1
Biki nad 24 mesecev	16.280	20.233	22.071	24.326	27.129	24.090	20.809	22.818	23.224	22.272	18.548	19.303	21.290	110,3
Voli	615	535	500	470	505	562	469	425	435	465	531	460	468	101,7
Krave	21.414	20.315	17.585	18.700	19.359	20.092	20.301	21.594	21.818	24.762	25.882	21.004	20.187	96,1
MASA TRUPOV (t)														
Govedo, skupaj	33.089	32.104	31.566	33.583	35.656	35.795	34.870	35.737	36.500	37.541	36.076	33.268	31.939	96,0
Teleta (vsa)	2.084	1.827	1.779	1.642	1.814	2.008	1.915	1.759	1.838	2.075	2.128	1.879	1.545	82,2
Telice	3.543	3.046	3.179	3.987	4.596	5.324	5.057	5.196	5.252	5.565	5.464	5.268	5.482	104,1
Biki do 24 mesecev	15.372	13.914	13.551	13.635	13.345	13.646	14.177	13.687	14.012	13.996	13.925	12.685	10.830	85,4
Biki nad 24 mesecev	5.919	7.523	8.020	8.925	10.248	9.035	7.803	8.722	8.836	8.441	6.906	7.173	7.961	111,0
Voli	193	169	157	151	158	176	146	133	137	153	172	150	151	100,1
Krave	5.979	5.626	4.880	5.243	5.495	5.606	5.772	6.241	6.423	7.310	7.482	6.112	5.970	97,7
POVPREČNA MASA (kg)														
Govedo, skupaj	286,0	291,0	291,2	299,8	304,9	298,0	301,2	307,3	309,0	304,5	294,2	297,0	303,0	102,0
Teleta (vsa)	102,1	103,7	103,8	105,8	110,6	112,5	112,7	113,1	116,5	119,3	116,4	115,1	116,6	101,2
Telice	262,9	252,7	256,7	270,3	278,6	277,0	280,2	282,8	283,8	283,7	275,6	276,8	284,1	102,6
Biki do 24 mesecev	353,2	351,6	350,1	356,2	360,1	356,2	362,2	364,6	365,3	361,0	352,1	353,3	350,3	99,2
Biki nad 24 mesecev	363,6	371,8	363,4	366,9	377,8	375,1	375,0	382,2	380,5	379,0	372,3	371,6	373,9	100,6
Voli	313,0	315,1	314,0	321,5	312,7	312,8	310,8	312,4	315,1	328,4	323,2	327,1	321,9	98,4
Krave	279,2	276,9	277,5	280,4	283,9	279,0	284,3	289,0	294,4	295,2	289,1	291,0	295,7	101,6

Vir: SURS

3.1.6 Cene govedi (EUR/t)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
GOVEDO ZA ZAKOL (žive živali)														
Teleta	2.268,5	2.334,7	2.340,2	2.321,5	2.294,4	2.224,5	2.190,3	2.236,7	2.232,7	2.234,2	2.292,6	2.312,3	2.460,7	106,4
Mlado pitano govedo (vse kategorije)	1.878,9	1.826,2	1.783,9	1.790,0	1.746,3	1.801,8	1.836,8	1.812,3	1.727,6	1.906,5	2.409,1	2.575,3	2.741,7	106,5
Biki do 24 mesecev	1.915,1	1.849,9	1.801,5	1.809,5	1.759,1	1.821,6	1.856,8	1.827,6	1.736,6	1.911,3	2.435,9	2.582,3	2.767,8	107,2
Biki nad 24 mesecev	1.851,2	1.767,0	1.709,9	1.741,1	1.676,4	1.710,1	1.777,9	1.744,7	1.600,8	1.757,8	2.276,1	2.488,5	2.642,9	106,2
Telice do 30 mesecev	1.648,4	1.698,9	1.690,2	1.693,0	1.691,9	1.726,7	1.767,7	1.766,5	1.703,0	1.894,6	2.346,6	2.560,4	2.689,9	105,1
Telice nad 30 mesecev	1.470,5	1.426,2	1.452,7	1.599,5	1.576,6	1.631,9	1.651,7	1.730,1	1.553,3	1.702,9	2.095,2	2.353,6	2.321,0	98,6
Kastrati (voli) do 30 mesecev	1.796,7	1.809,7	1.727,1	1.780,3	1.725,2	1.749,4	1.733,1	1.752,0	:	:	:	:	:	
Kastrati (voli) nad 30 mesecev	1.494,5	1.365,5	1.612,3	1.297,7	1.353,1	z	z	1.381,4	:	:	:	:	:	
Voli*									1.385,8	1.793,6	2.135,1	2.445,8	2.557,1	104,6
GOVEDO ZA NADALJNJO REJO														
Teleta za pitanje (vse kategorije)	2.977,5	2.822,4	2.697,3	2.835,9	2.708,4	2.734,6	2.919,4	2.880,0	2.809,7	2.764,5	3.209,1	3.570,4	3.835,7	107,4
Teleta do 1 meseca	3.313,3	3.129,2	2.674,4	2.246,9	2.542,3	2.467,4	2.517,5	2.745,5	2.663,9	2.832,0	3.025,8	2.764,7	2.813,8	101,8
Teličke do 1 leta	2.737,4	2.392,6	2.530,9	2.546,1	2.347,9	z	2.693,7	2.730,7	z	2.831,8	3.330,4	z	4.024,4	
Bikci, voli do 1 leta	2.980,9	2.853,3	2.736,6	3.026,3	2.923,2	2.893,9	z	3.031,3	2.942,2	2.618,0	3.048,7	3.444,5	3.735,5	108,4
GOVEDO ZA PLEME														
Breje plemenske telice, nad 2 letoma	2.072,7	2.106,1	z	2.390,8	2.090,9	z	z	2.369,2	2.291,8	2.521,2	3.501,7	z	z	
CENE GOVEDI NA REPREZENTATIVNIH TRGIH (klavna masa) – Slovenija														
Biki do 24 mesecev (A-R3)	3.689,7	3.557,8	3.430,9	3.497,4	3.371,3	3.425,7	3.520,8	3.459,0	3.196,6	3.389,2	4.312,0	4.802,4	5.090,6	106,0
Telice (E-R3)	3.277,2	3.293,5	3.319,1	3.392,4	3.295,9	3.313,4	3.361,3	3.337,9	3.120,4	3.259,3	4.101,3	4.583,8	4.830,9	105,4
Krave (D-O3)	2.503,7	2.438,1	2.227,9	2.270,8	2.126,4	2.278,7	2.364,3	2.300,5	2.108,0	2.412,1	3.307,1	3.108,8	3.292,3	105,9
CENE GOVEDI NA REPREZENTATIVNIH TRGIH (klavna masa) – EU														
Biki do 24 mesecev (A-R3)	3.837,3	3.815,9	3.676,0	3.772,2	3.674,8	3.796,9	3.794,8	3.586,0	3.534,4	3.940,0	4.954,6	4.965,7	5.172,5	104,2
Telice (E-R3)	3.894,4	4.120,7	3.933,6	3.969,2	3.792,3	3.865,6	3.865,6	3.708,8	3.648,0	3.980,2	4.940,1	5.117,7	5.239,3	102,4
Krave (D-O3)	3.098,3	3.112,7	2.856,5	2.917,0	2.706,6	2.908,8	2.931,3	2.837,0	2.712,4	3.147,4	4.305,6	4.138,6	4.242,5	102,5
BAZNA CENA (EUR/t klavne mase)	2.224,0	2.224,0	2.224,0	2.224,0	2.224,0	2.224,0	2.224,0	2.224,0	2.224,0	2.224,0	2.224,0	2.224,0	2.224,0	

* Z letom 2020 združen podatek (tehtano povprečje) odkupnih cen volov do 30 mesecev starosti in volov nad 30 mesecev starosti

z – zaupno.

Vir: SURS, ARSKTRP, Evropska komisija, preračuni KIS

3.2 Meso prašičev

Obseg prireje in stalež živali – V zadnjem desetletju se je prispevek prireje mesa prašičev k vrednosti kmetijske proizvodnje hitro zmanjševal. V letu 2022 je znašal najmanj v zadnjem desetletju, le dobre 3 %. Po letu 2023, ko se je povečal na slabe 4 %, je prispevek ponovno manjši in na ravni najnižjega prispevka v letu 2022. K vrednosti živinoreje prašičereja od leta 2013 prispeva manj kot 10 %, v letu 2024 nekaj več kot 7 %. Oba deleža sta se od leta 2000 več kot razpolovila, kar na splošno kaže nazadovanje in ranljivost panoge v primerjavi z drugimi sektorji kmetijstva.

V letu 2023 je bila izvedena zadnja raziskava strukture kmetijskih gospodarstev. Podrobni podatki še niso na voljo, zato bodo obravnavani v prihodnjih poročilih. Podobno kot v sektorju govedoreje tudi v prašičereji potekajo intenzivne strukturne spremembe. Po podatkih popisa kmetijstva se je leta 2020 s prašičerejo ukvarjalo 12.200 KMG, kar je za 54 % manj kot leta 2010 in kar za 73 % manj kot leta 2000. V obravnavanem obdobju se je močno zmanjšalo tudi število prašičev. Ker je bilo zmanjšanje števila prašičev manjše kot zmanjšanje števila KMG, ki redijo prašiče, se je povprečno število živali na KMG povečalo s 13,5 glav prašičev/KMG v letu 2000 na 19,3 v letu 2020.

Število prašičev se je v zadnjem desetletju, kljub izjemoma rahlemu porastu v letu 2018, zmanjševalo in je po statističnih podatkih bilo konec leta 2023 v hlevih prvič manj kot 200 tisoč prašičev (196 tisoč), kar je bilo tudi najmanj do zdaj. Po 17-odstotnem zmanjšanju v letu 2022 je bilo v letu 2023 skoraj 3.200 mladic, kar je 19 % več kot leta 2022, v letu 2024 pa se je število mladic še povečalo (+10 %), in sicer na 3.500 živali. To je za prašičerejo zelo vzpodbuden trend. V letu 2023 je bilo manj vzpodbudno zmanjšanje plemenskih svinj. V primerjavi z letom prej se je število zmanjšalo za 8 % manj (na 9.800 živali), a se je že v letu 2024 število povzpelo na 11.700 plemenskih svinj, kar je 19 % več kot leta 2023. Več je bilo tudi merjascev. Povečanje števila mladic in plemenskih svinj kaže na vzpostavitev dodatnih kapacitet oziroma posodobitev obstoječih kapacitet za rejo plemenskih prašičev.

Ne glede na upad števila plemenskih svinj ob koncu leta 2023, se je zaradi večjega staleža mladic, ki so prasile v letu 2024, skotilo za 18 % več pujskov, za enak odstotek pa je bilo na dan 1. december 2024 več prašičev skupaj (232.500 živali). Konec leta je bilo pujskov v kategoriji do 20 kg več za 13 %. Tekočev (prašiči od 20 do 50 kg) je bilo več za 42 %, prašičev v pitanju (nad 50 kg) pa je bilo ob koncu leta več za 13 %. Skupaj je bilo prašičev pitancev (nad 20 kg) za 54 % več kot leta 2023.

Vzporeden pregled in primerjava statističnih podatkov o staležu živali na 1. december z drugimi podatki (npr. zakol v klavnicah, zunanja trgovina) z vidika posnetka stanja kažeta na neko mero nezanesljivosti podatkov. V preteklosti je sicer padec staleža živali po posameznih kategorijah kazal na nazadovanje panoge, zaostrovanje razmer ipd., kar pa za zadnja leta ne moremo trditi. Uradni statistični podatki temeljijo na metodologiji, ki je prav gotovo primernejša v državah z večjim staležem in drugačnim organizacijskim sistemom, kot je v Sloveniji. Verjetno bi bilo primerneje spremljati stalež živali v dveh presečnih datumih in ne le na datum, ki je opredeljen z metodologijo.

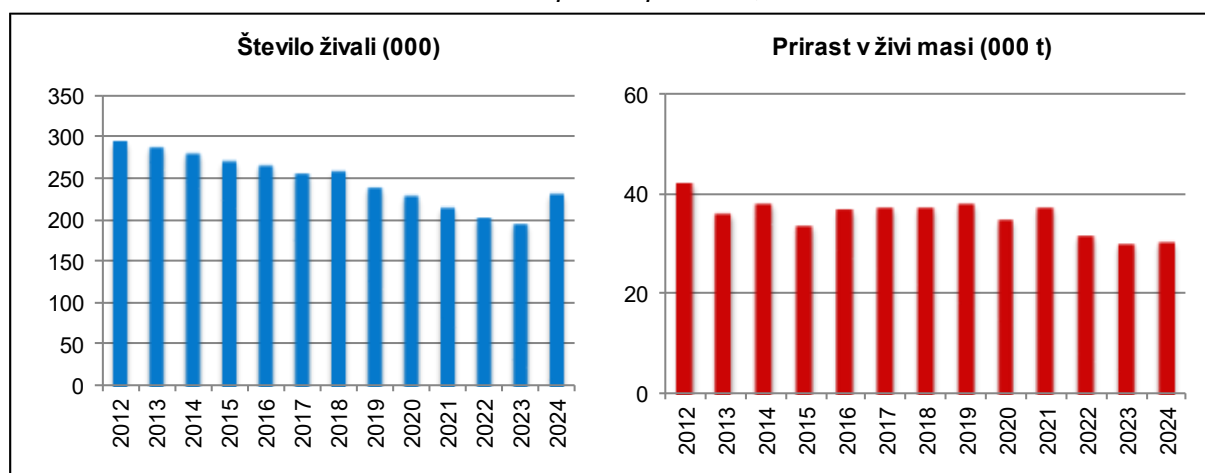
Da je povečanje števila tekačev v pretežni meri posledica povečanja staleža plemenskih svinj potrjujejo podatki uvoza živih živali. Ta je bil v letu 2024 za manj kot odstotek večji kot v letu pred tem. Še do leta 2020 je Slovenija uvozila preko 80 tisoč tekačev. V letu 2022 je bilo uvoženo že manj kot 70 tisoč, v letih 2023 in 2024 pa med 64 in 65 tisoč tekač, kar je petino manj kot pred nekaj leti. Manjši uvoz pujskov je bila posledica manjše ponudbe in oteženega nakupa v tujini. To se je sprva odražalo tudi v manjšem domačem zakolu, v letu 2024 pa je 3-

odstotno zmanjšanje zakola, ob večjemu staleži prašičev pitancev, posledica precejšnjega povečanja izvoza živih živali. Ta se je v letu 2024 v primerjavi z letom pred tem povečal za slabo četrtno in znašal 25.200 živali (2023: 20.400 živali).

Po pričakovanju se je s povečanjem obsega pitovnih živali prirast prašičev v letu 2024 ponovno nekoliko povečal in sicer za odstotek na 30,5 ton. Povečanje ni tako izrazito kot nakazujejo podatki povečanja števila živali, kar pomeni, da je bilo v rejah veliko mlajših in lažjih živali, to pa utegne vplivati na večji prirast v letu 2025.

Slika 45: Število in prirast prašičev; 2012–2024

Vir: SURS

Kljub nekoliko večjemu prirastu prašičev v letu 2024 pa se je v primerjavi z letom prej zmanjšala domača prireja prašičjega mesa. Znašala je skromnih 22,8 tisoč ton, kar je 3 % manj kot v letu 2023, razlog pa je v upadu števila zaklanih prašičev v Sloveniji.

V letu 2024 je bilo v Sloveniji zaklanih 240.500 prašičev, kar je ponovno najmanj do zdaj. Razlog za 2-odstotno zmanjšanje v letu 2024 sta manjši zakol v klavnicah in tudi zakol živali izven klavnic. Zakol izven klavnic od leta 2022 ne presega 20 %, potem ko je še pred nekaj leti dosegal tretjino celotnega zakola. Od celotnega zakola je bilo v slovenskih klavnicah zaklanih 204 tisoč živali, kar je v primerjavi z letom prej za 3 % manj. Nekoliko manjša je bila tudi skupna masa prašičev, zaklanih v klavnicah. Ta je znašala 18,5 tisoč ton, kar je pomenilo, da se je povprečna masa klavnih trupov iz povečala za odstotek na 90,5 kg.

Do leta 2015 se je zakol prašičev zunaj klavnic zmanjševal (leta 2015: 6,9 tisoč t), kar je bila posledica upada števila predvsem manjših rej prašičev. V obdobju 2016–2019 je bila količina mesa prašičev, pridobljenega zunaj klavnic, znova večja, med 8,0 in 9,5 tisoč ton, kar je bil verjetno odgovor na slabe razmere v prašičereji v tem obdobju. Po izrazitem zmanjšanju zakola izven klavnic v letu 2020 (6,1 tisoč t), k čemur sta verjetno pripomogla precejšnje povečanje odkupnih cen tržnih prašičev in otežena dobava pujskov za pitanje, se je interes po domačem zakolu v letu 2021 znova povečal (pridobljenih 7,4 tisoč t). Zaradi primanjkljaja živali za pitanje in visokih cen krme v letu 2022 se je zakol izven klavnic znova močno zmanjšal (na slabih 5 tisoč ton), zmanjšanje pa se je nadaljevalo še naprej, tako da je bilo v letu 2024 izven klavnic pridobljenega le še 4,3 tisoč ton prašičjega mesa.

Blagovna menjava, poraba in stopnja samooskrbe – Zunanja trgovina s prašiči in prašičjim mesom še naprej ostaja živahna. Manjko v Sloveniji pridobljenega prašičjega mesa in vse bolj uspešna prodaja mesa in mesnih izdelkov na tujih trgih v zadnjih letih, leta 2024 pa tudi opazno povečanje domače porabe (+6 %), še naprej pospešujejo obseg zunanje trgovine s prašičjim

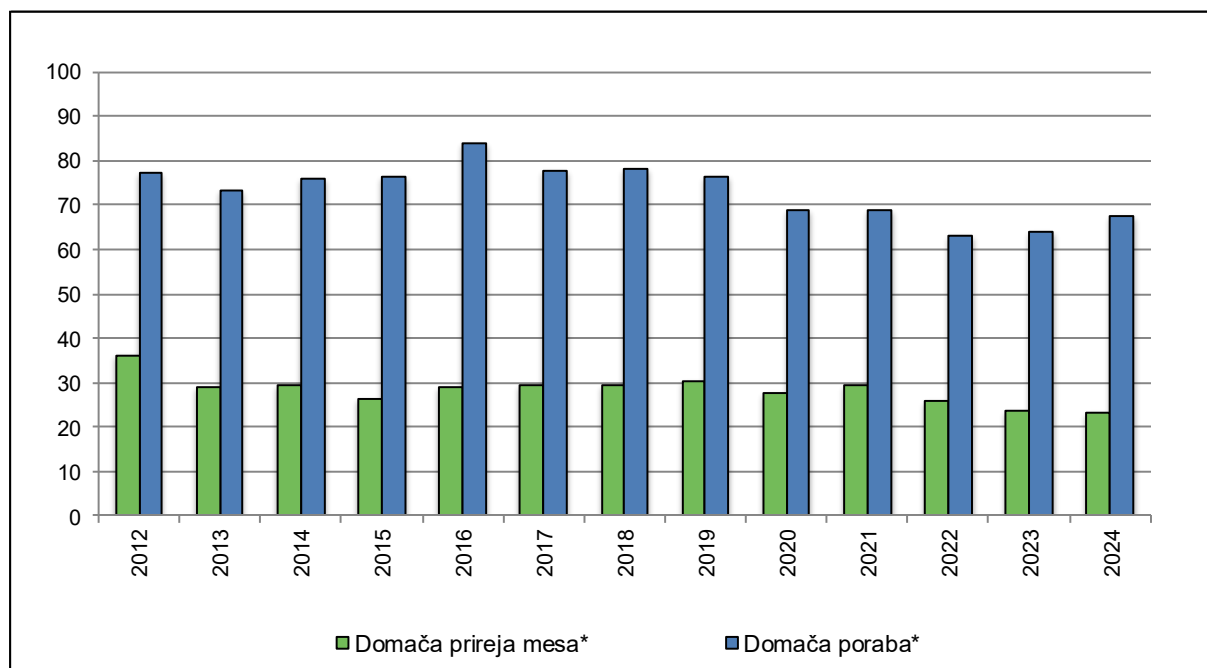

mesom. Ta je bila leta 2024 v primerjavi z letom prej večja za slabih 6 %. Znašala je 92,6 tisoč ton, kar je po letu 2018, ko je obseg znašal takrat rekordnih 91,2 tisoč ton, to nova največja količina blagovne menjave s prašičjim mesom. Medtem ko se je v letu 2024 izvoz prašičjega mesa (24,3 tisoč t) v primerjavi z letom prej povečal za 2 %, se je uvoz prašičjega mesa povečal za 7 %. Tako se je po začasni podatkih primanjkljaj v zunanji trgovini s prašičjim mesom znova povečal (+10 %), in sicer z 39,9 tisoč ton na 44,1 tisoč ton.

Domača poraba, tj. količina mesa, ki je na voljo za potrošnjo na slovenskem trgu, se je v letu 2024 povečala za nekaj manj kot 4 tisoč ton na 67,6 tisoč ton. Razpoložljiva količina za prehrano na prebivalca je bila z 31,8 kg večja za 6 % od razpoložljive količine v letu 2023, še vedno pa nekaj manj od povprečja 2019–2023.

Slovenija je tradicionalna neto uvoznica prašičjega mesa, saj je domača poraba stalno večja od domače prireje. Neto uvoz se je po vstopu Slovenije v EU ob vse manjši domači prireji precej povečal, s tem pa se je znižala stopnja samooskrbe s prašičjim mesom. Samooskrba s prašičjim mesom se je v letih 2019–2023 gibala okoli 40 %. Precej pod tem povprečjem je bila v letu 2023 (37 %), še slabše pa je bila Slovenija preskrbljena s prašičjim mesom v letu 2024, ko je stopnja samooskrbe s 35 % znašala le nekaj nad zgodovinsko najnižjo ravniyo samooskrbe (34 %) v letu 2016.

Slika 46: Prireja in poraba mesa prašičev (000 t; ekvivalent klavnih polovic); 2012–2024

* Začasni podatki za leto 2024.

Vir: SURS, KIS

Tudi v letu 2024 je uvoz svežega prašičjega mesa v strukturi skupnega uvoza prašičjega mesa z 68,3 tisoč tonami obsega največji delež, in sicer 85 %. K njegovemu povečanju za okoli 7 % v primerjavi z letom prej sta prispevala tako uvoz mesa (+7 %; 57,9 tisoč t), kot tudi uvoz izdelkov iz prašičjega mesa (+12 %; 9 tisoč t). Večji kot leto prej je bil tudi uvoz živih živali, masa uvoženih živali (1,4 tisoč t) pa je bila ena najmanjših v zadnjem desetletju. Predvsem uvoz živih živali predstavljajo pujski za nadaljnjo rejo. Ker ta v strukturi mase prašičjega mesa obsega manj kot 2 %, ne vpliva opazno na spremembe skupnega uvoza prašičjega mesa. Še pred nekaj leti je Slovenija največ tekačev uvozila iz Nizozemske, Nemčije in Avstrije. Kasneje se je uvoz tekačev iz Nemčije skoraj ustavil (leta 2018: 31.000 tekačev, leta 2024: 1.100

tekačev), iz Avstrije pa se je uvoz zmanjšal iz 13 tisoč v letu 2019 na 2,4 tisoč v letu 2024. Na drugi strani se je uvoz tekačev iz Nizozemske povečal, na 50 tisoč tekačev v letu 2024, istega leta pa se je uvozilo tudi opazno število tekačev iz Belgije in Danske.

Še v letu 2018 je bil izvoz živih prašičev komajda zaznan, nakar mu je sledilo pospešeno povečevanje. V vseh petih letih se je povečal za 40-krat. V letu 2023 je bilo tako izvoženo že preko 20 tisoč živali, v letu 2024 pa že preko 25 tisoč živali, dejansko vse (99 %) v Avstrijo.

Podrobnejši pregled zunanje trgovine s prašičjim mesom kaže precejšnjo dinamiko uvoza in izvoza iz posameznih držav članic EU. V obdobju 2015–2020 se je največ svežega prašičjega mesa (vključno z že soljenim ali v slanici) v Slovenijo uvozilo iz Avstrije (približno tretjina celotnega uvoza prašičjega mesa), iz Italije in Madžarske pa je bila uvožena približno desetina skupnega uvoza prašičjega mesa. Pomembni trgovinski partnerici za uvoz prašičjega mesa so tudi Hrvaška, Belgija ter Estonija. Iz slednje se je uvoz v slabem desetletju povečal za 7-krat, tako, da je Estonija v letih 2023 in 2024 prehitela Avstrijo. Pri tem gre verjetno zgolj za prikaz količin po državi partnerici (domicil izvoznikov), medtem ko verjetno glavnina porekla prašičjega mesa ni estonskega. Največ izdelkov iz prašičjega mesa Slovenija uvozi iz Hrvaške in Italije, pomembne količine pa se uvozijo še iz Avstrije, Nemčije, Madžarske in Češke.

Največ svežega prašičjega mesa in izdelkov se tradicionalno izvozi v Italijo in države na Balkanu, potrebno pa je omeniti tudi izvoz na Madžarsko, Slovaško in v Avstrijo.

Nabor držav, iz katerih Slovenija uvozi izdelke iz prašičjega mesa je precej bolj ozek od nabora držav pri uvozu svežega mesa prašičev. Če se iz Hrvaške uvozi manj kot 10 % skupne količine uvoza svežega mesa prašičev, pa se iz te države v zadnjih letih uvozi med 40 in 50 % skupnega uvoza izdelkov iz prašičjega mesa. S približno petino ji sledita Italija in Avstrija, manj kot 10 % delež izdelkov iz mesa prašičev pa je uvožen iz Nemčije in Madžarske.

Po podatkih zunanje trgovine je mogoče sklepati, da so opazne spremembe uvoza prašičjega mesa iz nekaterih držav v posameznih letih po vsej verjetnosti povezane tudi z lastniško strukturo trgovskih verig v Sloveniji in njihovo strategijo dobave (nabavne poti). Tako so opazne spremembe uvoza mesa prašičev iz držav, iz katerih se je na našem trgu pojavila trgovska veriga oziroma države, iz katere prihajajo lastniki, ki so kupili slovenske trgovske verige.

Preglednica 22: Uvoz in izvoz prašičev (t; ekvivalent klavnih polovic); 2020–2024

	Uvoz					Izvoz				
	2020	2021	2022	2023	2024*	2020	2021	2022	2023	2024*
Žive živali	1.789	1.571	1.545	1.325	1.395	464	1.103	1.351	1.728	2.019
Meso	50.761	53.100	51.182	54.401	57.937	4.720	6.157	6.589	5.426	4.682
Izdelki	7.455	7.781	8.345	8.058	9.010	13.723	15.492	16.119	16.732	17.583
Skupaj (t)	60.005	62.452	61.072	63.783	68.342	18.908	22.752	24.059	23.887	24.284

* Začasni podatki.

Vir: SURS, preračuni KIS

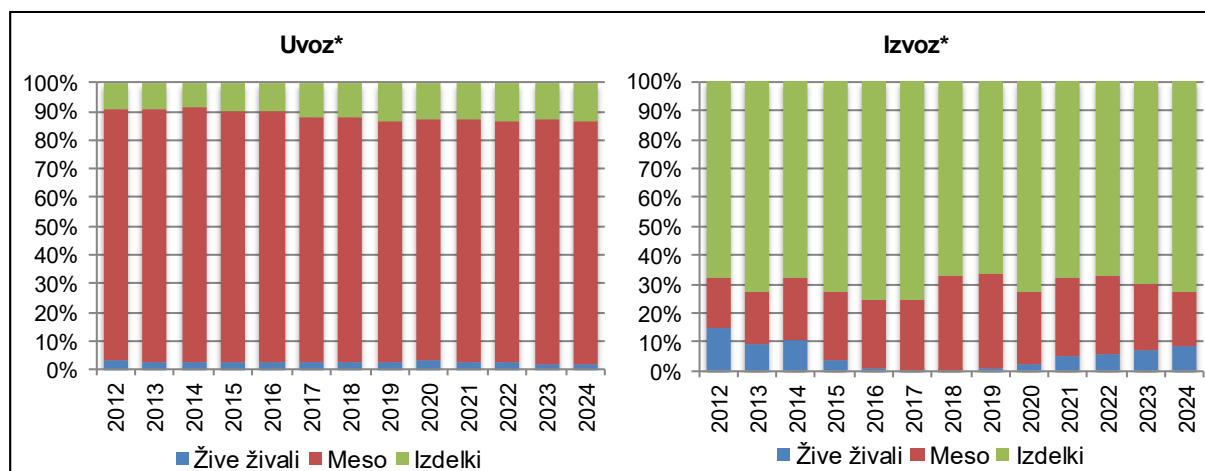
Povečevanje izvoza, ki se je začelo po letu 2013, je v letu 2022 doseglo rekordno vrednost. Izvoz prašičev (v ekvivalentu klavnih polovic) je v tem letu znašal 24 tisoč ton. Približno toliko oziroma za slab odstotek več pa je po začnih podatkih, po vmesnem zmanjšanju v letu 2023, znašal tudi v letu 2024.

V strukturi izvoza ima izvoz izdelkov iz prašičjega mesa največji delež. Po letu 2008, ko je dosegel najnižjo vrednost v samostojni Sloveniji (54 %), se je ob letnih nihanjih povečeval in v posameznih letih znašal tudi 75 %. V okviru izvoza prašičjega mesa in izdelkov je znašala količina izdelkov v letu 2024 do sedaj največjih 17,6 tisoč ton (72 % skupnega izvoza mesa

prašičev). Slovenija je v letu 2024 izvozila 4,7 tisoč ton svežega mesa, kar je 19 % skupnega izvoza, medtem ko je izvoz živih živali obsegal 2 tisoč ton oziroma 8 % skupnega izvoza.

Slika 47: Struktura uvoza in izvoza prašičev (ekvivalent klavnih polovic); 2012–2024

* Začasni podatki za leto 2024.

Vir: SURS, preračuni KIS

Slovenija je po letu 2014 največ prašičjega mesa prek izdelkov izvozila na Balkan (več kot dve tretjini celotnega izvoza), od tega največ na Hrvaško, Kosovo, v Makedonijo, Srbijo in Romunijo. Slovenija največ svežega prašičjega mesa izvozi na Hrvaško (preko 20 %), v Severno Makedonijo in na Kosovo (preko 10 %), v Srbijo (okoli 10 %), krepí pa se tudi izvoz v Bosno. Izvoz na Slovaško, v Avstrijo in v Italijo se je zmanjšal, opazno pa se je povečal izvoz v Nemčijo.

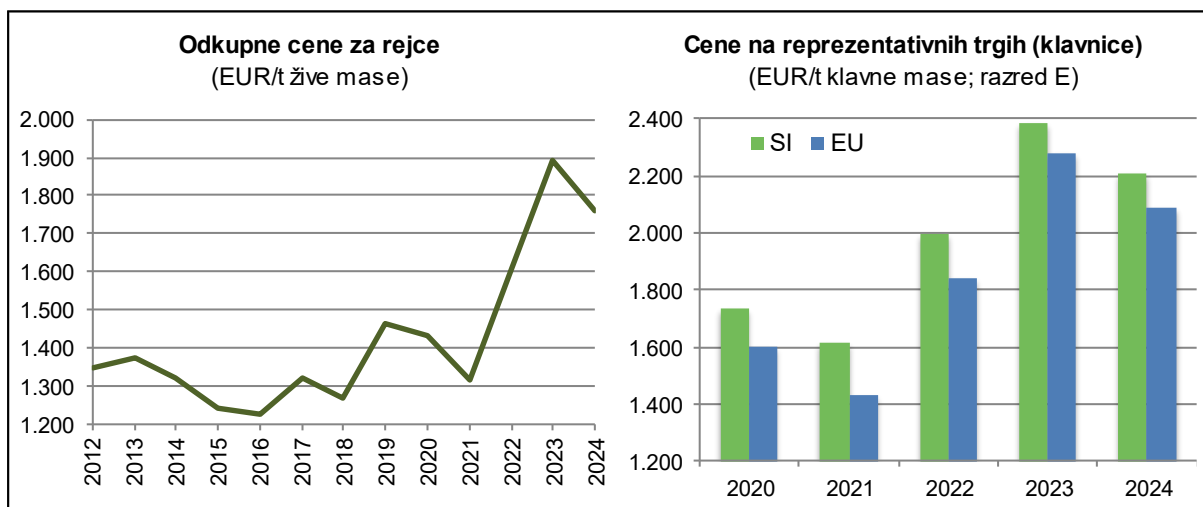
Cene, stroški in osnovni ekonomski kazalci – Cene prašičev se v Sloveniji oblikujejo pod močnim vplivom cen na evropskem trgu, ki med leti ciklično zelo nihajo. Po precejšnjem povišanju cen v letu 2019, na katero so imeli precejšen vpliv širjenje afriške prašičje kuge in s tem povezane omejitve, je po podatkih SURS sledilo v letih 2020 in 2021 znižanje cen klavnih prašičev (brez plemenskih), v letu 2022 pa je znova sledil cenovni preobrat.

V letu 2023 se je trend porasta cen nadaljeval, cena pa je rasla vse do poletja 2024, ko se je zgodil preobrat in so se cene močno znižale. Na povprečni letni ravni so bile tako cene lahkih pitovnih prašičev za 7 % nižje od cen v letu 2023. Za 10 % so bile nižje cene tudi prašičev, težjih od 150 kg. Nasprotno od cen pitovnih živali pa so porasle cene prašičkov do 25 kg oziroma ti. odojkov, pri katerih so cene v porastu že vse od leta 2017 in so se v letu 2024 zvišale za 8 %. Po dveletni intenzivni rasti cen pujskov za nadaljnjo rejo (ti. tekači) so se cene v letu 2024 umirile in ostale na ravni cen leta 2023.

Gibanje cen pitanih prašičev je najpogostejše odvisno predvsem od gibanja cen krme in/ali cen pujskov. Vendar pa je za leta 2019–2023 značilno, da je izrazit dvig cen posledica pomanjkanja svinjine na azijskih trgih (pojav afriške prašičje kuge), kar je povzročilo precejšnjo razliko med ponudbo in povpraševanjem na svetovnem trgu s prašičjim mesom. Neobičajne razmere so bile tudi v letu 2021, ko odkupne cene niso, kot je običajno, sledile povišanju cen krme, kar je bila verjetno posledica v preobratu med ponudbo in povpraševanjem. To se je na trgu EU odrazilo v zmanjšanju staleža plemenskih živali in posledično v manjšem številu tekačev. Odkupne cene so porastu stroškov sledile z zamikom, kar se kaže v močnem odboju odkupnih cen v letih 2022 in 2023. K temu odboju pa je ob porastu stroškov reje (predvsem pujskov za nadaljnjo rejo) pripomoglo tudi vnovično pomanjkanje prašičjega mesa na trgu.

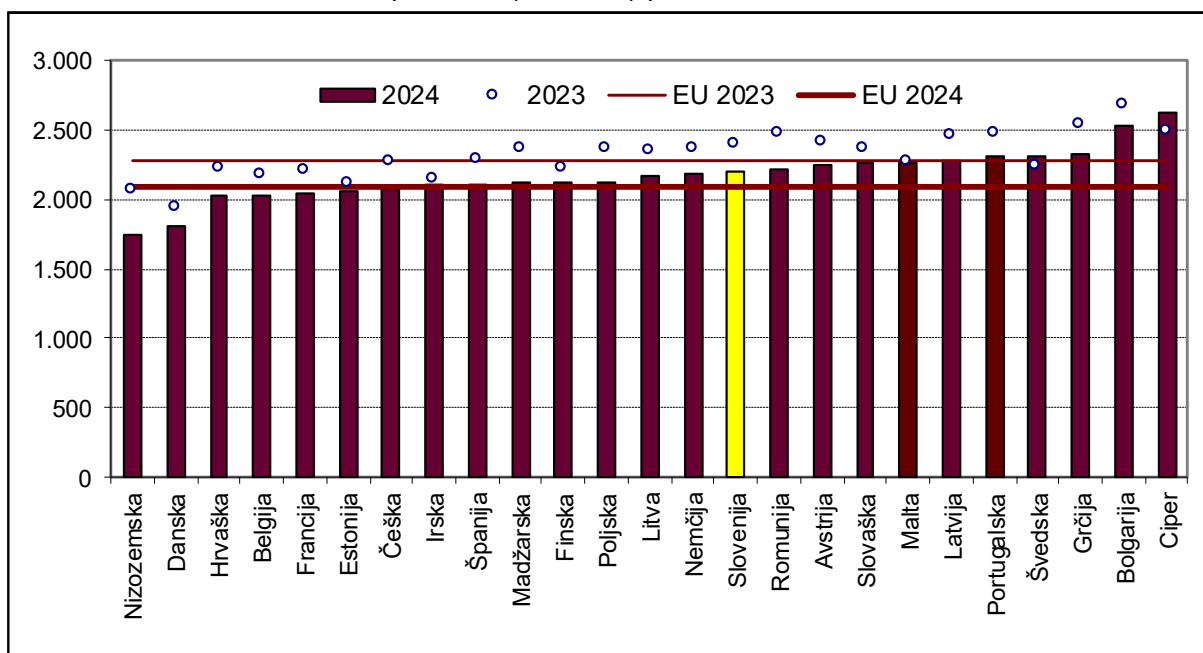
Slika 48: Odkupne cene pitanih prašičev za zakol v Sloveniji in primerjava tržnih cen s povprečjem EU

Vir: SURS, Evropska komisija, preračuni KIS

Zelo podobno kot statistični podatki kažejo tudi podatki TIS (ARSKTRP). Po podatkih o povprečni ceni v reprezentativnih klavnicah za kakovostni razred E (v klavni masi) se je povprečna cena pitanih prašičev leta 2024 v primerjavi s predhodnim letom znižala za 7 %. Nekoliko bolj, za 8 %, kot na slovenskem trgu pa so se v povprečju znižale tudi cene prašičjega mesa v EU.

Slika 49: Tržne cene prašičev (razred E) po državah EU v letih 2023 in 2024

Vir: Evropska komisija

V Sloveniji se je delež prašičjega mesa kakovostnega razreda S po letu 2018 opazno povečal in v zadnjih letih znaša v povprečju skoraj tri četrtine vseh ocenjenih klavnih trupov prašičev. To kaže, da so reje v zaostrenih razmerah na trgu s prašičjim mesom morale ohraniti konkurenčnost tudi z zagotavljanjem prašičev najvišjega kakovostnega razreda in tako dosegati višje cene. Dolgoletni pregled podatkov TIS kaže, da so bile cene prašičjega mesa kakovostnega razreda S v povprečju za okoli 8 % višje od cen za meso kakovostnega

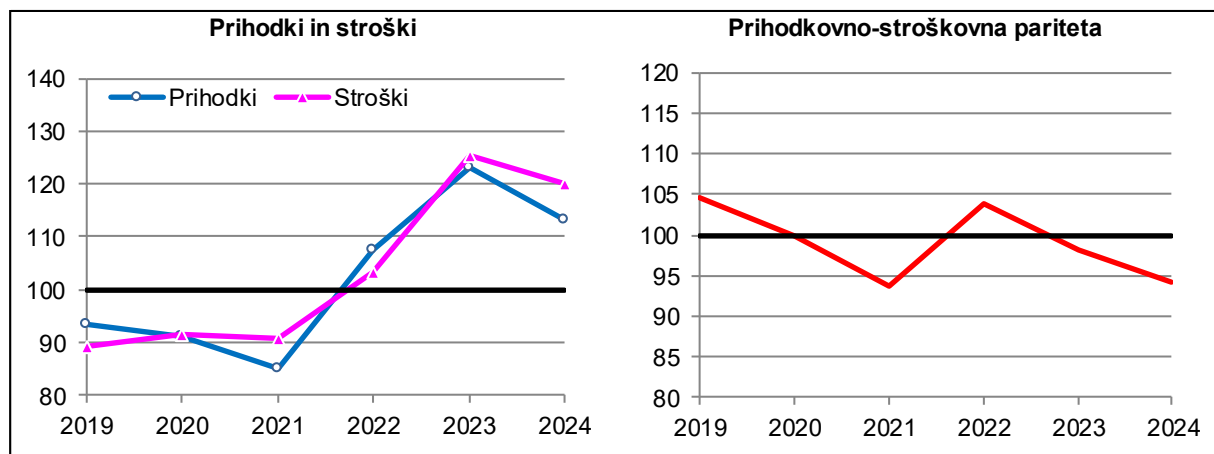
razreda E. V preteklosti je bilo to razmerje še nekoliko širše. V letu 2024 se je z znižanjem odkupnih cen razmerje močno zožilo, namreč, cene kakovostnega razreda S so bile v povprečju le za odstotek višje od cen kakovostnega razreda E.

Slovenija se je po vstopu v EU postopoma premaknila iz skupine držav z visokimi cenami prašičev v skupino držav članic z najnižjimi cenami. Po letu 2014 se je znova premaknila v zgornjo polovico, kar je bila posledica manjšega znižanja cen na domačem trgu kot v EU. Po nekaj letnem zaporednem uvrščanju v prvo tretjino držav z najvišjo odkupno ceno, se je Slovenija v letu 2024 premaknila v osrednjo tretjino.

Slovenski odkupovalci prašičjega mesa se za določanje odkupnih cen prašičev že vrsto let ravna po gibanju cen na sosednjem avstrijskem trgu. Do leta 2014 so bile povprečne cene prašičev kakovostnega razreda E v Sloveniji nižje kot v Avstriji, od leta 2014 pa so višje. V letih 2015–2021 so bile cene v Sloveniji v povprečju višje od cen v Avstriji za okoli 4 %. Po letu 2022, ko so bile cene od avstrijskih višje za slab odstotek, je sledil rahel preobrat. Tako so bile v povprečju cene pitovnih prašičev v Sloveniji v letu 2023 za odstotek nižje od povprečnih cen v Avstriji, v letu 2024 pa za 2 %.

Kmetijska politika za trg prašičjega mesa ne predvideva proizvodno vezanih neposrednih plačil. Ukrepi neposrednih podpor rejcem so uporabljeni le izjemoma za blažitev poslabšanja ekonomskega položaja. Prek kmetijskih zemljišč so se za rejce začele izvajati intervencije iz programskega obdobja SN 2023–2027, kjer so upravičeni do osnovne dohodkovne podpore za trajnostnost, ki se dodeli za vse upravičene hektare (načrtovani znesek 184,20 EUR/ha) ter dopolnilne dohodkovne podpore za trajnostnost (načrtovani znesek 27,38 EUR/ha), ki se dodeli ob izpolnjevanju zahtevanih pogojev. Poleg neposrednih plačil so bili rejci leta 2023 deležni tudi podpor iz ukrepa dobrobit živali. Od leta 2007 so rejci upravičeni tudi do sofinanciranja zavarovanja živali za primer bolezni. Stopnja sofinanciranja zavarovanja živali je bila v letu 2020 30 %, od leta 2021 do sredine leta 2023 55-odstotna, s 1. julijem 2023 in v letu 2024 pa je bila na 60-odstotni ravni sofinanciranja. Rejci prašičev so lahko pred spremembo sistema obračunavanja trošarine za gorivo v letu 2023 uveljavljali tudi vračilo dela trošarine za gorivo, porabljeno v kmetijstvu (70 %). Z letom 2023 je gorivo za prašičerejce zmanjšano za celotni trošarinski del v ceni dizelskega goriva.

Slika 50: Osnovni ekonomski kazalniki pri pitanju prašičev (indeks; povprečje 2019–2024 = 100)

Vir: Modelne kalkulacije KIS

Po več kot desetletju splošno slabega ekonomskega položaja prašičerejcev so bile razmere v obdobju let 2019–2024 bolj ali manj ugodne, tudi v najmanj ugodnima letoma 2021 in 2024.

Po dveletni skokoviti rasti stroškov v prašičereji so se ti v letu 2024 zmanjšali. Skupni stroški reje prašičev so se pri kombiniranem načinu reje glede na leto 2023 zmanjšali za 2 %, v rejah, kjer prašiče pitajo s kupljeno krmo, pa so se skupni stroški reje zmanjšali za 4 %. K zmanjšanju stroškov reje je najizraziteje prispevalo zmanjšanje stroškov krme.

Krma, ki je ob pujskih za vhlavljanje najpomembnejši strošek pri pitanju prašičev, se je v povprečju pocenila za okoli 6 % pri kombiniranem načinu reje oziroma za 12 % pri pitanju s kupljeno krmo. Cene vhlavljenih pujskov so tudi v letu 2024, podobno kot v letu prej, vztrajale na zelo visoki ravni, kar je kljub cenejši krmi ohranjalo visok pritisk na stroške prireje prašičjega mesa. Višji kot leta 2023 je tudi strošek dela in kapitala (+3 %), za podoben odstotek pa se je po umiritvi razmer na področju gradenj in opreme povečal tudi strošek amortizacije.

Skladno z gibanjem stroškov so se v zadnjih letih gibale tudi odkupne cene prašičev. Po občutnem porastu vrednosti proizvodnje v letih 2022 in 2023, se je ta v letu 2024 zmanjšala za okoli 8 %, k čemur je ob nižji odkupni ceni pripomoglo tudi ponovno zmanjšanje vrednosti gnoja kot stranskega proizvoda.

Bolj intenzivno zmanjšanje vrednosti proizvodnje od zmanjšanja stroškov prireje je povzročilo poslabšanje prihodkovno-stroškovne paritete. Ta je bila leta 2024 pri načinu reje s kupljeno krmo za 6 % pod ravniyo povprečja obdobja 2019–2023, pri kombiniranem načinu reje pa kar za 9 %, kar je najslabše v tem obdobju let.

3.2.1 Število prašičev

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
PRAŠIČI, skupaj	296.097	288.350	281.319	271.385	265.744	257.241	259.125	240.138	229.483	215.713	202.148	196.139	232.350	118,5
Pujski do 20 kg	65.975	67.488	63.590	59.498	57.534	58.657	58.006	51.334	50.446	41.854	46.943	42.622	48.261	113,2
Mladi prašiči 20–50 kg	58.927	63.254	55.835	52.006	50.757	46.854	52.984	49.417	43.956	40.211	31.155	33.430	47.593	142,4
Prašiči v pitanju nad 50 kg	146.806	133.828	140.226	138.727	137.328	130.419	128.788	122.089	118.733	118.956	110.203	106.646	120.780	113,3
- 50–80 kg	50.326	41.221	42.454	39.247	35.723	33.733	36.251	30.814	30.767	29.903	31.822	25.945	44.085	169,9
- 80–110 kg	36.732	35.682	35.687	36.572	39.751	37.863	37.147	37.992	32.976	34.478	31.368	28.518	35.431	124,2
- 110 kg in več	59.748	56.925	62.085	62.908	61.854	58.823	55.390	53.283	54.990	54.575	47.013	52.183	41.264	79,1
Plemenski prašiči nad 50 kg	24.389	23.780	21.668	21.154	20.125	21.311	19.347	17.298	16.348	14.692	13.847	13.441	15.716	116,9
- Merjasci	954	863	868	855	891	842	694	748	699	515	488	408	514	126,0
- Nebreje mladice	3.175	2.769	2.243	2.153	2.079	2.294	2.164	1.955	1.924	1.666	1.317	1.463	1.599	109,3
- Breje mladice	2.694	2.808	2.147	2.260	2.009	2.347	2.108	1.687	2.018	1.540	1.357	1.723	1.903	110,4
- Plemenske svinje, od tega:	17.566	17.340	16.410	15.886	15.146	15.828	14.381	12.908	11.707	10.971	10.685	9.847	11.700	118,8
<i>nebreje plemenske svinje</i>	7.278	7.084	6.872	6.430	6.084	6.010	5.886	5.258	4.361	4.453	4.026	3.700	4.220	114,1
<i>breje plemenske svinje</i>	10.288	10.256	9.538	9.456	9.062	9.818	8.495	7.650	7.346	6.518	6.659	6.147	7.480	121,7

Vir: SURS

3.2.2 Bilanca števila prašičev

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*	Indeks 2024/23
Število na začetku leta	347.310	296.097	288.350	281.318	271.385	265.744	257.241	259.124	240.137	229.483	215.713	202.147	196.139	97,0
Skoteno	336.465	312.796	312.382	277.855	282.162	278.553	286.618	275.673	254.896	283.541	243.867	237.708	281.092	118,3
Uvoz	71.012	69.671	76.089	65.827	84.981	81.280	86.236	83.224	79.731	71.616	69.317	64.668	65.082	100,6
Izvoz	22.886	19.621	25.400	12.427	1.952	80	506	2.440	5.571	13.357	16.443	20.410	25.166	123,3
Skupno število zaklanih prašičev	382.876	323.026	323.008	298.739	327.148	325.944	325.495	331.537	297.700	311.225	268.891	246.506	240.452	97,5
Pogin	52.928	47.567	47.095	42.449	43.684	42.312	44.970	43.907	42.010	44.345	41.415	41.469	44.345	106,9
Število na koncu leta	296.097	288.350	281.318	271.385	265.744	257.241	259.124	240.137	229.483	215.713	202.147	196.139	232.350	118,5

* Začasni podatki.

Vir: SURS

3.2.3 Prirast prašičev in prireja mesa (000 t)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*	Indeks 2024/23
DOMAČA PRIREJA														
Prirast prašičev (živa masa)	42,3	36,1	38,1	33,6	36,8	37,2	37,3	38,1	34,8	37,4	31,6	30,2	30,5	101,0
Domača prireja mesa (klavna masa)	36,0	29,0	29,6	26,4	28,9	29,6	29,5	30,5	27,6	29,6	25,9	23,6	22,8	96,6
SKUPNA PRIREJA														
Število zaklanih prašičev (000)	382,9	323,0	323,0	298,7	327,1	325,9	325,5	331,5	297,7	311,2	268,9	246,5	240,5	97,5
Povprečna klavna masa (kg/glavo)	93,0	91,0	91,9	91,4	93,8	96,3	96,2	97,1	97,1	96,4	97,1	94,1	94,8	100,8
Vse pridobljeno meso (klavna masa)	35,6	29,4	29,7	27,3	30,7	31,4	31,3	32,2	28,9	30,0	26,1	23,2	22,8	98,3
Zakol v klavnicah (klavna masa)	21,0	19,0	20,2	20,4	22,7	21,9	22,3	23,7	22,8	22,6	21,2	18,7	18,5	98,5
- delež od vsega pridobljenega mesa (%)	59,1	64,5	68,0	74,6	73,9	69,7	71,3	73,6	78,8	75,3	81,2	80,8	80,9	100,2
Zakol izven klavnic (klavna masa)	14,6	10,4	9,5	6,9	8,0	9,5	9,0	8,5	6,1	7,4	4,9	4,5	4,3	97,5

* Začasni podatki.

Vir: SURS

3.2.4 Bilanca proizvodnje in porabe mesa prašičev (t, ekvivalent klavne mase)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*	Indeks 2024/23
Domača prireja mesa	36.012	28.999	29.567	26.394	28.902	29.535	29.474	30.541	27.576	29.532	25.905	23.604	23.424	99,2
Uvoz živih živali (klavna masa)	1.674	1.520	1.666	1.500	1.969	1.866	1.868	1.862	1.789	1.571	1.545	1.325	1.395	105,3
Izvoz živih živali (klavna masa)	2.086	1.120	1.533	594	171	2	42	203	464	1.103	1.351	1.728	2.019	116,8
Vse pridobljeno meso	35.600	29.400	29.700	27.300	30.700	31.400	31.300	32.200	28.900	30.000	26.100	23.200	22.800	98,3
Začetne zaloge mesa in izdelkov	611	1.325	1.500	1.806	2.129	2.384	2.558	3.263	3.057	2.992	3.180	2.860	2.579	90,2
Uvoz mesa in izdelkov	54.735	55.239	59.465	64.886	69.493	64.527	68.521	64.730	58.216	60.882	59.526	62.459	66.947	107,2
- I. stopnja predelave (meso)	49.570	49.988	54.162	58.204	62.233	56.738	59.827	55.866	50.761	53.100	51.182	54.401	57.937	106,5
- II. stopnja predelave (izdelki)	5.165	5.252	5.303	6.682	7.260	7.789	8.695	8.864	7.455	7.781	8.345	8.058	9.010	111,8
Izvoz mesa in izdelkov	12.144	11.283	12.956	15.494	15.929	18.024	20.761	20.796	18.443	21.649	22.708	22.158	22.265	100,5
- I. stopnja predelave (meso)	2.470	2.288	3.083	3.818	3.772	4.458	6.855	6.842	4.720	6.157	6.589	5.426	4.682	86,3
- II. stopnja predelave (izdelki)	9.675	8.995	9.873	11.676	12.158	13.567	13.907	13.954	13.723	15.492	16.119	16.732	17.583	105,1
Končne zaloge mesa in izdelkov	1.325	1.500	1.806	2.129	2.384	2.558	3.263	3.057	2.992	3.180	2.860	2.579	2.461	95,4
Domača poraba	77.477	73.181	75.903	76.369	84.008	77.729	78.355	76.340	68.738	69.045	63.238	63.782	67.600	106,0
Razpoložljiva količina za prehrano na prebivalca (kg)	37,7	35,5	36,8	37,0	40,7	37,6	37,9	36,5	32,7	32,8	30,0	30,1	31,8	105,7
Stopnja samooskrbe (%)	46,5	39,6	39,0	34,6	34,4	38,0	37,6	40,0	40,1	42,8	41,0	37,0	34,7	
Povprečje EU														
Poraba na prebivalca (kg)**	33,5	33,1	33,7	34,3	34,0	34,0	34,5	33,1	32,1	33,1	32,0	31,0	30,9	
Stopnja samooskrbe (%)**	115,6	116,1	114,5	115,6	118,5	117,4	117,5	121,4	126,1	124,8	121,3	116,4	116,1	

* Začasni podatki. ** V letu 2023 je bila serija podatkov za prikazano obdobje popravljena in ne vključuje podatkov za Združeno kraljestvo.

Vir: SURS, KIS, Evropska komisija

3.2.5 Zakol prašičev v klavnicah po kategorijah

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
ŠTEVILO														
Prašiči, skupaj	252.512	227.856	238.871	239.309	257.747	245.377	249.816	259.759	245.502	244.867	228.751	209.925	203.996	97,2
Prašički	21.248	19.332	19.110	18.071	19.962	20.198	22.006	21.760	17.442	21.000	20.576	21.126	21.076	99,8
Pitani prašiči	229.457	207.003	218.150	218.649	234.624	221.527	224.738	234.606	224.868	220.307	205.068	186.274	180.386	96,8
Plemenski prašiči	1.513	1.115	1.273	2.314	2.876	3.324	2.821	3.135	2.919	3.303	2.976	2.372	2.406	101,4
Mladi pitani merjasci	294	406	338	275	285	328	251	258	273	257	131	153	128	83,7
MASA TRUPOV (t)														
Prašiči, skupaj	21.033	18.953	20.208	20.371	22.686	21.885	22.310	23.705	22.766	22.593	21.199	18.742	18.454	98,5
Prašički	386	356	350	335	369	366	403	407	327	390	382	388	388	99,9
Pitani prašiči	20.446	18.433	19.667	19.690	21.867	20.997	21.464	22.839	22.031	21.725	20.366	17.989	17.697	98,4
Plemenski prašiči	180	135	167	326	430	498	426	441	388	459	442	354	361	102,0
Mladi pitani merjasci	21	29	24	20	20	23	18	18	20	18	9	11	9	82,7
POVPREČNA MASA (kg)														
Prašiči, skupaj	83,3	83,2	84,6	85,1	88,0	89,2	89,3	91,3	92,7	92,3	92,7	89,3	90,5	101,3
Prašički	18,2	18,4	18,3	18,6	18,5	18,1	18,3	18,7	18,8	18,6	18,6	18,4	18,4	100,2
Pitani prašiči	89,1	89,0	90,2	90,1	93,2	94,8	95,5	97,4	98,0	98,6	99,3	96,6	98,1	101,6
Plemenski prašiči	119,1	121,1	131,3	140,7	149,5	149,9	150,9	140,7	132,9	139,1	148,5	149,3	150,1	100,5
Mladi pitani merjasci	71,1	71,8	70,9	71,0	70,4	69,7	70,7	71,3	71,5	71,0	70,1	71,6	70,7	98,8

Vir: SURS

3.2.6 Cene prašičev (EUR/t)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
PRAŠIČI ZA ZAKOL (živa masa)														
Prašički do 25 kg	1.996,2	1.965,4	1.977,4	1.890,1	1.963,0	1.759,4	1.789,2	1.833,7	1.914,1	2.099,8	2.169,7	2.656,0	2.869,7	108,0
Pitani prašiči 25–150 kg	1.348,4	1.372,2	1.317,2	1.240,2	1.223,4	1.321,8	1.265,0	1.460,4	1.431,0	1.313,7	1.610,5	1.889,8	1.757,6	93,0
Lahki pitani prašiči 25–50 kg	2.067,4	2.060,1	1.945,8	1.855,7	1.677,5	2.122,0	2.104,8	1.937,4	1.867,6	1.776,7	2.059,7	2.435,7	2.879,3	118,2
Pitani prašiči 50–150 kg	1.337,5	1.365,2	1.311,5	1.234,2	1.217,9	1.317,2	1.259,7	1.456,3	1.427,7	1.309,6	1.609,3	1.888,4	1.756,2	93,0
Težki prašiči nad 150 kg	804,6	923,2	890,5	913,3	861,3	935,0	1.062,2	983,7	952,4	968,8	984,7	1.256,6	1.131,9	90,1
PRAŠIČI ZA NADALJNJO REJO														
Prašički in pujski za pitanje	2.301,6	2.472,2	2.368,3	2.212,0	2.298,0	2.470,0	2.328,9	2.486,6	2.616,4	2.360,3	2.622,2	3.749,0	3.746,9	99,9
CENE KLAVNIH PRAŠIČEV NA REPREZENTATIVNIH TRGIH (klavna masa; razred E)														
Slovenija	1.683,8	1.696,2	1.634,3	1.548,8	1.562,3	1.680,2	1.560,0	1.808,1	1.737,0	1.616,2	1.999,1	2.386,7	2.208,5	92,5
EU	1.705,2	1.754,8	1.566,0	1.395,8	1.459,6	1.607,1	1.420,4	1.690,7	1.601,4	1.429,9	1.841,3	2.277,0	2.084,5	91,5

Vir: SURS, ARSKTRP, Evropska komisija, preračuni KIS

3.3 Perutninsko meso

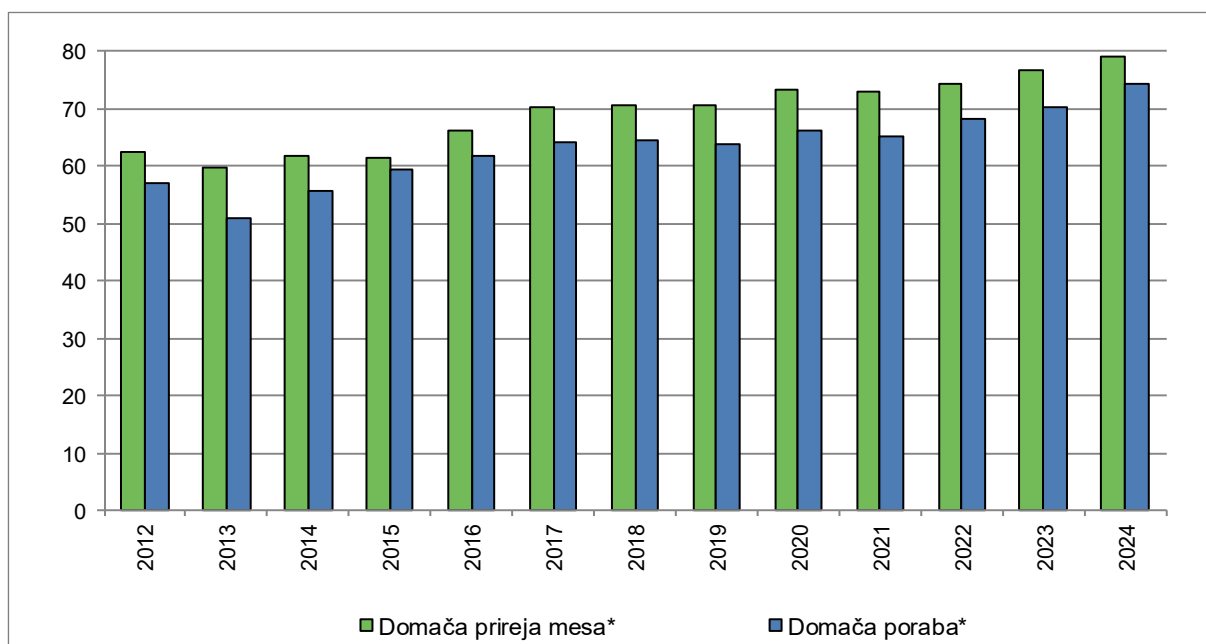
Obseg prireje in stalež živali – Prireja perutninskega mesa v Sloveniji je v zadnjem desetletju dosegala okoli 8 % skupne vrednosti kmetijstva. Po eni izmed najvišjih vrednosti v zadnjih dveh desetletjih v letu 2023 (8,4 %), je v letu 2024 prispevek nekoliko manjši, in sicer 7,5 %. Tudi v okviru živinorejske proizvodnje, kjer v zadnjem desetletju predstavlja okoli 18 %, se je v letu 2024 zmanjšal. Prispevek k živinorejski proizvodnji je znašal podpovprečnih 16,9 %.

V letu 2023 je bila izvedena zadnja raziskava strukture kmetijskih gospodarstev. Podrobni podatki še niso na voljo, zato bodo obravnavani v prihodnjih poročilih. Proces koncentracije se nadaljuje tudi v perutninarstvu. Po podatkih popisa kmetijstva v letu 2020 je perutnino redilo 27.006 KMG, kar je več kot polovica manj (–54 %) kot leta 2000. Ta KMG so skupaj redila nekaj več kot 7 milijonov kljunov, kar je za 5 % več kot leta 2000. Leta 2020 so v povprečju redili 261 kljunov perutnine na KMG, kar pomeni, da se je njihovo število v primerjavi z letom 2000 več kot podvojilo. V obravnavanem obdobju se je povečalo edino število rejcev v največjem velikostnem razredu (nad 50 tisoč kljunov). Ti rejci so leta 2000 redili slabo četrtno celotne jate (24 %), leta 2020 pa že skoraj polovico (47 %).

Trend rasti prireje mesa perutnine se je nadaljeval tudi v letu 2024 in znova podiral rekorde. Prirast je znašal 109 tisoč ton, kar je za 4 % več kot v predhodnem letu 2023. Za 2 % se je povečala tudi domača prireja perutninskega mesa, ki je v letu 2024 v klavni masi znašala rekordnih 78,4 tisoč ton.

K večjemu prirastu perutnine sta najbolj prispevala ponovno večji zakol pitovnih piščancev (+3 %) in 15 % večji zakol odraslih kokoši, medtem ko je bil v letu 2024 zakol puranov manjši za 10 %. V strukturi zakola v klavnicah pitani piščanci že od leta 2012 k skupni masi prispevajo več kot 90 %, v letu 2024 prvič preko 92 %. V tem obdobju se je delež puranov v skupni masi ustalil med 7 in 8 %. Zakol odraslih kokoši prispeva k skupni masi v zakolu okoli odstotek.

Slika 51: Prireja in poraba perutninskega mesa (000 t; ekvivalent klavne mase); 2012–2024

* Začasni podatki za leto 2024.

Vir: SURS, KIS

Blagovna menjava, poraba in stopnja samooskrbe – V zadnjem desetletju se domača poraba perutninskega mesa kljub občasnim nihanjem stalno povečuje. Po letu 2021 je vsakokratno povečanje pomenilo nove rekordne vrednosti, kar velja tudi za leto 2024 (domača poraba je znašala 74,2 tisoč t perutninskega mesa). Razpoložljiva količina perutninskega mesa za prehrano na prebivalca je v letu 2024 znašala slabih 35 kg (+5 %). Pri tem se je stopnja samooskrbe s perutninskim mesom znižala za dve odstotni točki na slabih 107 %, razlog pa je porast prebivalstva v Sloveniji in s tem večja poraba.

Slovenija ostaja neto izvoznica perutnine. Po močnem zmanjšanju leta 2015 (s 6,3 tisoč t na 2,1 tisoč t) se je presežek zunanje trgovine s perutninskim mesom znova povečeval. Večletni trend naraščanja blagovne menjave se je v letih 2019–2020 umiril in je v povprečju znašal okoli 6.500 ton. Po letu 2021, ko se je presežek izvoza nad uvozom znova povečal in je znašal 8,3 tisoč ton, se je ponovno zmanjšal. Leta 2024 je znašal 5,3 tisoč ton, kar je 18 % manj kot v letu 2023.

Preglednica 23: Uvoz in izvoz perutnine (t; ekvivalent mesa); 2020–2024

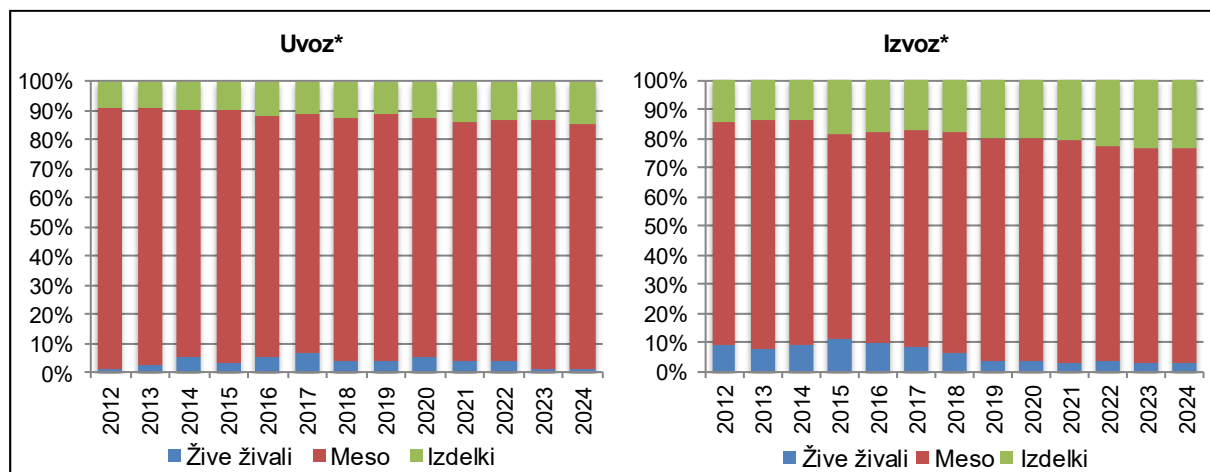
	Uvoz					Izvoz				
	2020	2021	2022	2023	2024*	2020	2021	2022	2023	2024*
Žive živali	1.295	1.051	1.231	345	302	1.058	1.106	1.241	1.218	1.157
Meso	20.589	21.704	25.157	28.010	29.290	24.186	26.737	26.329	28.761	29.464
Izdelki	3.238	3.774	3.945	4.300	4.980	6.272	7.066	8.160	9.130	9.235
Skupaj	25.122	26.529	30.334	32.655	34.572	31.516	34.908	35.730	39.108	39.856

* Začasni podatki.

Vir: SURS, preračuni KIS

Na večji izvoz perutnine, ta se je v letu 2024 povečal za 2 %, je vplival predvsem večji izvoz mesa, kateri še naprej prednjači v izvozu (leta 2024: 74 %). Tudi izvoz izdelkov se je v letu 2024 povečal, in sicer za odstotek, v strukturi izvoza pa je predstavljal 23-odstotni delež skupnega izvoza. Količinsko nepomemben izvoz živih živali je bil v letu 2024 manjši za 5 %.

Slika 52: Struktura uvoza in izvoza perutnine (ekvivalent mesa); 2012–2024

* Začasni podatki za leto 2024.

Vir: SURS, preračuni KIS

Največ svežega piščančjega mesa je bilo v obdobju 2015–2024 izvoženo v Avstrijo, v povprečju tretjina od skupnega izvoza mesa. Z okoli 15-odstotnim deležem sledi izvoz na Hrvaško, pomembna izvozna partnerica za sveže meso pa je tudi Švica. Hrvaška je najpomembnejša trgovinska partnerica pri izdelkih iz piščančjega mesa. Tako kot pri svežem

mesu predstavlja tudi pri izdelkih izvoz v povprečju 15 % skupnega izvoza izdelkov iz piščančjega mesa. Sledi izvoz na nemški in avstrijski trg ter na Kosovo in v Italijo.

Uvoz perutnine je bil v letu 2024 večji za 6 % v primerjavi s predhodnim letom. Najbolj se je povečal (za 16 %) uvoz izdelkov, za slabih 5 % pa je bil večji tudi uvoz mesa, kateri v strukturi uvoza predstavlja 85-odstotni delež.

Največ svežega perutninskega mesa Slovenija uvozi iz Avstrije, Poljske, Italije in Hrvaške, še pred leti pa je bil zabeležen precejšnji uvoz iz Poljske in Madžarske. Pri uvozu izdelkov iz perutninskega mesa prednjači uvoz iz Hrvaške in Poljske, pomemben pa je tudi uvoz iz Avstrije, Italije in Nemčije.

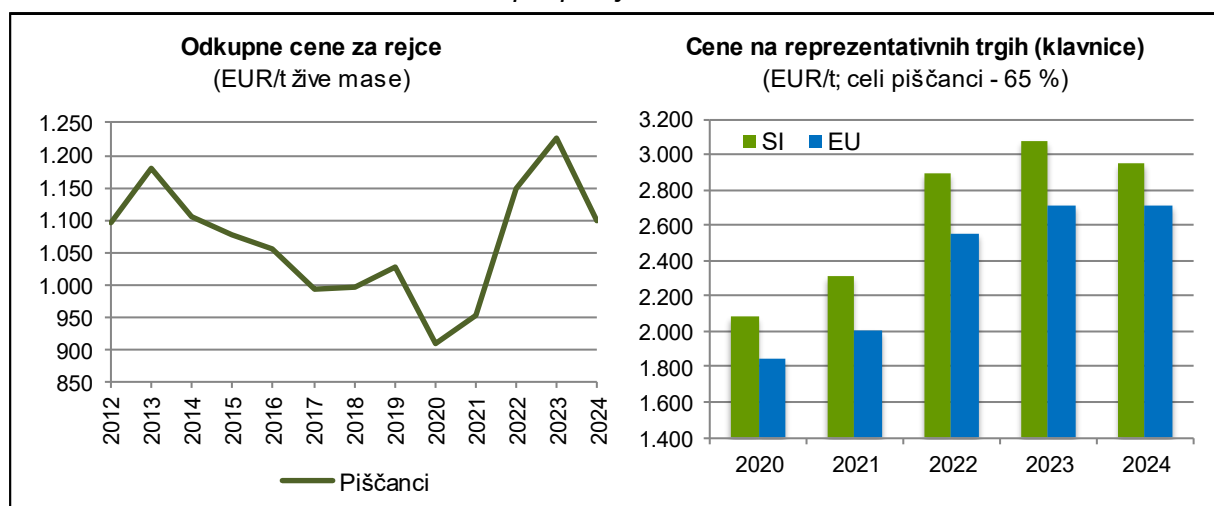
Cene, stroški in osnovni ekonomski kazalci – Zaradi vpetosti na mednarodni trg, velikega obsega zunanje trgovine in odvisnosti od nabave večine surovin na tujih trgih se odkupne cene perutnine pri nas gibajo podobno kot v EU.

Po podatkih reprezentativnih klavnic (tržna poročila TIS) se je cena zaklanih piščancev (tj. 65 % piščancev) po treh letih zviševanja v letu 2024 znižala. V primerjavi z letom prej je bila nižja za 4 %, medtem pa so odkupne cene na povprečni evropski ravni ostale nespremenjene.

Nenavadno gibanje odkupnih cen piščancev, pa tudi puranov, za zadnja leta prikazujejo statistični podatki. Po navajanju SURS so se odkupne cene perutnine za zakol v letih 2017–2019 le malo spreminjale. V letu 2020 je zabeležen občuten padec (–11 % glede na leto 2019) odkupnih cen za pitovne piščance, ki ga TIS ni zaznal, čeprav je glavnina zajema poročanja s strani odkupovalcev pri obeh podatkovnih zbirkah enaka.

Za leto 2024 statistični podatki kažejo 10-odstotno znižanje odkupnih cen piščancev. Smer gibanja odkupnih cen po letu 2020 sovпада s podatki TIS, so pa med podatki precejšnja odstopanja v intenzivnosti zvišanj in znižanj odkupnih cen.

Slika 53: Odkupne cene piščancev za zakol v Sloveniji in primerjava tržnih cen piščancev s povprečjem EU

Vir: SURS, Evropska komisija, preračuni KIS

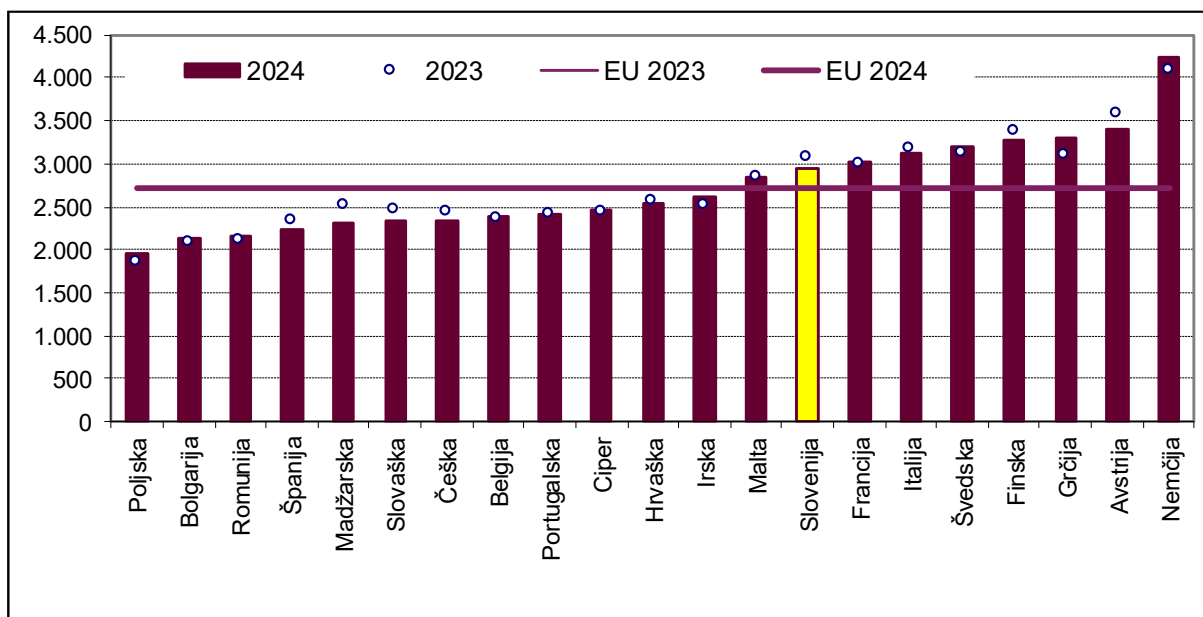
Nenavadno je tudi poročanje o odkupnih cenah za pitane purane v kategoriji perutnina za zakol (žive živali), ob vseh znanih dejstvih o porastu cen na vseh stroškovnih mestih prireje in predelovalno-prodajnih segmentih perutninske verige. Po podatkih statistike so cene pitovnih puranov v letu 2022 ostale na ravni let 2019–2021, izrazit porast cene (+36 %) pa je sledil šele v letu 2023.

Na agregatni ravni so se po podatkih statistike odkupne cene perutnine za rejce znižale za 11 %. V kategoriji perutnina za nadaljnjo rejo so se cene enodnevnih piščancev za nesnice zvišale za 2 %, cene jarkic pa so se znižale za odstotek. Cene enodnevnih piščancev za pitanje so se po zvišanju v letu 2023 znižale in so bile v letu 2024 nižje za 3 %.

Slovenija je po razpoložljivih podatkih Evropske komisije glede na raven cen piščancev vse od leta 2014 (razen v letih 2016, 2022 in 2023) v sredini držav članic EU (katere ustrezno poročajo).

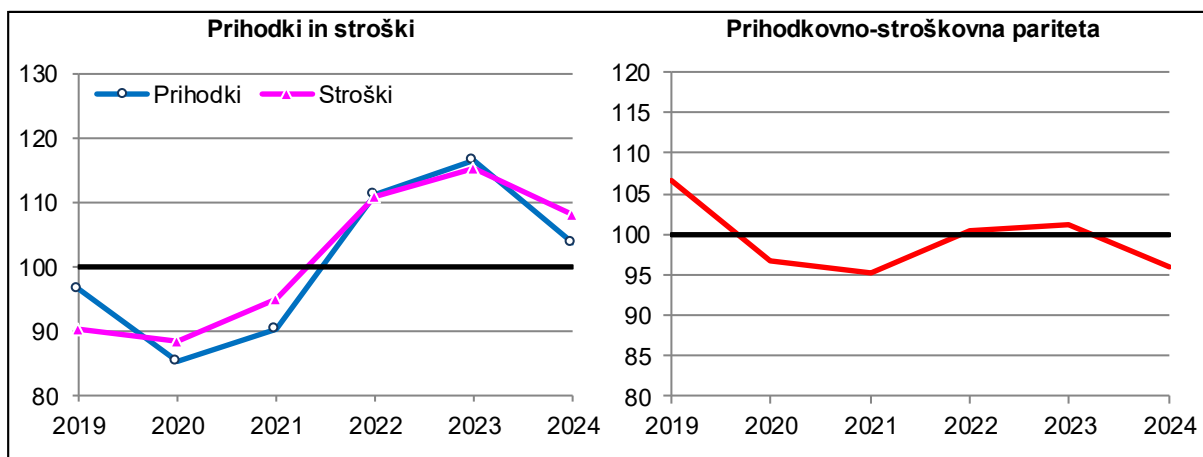
Slika 54: Tržne cene piščancev (65 %) po državah EU; 2023 in 2024

Vir: Evropska komisija

Zaradi načina proizvodnje in velikega deleža, ki ga ima v strukturi stroškov krma, spremembe odkupnih cen perutnine praviloma sledijo spremembam cen krme. V zadnjih nekaj letih so k ohranjanju visokih stroškov reje pomembno prispevale tudi cene energentov, kar je dodatno vplivalo tako na porast cen valilnih jajc in dan starih piščancev, kot tudi na cene pitovnih kategorij perutnine.

Slika 55: Osnovni ekonomski kazalniki pri pitanju piščancev (indeks; povprečje 2019–2023 = 100)

Vir: Modelne kalkulacije KIS

V povprečju se je strošek krme za pitane piščance po modelnih ocenah v letu 2024 zmanjšal za 7 %, strošek dan starih piščancev pa se je zmanjšal za 10 %. Nasprotno pa so bili večji strošek amortizacije (+3 %), strošek najetih storitev (+2 %) ter strošek dela (+6 %). Ker stroška krme in dan starih piščancev v skupnih stroških predstavljata okoli četrtno, se je zaradi njunega opaznega zmanjšanja vrednosti zmanjšal tudi strošek kapitala.

Bolj kot stroški so se v letu 2024 znižale odkupne cene piščancev, kar je prihodkovno-stroškovno pariteto poslabšalo na podpovprečno raven obdobja 2019–2024. Ekonomske razmere v prireji perutninskega mesa so bile v letu 2024 podobne razmeram v letih 2020 in 2021. Ker oskrba s perutninskim mesom sloni na podjetjih z značilno močnimi povezavami med rejci, vzrejo starševskih jat in živali za pitanje, proizvodnjo krme in predelavo perutninskega mesa, so možnosti za obvladovanje nihanj prihodkovno-stroškovnega razmerja prireje mesa dosti večje kot v drugih kmetijskih panogah. Ne glede na poslabšanje v letu 2024 ocenjujemo, da so razmere za prirejo piščančjega mesa na zadovoljivi ravni.

3.3.1 Prirast perutnine in prireja mesa (000 t)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*	Indeks 2024/23
Prirast perutnine (živa masa)	83,7	80,8	84,0	82,5	89,9	96,2	96,9	98,1	102,2	101,1	103,0	105,1	108,9	83,7
Domača prireja mesa (klavna masa)	62,2	59,7	61,8	61,3	66,0	70,0	70,7	70,8	73,3	72,8	74,2	76,6	78,4	62,2
Vse pridobljeno meso (klavna masa)	60,3	58,2	60,5	59,4	64,7	69,3	69,7	70,6	73,6	72,8	74,2	75,7	78,4	60,3
Zakol v klavnicah (klavna masa)	58,7	57,1	59,8	58,8	64,0	68,7	69,2	70,0	72,9	72,2	73,7	75,3	78,0	58,7
- delež od vsega pridobljenega mesa (%)	97,3	98,1	98,8	98,9	98,9	99,1	99,2	99,2	99,1	99,2	99,3	99,4	99,4	97,3
Zakol zunaj klavnic	1,6	1,1	0,7	0,6	0,7	0,6	0,5	0,6	0,7	0,6	0,5	0,4	0,4	

* Začasni podatki.

Vir: SURS

3.3.2 Bilanca proizvodnje in porabe mesa perutnine (t, klavna masa)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*	Indeks 2024/23
Domača prireja mesa	62.338	59.832	61.961	61.409	66.058	70.228	70.774	70.741	73.363	72.854	74.210	76.574	79.255	103,5
Uvoz živih živali (klavna masa)	189	499	1.078	747	1.346	1.738	1.029	990	1.295	1.051	1.231	345	302	87,8
Izvoz živih živali (klavna masa)	2.227	2.131	2.539	2.756	2.703	2.666	2.103	1.131	1.058	1.106	1.241	1.218	1.157	95,0
Vse pridobljeno meso	60.300	58.200	60.500	59.400	64.700	69.300	69.700	70.600	73.600	72.800	74.200	75.700	78.400	103,6
Začetne zaloge mesa in izdelkov	1.401	1.034	1.369	1.401	1.125	1.138	1.099	869	814	1.567	863	1.263	1.008	79,9
Uvoz mesa in izdelkov	18.920	18.823	19.776	22.384	22.960	23.220	26.091	25.918	23.827	25.478	29.103	32.310	34.270	106,1
I. stopnja predelave (meso)	17.212	17.011	17.698	20.061	20.117	20.418	22.678	22.853	20.589	21.704	25.157	28.010	29.290	104,6
II. stopnja predelave (izdelki)	1.708	1.811	2.078	2.323	2.843	2.803	3.412	3.065	3.238	3.774	3.945	4.300	4.980	115,8
Izvoz mesa in izdelkov	22.542	25.703	24.603	22.484	25.745	28.344	31.382	32.577	30.458	33.803	34.490	37.890	38.699	102,1
I. stopnja predelave (meso)	19.043	21.907	20.854	17.813	20.668	23.098	25.475	26.001	24.186	26.737	26.329	28.761	29.464	102,4
II. stopnja predelave (izdelki)	3.499	3.796	3.749	4.671	5.076	5.246	5.906	6.577	6.272	7.066	8.160	9.130	9.235	101,2
Končne zaloge mesa in izdelkov	1.034	1.369	1.401	1.125	1.138	1.099	869	814	1.567	863	1.263	1.008	734	72,8
Domača poraba	57.045	50.985	55.641	59.576	61.903	64.215	64.639	63.995	66.216	65.179	68.413	70.374	74.246	105,5
Razpoložljiva količina za prehrano na prebivalca (kg)	27,7	24,8	27,0	28,9	30,0	31,1	31,2	30,6	31,5	30,9	32,4	33,2	34,9	105,2
Stopnja samooskrbe (%)	109,3	117,4	111,4	103,1	106,7	109,4	109,5	110,5	110,8	111,8	108,5	108,8	106,7	
Povprečje EU														
Poraba na prebivalca (kg)**	20,3	20,4	21,1	21,8	22,5	22,4	23,1	23,2	23,5	23,2	23,4	24,2	25,1	
Stopnja samooskrbe (%)**	108,8	108,6	109,3	110,1	111,4	112,3	112,8	114,0	113,7	112,1	109,4	108,0	108,2	

* Začasni podatki. ** V letu 2023 je bila serija podatkov za prikazano obdobje popravljena in ne vključuje podatkov za Združeno kraljestvo.

Vir: SURS, KIS, Evropska komisija

3.3.3 Zakol perutnine v klavnicah

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
ŠTEVILO (000)														
Perutnina, skupaj	32.041	32.316	33.594	33.322	35.986	38.500	38.238	38.841	40.137	39.610	41.386	42.269	43.453	102,8
Pitani piščanci	31.377	31.579	32.949	32.662	35.275	37.811	37.579	37.987	39.348	38.801	40.551	41.446	42.633	102,9
Odrasle kokoši	260	348	265	243	297	254	201	338	280	314	365	312	359	115,2
Purani	404	388	380	417	415	435	458	516	509	495	470	511	460	90,1
MASA TRUPOV (t)														
Perutnina, skupaj	58.661	57.088	59.798	58.761	64.006	68.663	69.168	70.004	72.943	72.205	73.661	75.254	77.960	103,6
Pitani piščanci	53.224	51.794	54.933	53.618	58.572	63.046	63.479	63.444	66.359	65.760	67.504	68.741	71.777	104,4
Odrasle kokoši	731	985	706	637	785	729	536	789	685	842	933	920	973	105,8
Purani	4.706	4.310	4.160	4.506	4.649	4.888	5.153	5.772	5.899	5.602	5.224	5.594	5.210	93,2
POVPREČNA MASA (kg)														
Perutnina, skupaj	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	100,6
Pitani piščanci	1,7	1,6	1,7	1,6	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	101,2
Odrasle kokoši	2,8	2,8	2,7	2,6	2,7	2,9	2,7	2,3	2,5	2,7	2,6	3,0	2,7	91,9
Purani	11,7	11,1	11,0	10,8	11,2	11,2	11,3	11,2	11,6	11,3	11,1	11,0	11,3	103,5

Vir: SURS

3.3.4 Cene perutnine

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
PERUTNINA ZA ZAKOL (EUR/t žive mase)														
Pitani piščanci	1.096,5	1.180,9	1.105,8	1.076,5	1.057,0	994,5	996,7	1.028,0	908,3	954,3	1.150,1	1.227,0	1.097,8	89,5
PERUTNINA ZA NADALJNJO REJO (EUR/000)														
Enodnevni piščanci (vsi)	512,3	504,0	498,0	499,0	457,0	z	z	z	z	z	z	z	z	
Enodnevni piščanci za pitanje	511,0	501,3	494,9	496,1	z	z	z	z	z	z	z	z	z	
Enodnevni piščanci za nesnice	597,4	683,6	675,5	639,8	z	z	z	z	z	z	z	z	z	
Jarkice (EUR/kg)	3.111,8	3.292,3	3.282,2	3.321,8	z	3.358,1	3.238,7	3.330,9	z	z	z	z	z	
CENE PIŠČANCEV NA REPREZENTATIVNIH TRGIH (EUR/t klavne mase; 65 % piščanci)														
Slovenija	2.023,4	2.080,1	2.004,4	1.990,6	1.938,7	1.924,4	2.119,5	2.100,4	2.079,3	2.311,4	2.892,4	3.071,3	2.945,0	95,9
EU	1.919,3	1.949,4	1.910,5	1.868,7	1.782,5	1.864,9	1.896,6	1.883,4	1.839,0	1.998,5	2.551,3	2.713,8	2.710,7	99,9

z – zaupno.

Vir: SURS, ARSKTRP, Evropska komisija, preračuni KIS

3.4 Ovčje in kozje meso

Obseg prireje in stalež živali – Tudi v letu 2024 je prireja mesa drobnice k vrednosti kmetijske proizvodnje prispevala malo manj kot odstotek (0,9 %), k vrednosti živinorejske proizvodnje pa dva odstotka.

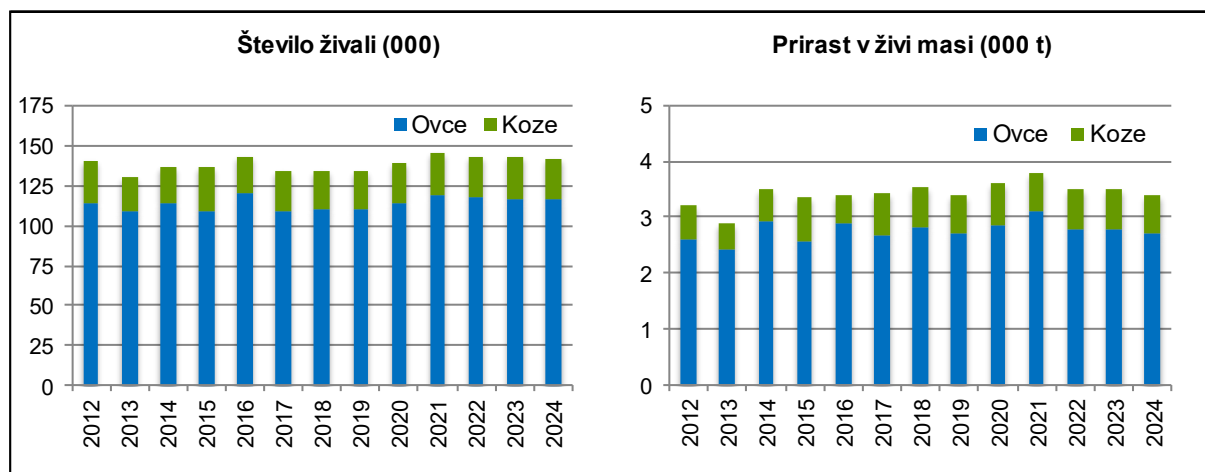
V letu 2023 je bila izvedena zadnja raziskava strukture kmetijskih gospodarstev. Podrobni podatki še niso na voljo, zato bodo obravnavani v prihodnjih poročilih. Po podatkih popisa kmetijstva 2020 se je število gospodarstev z drobnico v primerjavi z letom 2000 zmanjšalo za 8 %. Pri tem se je število KMG z ovcami povečalo (+16 %), število KMG s kozami pa zmanjšalo (–29 %). Skupno število drobnice se je v obravnavanem obdobju povečalo za 13 %. Pri ovcah se je povprečno število živali na KMG v obdobju 2000–2020 povečalo z 22,2 na 22,8 živali, pri kozah pa s 6,2 na 8,1 živali na KMG.

Podatki rednih letnih statističnih raziskav o številu živali kažejo, da je bilo število drobnice ob koncu leta 2024 za odstotek manj kot v letu 2023 in rahlo nad povprečjem obdobja 2019–2023. Od 142 tisoč živali je bilo konec leta 116,8 tisoč ovac in 25,1 tisoč koz. Medtem ko je bilo število ovac v primerjavi z enakim obdobjem leta 2023 podobno, se je število koz zmanjšalo za 6 %.

Število plemenske drobnice se je po letu 2019 povečevalo. Potem, ko je v obdobju 2021–2023 število plemenskih živali presegalo 100 tisoč plemenskih ženskih živali, se je število v letu 2024 ponovno zmanjšalo pod to mejo. Med temi je bilo konec leta 2024 81,6 tisoč plemenskih ovac, kar je za dober odstotek manj kot v letu prej. Število plemenskih koz pa se je zmanjšalo bolj intenzivno kot pri ovcah, in sicer za 7 % na 17,3 tisoč živali. Ob tem je zadnja leta konstantno v reji tudi okoli 7 tisoč plemenskih moških živali (leta 2024: 7,4 tisoč, od tega 5,1 tisoč ovnov in 2,3 tisoč kozlov).

Za prirejo mleka drobnice je bilo v letu 2024 skupno namenjenih 11,6 tisoč živali, od tega 6,2 tisoč mlečnih ovac, kar je za 8 % manj kot leta 2023. Medtem je bilo mlečnih koz manj kar za 2 % (2024: 5,4 tisoč živali).

Slika 56: Število drobnice in prirast; 2012–2024

Vir: SURS

Večletna rast števila mlečnih ovac in koz je v letu 2022 doseglo vrh, ko je bilo za prirejo mleka v reji preko 13,8 tisoč živali. V dveh kasnejših zaporednih letih se je število zmanjševalo. Tako se je v letu 2024 prirejamo mleko drobnice z 11,6 tisoč živali, kar je 16 % manj kot dve leti pred tem.

Enako kot stalež drobnice se je v letu 2024 zmanjšal tudi njen prirast. Ta je v živi masi znašal 3,4 tisoč ton. V strukturi skupnega prirasta drobnice prispevajo ovce okoli 80 %.

Domača prireja mesa drobnice je po statističnih podatkih v letih 2022 in 2023 in tudi v letu 2024 znašala 1,7 tisoč ton, kar je sicer ob vzporednem pregledu drugih podatkov nekoliko nenavadno.

Od leta 2013 se je zakol drobnice v klavnicah povečeval. V zadnjih letih se giblje med 8 in 11 % (leta 2024: 9 %). Tako se še vedno največ mesa drobnice pridobi iz zakola zunaj klavnic, v povprečju zadnjih let okoli 91 %. Število živali v zakolu je bilo v letu 2024 za 7 % manj kot v letu prej, so pa bile živali nekoliko težje. Kljub temu je bila masa pridobljenega mesa v klavnicah za 4 % manjša kot v letu pred tem.

Blagovna menjava, poraba in stopnja samooskrbe – Ob enaki domači prireji mesa drobnice kot v letu 2023 se je razpoložljiva količina mesa drobnice za prehrano na prebivalca povečala za slaba 2 %, kar je pomenilo porabo 0,85 kg mesa drobnice na prebivalca (v ekvivalentu klavnih trupov).

Razlog za majhno povečanje porabe je večji uvoz mesa in izdelkov drobnice, četudi je bil izvoz nekoliko večji kot v letu prej. Obseg zunanje trgovine z drobnico je sicer v primerjavi z drugimi živalskimi proizvodi skromen. Po precejšnjem zmanjšanju zunanjetrgovinskega obsega leta 2011 se je ta z leti močno povečeval vse do leta 2016, ko je znašal že skoraj 441 ton. Do leta 2020 se je obseg zmanjšal na 96 ton, v letu 2021 pa se je znova povečal na 143 ton in ostal na podobni ravni do leta 2024, ko je ponovno presegel 200 ton.

Že leta obseg zunanje trgovine z drobnico sloni na uvozu mesa in izdelkov, ki v obsegu zunanje trgovine z drobnico tudi prevladujejo. Uvoz mesa in izdelkov je v letu 2024 znašal 154 ton, medtem ko je bilo v istem letu izvoženo za 47 ton mesa in izdelkov drobnice.

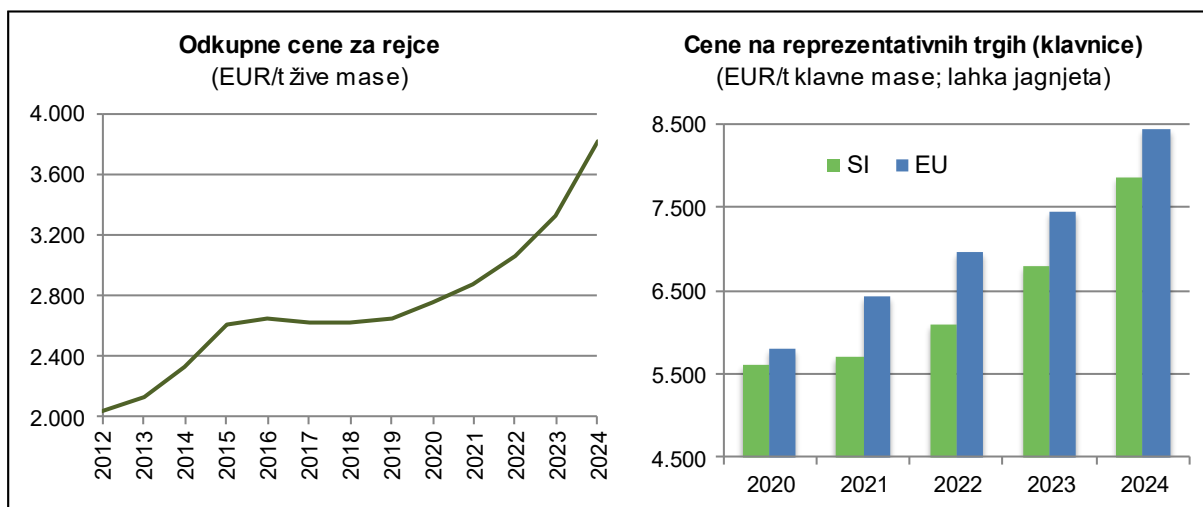
Po ustavitvi večletnega zniževanja stopnje samooskrbe z mesom drobnice v letu 2017, se je stopnja samooskrbe v zadnjih letih polagoma zviševala. V letu 2023 je dosegla skoraj 96 %, v letu 2024 pa je bila nekoliko nižja in sicer 94-odstotna.

Cene, stroški in osnovni ekonomski kazalci – Po trendu zviševanja odkupnih cen jagnjet v obdobju 2011–2016 so bile cene do leta 2019 dokaj stabilne, nato pa so se v zadnjih letih ponovno zviševale. Po statističnih podatkih so se odkupne cene jagnjet (žive živali) v letu 2024 ponovno zvišale na rekordno raven in so bile v primerjavi z letom 2023 za 15 % višje. Na zvišanje povprečne odkupne cene, kar za 16 %, kažejo tudi podatki o tržnih cenah jagnjet na reprezentativnem trgu (v klavni masi), ki so neposredno primerljive s cenami lahkih jagnjet v drugih državah članicah EU. Potem, ko so se dve leti zapored cene v EU v povprečju zvišale opazno intenzivneje kot na domačem trgu, je bila rast cen jagnjet v Sloveniji intenzivnejša od evropskega povprečja (+14 %). Takšne različno intenzivne spremembe kažejo na lokalno oblikovanje cen, medtem ko na njihovo gibanje razmere na trgih EU nimajo pomembnega vpliva.

14-odstotno zvišanje cen v letu 2024 v EU velja za težka in lahka jagnjeta. Za slednje so reprezentativni predvsem trgi sredozemskih držav ter vzhodne Evrope in Balkana. Potem, ko je razlika med povprečno ceno EU za lahka jagnjeta in ceno lahkih jagnjet v Sloveniji še leta 2013 znašala 41 % v prid evropske cene, se je v zadnjem desetletju, še zlasti pa v zadnjih petih letih, zmanjševala. V letih 2018–2019 je bila evropska cena le za okoli odstotek višja od cen v Sloveniji. Po letu 2021 se je cena lahkih jagnjet v EU povišala bolj kot se je v Sloveniji in je bila tako v zadnjih letih višja v povprečju za dobro desetino.

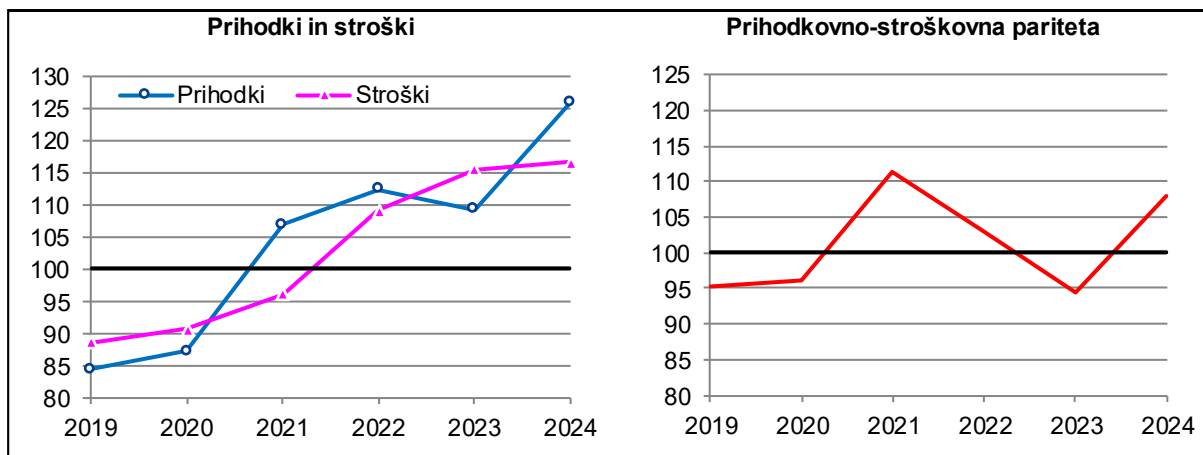
Slika 57: Odkupne cene jagnjet za zakol v Sloveniji in primerjava tržnih cen lahkih jagnjet s povprečjem v EU

Vir: SURS, Evropska komisija, preračuni KIS

V zadnjih letih se cena jagnjet v Sloveniji giblje med spodnjo in srednjo tretjino držav članic EU. Med državami članicami, katere redno poročajo o cenah jagnjet na svojem trgu, je imelo v letu 2024 nižjo povprečno ceno od Slovenije 7 držav, medtem ko med državami, v katerih se tržijo lahka jagnjeta, je le ena država (Italija) imela nižjo ceno od Slovenije.

Slika 58: Osnovni ekonomski kazalniki pri reji jagnjet (indeks; povprečje 2019–2023 = 100)

Vir: Modelne kalkulacije KIS

Z letom 2023 naprej se je začelo izvajati proizvodno vezano plačilo za rejo drobnice v okviru programa SN 2023–2027. Tej podpori je namenjeno do 1,3 % ovojnice za neposredna plačila, načrtovana podpora pa znaša 18,52 EUR na žival. Prek kmetijskih zemljišč so rejci v okviru neposrednih plačil upravičeni tudi do osnovne dohodkovne podpore za trajnostnost, ki se dodeli za vse upravičene hektare (načrtovani znesek 184,20 EUR/ha) ter dopolnilne dohodkovne podpore za trajnostnost (načrtovani znesek 27,38 EUR/ha). Rejci lahko uveljavljajo podporo tudi v okviru ukrepa dobrobit živali. Podobno kot v drugih živinorejskih dejavnostih so rejci od leta 2007 upravičeni do regresa za zavarovanje živali za primer bolezni. Stopnja sofinanciranja zavarovanja živali je bila od leta 2019 30-odstotna, v letih 2021, 2022 in do sredine 2023 je bila višja (55 %), od 1. julija 2023 dalje pa se je odstotek sofinanciranja povečal na 60 %. Rejci drobnice so lahko pred spremembo sistema obračunavanja trošarine za gorivo v letu 2023 uveljavljali tudi pravico do vračila dela trošarine za gorivo, porabljeno v

kmetijstvu, ki od leta 2009 znaša 70 %. Z letom 2023 je gorivo za rejce drobnice zmanjšano za celotni trošarinski del v ceni dizelskega goriva.

Večletna intenzivna rast stroškov reje drobnice se je v letu 2024 umirila. Stroški blaga in storitev so bili v primerjavi z letom prej manjši za 9 %, od tega krma za 12 %. Med stroški blaga in storitev pa kot večji izstopa strošek vhljevitve plemenskih živali (+16 %). Višji kot v letu prej so bili tudi strošek dela ter kapitala za 4 % ter amortizacija 3 %.

Po zmanjšanju vrednosti subvencij in gnoja kot stranskega proizvoda v letu 2023 se je trend rasti vrednosti prireje mesa drobnice zaustavil, a se je v letu 2024 ponovno nadaljeval. Čeprav se je vrednost stranskih proizvodov še znižala, vrednost subvencij pa ostala enaka kot v letu 2023, je 15-odstotni porast odkupnih cen vrednost prireje povečal za 7 %.

Prihodkovno-stroškovno razmerje pri reji jagnjet se je v letih 2016–2019 slabšalo, trend slabšanja pa se je v letu 2020 ustavil. V letu 2021 se je prihodkovno-stroškovno razmerje izjemno izboljšalo, predvsem zaradi uvedbe PVP za plemenske živali, ki je skupni znesek subvencij več kot podvojil (izboljšanje razmer se izkazuje že brez upoštevanja PVP), delno pa tudi zaradi zvišanja odkupnih cen jagnjet. V letu 2023 je hitrejši porast stroškov ob nespremenjeni vrednosti proizvodnje pomenil poslabšanje prihodkovno-stroškovnega razmerja, ta se je v letu 2024 občutno izboljšal in bil podoben zelo ugodnemu letu 2021.

Sila ugodni leti 2021 in 2024 pomembno pripomoreta k dvigu ravni povprečja in čeprav so razmere za rejo drobnice v letih 2019, 2020 in 2023 pod ravno petletnega povprečja 2019–2023, celotno obdobje ocenjujemo kot zelo ugodno za prirejo mesa drobnice.

Uradni statistični podatki na področju odkupnih cen so za drobnico pomanjkljivi. Pri oceni ekonomskega stanja reje drobnice na podlagi modelnih kalkulacij se upoštevajo samo podatki uradnega odkupa jagnjet (zakol v klavnicah), pri čemer je zajeta le slaba desetina prodanih/zrejenih živali. Na podlagi drugih informacij o ponudbi in trženju jagnjet pa ocenjujemo, da so cene pri rejcih, ki jih dosežejo mimo uradnega odkupa na kmetiji, realno lahko precej višje (v zadnjih letih pretežno v razponu 10–20 %), s tem pa je višja tudi ocenjena vrednost proizvodnje.

3.4.1 Število drobnice

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
DROBNICA, skupaj	140.503	130.019	135.931	136.365	142.250	133.978	134.542	134.617	139.414	144.951	143.151	143.147	141.950	99,2
Plemenske ovce in koze	94.099	88.093	93.150	93.649	96.132	95.970	94.303	93.750	95.652	100.626	102.026	101.328	98.947	97,7
- mlečna plemenska drobnica	9.119	8.212	9.566	9.813	8.740	10.216	10.885	11.377	11.696	12.425	13.776	12.219	11.555	94,6
- druga plemenska drobnica	84.980	79.881	83.584	83.836	87.392	85.754	83.418	82.373	83.956	88.201	88.250	89.109	87.392	98,1
Jagnjeta, kozlički, mlade ovce in koze	37.659	34.305	35.187	34.797	36.907	30.446	31.550	32.328	36.955	37.181	33.744	34.775	35.603	102,4
Jalove ovce in koze*	2.296	2.070	1.503	1.809	2.218	1.002	2.074	1.835						
Ovni in kozli	6.452	5.551	6.091	6.110	6.993	6.560	6.615	6.704	6.807	7.144	7.381	7.044	7.400	105,1
OVCE, skupaj	114.152	108.779	113.648	109.406	119.845	108.761	109.832	110.259	113.734	119.267	117.196	116.323	116.825	100,4
Plemenske ovce	77.288	73.424	77.970	75.204	81.470	77.903	76.493	75.859	77.276	82.478	83.834	82.748	81.611	98,6
- mlečne ovce	4.763	4.035	4.641	3.927	4.610	5.322	5.006	4.987	4.964	5.617	6.855	6.769	6.199	91,6
- druge ovce	72.525	69.389	73.329	71.277	76.860	72.581	71.487	70.872	72.312	76.861	76.979	75.979	75.412	99,3
Jagnjeta in mlade ovce	30.901	29.806	30.239	28.745	31.469	25.855	27.359	28.731	31.748	31.808	28.219	28.822	30.119	104,5
Jalove ovce	1.495	1.536	953	1.141	1.646	686	1.357	1.127						
Ovni	4.470	4.013	4.486	4.316	5.260	4.317	4.623	4.542	4.710	4.981	5.143	4.753	5.095	107,2
KOZE, skupaj	26.351	21.240	22.283	26.959	22.405	25.217	24.710	24.358	25.680	25.684	25.955	26.824	25.125	93,7
Plemenske koze	16.811	14.669	15.180	18.445	14.662	18.067	17.810	17.891	18.376	18.148	18.192	18.580	17.336	93,3
- mlečne koze	4.356	4.177	4.925	5.886	4.130	4.894	5.879	6.390	6.732	6.808	6.921	5.450	5.356	98,3
- druge koze	12.455	10.492	10.255	12.559	10.532	13.173	11.931	11.501	11.644	11.340	11.271	13.130	11.980	91,2
Kozlički in mlade koze	6.758	4.499	4.948	6.052	5.438	4.591	4.191	3.597	5.207	5.373	5.525	5.953	5.484	92,1
Jalove koze	801	534	550	668	572	316	717	708						
Kozli	1.982	1.538	1.605	1.794	1.733	2.243	1.992	2.162	2.097	2.163	2.238	2.291	2.305	100,6

* Z letom 2020 so jalove živali upoštevane znotraj posameznih kategorij plemenskih živali.

Vir: SURS

3.4.2 Prirast drobnice in prireja mesa (000 t)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*	Indeks 2024/23
DROBNICA, skupaj														
Prirast drobnice (živa masa)	3,21	2,90	3,51	3,36	3,40	3,43	3,54	3,38	3,59	3,80	3,50	3,50	3,40	97,1
Domača prireja mesa (klavna masa)	1,76	1,61	1,62	1,67	1,64	1,72	1,81	1,70	1,75	1,80	1,70	1,70	1,70	100,0
Vse pridobljeno meso (klavna masa)	1,75	1,60	1,62	1,66	1,64	1,72	1,81	1,70	1,75	1,80	1,70	1,70	1,70	100,0
Zakol v klavnicah (klavna masa)	0,12	0,09	0,11	0,12	0,13	0,15	0,17	0,17	0,13	0,15	0,17	0,16	0,16	96,2
- delež od vsega pridobljenega mesa (%)	6,6	5,8	7,1	7,2	8,0	8,8	9,3	9,9	7,6	8,6	10,0	9,6	9,3	96,2
OVCE														
Prirast ovc (živa masa)	2,62	2,42	2,91	2,57	2,91	2,68	2,81	2,71	2,86	3,10	2,80	2,80	2,70	96,4
Domača prireja mesa (klavna masa)	1,41	1,31	1,33	1,36	1,31	1,42	1,44	1,37	1,40	1,40	1,40	1,40	1,40	100,0
Vse pridobljeno meso (klavna masa)	1,41	1,31	1,34	1,36	1,31	1,42	1,44	1,37	1,40	1,40	1,40	1,40	1,40	100,0
KOZE														
Prirast koz (živa masa)	0,59	0,48	0,60	0,78	0,49	0,76	0,72	0,68	0,73	0,70	0,70	0,70	0,70	100,0
Domača prireja mesa (klavna masa)	0,35	0,30	0,29	0,31	0,33	0,30	0,37	0,34	0,36	0,40	0,30	0,30	0,30	100,0
Vse pridobljeno meso (klavna masa)	0,35	0,29	0,29	0,31	0,33	0,30	0,37	0,34	0,36	0,40	0,30	0,30	0,30	100,0

* Začasni podatki.

Vir: SURS

3.4.3 Bilanca proizvodnje in porabe mesa drobnice (t, klavna masa)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*	Indeks 2024/23
Domača prireja mesa	1.762	1.608	1.622	1.666	1.640	1.720	1.811	1.703	1.750	1.800	1.700	1.700	1.700	100,0
Uvoz živih živali (klavna masa)	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Izvoz živih živali (klavna masa)	10	4	4	2	0	0	2	0	0	0	0	0	0	
Vse pridobljeno meso	1.752	1.604	1.624	1.664	1.640	1.720	1.809	1.703	1.750	1.800	1.700	1.700	1.700	100,0
Začetne zaloge mesa in izdelkov	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Uvoz mesa in izdelkov	40	88	240	296	404	209	165	137	88	129	122	104	154,4	149,1
Izvoz mesa in izdelkov	13	7	8	9	37	26	14	9	8	14	26	30	47	160,0
Končne zaloge mesa in izdelkov	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Domača poraba	1.778	1.686	1.856	1.951	2.007	1.902	1.960	1.831	1.831	1.916	1.796	1.774	1.807	101,9
Razpoložljiva količina za prehrano na prebivalca (kg)	0,86	0,82	0,90	0,95	0,97	0,92	0,95	0,88	0,87	0,91	0,85	0,84	0,85	101,6
Stopnja samooskrbe (%)	99,0	95,4	87,4	85,4	81,7	90,4	92,4	93,0	95,6	94,0	94,7	95,8	94,1	
Povprečje EU														
Poraba na prebivalca (kg)**	1,5	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,36	1,31	1,30	1,35	1,29	1,25	96,8
Stopnja samooskrbe (%)**	85,5	85,5	86,1	86,2	88,9	91,0	89,9	93,1	94,1	95,5	91,2	89,8	88,3	

* Začasni podatki. ** V letu 2023 je bila serija podatkov za prikazano obdobje popravljena in ne vključuje podatkov za Združeno kraljestvo.

Vir: SURS, KIS, Evropska komisija

3.4.4 Cene drobnice za zakol

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
EUR/t žive mase														
Jagnjeta (vsa)*	2.033,7	2.127,4	2.332,9	2.612,7	2.646,3	2.625,2	2.622,5	2.652,2	2.759,1	2.878,5	3.059,9	3.323,1	3.812,6	114,7
Sesna jagnjeta	2.142,9	2.209,2	2.320,0	2.656,1	z	z	z	z						
Pitana jagnjeta	1.994,4	2.085,8	2.335,3	2.610,7	2.645,8	z	z	z						
Ovce	792,0	720,5	822,1	1.139,1	1.055,1	1.109,9	1.117,0	1.005,2	1.081,3	1.124,5	1.116,5	1.239,4	z	
CENE LAHKIH JAGNJET NA REPREZENTATIVNIH TRGIH (EUR/t klavne mase)														
Slovenija	4.040,2	4.173,2	4.817,5	5.467,7	5.373,7	5.364,9	5.389,3	5.403,0	5.610,8	5.708,1	6.092,9	6.785,7	7.866,7	115,9
EU	5.998,8	5.896,6	5.890,1	6.169,2	5.838,2	5.552,6	5.420,7	5.477,3	5.794,6	6.440,0	6.974,9	7.443,6	8451,4	113,5

* Z letom 2020 dalje združen podatek sesna jagnjeta in pitana jagnjeta.

z – zaupno.

Vir: SURS, ARSKTRP, Evropska komisija, preračuni KIS

3.5 Mleko

Obseg prireje in stalež živali – Proizvodnja kravjega mleka še naprej ostaja najpomembnejša usmeritev slovenskega kmetijstva. K skupni vrednosti kmetijske proizvodnje v zadnjih letih prispeva okoli 15 %, v letu 2024 15,9 %. K vrednosti živinoreje proizvodnja mleka prispeva približno 34 % (leta 2024: 35,9 %).

V letu 2023 je bila izvedena zadnja raziskava strukture kmetijskih gospodarstev. Podrobni podatki še niso na voljo, zato bodo obravnavani v prihodnjih poročilih. Kot kažejo podatki raziskovanja strukture kmetijskih gospodarstev v letu 2020, so bile pri mlečni proizvodnji strukturne spremembe v zadnjem desetletju, še zlasti po letu 2007, najintenzivnejše med vsemi živinorejskimi usmeritvami. Tako se je v obdobju 2007–2010 število KMG, ki redijo molzne krave, zmanjšalo za več kot 40 %, v obdobju 2010–2020 pa se je po podatkih popisa kmetijstva 2020 dodatno prepolovilo. Tako se je v letu 2020 s proizvodnjo kravjega mleka ukvarjalo okoli 8 % od vseh KMG (leta 2010: 15 %). Število molznih krav v Sloveniji se je leta 2020 zmanjšalo na 101 tisoč, leta 2010 pa jih je bilo evidentiranih 108 tisoč, tj. za 7 % več. Povprečno število krav molznic na gospodarstvo je leta 2020 znašalo 18 krav molznic/KMG in se je v obdobju 2010–2020 povečalo za 82 %, kar kaže na nadaljevanje trenda povečevanja tega števila in specializacije rej.

Podatki rednih letnih statističnih raziskav o številu živali v zadnjem desetletju kažejo na počasen trend upadanja števila krav molznic. V letu 2020 je število prvič padlo pod mejo 100.000 krav molznic ter se je po rahlem porastu v letu 2021 še naprej zmanjševalo v letu 2022 (93,2 tisoč molznic). V poročilu o stanju v kmetijstvu za leto 2023 je bilo navedeno povečanje števila krav molznic za 7 % na 99,8 tisoč živali. Zapis je temeljil na objavljenih statističnih podatkih, ki so se kasneje precej spremenili. Po kasnejših podatkih za leto 2023 je bilo število krav molznic v primerjavi s številom v letu 2022 večje le za slaba 2 %, ob koncu leta pa je bilo vseh 94,7 tisoč živali. Razlog za precejšnje spremembo je prepis približno 5 tisoč živali v kategorijo krav dojlj. Po zadnjih dostopnih statističnih podatkih je bilo ob koncu leta 2024 v reji 92 tisoč krav molznic, kar je 3 % manj kot v letu prej.

V nasprotju s trendom staleža molznic pa v splošnem trend mlečnosti narašča. Po podatkih centralne podatkovne zbirke (v nadaljnjem besedilu: CPZ) Govedo (KIS) je v letu 2024 povprečna mlečnost ostala na ravni povprečja v letu 2023; povprečna mlečnost v standardni laktaciji znaša okoli 7.450 kg/kravo molznico, v celotni laktaciji pa 8.700 kg.

Delež krav molznic v kontroli mlečnosti v zadnjem desetletju znaša okoli 77 % (leta 2024 79 %). Čeprav se je tudi v kontroli prireje mleka število krav molznic v zadnjem desetletju zmanjšalo za okoli 10 tisoč živali, se je število krav izven kontrole (praviloma iz manjših in nespecializiranih rej) zmanjšalo bolj. Tako na proces specializacije prireje mleka kaže tudi delež krav molznic v kontroli, ki se je v četrto stoletje povečal iz 50 % na slabih 80 %.

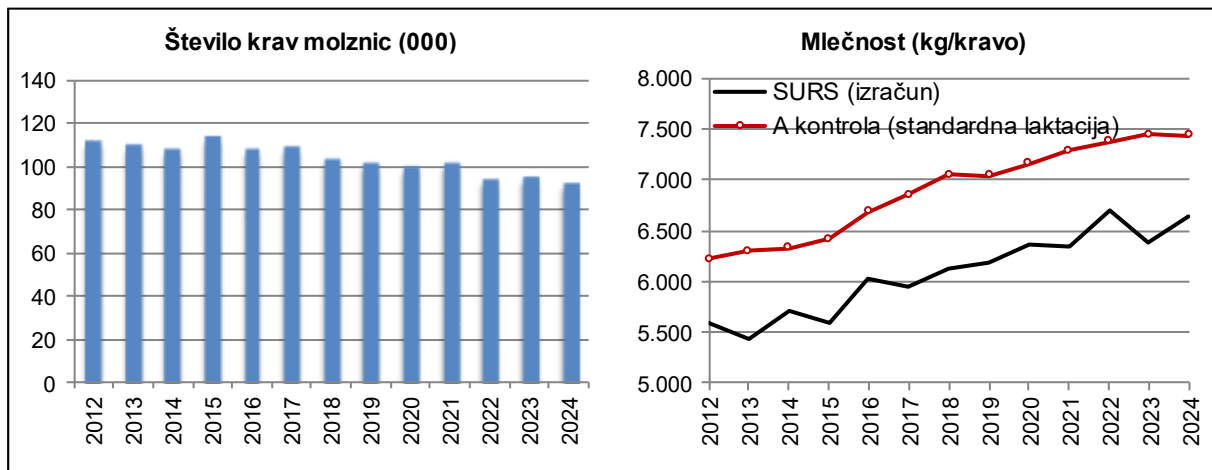
Statistični prikaz povprečne mlečnosti za leto 2024 kaže na 4-odstotno povečanje. Ker gre za izveden podatek iz podatka o namolzenem mleku in številu krav molznic na 1.12. v letu, v posameznih letih prihaja do drugačne smeri in intenzivnosti gibanja povprečne mlečnosti od tiste v kontroli.

Kljub manjšemu številu krav molznic, podatek velja ob koncu leta, pa je bilo po začasnih ocenah v letu 2024 namolzeno za slab odstotek več mleka kot v letu 2023 kar pomeni okoli 611 tisoč ton mleka (leta 2023 605 tisoč t). Ocena temelji na indeksaciji namolzene količine mleka za leto 2023 z indeksom spremembe v odkupu mleka za leto 2024. Ker ocenjujemo, da je bila poraba in prodaja mleka na gospodarstvih v letu 2024 nekaj manjša kot leto prej, pri obračunu letne prireje mleka ni upoštevan indeks letnega odkupa mleka (2024/2023: 101,1) v

celoti. Mlekarne so po podatkih statistike v letu 2024 odkupile za dober odstotek več mleka. Količinsko je odkup mleka znašal približno 565 tisoč ton, kar je skoraj 93 % celotne količine namolzenega mleka. Večletno zmanjševanje razlike med namolzeno in odkupljeno količino mleka ter sočasen porast povprečne mlečnosti kaže na pretežno zmanjšanje števila molznic z nižjo intenzivnostjo oziroma zmanjšanje števila nespecializiranih rej oziroma preusmerjanje k reji krav dojilj ali pitanju govedi. Kaže pa tudi na zmanjšanje porabe in prodaje mleka na gospodarstvih, količina pa se je v zadnjem desetletju iz 85 tisoč ton zmanjšala na 46 tisoč ton.

Slika 59: Število krav molznic in povprečna mlečnost; 2012–2024

Vir: SURS, KIS (CPZ Govedo)

Trend zmanjševanja kmetijskih gospodarstev se je nadaljeval tudi v letu 2024. Število rej s kravami molznicami je bilo po podatkih CPZ Govedo nekaj več kot 4.100, kar je približno 660 gospodarstev manj (–14 %) kot v letu prej in za tretjino manj kot pred desetletjem.

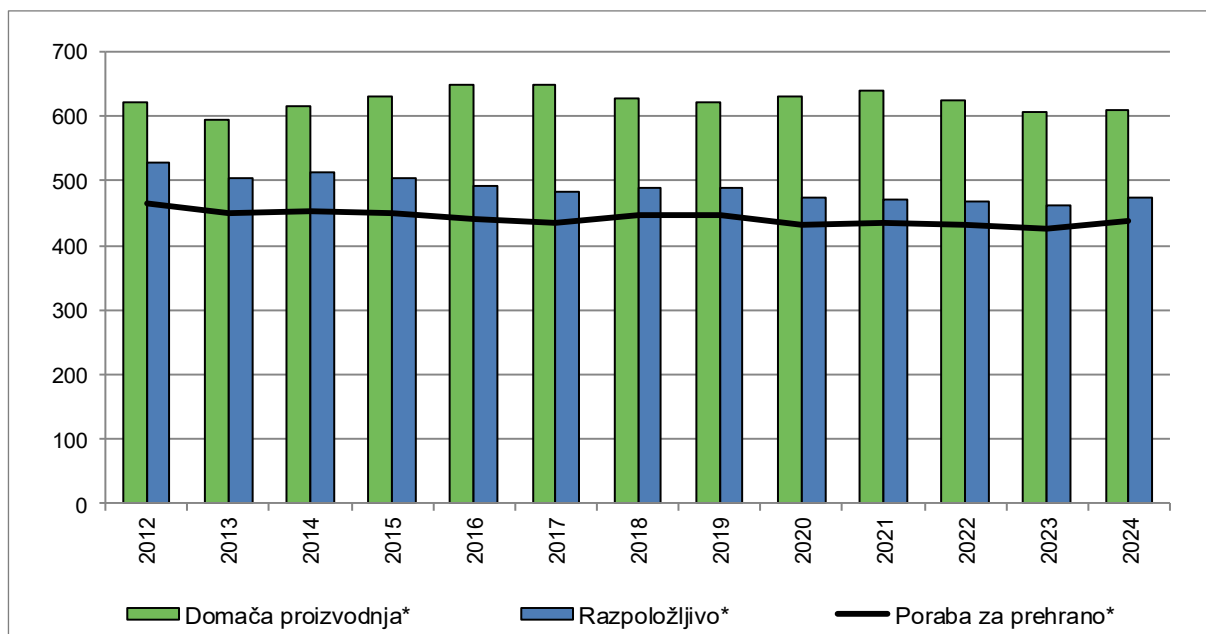
V okviru organiziranega odkupa mleka so domače mlekarne v letu 2024 odkupile 389,4 tisoč ton mleka, kar je za približno 5 % več kot leto prej. Na drugi strani so tuje mlekarne (večinoma italijanske, v zadnjih letih pa tudi avstrijske in hrvaške) kot pomemben odkupovalec slovenskega surovega mleka odkupile za 6 % manj mleka. Odkupljeno je bilo 175,4 tisoč ton mleka (leta 2023: 187 tisoč t). Pri tem je odkup tujih mlekar v celotnem odkupu leta 2024 znašal 31 % (2023: 33 %).

Razlog za zmanjševanje deleža v obdobju po letu 2015 je vse večji odkup domačih mlekar (kar se kaže po zmanjšanju uvoza mleka za predelavo) tako zaradi izvoza mleka v okviru lastniških povezav in izvoza mleka za uslužnostno predelavo kot tudi zaradi preprodaje mleka.

Povprečna vsebnost maščobe v odkupljenem mleku je v letu 2024 znašala 4,19 %, vsebnost beljakovin pa 3,43 %. Delež mleka ekstra in 1. kakovostnega razreda se po v letu 2015 spremenjeni metodologiji spremljanja in poročanja izračunava iz razlike med celotno odkupljeno količino mleka ter količino mleka 2., 3. in 4. kakovostnega razreda (tj. mleko s skupnim številom mikroorganizmov nad 100.000 mo/ml). Delež mleka, ki po kakovosti ne spada v ekstra in 1. bakteriološki razred, med leti precej niha. V zadnjem desetletju se je gibal med 4,3 in 11,6 %. Leta 2024 se je delež mleka, ki ne spada v ekstra in 1. kakovostni razred, v primerjavi z letom prej zmanjšal in znašal 5,9 %, kar pa je glede na stabilizacijo razmer po slabih pridelovalnih razmerah za krmo v letih 2022 (suša) in 2023 (poplave, jesenska moča) pričakovan rezultat.

Slika 60: Proizvodnja in poraba mleka (000 t; ekvivalent surovega mleka); 2012–2024

* Začasni podatki za leto 2024.

Vir: SURS, KIS

Blagovna menjava, poraba in stopnja samooskrbe – Proizvodnja mleka v Sloveniji konstantno presega domačo porabo. Po začnih podatkih je bila poraba mleka v letu 2024 po štirih letih zmanjševanja ponovno večja (+2 %), pri čemer pa se je poraba za prehrano povečala za slabe 3 %. V ekvivalentu surovega mleka je skupna poraba mleka znašala 473 tisoč ton (leta 2023: 463 tisoč t), od tega 438 tisoč ton za prehrano. Slednja se je po letu 2014 opazno zmanjševala. V zadnjem desetletju se je prepolovila poraba mleka za krmo, medtem ko se izgube zadnje obdobje vseskozi gibajo okoli 16 tisoč ton.

Po dveh letih zmanjševanja je bila v letu 2024 razpoložljiva količina mleka za prehrano na prebivalca ponovno nekoliko večja kot leto prej, in sicer je znašala 206 kg (leta 2023: 201 kg), kar je na ravni povprečja porabe let 2019–2023.

Stopnja samooskrbe z mlekom se je po letu 2021, ko je bila najvišja do sedaj, zniževala in je v letu 2024 znašala 129 %, kar je za okoli 3 odstotne točke manj od povprečja zadnjega petletnega obdobja (132 %).

V zadnjih nekaj letih je obseg zunanje trgovine z mlekom nekoliko nihal, a se povečeval. Leta 2024 je po začnih podatkih obsegal novo najvišjo količino in sicer rekordnih 711 tisoč ton (v ekvivalentu surovega mleka). K temu sta prispevala za 9 % večji uvoz ter za 5 % večji izvoz mleka in mlečnih izdelkov.

Tudi v letu 2024 se je presežek izvoza nad uvozom zmanjšal, in sicer s 143 tisoč ton na 139 tisoč ton (–3 %). V strukturi skupnega izvoza je vseskozi prevladoval izvoz surovega mleka. Glede na lastniške in tradicionalne povezave mlekarov v Sloveniji z mlekarji v tujini, tradicionalne prodajne poti slovenskega mleka in visoko stopnjo samooskrbe lahko z gotovostjo pričakujemo ohranjanje visokega deleža izvoza surovega mleka tudi v bodoče.

Po letih 2013–2015, ko je znašal že 60 % in več, se je delež izvoza surovega mleka zmanjšal in je bil v obdobju 2020–2021 najnižji (41 %). V letih 2022 in 2023 se je delež povečal in je zajemal dobrih 45 % skupnega izvoza, v letu 2024 pa se je ponovno zmanjšal na 41 %, kar pomeni izvoženih 175 tisoč ton surovega mleka.

V zadnjih letih se je povečeval delež izvoženih mlečnih izdelkov in v letih 2020–2021 z dobrimi 43 % presegel delež izvoženega surovega mleka. V obdobju let 2022–2023 se je malenkost zmanjšal, na 40 %, nato pa poskočil na 45 %. Tako je v letu 2024 izvoz mlečnih izdelkov v ekvivalentu surovega mleka prvič presegel količine izvoza surovega mleka. Delež izvoza mleka za predelavo (v zbirni embalaži) se je v zadnjih letih ustalil na okoli 14 %, količine pa se v zadnjih letih gibajo okoli 60 tisoč ton.

Preglednica 24: Uvoz in izvoz mleka in mlečnih izdelkov (000 t); 2020–2024

	Uvoz					Izvoz				
	2020	2021	2022	2023	2024*	2020	2021	2022	2023	2024*
Mleko skupaj (ekvivalent surovega mleka)	244,3	248,2	238,0	263,1	285,9	400,1	418,9	395,5	405,8	424,6
- od tega surovo mleko	2,4	0,1	0,6	0,3	0,3	162,3	172,9	179,6	186,8	175,4
Mlečni izdelki										
Sveže konzumno mleko**	39,6	37,8	40,3	46,8	58,8	147,2	148,3	114,1	110,3	133,7
Fermentirani izdelki	14,3	14,2	14,8	14,7	14,6	17,3	17,6	17,7	19,6	21,1
Smetana	4,3	3,9	2,8	3,7	3,9	1,2	1,3	2,1	3,1	2,3
Sir in skuta	27,3	29,2	28,2	29,5	31,5	9,4	9,7	9,8	9,7	11,5
Maslo	2,4	2,5	2,7	3,3	3,5	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3

* Začasni podatki.

** Skupaj z uvozom mleka za predelavo.

Vir: SURS, preračuni KIS

V okviru izvoza mlečnih izdelkov ostaja izvoz svežega trajnega mleka najpomembnejši. Ta se je leta 2024 po zmanjšanju v predhodnem letu povečal (+21 %) na skorajšnjih 134 tisoč ton. Razlog za povečanje je verjetno tudi posledica stabilizacije razmer v ponudbi mleka po upadu v letih 2022 in 2023 ter večji uvoz svežega mleka (+26 %, 58,6 tisoč t).

Izvoz fermentiranih izdelkov, ki jih uvrščamo med pomembnejše izvozne mlečne izdelke, se je v nasprotju s svežim mlekom v letu 2024 povečal manj izrazito (+8 %), sta se pa izraziteje v istem letu povečala izvoz sirov in skute (18 %) ter izvoz masla (+19 %). Zmanjšanje izvoza je bilo zabeleženo le pri smetani (–28 %), ki pa skupaj z maslom sodi med manj pomembne izvozne artikle slovenske mlekarske industrije.

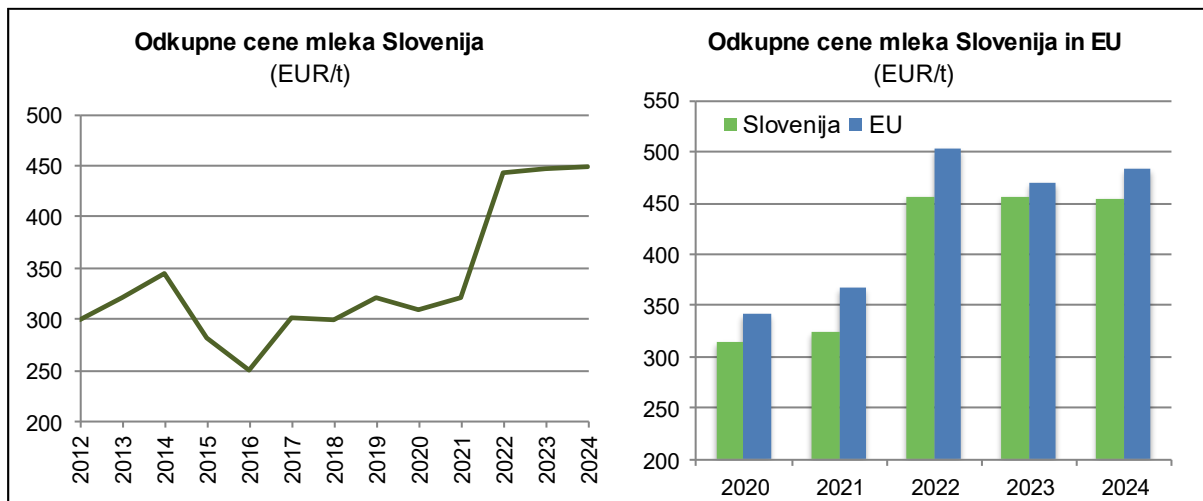
V strukturi skupnega uvoza zadnjih dveh let zajema uvoz mlečnih izdelkov skoraj 100-odstotni delež. Ob že omenjenem večjem uvozu svežega mleka se je uvoz v letu 2024 povečal tudi pri sirih in skuti ter maslu, pri obeh kategorijah za okoli 7 %. Uvoz sirov in skute je znašal 31,5 tisoč ton, masla pa 3,5 tisoč ton. Podobno količino (3,9 tisoč t) je znašal tudi uvoz smetane (+4 %). Uvoz fermentiranih izdelkov je v letu 2024 z 14,6 tisoč tonami ostal na podobni ravni kot v letu prej.

S spremembami v lastništvu mlekarin so se spremenili tudi zunanjetrgovinski tokovi za posamezne kategorije mlečnih izdelkov. To se v zadnjih nekaj letih kaže v izrazitem povečanju izvoza svežega konzumnega mleka, v katerem je zajeto tudi mleko za predelavo, ki se nato znova prikazuje predvsem kot večji uvoz sirov in skute. Spodbudni so tudi podatki izvoza fermentiranih izdelkov, kar kaže na konkurenčnost in stabilnost mlečno-predelovalnega sektorja.

Cene, stroški in osnovni ekonomski kazalci – Tudi za spremembe odkupnih cen mleka za rejce načeloma velja, da večinoma sledijo spremembam na evropskem trgu. V zadnjem desetletju so cene mleka na evropski ravni in v Sloveniji precej nihale. Po občutnem znižanju cen v letih 2015 in 2016 (250 EUR/t v letu 2016) ter gibanju cene med 300 in 321 EUR/t so odkupne cene mleka v Sloveniji v letu 2022 močno porasle (za 38 %, na 443 EUR/t), kjer so ostale tudi v letu 2023 (446 EUR/t) in 2024 (448 EUR/t). Podobno gibanje povprečne odkupne cene mleka kaže tudi TIS (ARSKTRP).

Slika 61: Odkupne cene mleka v Sloveniji in primerjava s povprečjem EU

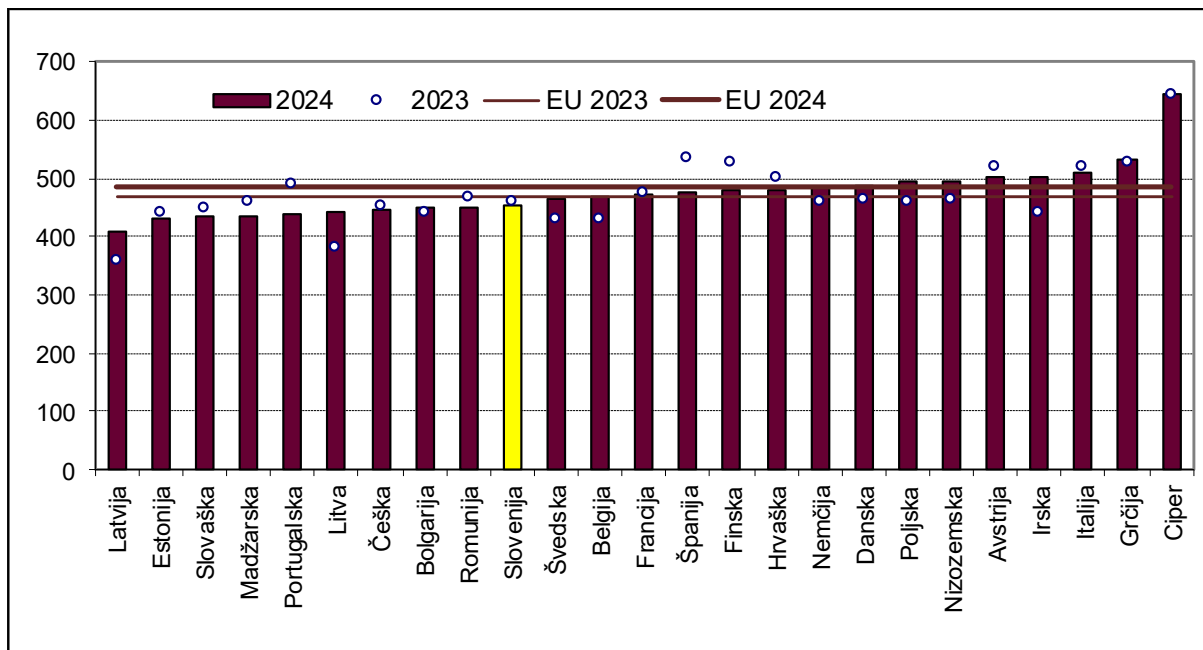

Vir: SURS, Evropska komisija, preračuni KIS

Leta 2024 so se odkupne cene surovega mleka v državah članicah EU gibale zelo različno v obe smeri. Najbolj se je odkupna cena mleka zvišala v Litvi, Latviji in na Irskem (14–16 %), na Poljskem, v Belgiji in na Nizozemskem pa se je zvišala med 7 in 9 %. Med državami, kjer se je odkupna cena znižala najbolj izstopajo Portugalska in Španija (–10 %) ter Finska (–8 %).

Na nam zanimivih sosednjih trgih so se odkupne cene v povprečju manj intenzivno; na Hrvaškem za –3 %, v Avstriji za –2 % ter v Italiji za –1 %. Kljub znižanjem so odkupne cene na teh trgih opazno presegale odkupne cene v Sloveniji, in sicer v povprečju v Italiji za 13 %, v Avstriji za 11 %, na Hrvaškem pa za 6 %, pri čemer, to velja predvsem za Avstrijo, razlika izhaja tudi iz odkupnih cen mleka različnih shem kakovosti.

Slika 62: Odkupne cene mleka za rejce (dejanska kakovost) po državah EU; 2023 in 2024

Vir: Evropska komisija

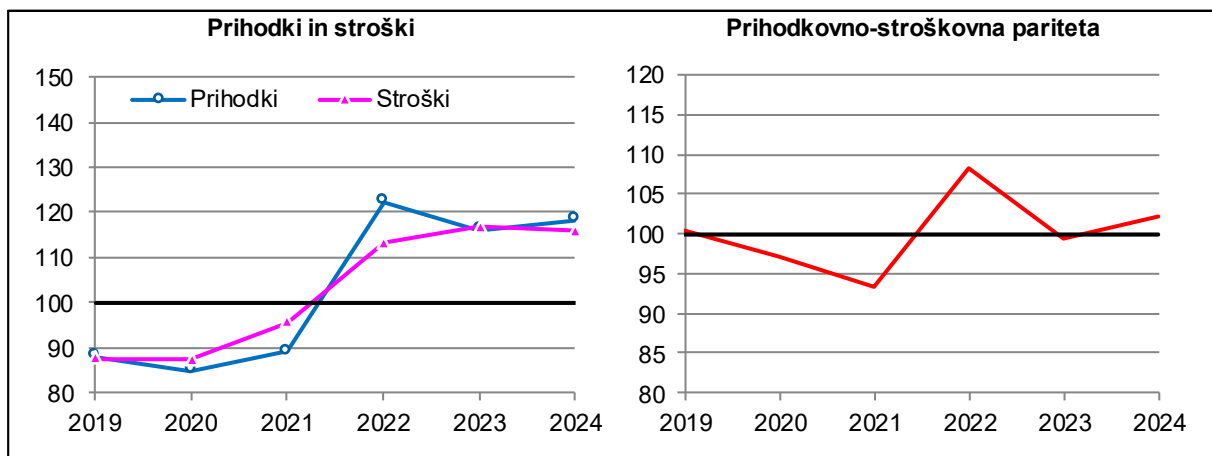
Za prirejo mleka v gorskih območjih (podpora v obliki plačila na glavo ženskih govedi) se v letu 2024 nadaljuje izvajanje proizvodno vezanega plačila v okviru neposrednih plačil 2023–2027.

V letu 2024 je bilo za to shemo namenjenih do 2,90 % letne nacionalne ovojnice za neposredna plačila, načrtovano plačilo pa znaša 91,0 EUR/glavo. Prek kmetijskih zemljišč so rejci upravičeni tudi do osnovne dohodkovne podpore za trajnostnost, ki se dodeli za vse upravičene hektare (načrtovani znesek 184,20 EUR/ha) ter dopolnilne dohodkovne podpore za trajnostnost (načrtovani znesek 27,38 EUR/ha), ki se dodeli ob izpolnjevanju zahtevanih pogojev. Podobno kot v drugih živinorejskih dejavnostih so rejci od leta 2007 upravičeni do regresa za zavarovanje živali za primer bolezni. Stopnja sofinanciranja zavarovanja živali je bila v letu 2020 30-odstotna, z letom 2021 do sredine 2023 je bila višja (55-odstotna), po 1. juliju 2023 pa se je odstotek sofinanciranja povečal na 60 %. Rejci goveda so lahko, pred spremembo sistema obračunavanja trošarine za gorivo v letu 2023, uveljavljali tudi pravico do vračila dela trošarine za gorivo, porabljeno v kmetijstvu, ki je od leta 2009 znašala 70 %. Z letom 2023 je gorivo za rejce mleka zmanjšano za celotni trošarinski del v ceni dizelskega goriva.

Z ekonomskega vidika so bile v letu 2024 razmere za proizvodnjo mleka stabilne in nad ravni povprečja obdobja 2019–2023. Kljub nespremenjeni povprečni odkupni ceni mleka se je vrednost prireje v letu 2024 nekoliko povečala, razlog je večja vrednost stranskih proizvodov (izločena krava, tele), medtem ko so se po ocenah na podlagi modelnih kalkulacij skupni stroški prireje mleka nekoliko zmanjšali.

Slika 63: Osnovni ekonomski kazalniki pri proizvodnji mleka (indeks; povprečje 2019–2023 = 100)

Vir: Modelne kalkulacije KIS

Stroški materiala in storitev so v primerjavi z letom 2023 manjši za okoli 6 %. Pri tem se je najbolj zmanjšal strošek za krmo (–11 %), precej pa se je že drugo leto zapored povečal strošek plemenske živine (+6 %). Kljub večji vrednosti plemenske živine se je zaradi dviga stopnje sofinanciranja strošek zavarovanja živali zmanjšal. Za 4 % se je v primerjavi z letom pred tem povečal strošek domačega dela in kapitala, strošek amortizacije pa je v letu 2024 večji za 3 %.

3.5.1 Proizvodnja kravjega mleka

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*	Indeks 2024/23
Proizvodnja mleka														
Število molznic	111.022	109.571	107.841	112.838	107.841	108.825	102.711	100.839	99.213	100.919	93.249	94.693	91.973	97,1
Povprečna mlečnost (kg/kravo)**	5.593	5.435	5.718	5.598	6.024	5.954	6.123	6.178	6.356	6.341	6.706	6.392	6.638	103,8
Namolzeno mleko (t)	620.943	595.496	616.581	631.671	649.675	647.986	628.928	623.016	630.647	639.925	625.351	605.289	610.524	100,9
Odkupljeno mleko (t)	535.057	516.971	531.694	553.678	574.714	578.852	570.636	563.971	580.110	588.770	574.955	558.864	564.827	101,1
- domače mlekarne (t)	356.372	328.886	332.360	339.364	363.934	393.365	394.239	404.623	417.857	415.913	395.391	372.098	389.423	104,7
- tuje mlekarne (t)	178.685	188.085	199.334	214.314	210.780	185.487	176.397	159.348	162.253	172.857	179.564	186.766	175.404	93,9
Delež tujih mlekar v odkupu (%)	33,4	36,4	37,5	38,7	36,7	32,0	30,9	28,3	28,0	29,4	31,2	33,4	31,1	92,9
Delež mleka v odkupu (%)	86,2	86,8	86,2	87,7	88,5	89,3	90,7	90,5	92,0	92,0	91,9	92,3	92,5	100,2
Kakovost mleka														
Vsebnost mlečne maščobe (%)	4,17	4,20	4,17	4,12	4,12	4,14	4,15	4,14	4,13	4,16	4,17	4,19	4,19	100,0
Vsebnost beljakovin (%)	3,37	3,37	3,36	3,36	3,38	3,36	3,37	3,39	3,43	3,41	3,40	3,42	3,43	100,3
Bakteriološki razred ekstra (%)	78,4	76,8	66,7	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	
Bakteriološki razred 1 (%)	16,7	17,7	21,7	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	
Bakteriološki razred ekstra in 1 (%)***	95,1	94,4	88,4	88,4	92,1	94,7	93,2	91,1	91,6	94,2	94,5	93,7	94,1	101,1
Rezultati A-kontrole														
Število krav v kontroli mlečnosti	82.132	79.329	80.708	81.995	81.772	80.305	79.156	79.134	79.040	78.134	74.295	73.152	72.217	98,7
- delež od vseh krav molznic (%)	74,0	72,4	74,8	72,7	75,8	73,8	77,1	78,5	79,7	77,4	79,7	77,3	78,5	101,6
Mlečnost v standardni laktaciji (kg/kravo)	6.224	6.303	6.328	6.424	6.690	6.858	7.052	7.043	7.160	7.292	7.381	7.451	7.434	99,8
Mlečnost v celi laktaciji (kg/kravo)	7086	7210	7210	7350	7.680	7.851	8.120	8.131	8.264	8.399	8.453	8.602	8.699	101,1
Vsebnost mlečne maščobe - cela laktacija (%)	4,06	4,07	4,08	4,07	4,08	4,07	4,00	4,00	4,01	4,02	4,03	4,11	4,11	100,0
Vsebnost beljakovin - cela laktacija (%)	3,39	3,39	3,38	3,39	3,40	3,39	3,32	3,33	3,37	3,38	3,36	3,44	3,45	100,3

* Začasni podatki.

** Namolzeno mleko, deljeno s številom krav.

*** Preračun KIS kot razlika med skupno količino odkupljenega mleka in količino mleka z več kot 100.000 mikroorganizmi/ml (združeni kakovostni razredi 2, 3 in 4); od leta 2015 ni več spremljanja podatkov o kakovosti mleka za ekstra in prvi kakovostni razred.

Vir: SURS, KIS (CPZ Govedo), ARSKRTP

3.5.2 Proizvodnja ovčjega in kozjega mleka

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*	Indeks 2024/23
OVCE														
Število mlečnih ovc**	3.035	2.648	3.501	2.977	2.679	3.192	3.810	3.655	3.597	4.000	3.740	4.838	4.101	84,8
Povprečna mlečnost (kg/ovco)***	126	131	190	133	150	186	193	151	135	182	148	204	146	71,5
Namolzeno mleko (t)	473	397	504	467	447	498	617	574	492	654	592	763	706	92,4
KOZE														
Število mlečnih koz** (konec leta)	3.192	3.188	3.992	4.468	3.388	3.812	4.806	5.118	5.417	5.549	5.154	4.236	3.879	91,6
Povprečna mlečnost (kg/kozo)***	374	318	452	422	285	435	440	426	403	436	391	332	401	120,9
Namolzeno mleko (t)	1.188	1.017	1.441	1.684	1.274	1.475	1.677	2.047	2.064	2.364	2.167	1.709	1.698	99,4
MLEČNA DROBNICA, skupaj														
Število mlečne drobnice** (konec leta)	6.227	5.836	7.493	7.445	6.067	7.004	8.616	8.773	9.014	9.549	8.894	9.074	7.980	87,9
Namolzeno mleko (t)	1.661	1.413	1.945	2.151	1.721	1.973	2.294	2.621	2.556	3.018	2.759	2.472	2.404	97,3

* Začasni podatki.

** Samo živali, ki so že kotile.

*** Preračuni KIS (namolzeno mleko/število živali ob koncu predhodnega leta).

Vir: SURS

3.5.3 Skupna bilanca proizvodnje in porabe kravjega mleka (ekvivalent surovega mleka; 000 t)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*	Indeks 2024/23
Namolzeno mleko	620,9	595,5	616,6	631,7	649,7	648,0	628,9	623,0	630,6	639,9	625,4	605,3	610,5	100,9
Začetne zaloge	25,3	14,1	13,0	14,3	17,6	16,1	20,9	18,1	18,6	19,8	16,6	17,5	17,0	97,2
Uvoz	223,1	220,7	211,4	231,6	238,3	235,6	252,8	243,5	244,3	248,2	238,0	263,1	285,9	108,7
- uvoz za predelavo	34,7	27,8	13,8	8,7	6,7	16,0	16,9	13,7	2,4	0,1	0,6	0,3	0,3	100,9
- uvoz izdelkov	188,3	192,9	197,6	222,9	231,6	219,6	235,9	229,8	241,9	248,0	237,4	262,9	285,6	108,7
Izvoz	326,4	313,5	313,9	355,0	396,4	396,3	395,9	377,2	400,1	418,9	395,5	405,8	424,6	104,6
- izvoz surovega mleka	178,7	188,1	199,3	214,3	210,8	185,5	176,4	159,3	162,3	172,9	179,6	186,8	175,4	93,9
- izvoz mleka za predelavo	26,9	17,9	8,5	31,0	46,6	47,7	53,9	59,4	64,4	62,9	56,4	57,4	57,9	100,9
- izvoz izdelkov	120,8	107,6	106,1	109,7	139,0	163,1	165,6	158,5	173,5	183,2	159,5	161,6	191,3	118,4
Končne zaloge	14,1	13,0	14,3	17,6	16,1	20,9	18,1	18,6	19,8	16,6	17,5	17,0	15,5	91,4
Razpoložljivo za porabo	528,8	503,8	512,7	505,0	493,1	482,5	488,7	488,8	473,6	472,4	467,0	463,1	473,3	102,2
- izgube	21,7	15,5	15,8	16,1	16,7	17,1	16,7	16,6	16,8	17,0	16,5	15,8	16,1	101,8
- poraba za krmo	42,6	38,2	43,7	37,7	36,2	31,8	25,8	25,1	24,1	21,2	19,3	20,0	19,1	95,2
- poraba za prehrano	464,4	450,1	453,3	451,2	440,2	433,7	446,2	447,1	432,7	434,2	431,3	427,3	438,1	102,5
Razpoložljiva količina za prehrano na prebivalca (kg)	225,9	218,6	219,9	218,7	213,2	209,9	215,5	214,0	206,0	206,1	204,5	201,5	206,0	102,3
Stopnja samooskrbe (%)	117,4	118,2	120,3	125,1	131,7	134,3	128,7	127,5	133,2	135,5	133,9	130,7	129,0	

* Začasni podatki.

Vir: SURS, KIS

3.5.4 Tržna bilanca proizvodnje in porabe mlečnih izdelkov – sveže in trajno mleko, fermentirani izdelki (000 t)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*	Indeks 2024/23
SVEŽE IN TRAJNO MLEKO**														
Proizvodnja iz domačega mleka	116,9	125,2	140,7	146,6	150,5	161,0	151,2	150,7	155,5	160,5	148,9	143,6	135,9	94,6
Uvoz mleka za predelavo	34,7	27,8	13,8	8,7	6,7	16,0	16,9	13,7	2,4	0,1	0,6	0,3	0,3	100,9
Proizvodnja skupaj	151,6	153,0	154,6	155,3	157,2	177,1	168,0	164,4	157,9	160,7	149,6	143,9	136,2	94,7
Začetne zaloge	5,6	5,8	5,7	7,2	8,4	7,0	9,4	8,1	9,4	8,4	7,7	8,2	6,9	83,9
Uvoz	50,8	44,9	40,8	41,4	34,9	23,4	27,5	22,5	37,2	37,6	39,6	46,5	58,6	125,9
Izvoz	95,6	83,8	72,4	89,9	107,4	126,9	130,3	131,2	147,2	148,3	114,1	110,3	133,7	121,3
Končne zaloge	5,8	5,7	7,2	8,4	7,0	9,4	8,1	9,4	8,4	7,7	8,2	6,9	5,9	85,4
Domača poraba	106,7	114,2	121,4	105,5	86,0	71,2	66,5	54,4	49,0	50,7	74,6	81,5	62,0	76,1
Razpoložljiva količina za prehrano na prebivalca (kg)	51,9	55,5	58,9	51,1	41,7	34,5	32,1	26,0	23,3	24,1	35,4	38,4	29,2	76,0
Stopnja samooskrbe (%)	109,6	109,7	115,9	139,0	175,0	226,2	227,3	277,0	317,2	316,5	199,6	176,3	219,1	
FERMENTIRANI IZDELKI**														
Proizvodnja	33,9	34,9	30,8	29,7	34,3	42,1	43,8	45,0	46,2	45,9	46,3	49,8	52,9	106,3
Začetne zaloge	0,6	0,5	0,6	0,6	0,6	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,7	0,9	122,0
Uvoz	16,1	14,9	14,4	14,1	13,3	13,1	12,9	13,7	14,3	14,2	14,8	14,7	14,6	99,5
Izvoz	10,7	12,0	8,3	7,0	10,3	16,5	16,0	16,6	17,3	17,6	17,7	19,6	21,1	107,7
Končne zaloge	0,5	0,6	0,6	0,6	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,7	0,9	0,8	92,6
Domača poraba	39,3	37,8	36,9	36,8	37,1	38,7	40,8	42,1	43,2	42,6	43,5	44,7	46,5	104,0
Razpoložljiva količina za prehrano na prebivalca (kg)	19,1	18,3	17,9	17,9	17,9	18,7	19,7	20,2	20,5	20,2	20,6	21,1	21,9	103,7
Stopnja samooskrbe (%)	86,3	92,5	83,6	80,7	92,5	108,7	107,3	106,9	107,1	107,9	106,5	111,4	113,9	

* Začasni podatki.

** Brez predelave in prodaje na gospodarstvih.

Vir: SURS, KIS

3.5.5 Tržna bilanca proizvodnje in porabe mlečnih izdelkov – smetana, sir in skuta, maslo (000 t)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*	Indeks 2024/23
SMETANA**														
Proizvodnja	13,3	12,8	12,1	12,1	12,1	12,2	12,1	12,2	11,9	12,0	10,5	10,2	10,8	106,4
Začetne zaloge	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	95,2
Uvoz	1,2	1,7	1,7	2,4	4,6	5,0	5,0	4,4	4,3	3,9	2,8	3,7	3,9	103,7
Izvoz	1,9	1,3	1,0	1,0	1,4	0,8	0,9	0,7	1,2	1,3	2,1	3,1	2,3	72,3
Končne zaloge	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	88,1
Domača poraba	12,6	13,2	12,8	13,5	15,3	16,4	16,2	15,8	15,0	14,6	11,3	10,8	12,5	115,5
Razpoložljiva količina za prehrano na prebivalca (kg)	6,1	6,4	6,2	6,6	7,4	8,0	7,8	7,6	7,2	6,9	5,4	5,1	5,9	115,2
Stopnja samooskrbe (%)	106,1	97,0	94,3	89,8	79,1	74,2	75,0	76,8	79,4	81,9	93,0	94,3	86,9	
SIR IN SKUTA**														
Proizvodnja	18,0	16,3	17,0	15,5	15,6	16,9	16,5	16,1	15,8	15,7	16,0	15,7	17,1	109,0
Začetne zaloge	1,4	1,3	1,1	1,3	1,1	0,8	1,3	0,7	0,5	0,6	0,5	0,6	0,6	103,7
Uvoz	15,1	17,0	17,6	21,4	23,3	24,9	26,9	26,7	27,3	29,2	28,2	29,5	31,5	106,9
Izvoz	3,0	3,6	3,6	5,3	8,1	10,0	10,3	9,3	9,4	9,7	9,8	9,7	11,5	117,8
Končne zaloge	1,3	1,1	1,3	1,1	0,8	1,3	0,7	0,5	0,6	0,5	0,6	0,6	0,7	114,9
Domača poraba	30,1	29,9	30,6	31,9	31,1	31,3	33,7	33,8	33,6	35,3	34,3	35,4	37,1	104,7
Razpoložljiva količina za prehrano na prebivalca (kg)	14,6	14,5	14,9	15,5	15,1	15,1	16,3	16,2	16,0	16,8	16,3	16,7	17,4	104,4
Stopnja samooskrbe (%)	59,8	54,6	55,4	48,6	50,0	54,1	49,1	47,6	47,0	44,5	46,6	44,4	46,2	
MASLO**														
Proizvodnja	2,6	2,3	2,3	2,3	2,4	2,7	2,6	2,5	2,6	2,5	2,3	2,2	2,3	101,8
Začetne zaloge	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	0,2	0,1	71,3
Uvoz	1,2	1,4	1,7	2,1	2,3	2,0	2,3	2,3	2,4	2,5	2,7	3,3	3,5	107,0
Izvoz	0,4	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	118,7
Končne zaloge	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	0,2	0,1	0,2	135,4
Domača poraba	3,4	3,6	3,8	4,2	4,5	4,6	4,8	4,7	4,8	4,8	4,6	5,3	5,4	102,4
Razpoložljiva količina za prehrano na prebivalca (kg)	1,6	1,8	1,9	2,0	2,2	2,2	2,3	2,2	2,3	2,3	2,2	2,5	2,6	102,1
Stopnja samooskrbe (%)	76,7	63,5	60,4	53,6	52,2	59,8	54,9	54,5	54,4	51,5	49,0	42,2	42,0	

* Začasni podatki.

** Brez predelave in prodaje na gospodarstvih.

Vir: SURS, KIS

3.5.6 Cene kravjega mleka in mlečnih izdelkov

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
Povprečna odkupna cena za rejce (EUR/t)	300,3	321,5	344,6	282,5	250,0	300,5	300,0	321,2	308,8	320,6	443,4	446,3	448,2	100,4
Cena surovega mleka na vratih mlekarne (EUR/t)	322,7	341,1	368,7	306,3	275,7	325,3	327,7	348,5	336,7	347,0	471,0	478,5	478,2	99,9
Intervencijska cena (EUR/t)														
- maslo	2.463,9	2.463,9	2.463,9	2.463,9	2.463,9	2.463,9	2.463,9	2.463,9	2.463,9	2.463,9	2.463,9	2.463,9	2.463,9	
- posneto mleko v prahu	1.746,9	1.746,9	1.698,0	1.698,0	1.698,0	1.698,0	1.698,0	1.698,0	1.698,0	1.698,0	1.698,0	1.698,0	1.698,0	
Cene izdelkov na vratih mlekarne (EUR/t)														
- maslo ('maslo I. vrste', > 82 % M in < 16 % V, 25 kg)	3.553,9	3.597,6	4.377,1	3.856,3	3.665,9	4.466,5	5.304,9	5.258,6	4.361,1	4.511,6	6.228,8	7.629,0	7.311,8	95,8
- posneto mleko v prahu (> 31,4 % B v SS, < 1 % M, < 3,5 % V, 25 kg)	3.460,0	3.089,8	3.777,1	2.576,6	3.549,4	3.518,2	2.388,2	2.139,3	2.941,5	2.869,5	4.312,6	4.112,3	4.793,0	116,6

Vir: SURS, ARSKTRP, preračuni KIS

3.6 Jajca

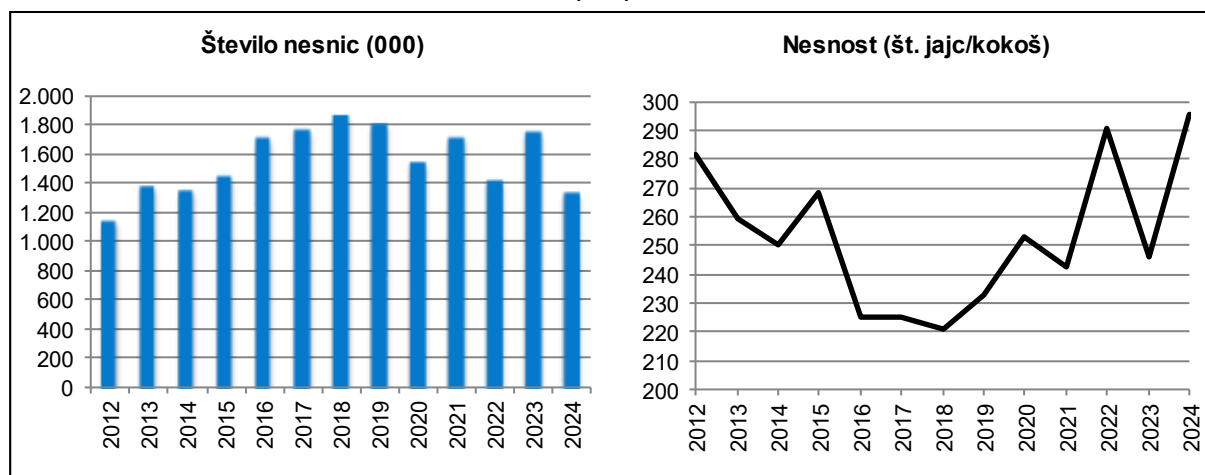
Obseg prireje in stalež živali – Obseg reje kokoši nesnic se med leti spreminja. Prireja jajc k skupni kmetijski proizvodnji v zadnjih letih prispeva okoli 3 % (leta 2024 3,4 %), k vrednosti živinoreje pa okoli 7 % (leta 2024: 7,7 %).

V letu 2023 je bila izvedena zadnja raziskava strukture kmetijskih gospodarstev. Podrobni podatki še niso na voljo, zato bodo obravnavani v prihodnjih poročilih. Po podatkih raziskovanja strukture kmetijskih gospodarstev je v letu 2020 kokoši nesnice redilo 26.453 KMG, kar je skoraj za četrtno manj (–24 %) kot leta 2010. Med zadnjima popisoma kmetijstva se je število kokoši nesnic povečalo za skoraj 7 %. Gospodarstva so leta 2020 v povprečju redila 61 kokoši nesnic/KMG, leta 2010 pa 43.

Po dostopnih statističnih podatkih je bilo leta 2024 za 24 % manj nesnic (stanje ob koncu leta) kot v enakem obdobju leta 2023 in podobno kot v letu 2022. Vhlevljenih je bilo okoli 1,3 milijona nesnic. Po začasnih podatkih naj bi bilo leta 2024 znesenih 396 milijonov jajc, kar je za 8 % manj kot leta 2023 (432 mio jajc). To hkrati pomeni, da se je po izračunu na podlagi statističnih podatkov povprečna nesnost v primerjavi z letom prej povečala za 20 % in je znašala 296 jajc/nesnico. Konstantna medletna nihanja v obsegu reje kokoši nesnic in nesnosti tako s tehnološkega kot tudi z ekonomskega vidika niso logična, zato bi bilo primerneje podatke o staležu nesnic pridobivati vsaj dvakrat letno.

Evidentirana prodaja jajc (odkup in prodaja na tržnicah) je v zadnjih letih pomenila okoli 50 % proizvodnje. Po statističnih podatkih za leto 2024 se je v primerjavi z letom prej zmanjšala za 6 % in je znašala dobrih 203 milijonov jajc. Od tega je bilo približno 193 milijonov jajc namenjenih za konzum, kar je 2 % manj kot v letu 2023.

Slika 64: Število kokoši in povprečna nesnost; 2012–2024

Vir: SURS

Prodaja konzumnih jajc na tržnicah se je v zadnjem desetletju hitro zmanjševala. Še pred dobrim desetletjem je znašala 3,6 milijonov, leta 2023 pa je znašala le okoli 690 tisoč jajc oziroma 0,3 % evidentirane prodaje konzumnih jajc. Padeč prodaje na tržnicah po letu 2014 najverjetneje ni posledica manjšega povpraševanja po jajcih, temveč le preusmeritve prodaje jajc od tržnic k neposrednim nakupom pri manjših rejcih in tako mimo evidentirane prodaje. Nezanosljivost podatkov s tržnic je spodbudilo statistični urad, da prodajo kmetijskih proizvodov na tržnicah z letom 2024 ne spremlja več. Če bi v izračunu evidentirane prodaje jajc upoštevali oceno prodaje na tržnicah, to na podane rezultate ne bi imelo opaznega vpliva.

Ob upoštevanju povprečne mase 0,06 kg na jajce je domača prireja jajc v letu 2024 znašala 23,8 tisoč ton, kar je dobrih 8 % manj kot v letu 2023, ko je bila s 25,9 tisoč tonami dosežena rekordna količina proizvedenih jajc v Sloveniji.

Blagovna menjava, poraba in stopnja samooskrbe – Slovenija je od leta 2005 neto uvoznica jajc. Obseg zunanje trgovine z jajci (v ekvivalentu svežih jajc) med leti niha. Po porastu in po rekordnem letu 2022 (7,2 tisoč t) je v letu 2023 precej upadel (–31 %) na 5 tisoč ton (–1.000 t izvoz, –1,2 tisoč t uvoz), v letu 2024 pa se je obseg ponovno povečal (+19 %) in znašal 6 tisoč ton. Leta 2024 se je v primerjavi z letom 2023 zmanjšal izvoz jajc (–36 %) in je bil s 1,2 tisoč tonami najmanjši po letu 2002. Nasprotno pa se je uvoz jajc povečal (+52 %) na 4,7 tisoč ton in dosegel najvišjo količino uvoza do sedaj. Tako je primanjkljaj v zunanji trgovini z jajci v letu 2024 z 1,3 tisoč ton poskočil na 3,6 tisoč ton.

K silnemu upadu izvoza jajc je najbolj prispevalo zmanjšanje izvoza valilnih jajc. Izvoz valilnih jajc, ki je v strukturi skupnega izvoza še leta 2013 zajemal skoraj tri četrtine, se je v zadnjih letih zmanjševal. Zaradi občutno manjše izvožene količine (–44 %; 590 t) se je delež zmanjšal tudi v letu 2024, na polovico. Še bolj pa se je zmanjšal izvoz konzumnih jajc (–76 %), iz 528 ton v letu 2023 na 128 ton. Pri tem pa se je delež v strukturi izvoza jajc zmanjšal na 11 %, potem, ko je zadnja leta obsegal okoli tretjino izvoza. Precej, za 80 % pa se je v letu 2024 povečal izvoz predelanih jajc. Znašal je 441 ton, kar predstavlja 37 % skupnega izvoza jajc.

V skupnem uvozu jajc je v obdobju 2007–2016 prevladoval uvoz konzumnih jajc, od leta 2017 pa imajo največji delež v skupnem uvozu jajc predelana jajca. Če so razmerja med posameznimi uvoženimi kategorijami jajc ostajala zadnja leta podobna, pa so se v letu 2024 v strukturi uvoza jajc zgodile precejšnje spremembe. Tako so od 4,7 tisoč ton skupnega uvoza jajc predelana jajca s 2,1 tisoč tonami (+5 % več kot leta 2023) obsegala 45-odstotni delež, še v letu prej 64 %. V letih 2019–2021 je uvoz konzumnih jajc znašal le dobrih tisoč ton. Po zmanjšanju v letu 2022 (709 t) in povečanju v letu 2023 (869 t), se je uvoz konzumnih jajc v letu 2024 povečal za 125 % na slabih 2 tisoč ton, kar predstavlja 41 % skupnega uvoza.

Po začasnih podatkih se je domača poraba jajc v letu 2024 le malenkost (manj kot odstotek) povečala na 27,4 tisoč ton in bila 5 % nad povprečjem obdobja 2019–2023.

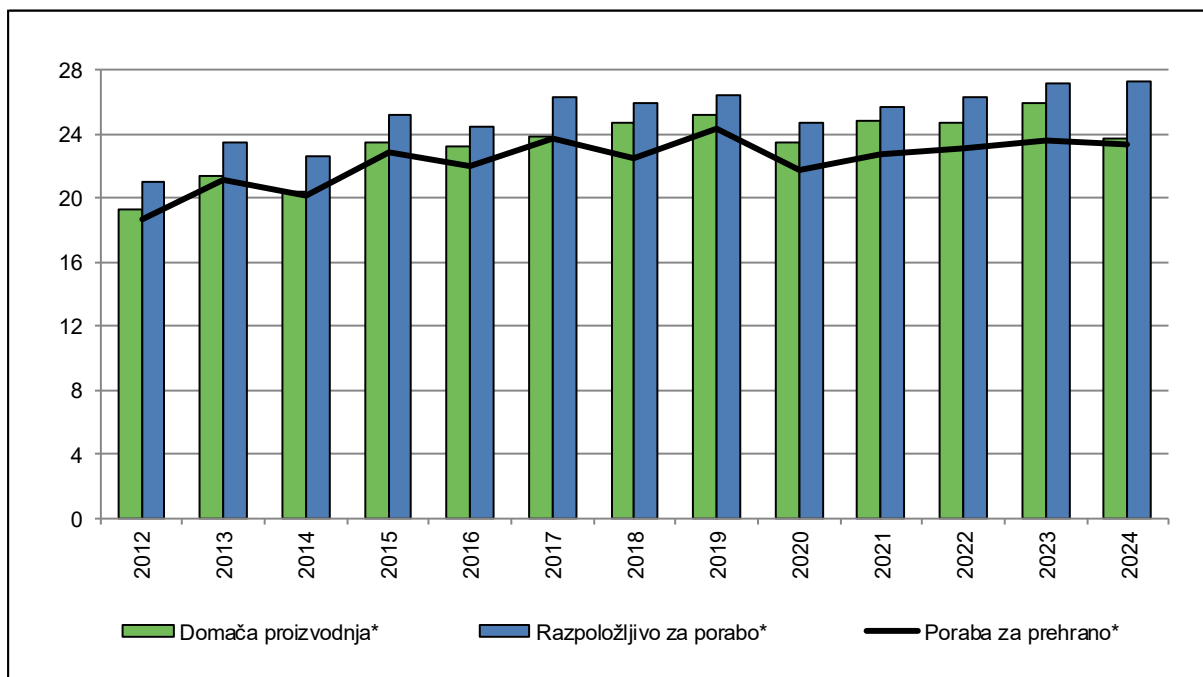
Neposredna primerjava porabe konzumnih in valilnih jajc med letoma 2017 in 2020 zaradi spremembe v metodologiji spremljanja in nihanja podatkov ni mogoča. Kljub temu je iz dostopnih podatkov razviden trend povečevanja razpoložljivosti količin valilnih jajc v zadnjih letih. V letu 2024 je bilo tako na razpolago za 9 % več valilnih jajc kot v letu pred tem, kar je s 3,9 tisoč tonami največ do sedaj.

Večja poraba valilnih jajc je logična z rastjo števila pitovnih piščancev v zakolu, vendar pa podatki ponovno niso skladni s številom nesnic v t. i. matičnih jatah. Po uradih podatkih se je število jajc, namenjenih za valjenje, zmanjšalo iz 76,6 milijona na 67,9 milijona jajc (–11 %), medtem ko se je število nesnic valilnih jajc zmanjšalo za 64 %. Hkrati je bilo v predvalilnike vloženih 58,6 milijona jajc, podobno kot v letu 2023, tako za vzrejo nesnic kot tudi za vzrejo brojlerjev, kar je prav tako nenavadno. Namreč, občutno zmanjšanje zunanjetrgovinskega presežka valilnih jajc v letu 2024 kaže na to, da so se valilna jajca zadržala za valjenje doma, primanjkljaj pa se je zaradi zmanjšanja števila nesnic valilnih jajc ter večjih potreb po piščančkih za pitanje nadomestil s povečanim uvozom valilnih jajc, ki pa jih je ravno tako potrebno vložiti v valilnike.

Na manjšo zanesljivost podatkov kažejo tudi medletna močna nihanja števila živali in prireje ter odstopanja od podatkov TIS, ob dejstvu, da je prireja jajc v Sloveniji skoncentrirana na nekaj podjetij in zasebnikov (prireja valilnih jajc le pri podjetjih), ki so po pravilniku dolžna poročati podatke o prireji jajc za konzum in jajc za valjenje.

Slika 65: Proizvodnja in poraba jajc (000 t; ekvivalent svežih jajc); 2012–2024

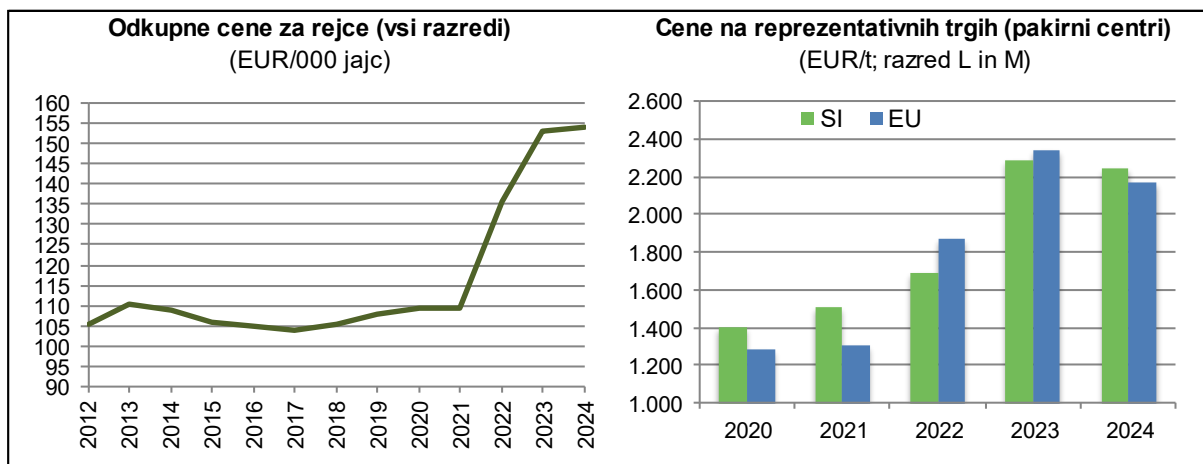

* Začasni podatki za leto 2024.

Vir: SURS, KIS

Cene, stroški in osnovni ekonomski kazalci – Po statističnih podatkih se je odkupna cena konzumnih jajc po dveletnem zviševanju ustalila in bila v letu 2024 na podobni ravni kot v letu prej. Medtem pa se je po podatkih pakirnih centrov cena konzumnih jajc razredov L in M znižala za 2 %. Če so se cene jajc po kakovostnih razredih v letu 2023 gibale zelo različno, pa so v letu 2024 spremenile zelo enakomerno, med 1 in 3 %.

Slika 66: Odkupne cene jajc v Sloveniji in primerjava tržnih cen s povprečjem EU

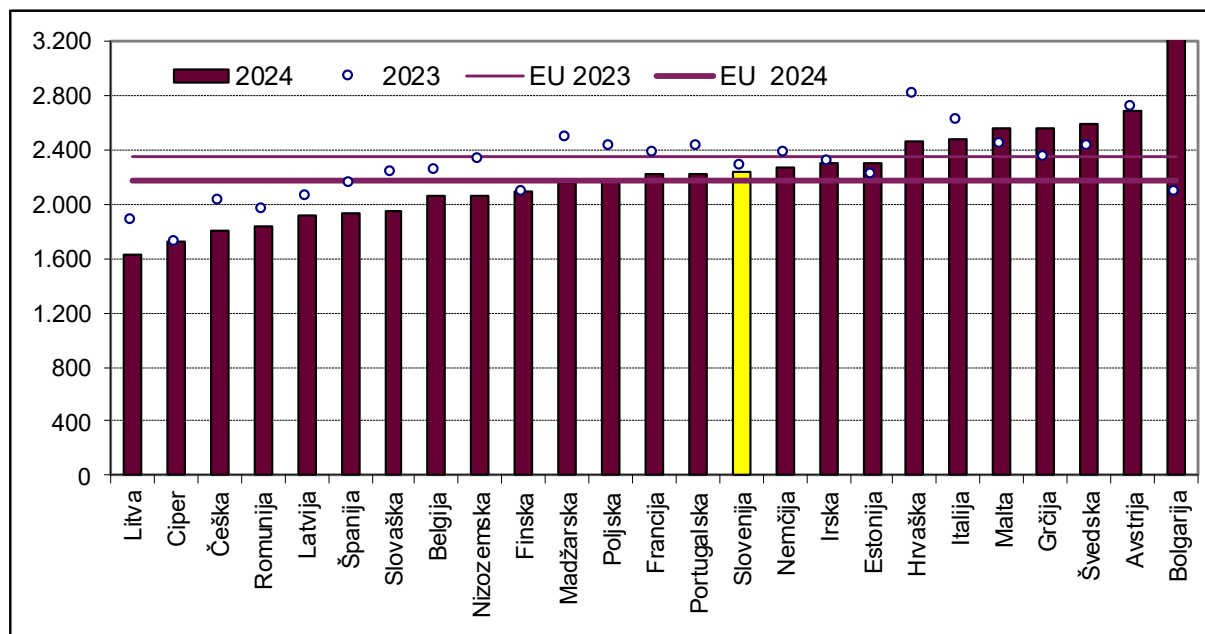

Vir: SURS, Evropska komisija, preračuni KIS

Po podatkih Evropske komisije so se, na podlagi tržnih poročil posamezne države članice, povprečne cene jajc na evropskem trgu v letu 2024 znižale bolj kot v Sloveniji, in sicer za 7 %. Povprečna slovenska cena jajc je vrsto let nad ravno povprečja evropskih cen jajc, z izjemo v letih 2022 in 2023. Tudi v letu 2024 je za 3 % presegala evropsko povprečje. Kljub temu se je Slovenija po višini cene jajc v obdobju 2022–2024 nahajala v osrednji tretjini držav članic. Višje cene je imelo v letu 2024 deset držav članic EU.

Slika 67: Tržne cene jajc (L in M) po državah EU; 2023 in 2024

Vir: Evropska komisija

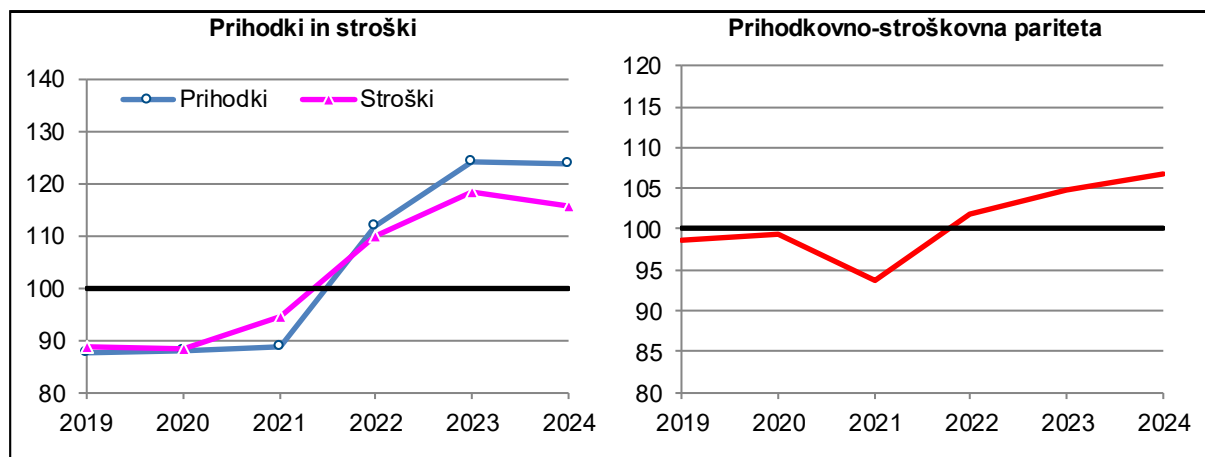
Na splošno so razlike v cenah konzumnih jajc med državami članicami EU zelo velike (v zadnjih letih je najvišja cena približno dvakratnik najnižje), kar kaže na razmeroma zaprt trg s svežimi jajci. Trg v Sloveniji se tako prilagaja predvsem domači porabi, delno pa tudi razmeram za pridelavo krme v regiji.

Zaradi pokvarljivosti blaga in s tem povezanih zahtev poteka glavnina trgovanja s konzumnimi in valilnimi jajci med bližnjimi državami članicami EU, širše pa je zunanja trgovina omejena na predelane proizvode.

Zvišanje skupnih stroškov prireje in pa opazno višja raven odkupnih cen v zadnjih dveh letih sta pomembno vplivala na spremembe ekonomskih razmer za proizvodnjo jajc.

Med materialnimi stroški, ti so se v letu 2024 zmanjšali za 5 %, se je strošek krme zmanjšal v povprečju za slabih 7 %, za 4 % pa se je zmanjšala vrednost jarkic. Višji kot leta 2023 je tudi strošek amortizacije. Strošek dela in kapitala je bil večji za 5 %, pri čemer samo delo za 6 %.

Slika 68: Osnovni ekonomski kazalniki pri proizvodnji jajc (indeks; povprečje 2019–2023 = 100)

Vir: Modelne kalkulacije KIS

Potem, ko so bili pri proizvodnji jajc zadnja leta ekonomski rezultati stabilni in na ravni večletnega povprečja, so se v letu 2021 razmere za prirajo jajc precej poslabšale in bile pod povprečjem zadnjega petletnega obdobja. V letu 2022 pa je sledil preobrat z opazno izboljšanimi ekonomskimi rezultati, predvsem kot posledica povišanih odkupnih cen jajc. Ugodne ekonomske razmere za prirajo jajc so se nadaljevale tudi v letu 2023 in 2024, v slednjem pa so bile najboljše v zadnjih nekaj letih.

3.6.1 Proizvodnja in prodaja jajc (000)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*	Indeks 2024/23
Število nesnic	1.145	1.380	1.358	1.458	1.718	1.764	1.870	1.805	1.547	1.713	1.419	1.757	1.340	76,3
Povprečna proizvodnja (jajc/nesnico)	282	259	251	268	225	225	221	233	253	242	291	246	296	120,2
Znesena jajca	322.704	357.589	340.323	391.253	386.939	397.006	412.982	419.942	390.967	415.141	412.565	432.288	396.441	91,7
Evidentirana prodaja jajc	154.891	156.553	155.591	160.511	172.164	:	:	:	:	:	:	:	:	
- valilna jajca (odkup)	18.410	15.541	17.568	15.072	15.093	z	z	z	z	z	z	z	z	
- konzumna jajca (odkup)	134.062	139.049	135.799	144.532	156.249	179.288	187.990	189.848	189.152	185.377	186.343	196.524	192.931	98,2
- konzumna jajca (tržnice)*	2.418	1.963	2.223	907	822	731	788	780	693	739	673	689	:	
Delež prodaje od vseh znesenih jajc (%)	48,0	43,8	45,7	41,0	44,5	:	:	:	:	:	:	:	:	

z – zaupno.

* Začasni podatki.

Vir: SURS

3.6.2 Bilanca proizvodnje in porabe jajc (t)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*	Indeks 2024/23
Proizvodnja**	19.362	21.455	20.419	23.475	23.216	23.820	24.779	25.197	23.458	24.908	24.754	25.937	23.786	91,7
Uvoz	3.391	3.498	4.043	3.655	3.791	4.550	3.306	3.366	3.130	3.631	4.350	3.122	4.747	152,1
Izvoz	1.767	1.467	1.884	1.897	2.511	2.033	2.168	2.062	1.826	2.803	2.827	1.840	1.177	64,0
Razpoložljivo za porabo	20.986	23.487	22.578	25.233	24.497	26.337	25.917	26.500	24.762	25.736	26.277	27.219	27.356	100,5
- poraba za nasad (valilna jajca)***	2.304	2.334	2.414	2.413	2.462	2.535	3.412	2.096	2.891	2.973	3.080	3.596	3.906	108,6
- poraba za prehrano	18.681	21.148	20.160	22.819	22.027	23.799	22.464	24.358	21.798	22.764	23.124	23.623	23.431	99,2
- industrijska raba	0	5	4	1	7	3	42	46	72	0	72	0	19	
Razpoložljiva količina za prehrano na prebivalca (kg)	9,1	10,3	9,8	11,1	10,7	11,5	10,9	11,7	10,4	10,8	11,0	11,1	11,0	98,9
Stopnja samooskrbe (%)	92,3	91,4	90,4	93,0	94,8	90,4	95,6	95,1	94,7	96,8	94,2	95,3	87,0	

* Začasni podatki.

** 1 jajce = 0,06 kg.

*** Zaradi spremembe metodologije poročanja podatki za zadnje tri leta niso neposredno primerljivi.

Vir: SURS, KIS, Evropska komisija

3.6.3 Cene jajc

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
Odkup in prodaja na tržnicah (EUR/000 kosov)														
Jedilna jajca	105,4	110,4	108,9	105,9	104,8	104,0	105,2	108,0	109,1	109,2	135,5	153,2	154,0	100,5
Jedilna jajca na tržnicah*	130,1	128,0	182,6	186,3	187,6	193,8	197,9	212,1	224,6	236,6	277,4	291,4	:	
Valilna jajca	191,3	214,8	212,2	192,5	197,3	z	z	z	z	z	z	z	z	
Pakirni centri (ponderirana cena) (EUR/000 kosov)														
Razred XL	112,5	122,0	117,1	110,8	114,7	120,2	115,6	118,9	123,7	136,0	160,2	217,0	213,0	98,2
Razred L	87,0	93,4	92,8	92,5	87,0	92,7	92,2	92,8	93,5	110,6	130,5	160,9	157,1	97,6
Razred M	80,5	87,4	86,6	85,6	83,6	84,2	84,1	81,3	82,3	110,5	136,4	159,1	157,3	98,9
Razred S	53,7	67,8	74,4	72,0	70,5	79,8	73,9	51,7	36,4	98,0	111,6	130,7	127,2	97,3
CENE NA REPREZENTATIVNIH TRGIH (pakirni centri, povprečje jajc L in M); EUR/t														
Slovenija	1.336,3	1.439,1	1.427,4	1.414,1	1.370,7	1.410,7	1.406,3	1.381,7	1.401,5	1.507,1	1.689,7	2.290,0	2.241,1	97,9
EU	1.623,5	1.289,5	1.275,7	1.288,8	1.134,7	1.434,1	1.357,8	1.291,6	1.283,1	1.305,4	1.869,2	2.342,6	2.172,6	92,7

* Z letom 2024 podatek ni več na voljo.

z – zaupno.

Vir: SURS, ARSKTRP, Evropska komisija, preračuni KIS

3.7 Konji

3.7.1 Zakol konj v klavnicah

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
Konji – skupaj														
Število	1.721	1.393	1.544	1.391	1.417	1.301	1.051	1.163	1.070	1.056	835	749	788	105,2
Masa trupov (t)	381,4	306,8	344,0	317,0	318,6	287,2	235,3	255,2	235,4	226,1	174,8	154,4	167,7	108,6
Povprečna masa (kg)	221,6	220,2	222,8	227,9	224,9	220,8	223,9	219,4	220,0	214,1	209,4	206,1	212,8	103,2

Vir: SURS

3.7.2 Bilanca proizvodnje in porabe konjskega mesa (t, klavna masa)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*	Indeks 2024/23
Domača prireja mesa	668	696	744	584	633	636	604	667	621	619	629	627	541	86,3
Uvoz živih živali (klavna masa)	1	0	0	65	1	1	2	4	1	3	7	0	2	
Izvoz živih živali (klavna masa)	288	389	400	332	315	350	371	416	386	397	461	473	375	79,4
Vse pridobljeno meso	381	307	344	317	319	287	235	255	235	226	175	154	168	108,6
Začetne zaloge mesa in izdelkov	3	5	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	
Uvoz mesa in izdelkov	12	11	9	10	10	18	19	16	16	16	14	12	14	115,2
Izvoz mesa in izdelkov	7	5	3	4	30	1	1	3	2	2	3	2	3	182,2
Končne zaloge mesa in izdelkov	5	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Domača poraba	386	318	350	322	301	304	253	269	250	240	186	165	178	108,4
Razpoložljiva količina za prehrano na prebivalca (kg)	0,19	0,15	0,17	0,16	0,15	0,15	0,12	0,13	0,12	0,11	0,09	0,08	0,08	108,1
Stopnja samooskrbe (%)	173,4	219,1	212,8	181,5	210,4	208,9	239,0	247,8	248,8	258,3	338,2	380,9	303,4	

* Začasni podatki.

Vir: SURS, KIS

3.7.3 Odkupne cene konj za zakol

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
EUR/t žive mase														
Konji za zakol	1.824,2	1.815,8	1.760,4	1.808,2	1.863,7	z	z	2.057,9	2.007,9	2.177,4	2.579,2	2.549,0	2.897,2	113,7

z – zaupno.

Vir: SURS

3.8 Med

3.8.1 Pridelava in prodaja medu (t)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*	Indeks 2024/23
Natočeni med	1.031	2.400	471	2.047	1.298	804	1.746	653	1.293	195	2.405	285	1.094	383,9
Evidentirana prodaja medu	198	192	105	118	105	107	z	124	199	168	238	190	145	76,1
- odkup	111	132	55	66	45	45	z	68	136	103	171	122	145	118,3
- prodaja na tržnicah*	87	61	50	52	60	62	61	56	63	64	66	68	:	
Delež evidentirane prodaje v skupni proizvodnji (%)	19,2	8,0	22,2	5,8	8,1	13,3	:	19,0	15,4	85,9	9,9	66,8	13,2	19,8

* Z letom 2024 podatek ni več na voljo.

z – zaupno.

* Začasni podatki.

Vir: SURS

3.8.2 Bilanca pridelave in porabe medu (t)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*	Indeks 2024/23
Pridelava	1.031	2.400	471	2.047	1.298	804	1.746	653	1.293	195	2.405	285	1.094	383,9
Začetne zaloge	623	250	662	110	579	358	209	449	159	328	8	650	28	4,4
Uvoz	678	982	1.425	1.402	920	1.128	1.082	857	1.106	1.252	1.194	1.298	1.363	105,0
Izvoz	67	51	103	79	234	293	378	332	306	460	271	91	45	49,9
Končne zaloge	250	662	110	579	358	209	449	159	328	8	650	28	285	1001,8
Domača poraba	2.015	2.919	2.346	2.902	2.204	1.788	2.209	1.469	1.923	1.307	2.687	2.114	2.155	101,9
Razpoložljiva količina za prehrano na prebivalca (kg)	1,0	1,4	1,1	1,4	1,1	0,9	1,1	0,7	0,9	0,6	1,3	1,0	1,0	101,7
Stopnja samooskrbe (%)	51,2	82,2	20,1	70,5	58,9	45,0	79,0	44,4	67,2	14,9	89,5	13,5	50,8	

* Začasni podatki.

Vir: SURS, KIS

3.8.3 Cene medu

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/23
Odkup (EUR/kg)														
Med (vseh vrst)	3,39	4,04	4,32	4,84	4,66	4,78	z	5,07	5,39	7,61	6,23	6,53	6,63	101,5
Cvetlični med	3,15	3,75	4,14	4,53	4,46	4,59	z	4,85	5,04	7,03	6,01	6,33	6,40	101,1
Gozdni med	4,09	4,59	4,76	5,28	5,02	5,12	5,38	5,77	6,14	8,27	6,86	7,02	7,38	105,1
Prodaja na tržnicah (EUR/kg)														
Med (vseh vrst)*	7,05	7,83	8,08	9,49	9,85	9,86	9,91	9,99	10,08	11,86	12,05	13,02	:	

* Z letom 2024 podatek ni več na voljo.

z – zaupno.

Vir: SURS, preračuni KIS

Kmetijski inštitut Slovenije

www.kis.si